

Guia Pràctica de Seguretat i Salut en treballs de Rehabilitació i Manteniment Treballs sense Projecte

COL·LEGI D'APARELLADORS, ARQUITECTES TÈCNICS
I ENGINYERS D'EDIFICACIÓ DE BARCELONA

Generalitat de Catalunya
**Departament de Treball, Afers Socials
i Famílies**

infraestructures.cat

Guia Pràctica de Seguretat i Salut en treballs de Rehabilitació i Manteniment

Treballs sense Projecte

Autors

Ezequiel Bellet i Garcia
Anna M. Perelló Obradó
Jiri Tvrdy Moix
Josep M. Calafell i Garrigó
Victoria Piera Fanlo

Consell de redacció

Jaume de Montserrat i Nonó
M. Àngels Sànchez i Pi
Manuel Segura Labanda

Primera edició

Desembre del 2014

Edició revisada

Març del 2016

© Col·legi d'Aparelladors, Arquitectes Tècnics i Enginyers d'Edificació
de Barcelona

Aquesta obra està subjecta a una llicència de Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 4.0
Internacional de Creative Commons

Índex

Convencions utilitzades	4
1. Presentació	5
2. Objectius	7
3. Definicions	8
4. Alguns aclariments previs	18
4.1 Normatius	18
4.2 Lectura de les fitxes	21
5. Fitxes	23
5.1 Matriu de les fitxes	23
5.2 Fitxes	25
6. Casos pràctics	80
Annex I. Referències de legislació i jurisprudència	86
Annex II. Textos de legislació i jurisprudència	102

Convencions utilitzades

TRM Treballs de rehabilitació i manteniment

ESS Estudi de seguretat i salut

EBS Estudi bàsic de seguretat i salut

PSS Pla de seguretat i salut en el treball

RD Reial decret

PRL Prevenció de riscos laborals

LPRL Llei de prevenció de riscos laborals

DF Direcció facultativa

CSS Coordinació o coordinador/ra de seguretat i salut

CAE Coordinació d'activitats empresarials

REA Registre d'Empreses Acreditades

1 – Presentació

Els treballs de rehabilitació, reforma i manteniment (en endavant TRM) sense projecte han esdevingut els darrers anys un gruix important de l'activitat del sector de la construcció i això comporta un procés necessari d'adaptació a les noves característiques i peculiaritats de l'activitat.

Aquest tipus d'intervencions, d'entrada, suposen un canvi en el perfil dels promotors en què en molts casos són comunitats de propietaris o particulars i com a tals no són professionals del sector, requerint un increment del paper assessor dels tècnics, tant del redactor de la documentació tècnica o pressupost, com del director de l'obra i del coordinador de seguretat i salut.

El perfil del promotor, professional i no professional, fa que, en l'execució, el coordinador de seguretat i salut (en endavant CSS) participi com assessor en l'elecció de contractistes i l'organització de l'obra en general pel que fa a ritmes i solapaments de tasques entre d'altres.

Moltes de les tasques a fer en un TRM són similars a les que es duen a terme en obra nova però l'entorn és diferent. D'entrada una gran diferència amb l'obra nova és que, així com en aquesta generalment els treballs s'inicien en un espai obert, un solar, els TRM s'inicia en un espai ja ocupat per una construcció existent sobre la que s'intervindrà, modificant-la, i això comportarà una tasca prèvia d'avaluació dels possibles riscos existents derivats de defectes estructurals, possibilitat de materials amb amiant i instal·lacions existents, entre altres situacions que cal preveure, analitzar, identificar els possibles riscos que comportin i definir mètodes de treball que incorporin les mesures adients per prevenir-los.

En el decurs dels treballs, els accessos, els serveis d'obra, la descàrrega de material i les zones per emmagatzemar-lo, també necessiten una especial atenció per la possible limitació que suposa la pròpia construcció existent.

La limitació d'espai, l'ocupació de la via pública, la possibilitat que la intervenció sigui d'una part de l'edifici i la resta segueixi amb el seu ús habitual (residencial, comercial, servei, etc.) també és un fet diferencial que comporta un tractament específic per evitar les possibles interferències i riscos associats que puguin afectar als treballadors. Això es veu accentuat a les ciutats, ja que bona part del edificis són entre mitgeres i d'ús mixta.

Bona part d'aquestes obres no requereixen la redacció d'un projecte però això no les fa menys complexes pel que fa a la seva gestió en prevenció de riscos laborals ni pressuposa que els treballs siguin de menys risc pels treballadors que els executaran. Quant a la gestió de la prevenció, el fet de no existir un projecte comporta una singularitat que és abordada per aquesta guia.

D'altra banda i pel que fa a la correcta lectura de la normativa existent en prevenció de riscos laborals, en el cas d'obres sense projecte, cal tenir present la [sentència de Tribunal de Justícia de la Unió Europea \(Sala Cinquena\) del 7 d'octubre de 2010](#) que interpreta la Directiva 92/57/CEE, de 24 de juny del 1992.

La legislació italiana exclou de l'aplicació de la Directiva 92/57CEE el cas d'una obra quan no calia demanar llicència d'obra, únicament fer comunicació de l'inici.

Aquest cas va ser examinat per la sala 5a. d'aquell Tribunal.

La sentència declara que cal aplicar la Directiva i que no pot fer-se excepcions a l'obligació de la propietat de designar un coordinador de seguretat i salut i també que no es pot obviar l'obligació d'establir un pla de seguretat i salut per l'obra.

2 – Objectius

La diversitat d'agents que intervenen en els TRM, des del promotor, tècnics, contractistes, subcontractistes i treballadors autònoms, cadascun d'ells amb responsabilitats i funcions diferents, comporta una especial complexitat pel que fa a la gestió de la prevenció de riscos laborals.

L'objectiu d'aquesta guia és orientar als diferents agents que hi intervenen quant a les especificitats que comporta la gestió de la Prevenció de Riscos Laborals (en endavant PRL), en TRM sense projecte, en funció del tipus de promotor, d'obra, de treballs a efectuar, d'empreses i altres professionals que hi intervenen així com de l'entorn o espai on s'ubiquen, entre d'altres aspectes a considerar.

La guia no pretén ser un manual de gestió de la PRL exhaustiu per a tots els agents que hi intervenen. L'objectiu és aportar la informació necessària, especialment a aquells agents no professionals, per tal que puguin prendre les decisions que els pertocquen sabent quines són les seves obligacions i a la vegada disposar de la informació bàsica pel que fa a les obligacions i competències de la resta d'agents.

Per als agents professionals, CSS, tècnics, empreses i treballadors autònoms, aquesta guia és una eina útil per orientar la seva tasca en l'especificitat que comporta el fet de ser una obra sense projecte però no tracta el conjunt d'obligacions que es desprenen de la normativa en PRL entenent que és un tema àmpliament tractat en altres publicacions i que en tot cas no existeix diferència pel fet de tractar-se de TRM sense projecte.

Aquesta guia, pel que fa a la gestió, recull allò que disposa el RD 1627/97, de 24 d'octubre, pel que s'estableixen les disposicions mínimes de seguretat i salut a les obres de construcció i que transposa a l'ordenament jurídic espanyol la Directiva 92/57/CEE de 24 de juny del 1992, d'acord a la interpretació que aporta la [sentència de Tribunal de Justícia de la Unió Europea \(Sala Cinquena\) del 7 d'octubre de 2010](#).

El document s'estructura en una primera part de definicions pel que fa a tipus de treballs i agents que hi intervenen, indicant els requisits de gestió específics per a cada agent tot aportant unes consideracions bàsiques en el cas de TRM sense projecte; una segona part que pretén guiar de manera pràctica a cada agent considerant la seva pròpia casuística i que s'estructura en fitxes. Per últim un recull de dos casos pràctics.

3 – Definicions

1. Rehabilitació
2. Manteniment
3. Reparació
4. Reforma
5. Conservació
6. Obres sense projecte
7. Treballs preliminars de diagnosi
8. Treballs previs d'obra
9. Treballs d'emergència
10. Treballs posteriors
11. Promotor
12. Promotor - constructor
13. Direcció facultativa
14. Coordinador de seguretat i salut
15. Recurs preventiu
16. Contractista
17. Subcontractista
18. Treballador autònom
19. Usuari o ocupant
20. Tercers afectats
21. Coordinació d'activitats empresarials
22. Modalitat organitzativa en PRL
23. Pla de Seguretat i Salut
24. Avaluació de riscos laborals
25. Llibre d'incidències
26. Procediment

1. Rehabilitació

«El conjunt d'obres de caràcter general que, sense modificar la configuració arquitectònica global d'un edifici d'habitatges o un habitatge, en milloren la qualitat pel que fa a les condicions de seguretat, funcionalitat, accessibilitat i eficiència energètica.» (Definició de l'article 3 de la Llei 18/2007 del dret a l'habitatge).

S'entén per treballs de rehabilitació els que tenen per objecte millorar les condicions d'habitabilitat, accessibilitat, eficiència energètica o altres d'una edificació o del seu entorn immediat, pel que fa a l'ús a què està destinada o a altres a què es destini.

Qualsevol edificació pot ser subjecte d'una actuació de rehabilitació.

2. Manteniment

«Conjunt de treballs i obres a efectuar periòdicament per prevenir el deteriorament d'un edifici o reparacions puntuals que es realitzin en el mateix, amb l'objecte mantenir-lo en bon estat perquè, amb una fiabilitat adequada, compleixi amb els requisits bàsics de l'edificació establerts.» (Definició del CTE. Part 1. Annex III).

Treballs que es fan segons un programa que conté previsions perquè no baixi el nivell de servei i d'estètica.

3. Reparació

Actuacions puntuals no previstes davant d'una situació que és causa o resultat de danys. En determinades situacions cal considerar d'emergència.

4. Reforma

Aquells treballs que suposen canvis importants, formalment, en un edifici. Poden ser a causa d'un canvi d'ús o, mantenint el mateix ús, obres de canvis en la distribució o façanes o tant sols d'elements d'un edifici o construcció, per uns altres diferents. Es segueix un projecte que documenta els canvis previstos.

5. Conservació

Manteniment molt senzill d'elements. Habitualment, no hi ha projecte.

6. Obres sense projecte

Obres que no disposen del conjunt de documentació pròpia d'un projecte que les defineixi, encara que poden disposar d'algun document com ara memòria, documentació tècnica, o altre que contingui algunes indicacions o informacions per a l'execució.

També hi ha obres amb projecte que hauran de incloure bé un Estudi de Seguretat i Salut (en endavant ESS) bé un Estudi Bàsic de Seguretat i Salut (en endavant EBS), segons el cas i és el promotor qui està obligat a que s'elabori, per part d'un tècnic competent, d'acord amb el [Reial Decret \(en endavant RD\) 1627/97](#), en la fase de redacció del projecte. Qualsevol dels dos documents ha de contemplar els riscos propis de l'execució de l'obra i mesures de protecció col·lectiva i equips de protecció individual que s'han previst. El Pla de Seguretat i Salut (en endavant PSS) es basarà en aquestes previsions.

7. Treballs preliminars de diagnosi

Són els treballs preliminars a l'elaboració d'un pressupost o estudi del programa de treballs per l'obra, i la seva finalitat és fer un estudi previ de les feines a dur a terme. Aquests treballs, encara que puguin semblar de poca importància, igualment s'han de fer amb les mesures de prevenció que correspon.

A efectes de gestió de la prevenció cal tractar-los com un treball o obra independent.

Aquest treballs preliminars de diagnosi poden ser cales, presa de dades, treballs de reconeixement de terreny, etc.

8. Treballs previs d'obra

Són el conjunt d'activitats, que tenen per objecte preparar tot allò necessari per a l'execució de la nostra obra. Aquests treballs ja s'han de considerar de l'obra a efectes de gestió de la prevenció.

Des del punt de vista de la seguretat, les actuacions prèvies podrien suposar un risc més o menys alt i s'han de fer amb les mesures de prevenció corresponents.

En la realització d'aquesta fase, abans del seu inici, s'ha de garantir el subministrament dels elements necessaris per a la seva construcció. Per això s'haurà de considerar un previ aplec de materials, una senyalització adequada, així com preveure, en cas de ser necessari, els talls de trànsit.

Aquest treballs previs d'obra poden ser l'establir el perímetre a tancar, els accessos a l'obra, les zones de pas, les zones de treball i les zones de risc, etc.

9. Treballs d'emergència

Són aquells treballs que estan condicionats per la necessitat d'una intervenció ràpida i urgent, cosa que impossibilita la redacció d'un projecte abans de l'inici de l'obra. No per això estaran excloses d'intervenció de CSS si cal designar-lo, i de totes les mesures de prevenció.

Per la seva pròpia condició, no és possible preveure la realització de les obres d'emergència.

10. Treballs posteriors

Són aquells treballs que es fan després de l'execució de l'obra. Són els treballs de reparació, conservació i manteniment de la totalitat de l'obra en sí mateixa, o de part de ella, i de les instal·lacions una vegada entregada l'obra. A efectes de gestió de la prevenció cal tractar-los com un treball o obra independent. Aquests treballs posteriors poden ser la substitució de material de coberta, lluminàries, neteja de canalons, baixants, murs cortina, lluernes, manteniment de instal·lacions, desbrossat, cunetes, etc.

11. Promotor

Qualsevol persona física o jurídica per compte de la qual es faci una obra.

Una comunitat de propietaris és un promotor en el moment que encarrega un treball, i ha de seguir i complir amb les obligacions que té aquesta figura.

El promotor té una capacitat de decisió total respecte a qui encarrega els treballs, des d'un punt de vista econòmic –escollirà l'oferta que més li convé econòmicament- però també des de la solució tècnicament més adient i, sobre tot, més segura. Determinats incompliments en seguretat per part del CSS poden repercutir en una sanció al promotor, ja sigui una persona física o jurídica com és el cas d'una comunitat de propietaris. Tot això comporta la reflexió de que qualsevol obra ha de fer-se sempre, també, en unes bones condicions de seguretat i que han de ser impulsades també des del promotor.

12. Promotor – constructor

Persona física o jurídica que assumeix, des d'una única organització, les funcions del promotor i del constructor.

Quan el promotor realitza directament, amb mitjans humans i materials propis, la totalitat o determinades parts de l'obra, té també la consideració de contractista per aquests treballs.

Quan el promotor contracta directament treballadors autònoms per a la realització del treball o de determinats treballs de l'obra, té la consideració de contractista respecte d'aquells, als efectes del RD1627/1997. Respecte a aquest tema la Guia Tècnica del RD 1627/1997 disposicions mínimes de seguretat i salut en les obres de construcció (article 2, apartat c) ens proporciona criteris i informació tècnica de qui fa realment de promotor – constructor.

13. Direcció facultativa

La direcció facultativa està formada pel tècnic o tècnics competents designats pel promotor, encarregats de la direcció i del control de l'execució de l'obra.

El CSS també forma part de la direcció facultativa.

Si en una obra no cal designar CSS, la Direcció Facultativa (en endavant DF) és qui haurà d'aprovar el PSS i adoptar les mesures necessàries perquè només les persones autoritzades puguin accedir a l'obra.

Sempre que una persona integrada en la DF observi un incompliment de les mesures de seguretat i salut, ha d'advertir-ne el contractista, i deixar constància d'aquest incompliment en el llibre d'incidències i està facultada per disposar, en circumstàncies de risc greu i imminent per a la seguretat i la salut dels treballadors, la paralització de part de l'obra o de la seva totalitat.

14. Coordinador de Seguretat i salut

Coordinador en matèria de seguretat i de salut durant l'execució de l'obra és el tècnic competent integrat en la DF, designat pel promotor per portar a terme les tasques que s'esmenten a l'[article 9 del RD1627/97](#). El CSS ha de dur a terme les seves funcions mentre es fan els treballs de construcció. La designació de CSS, en els casos que sigui legalment obligatòria, és responsabilitat del promotor.

Cal fer la designació sempre que a l'obra intervinguin més d'una empresa i/o treballador autònom.

La intervenció de diferents agents, pròpia de les obres de construcció, i els riscos generats, tan els derivats d'intervencions simultànies com de successives, han motivat la figura del CSS, tècnic que coordina diferents accions d'aquests agents en seguretat i salut, sempre per a una determinada obra.

15. Recurs preventiu

Amb independència de les funcions dels serveis de prevenció, en determinats supòsits, la llei estableix la necessitat d'una vigilància especial d'activitats perilloses duta a terme pels anomenats «recursos preventius». La obligació de designar-los li correspon a cada contractista.

Els recursos preventius poden ser:

- Un o diversos treballadors designats per l'empresari.
- Un o diversos membres del servei de prevenció propi de l'empresa.
- Un o diversos membres del servei de prevenció aliè.
- Un o diversos treballadors de l'empresa que, sense formar part del servei de Prevenció Propi ni ser treballadors designats, reuneixin els coneixements, la qualificació i l'experiència necessaris en les activitats o processos en què sigui necessària la presència de recurs preventiu i compti amb la formació preventiva corresponent, com a mínim, a les funcions de nivell bàsic.

La presència de recursos preventius en un centre de treball és obligatòria en els casos següents:

- a) Quan els riscos puguin empitjorar o modificar-se en el desenvolupament d'un procés o una activitat, per la concurrència d'operacions diverses que es desenvolupen successiva o simultàniament i que facin necessari el control de la correcta aplicació dels mètodes de treball.
- b) Quan es realitzin activitats o processos que reglamentàriament siguin considerats com a perillosos o amb riscos especials.
- c) Quan ho requereixi la Inspecció de Treball i Seguretat Social.

Han de romandre al centre de treball (obra) durant el temps que es mantingui la situació que determini la seva presència.

16. Contractista

És la persona física o jurídica que assumeix contractualment davant el promotor, amb mitjans humans i materials, propis o aliens, el compromís d'executar la totalitat o part de les obres amb subjecció al projecte i al contracte.

També és possible que faci solament una part de les obres, sempre contractat pel promotor, per la qual cosa hi hauria més d'un contractista en una mateixa obra (seria

com el cas en què una empresa fa la part de paleta, una altra fa instal·lacions, una altra portes i finestres, una altra la pintura, ...).

El contractista organitza tots els treballs de l'obra que té contractats i això fa que conegui bé com s'executaran. Per això, les previsions de PRL les fa el contractista en el PSS de l'obra i inclou les que pertocuen als subcontractistes i autònoms que ell subcontracti en una obra determinada i que hauran de seguir i complir aquests.

Per subcontractar treballs a una altra empresa i/o treballador autònom, el contractista estarà inscrit al Registre d'Empreses Acreditades (en endavant [REA](#))

17. Subcontractista

És la persona física o jurídica que assumeix contractualment davant el contractista, empresari principal, el compromís de fer determinades parts o instal·lacions de l'obra, amb subjecció al projecte pel qual es regeix la seva execució.

Cal que estigui inscrit al [REA](#).

Un subcontractista farà sempre una part de l'obra que ha contractat el contractista. Una empresa pot ser subcontractada en una obra i, en una altra, ser contractista. Va en funció de l'ordre en la cadena de subcontractació.

El PSS conté les previsions en PRL que ha de complir també el subcontractista i fer-lo complir als treballadors que depenen d'ell.

18. Treballador autònom

Treballador autònom: la persona física diferent del contractista i del subcontractista, que realitza de manera personal i directa una activitat professional, sense subjecció a un contracte de treball, i que assumeix contractualment davant el promotor, el contractista o el subcontractista el compromís de fer determinades parts o instal·lacions de l'obra.

Quan un treballador autònom ocupa a l'obra treballadors per compte d'altri té la consideració de contractista o subcontractista a efectes d'aquest [Reial decret 1627/97](#). Com a tal, en aquest cas s'ha d'inscriure al [REA](#), i té totes les obligacions i responsabilitats reglamentades que corresponen a l'empresari.

El tractament diferent que ha de tenir un treballador autònom cas que no té contractats a l'obra treballadors per compte d'altri és molt important, sobre tot pel que fa a la responsabilitat del promotor (la comunitat de propietaris, si és el cas) que haurà d'assumir les obligacions d'un contractista en relació amb el [RD1627/97](#). És a dir, el promotor haurà de fer que es redacti un PSS i comunicar a la resta d'empreses –

coordinació d'activitats empresarials- els riscos de l'autònom (pot fer-se a partir del PSS que s'ha redactat) i a l'inrevés.

La legislació actual en PRL, per a la seva aplicació, es basa en gran part en l'organització empresarial i en la relació laboral. El treballador autònom queda fora d'aquesta relació i organització quan qui el contracta és el promotor, directament.

És el promotor, en aquest cas, qui ha d'assumir les obligacions que el [RD1627/97](#) preveu per al contractista i d'aquesta manera incloure els autònoms dins de la prevenció de riscos laborals d'una obra concreta fent un PSS i informant-lo dels riscos de l'obra a la vegada que s'informa la resta d'intervinents dels riscos propis de l'autònom o autònoms.

19. Usuari o ocupant

Designem així a qui ha d'estar dins de l'edifici o l'entorn més proper mentre es fan les obres, ja sigui habitant-lo, circulant o treballant dins de l'edifici. Per tant, pot ser que resulti afectat per algun risc i caldrà disposar mesures de protecció adequades, si és el cas.

20. Tercers afectats

Persona física o jurídica diferent de treballadors i empreses, del promotor i de la direcció facultativa i que pot estar afectada per l'obra.

21. Coordinació d'activitats empresarials

Els empresaris (contractistes o subcontractistes) i els treballadors autònoms que intervinguin en una obra estan obligats a cooperar entre si en la aplicació de la normativa de PRL intercanviant informació i establint els mecanismes de coordinació que siguin necessaris, conforme al que disposa l'[article 24 de la Llei de prevenció de riscos laborals \(en endavant LPRL\) 31/95](#) i en el [RD 171/04](#) que el desenvolupa.

Aquesta coordinació que és obligada en qualsevol centre de treball, a la construcció ve prescrita pel [RD1627/97](#) on diu que l'organitzarà el CSS. La coordinació d'activitats empresarials és un instrument que anticipa, de gran utilitat per a la prevenció a l'obra.

22. Modalitat organitzativa en PRL

Una empresa té l'obligació d'organitzar l'activitat preventiva i ho pot fer amb recursos propis, o bé concertar-la amb una [entitat especialitzada](#).

En concret, una empresa del sector de la construcció pot optar per alguna de les següents modalitats:

- 1 - Designar una o diverses persones treballadores de l'empresa per dur-la a terme.
- 2 - Constituir un servei de prevenció propi.
- 3 - Contractar un servei de prevenció aliè.
- 4 - En determinades circumstàncies, es pot crear entre diverses empreses un servei de prevenció mancomunat.

23. Pla de seguretat i salut

Document que ha d'elaborar cada contractista amb les seves previsions de seguretat aplicat a una determinada obra. La redacció d'aquest document la farà la modalitat preventiva de l'empresa contractista.

Si hi ha projecte s'ha de basar en l'ESS o EBS.

Si no cal l'ESS o EBS, perquè no hi ha projecte, però reuneix alguns dels tres condicionants establerts en la Directiva [92/57/CEE](#) per la redacció d'un PSS, es pot fer en base a les previsions pròpies del contractista per a aquella obra, (Aquest aspecte queda ampliat a l'apartat 4 d'aquest document).

El PSS ha d'analitzar, estudiar i desenvolupar les previsions necessàries per fer la prevenció a l'obra. Ha de preveure les mesures específiques relatives als treballs que entrin en una o varies categories del Annex II del [RD 1627/97](#).

Si el promotor contracta autònoms, executa l'obra directament amb treballadors propis, o actua com contractista, li correspondrà a ell complir amb les obligacions del contractista que prescriu el [RD1627/97](#), entre altres, fer un PSS.

El PSS és un document de gran importància en PRL. Redactat per tota l'obra o part d'ella, s'ha de sotmetre sempre a l'aprovació del CSS, s'ajusta als treballs que cal fer-hi i ha d'adaptar-se als canvis que es puguin produir durant l'execució per poder mantenir sempre unes previsions que resultin útils per a la seva finalitat que és anticipar-se en prevenció.

24. Avaluació de riscos laborals

L'avaluació dels riscos laborals és el procés dirigit a estimar la magnitud dels riscos que no s'hagin pogut evitar, obtenint la informació que cal perquè l'empresari estigui en condicions de prendre una decisió apropiada sobre la necessitat d'adoptar mesures

preventives i, en aquest cas, sobre quines han de ser les mesures a adoptar. Poden fer l'avaluació de riscos els tècnics de prevenció de nivell superior i, en determinats riscos, els tècnics de nivell intermedi.

L'avaluació de riscos es fa per lloc de treball sense referir-se a una obra en concret i forma part de la planificació preventiva de què ha de disposar l'empresa i que haurà preparat des de la modalitat preventiva adoptada, segons el RD 39/1997.

Per aquells treballs sense projecte, que no reuneixin cap dels requisits establerts per la [Directiva 92/57/CEE](#) que facin exigible un PSS, es recomana redactar-lo igualment però, de no fer-ho, caldrà efectuar una avaluació de riscos específica pels treballs a desenvolupar a l'obra.

25. Llibre d'incidències

Llibre previst en el [RD1627/97](#). Ha d'estar a cada centre de treball on s'aplica aquest RD que li atribueix la finalitat de control i seguiment del PSS, amb una comunicació expressa de les anotacions, en 24h, a Inspecció de Treball quan es tracti d'una reiteració o de la paralització parcial o total de l'obra en cas de risc greu i imminent.

El llibre d'incidències l'ha de facilitar el col·legi professional al qual pertanyi el tècnic que hagi aprovat el pla de seguretat i salut i, quan es tracti de treballs de les administracions públiques, l'Oficina de Supervisió de Projectes o l'òrgan equivalent de l'administració actuant.

El seu format ve regulat per l'Ordre de 12/01/1998 de la Generalitat de Catalunya.

El llibre d'incidències, habilitat a aquest efecte, ha de constar de fulls per duplicat.

26. Procediment

Forma especificada de realització d'una activitat. Ha d'incloure, com a mínim, com realitzar-la i amb quines eines, màquines, equips i mitjans auxiliars. Convé especificar, a més, el seu objectiu i altres precisions relatives a la seva planificació (quan ha de realitzar-se) i organització (qui ha de fer cada cosa).

4 – Alguns aclariments previs

4.1 – Normatius

Designació de coordinador de seguretat i salut en fase d'execució - CSS

La necessitat de CSS ve determinada pel fet que intervinguin més d'una empresa, o una empresa i treballadors autònoms o diversos treballadors autònoms en fase d'execució, independentment de si els treballs estan subjectes o no a llicència, de què existeixi o no projecte o de què l'obra o treballs impliqui riscos específics. En el cas que l'obra o treballs l'executi una sola empresa, no hi haurà CSS.

Donat que en la major part de TRM hi intervé més d'una empresa, o una empresa i treballadors autònoms o diversos treballadors autònoms en fase d'execució, caldrà designar CSS. [La sentència de Tribunal de Justícia de la Unió Europea del 7 d'octubre de 2010](#) deixa clar que aquesta obligació no admet cap excepció.

Pla de seguretat i salut - PSS

La necessitat de projecte, en funció del tipus d'intervenció, no ve determinada per una normativa d'àmbit general. Ho estableixen les diferents ordenances municipals per als tràmits de llicències, comunicats o similars (el projecte es demana a l'hora de sol·licitar la llicència d'obres), existint diversitat de criteris segons el municipi. Si hi ha projecte caldrà redactar un ESS o EBSS i com a conseqüència un PSS per part de cada contractista i és en aquest on caldrà definir el conjunt de mesures preventives.

Aquest és el document base per dur a terme la prevenció a l'obra i el CSS és qui ha de coordinar les accions entre les diferents empreses que hi intervenen: coordinar l'aplicació dels principis generals de prevenció i de seguretat, coordinar les activitats de l'obra per garantir que els agents implicats apliquin de manera coherent i responsable els principis de l'acció preventiva, aprovar el PSS redactat pel contractista, organitzar la coordinació d'activitats empresarials (en endavant CAE), coordinar les accions i funcions de control de l'aplicació correcta dels mètodes de treball i adoptar les mesures necessàries per que només les persones autoritzades puguin accedir a l'obra.

En les obres sense projecte es planteja el dubte de si és o no exigible un PSS ja que el [RD 1627/97](#) estableix que s'elaborarà en aplicació de l'ESS o EBSS i en una obra o treballs sense projecte no existeixen aquests documents ja que formen part del projecte.

Segons la [Directiva 92/57/CEE, de 24 de juny de 1992, el seu article 5](#), el coordinador de seguretat farà que s'estableixi un PSS, i tant sols parla de pla de seguretat. És en la transposició de la Directiva, per mitjà del RD 1627/97, on es desdobra aquest document i s'estableix l'ESS o EBSS com a part integrant del projecte que servirà de document de base per elaborar el PSS.

La [Directiva 92/57/CEE, de 24 de juny de 1992, en el seu article 3, apartat 2](#), estableix que prèviament a l'inici de l'obra, la propietat o el director de l'obra vetllarà per què s'estableixi un PSS d'acord amb la lletra b) de l'article 5 de la mateixa.

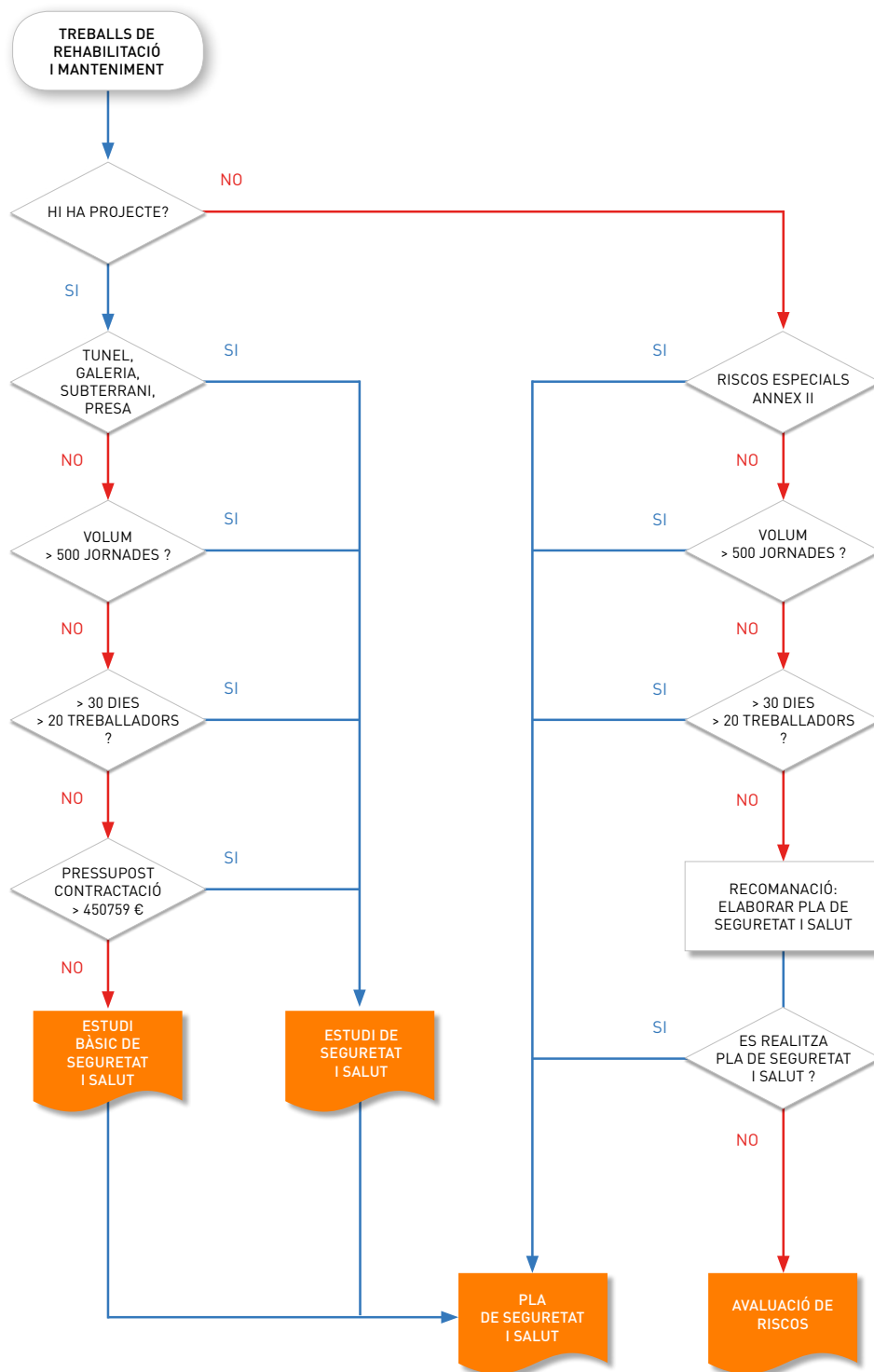
Tot seguit indica que els estats membres, després de consultar als interlocutors socials, podran establir excepcions a aquesta disposició tret que es tracti de:

- Treballs que suposin riscos especials, tal i com s'enumeren a l'annex II.
- Obres amb durada estimada superior a 30 dies laborables i que ocupin a més de 20 treballadors simultàniament.
- Obres amb volum estimat superior a 500 jornades.

Així doncs, es pot concloure que per a aquelles obres sense projecte però que compleixen amb algun dels tres requisits és exigible el PSS.

Per treballs sense projecte que no reuneixin cap d'aquests tres requisits la redacció d'un PSS no és exigible, tot i que és recomanable.

Com ja s'ha introduït abans, la Directiva 92/57/CEE no preveu la redacció d'un ESS o EBSS i tant sols contempla un únic document que anomena PSS, és el RD 1627/97 el que desdobra aquest document. Per tant, i tal i com queda confirmat en la sentència de Tribunal de Justícia de la Unió Europea del 7 d'octubre de 2010, el fet de no existir un ESS o EBSS, per no existir un projecte, no pot eximir l'obligació de redactar un PSS en el qual es precisin les normes aplicables a una obra, tenint en compte, quan escaigui, qualsevol altre tipus d'activitat que es dugui a terme in situ, fins i tot activitats alienes als treballs propis de construcció; a més aquest PSS ha de contenir mesures específiques relatives als treballs que entrin en una o diverses categories de l'annex II.

Nota: El pressupost de contractació referència s'ha d'entendre com el pressupost d'execució de contracta, el qual integra el pressupost d'execució material.

4.2 – Lectura de les fitxes

Amb el fi de deixar clar com s'ha de gestionar la prevenció de riscos laborals en les obres, sense projecte, de rehabilitació, reparació, manteniment i conservació, s'adjunten dues matriu a on es descriuen les diferents accions. Unes recomanables (en negreta) i altres d'obligat compliment (en vermell) que permeten conèixer el que ha de fer cadascun dels possibles actors que intervenen en aquest tipus d'actuacions i en cadascuna de les fases en que s'ha dividit el procés.

La primera matriu fa referència a com s'ha de gestionar la seguretat dels treballs preliminars a l'execució de una obra. En aquesta fase, tradicionalment oblidada o menystinguda, poden existir riscos per tots aquells que han de fer reconeixements, aixecaments de plànols, presa d'amidaments, proves i assajos, comprovacions, descobriment de serveis afectats, etc.

Com es obligació dels promotors informar dels riscos existents a aquells que vagin a treballar per ells s'ha volgut donar les pautes necessàries per complir amb aquesta obligació i dir el que s'ha de fer per complir amb la normativa vigent i el que es recomana fer al respecte com una millora de la prevenció.

La segona matriu descriu la forma en que s'ha de gestionar l'execució de les obres en tots els seus aspectes i fases. D'aquesta forma els promotors, usuaris, contractistes i treballadors autònoms, coordinadors de seguretat i salut i tècnics coneguin les recomanacions que cal tenir en consideració i les respectives obligacions. En definitiva el que ha de fer cadascú.

En definitiva, el que ha de fer cadascú

Les matrius han originat tot un seguit de fitxes que descriuen les accions a realitzar, els beneficis de fer el que es proposa, els resultats esperats i qui ho ha de fer i en te la responsabilitat.

S'han considerat 5 fases en el procés:

1a Matriu: Treballs preliminars.

1. **Diagnosi – Reconeixement:** Contempla el que s'ha de fer prèviament a l'inici de qualsevol activitat.
2. **Determinació dels treballs:** Descriu el que cal seguir per saber el que es farà i com es farà.

2a Matriu: Obres.

3. **Contractació:** On s'indica les diferents tasques a dur a terme per abordar la realització de l'obra.

4. **Execució de l'obra:** Determina com s'han de dur a terme els treballs.
5. **Final d'obra:** Relaciona el que s'ha de fer en acabar l'obra.

A títol d'exemple si volem saber que ha de fer un promotor per contractar a algú per fer una obra sense projecte haurà de veure el diu la fitxa A.3.a.

Si volem saber el que ha de fer un coordinador de seguretat i salut en fase d'execució de l'obra s'haurà de veure el que diuen les fitxes D.4.a; D.4.b; D.4.c; D.4.d.; D.4.e

El propòsit es que tothom conegui el que ha de fer segons les seves funcions i responsabilitats per fer que les feines es desenvolupin amb la màxima seguretat i amb un rigorós compliment de la normativa vigent.

Cal remarcar que en la present Guia no s'estableix cap normativa o obligació nova. La Guia explica com s'aplica la vigent normativa de prevenció de riscos laborals a les obres sense projecte per part de tots els intervinents en el procés.

5 Fitxes

5.1 - Matriu de les fitxes

1a Matriu

Treballs preliminars a les obres de manteniment, conservació, reparació o urgència sense projecte

2a Matriu

Obres de manteniment, conservació, reparació o urgència sense projecte

	1 Diagnosi - Reconeixement	2 Determinació i execució dels treballs preliminars	3 Contractació	4 Execució de l'obra	5 Final d'obra
A Promotor	<ul style="list-style-type: none"> a. Contractarà una assistència tècnica per que tingui cura dels treballs preliminars a realitzar. b. Contractarà un CSS que tingui cura de la seguretat dels treballs preliminars a realitzar. c. Informarà a tots els intervinents en les tasques preliminars dels possibles riscos existents. d. Establirà els condicionants per la realització dels treballs preliminars. 	<ul style="list-style-type: none"> a. Avaluarà l'abast dels treballs a realitzar i d'acord amb els informes dels seus tècnics decidirà, o no, la realització dels treballs. b. Informarà a tots els intervinents dels riscos existents en la realització dels treballs preliminars per mitjà del seu CSS si en els mateixos haurà d'intervenir més d'una empresa, de forma que quedi constància de qui ho rebí. 	<ul style="list-style-type: none"> a. Contractarà a un contractista o contractistes que estiguin acreditats al REA, autònoms o autònoms amb treballadors. b. Designarà a un CSS per dur la coordinació en fase d'execució de l'obra si en la mateixa haurà d'intervenir més d'una empresa. c. Verificarà que el contractista o contractistes facin la pertinent obertura de Centre de Treball. 	<ul style="list-style-type: none"> a. Vigilarà el compliment de les seves funcions per part del seu CSS. b. Comunicarà a tercers i usuaris afectats per les obres les possibles afectacions originades per les mateixes i els riscos existents. 	<ul style="list-style-type: none"> a. Comunicarà als tercers i usuaris afectats el final de les obres. b. Mantindrà la informació necessària sobre les mesures de seguretat implantades per la realització amb seguretat dels treballs posteriors de manteniment, conservació o reparació.
B Contractista, subcontractista o treballador autònom	<ul style="list-style-type: none"> a. Estudiarà les feines a dur a terme i les corresponents mesures preventives, elaborant el Pla de Seguretat i Salut si s'escau. b. Farà la obertura de Centre de Treball. c. Obtindrà i complimentarà el corresponent Llibre de subcontractació si s'escau normativament. 	<ul style="list-style-type: none"> a. Farà els treballs preliminars amb subjecció al que determini el Tècnic i el CSS. 	<ul style="list-style-type: none"> a. Inclourà en la seva oferta el cost de la redacció del PSS, de les mesures de seguretat necessàries a l'obra, les proteccions col·lectives, els EPI's i les mesures de prevenció de riscos a tercers. b. Redactarà un PSS de l'obra a executar. 	<ul style="list-style-type: none"> a. Executarà les obres amb subjecció al que es determini al PSS i seguirà les ordres del CSS pel seu compliment. b. Notificarà al CSS els accidents i farà les investigacions d'accidents que calgui. Farà les Coordinacions d'Activitats Empresarials que calguin. 	<ul style="list-style-type: none"> a. Deixarà els espais a on s'hagi treballat en perfecte estat d'ordre i neteja.
C Usuari	<ul style="list-style-type: none"> a. Permetrà l'accés a habitatges i locals. Facilitarà les dades que conegui sobre l'estat de l'edifici. 		<ul style="list-style-type: none"> a. Rebrà la comunicació de qui farà l'obra 	<ul style="list-style-type: none"> a. Seguirà les indicacions rebudes, respectant les senyalitzacions i les mesures de seguretat instal·lades. Intervindrà en les CAE si es preceptiu. 	<ul style="list-style-type: none"> a. Haurà de rebre la comunicació del final de les obres.
D CSS (pot ser el mateix tècnic)	<ul style="list-style-type: none"> a. Determinarà els possibles riscos existents pels treballs preliminars. b. Informarà dels riscos a tots els intervinents en els treballs preliminars. c. Revisarà els PSS de tots els intervinents en els treballs preliminars. 	<ul style="list-style-type: none"> a. Analitzarà els riscos dels treballs a realitzar, del treballadors i dels a tercers. b. Determinarà les mesures de seguretat per la realització dels treballs preliminars. c. Analitzarà la durada de les feines. d. Determinarà les condicions d'accés a les diferents zones on s'hagin de fer treballs preliminars. 	<ul style="list-style-type: none"> a. Donarà les indicacions pertinents perquè el contractista o contractistes puguin elaborar el PSS de l'obra a executar. b. Assumirà la Coordinació de Seguretat i Salut en fase d'execució de l'obra. c. Validarà la documentació del contractista o contractistes i treballadors autònoms. d. Obtindrà un Llibre d'Incidències per fer el seguiment del compliment del PSS aprovat i els seus annexos. 	<ul style="list-style-type: none"> a. Revisarà, farà fer les correccions adients i aprovarà el PSS presentat pel contractista o contractistes. b. Durà a terme la coordinació de seguretat i salut en fase d'execució de les obres. Farà el seguiment de l'execució de l'establert al PSS aprovat. c. Farà fer annexos i modificacions al PSS del contractista o contractistes. d. Farà les anotacions pertinents al Llibre d'Incidències. e. Donarà les instruccions necessàries en matèria de seguretat i salut als treballadors autònoms. Tindrà cura de que es facin les CAE necessàries. 	<ul style="list-style-type: none"> a. Farà una acta de final de la coordinació. b. Redactarà un informe al promotor de com s'ha desenvolupat l'obra pel que fa a la seguretat. c. Farà un dossier sobre les mesures de seguretat implantades pels treballs posteriors de manteniment, conservació o reparació. d. Lliurarà el Llibre d'Incidències al Tècnic i guardarà una còpia.
E Tècnic (pot no ser necessari)	<ul style="list-style-type: none"> a. Farà inspeccions i prospeccions. Reconixerà l'estat dels diversos elements de l'edifici. Farà o farà fer assajos i proves. Realitzarà els aixecaments necessaris. 	<ul style="list-style-type: none"> a. Determinarà les feines a realitzar. Planificarà les actuacions. Determinarà el mitjans auxiliars a utilitzar. Determinarà les zones d'aplec i de recollida de residus. Verificarà l'existència de Serveis Afectats. Elaborarà la documentació tècnica necessària. 	<ul style="list-style-type: none"> a. Assumirà la Direcció Facultativa dels treballs. b. Determinarà conjuntament amb el contractista o contractistes i/o treballadors autònoms. Ho farà amb la col·laboració del CSS. 	<ul style="list-style-type: none"> a. Dirigirà l'execució de les obres. b. Vigilarà les afectacions a tercers i usuaris, determinant conjuntament amb el CSS les mesures a adoptar per minimitzar els riscos. c. Farà un seguiment de la seguretat a l'obra i donarà les instruccions necessàries per la correcta execució del determinat al PSS. 	<ul style="list-style-type: none"> a. Farà una acta de final d'obra. b. Guardarà el Llibre d'Incidències d'acord amb l'establert al Codi Tècnic.

En vermell: Exigible legalment En negre: Recomanacions

5.2 - Fitxes

1 - Diagnosi - Reconeixement

A.1.a

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

[Recomanable]

Acció	Contractarà a una assistència tècnica per que tingui cura dels treballs preliminars a realitzar. (Veure definició de treballs preliminars)
Descripció	El promotor (veure apartat de definicions) en voler dur a terme uns treballs o obres sense projecte ha de contractar un tècnic professional perquè l'assisteixi tècnicament en els treballs preliminars de diagnosi i reconeixement recomanant-se que aquest actuï fins la finalització de les obres. La tasca d'aquest tècnic pot incloure els tràmits administratius i la gestió econòmica. Es recomanable que el tècnic tingui experiència en aquest tipus de treballs.
Beneficis	Disposar d'una assistència tècnica professional que li garanteixi el compliment de les normatives vigents i que l'obra es farà amb qualitat, en el termini desitjat i pel cost preliminar, vetllant per que l'obra es faci amb la màxima seguretat pels treballadors i pels tercers afectats pels treballs.
Resultats esperats	No patir cap ensurt tant pel que fa a l'execució de l'obra com del seu cost, evitant sancions per incompliment de les seves obligacions legals com promotor.
Qui ho ha de fer?	La persona física o jurídica que assumeixi les funcions i obligacions de promotor.

5.2 - Fitxes

1 - Diagnosi - Reconeixement

A.1.b

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

[Recomanable]

Acció	Contractarà un CSS que tingui cura de la seguretat dels treballs preliminars a realitzar.
Descripció	<p>El promotor (veure apartat de definicions), en voler dur a terme una obra sense projecte ha de contractar a un professional tècnic a qui designarà com a Coordinador de Seguretat i Salut perquè l'assisteixi tècnicament, pel que fa a la prevenció de riscos, des dels treballs preliminars de diagnosi i reconeixement i, recomanablement, fins la finalització dels les obres.</p> <p>Aquest tècnic pot ser el mateix tingui cura de les obres a realitzar com Director d'Execució.</p> <p>Es recomanable que el tècnic designat com Coordinador tingui experiència en aquest tipus de treballs.</p>
Beneficis	Disposar d'un assistència tècnica professional que li garanteixi el compliment de les seves obligacions legals de informar als que vagin a fer els treballs preliminars a l'execució de les obres dels riscos existents. Vetllant perquè els treballs es facin amb la màxima seguretat pels treballadors i pels tercers afectats per l'obra.
Resultats esperats	Garantir que complirà amb la normativa vigent d'aplicació com promotor.
Qui ho ha de fer?	La persona física o jurídica que assumeixi les funcions i obligacions de promotor.

5.2 - Fitxes

1 - Diagnosi - Reconeixement

A.1.c

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

D'obligat compliment

Acció	Informarà a tots els intervinents en les treballs preliminars dels possibles riscos existents.
Descripció	<p>El promotor en preveure dur a terme unes obres sense projecte ha de informar dels riscos existents a qui vagi a realitzar els treballs preliminars a la realització de les obres, com poden ser: reconeixements, inspeccions, assajos, aixecaments, tot allò que calgui fer per determinar el que s'ha de fer i com s'ha de fer.</p> <p>Aquest tècnic pot ser el mateix que tingui cura de les obres a realitzar com Director d'Execució.</p> <p>Es recomanable que el tècnic designat com Coordinador tingui experiència en aquest tipus de treballs.</p>
Beneficis	Donar compliment a les obligacions legals i tenir un primer coneixement del lloc on s'hauran de desenvolupar els treballs i les seves condicions de Seguretat.
Resultats esperats	Poder conèixer els riscos existents.
Qui ho ha de fer?	La persona física o jurídica que assumeixi les funcions i obligacions de promotor.

5.2 - Fitxes

1 - Diagnosi - Reconeixement

A.1.d

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

[Recomanable]

Acció	Establirà els condicionants per la realització dels treballs preliminars.
Descripció	<p>El promotor en preveure dur a terme unes obres sense projecte ha d'establir per si mateix o amb l'assessorament dels tècnics per ell contractats les condicions en que s'hauran de realitzar els treballs tenint en compte els aspectes relatius a la prevenció de riscos laborals i els riscos a tercers. S'establirà com s'han de dur a terme tots els treballs a realitzar.</p> <p>Es determinaran les afectacions a tercers i usuaris.</p> <p>Es verificarà l'emplaçament i l'estat dels serveis i es determinarà si aquests es veuran afectats pels treballs a realitzar.</p>
Beneficis	Que no es donin situacions de risc imprevistes.
Resultats esperats	Que la seguretat s'integri en els treballs a realitzar prevalent per sobre de la producció.
Qui ho ha de fer?	La persona física o jurídica que assumeixi les funcions i obligacions de promotor.

5.2 - Fitxes

2 - Determinació i execució dels treballs preliminars.

A.2.a

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

[Recomanable]

Acció	Avaluarà l'abast dels treballs a realitzar i d'acord amb els informes dels seus tècnics decidirà, o no, la realització dels treballs.
Descripció	A la vista el que li comuniquin els seus tècnics podrà decidir l'abast de les actuacions a realitzar i fins i tot si es pot fer realment el que es volia fer o caldrà fer una altra cosa. En aquest punt caldrà decidir el que es pot fer tenint en consideració els diferents paràmetres de cost, termini, riscos, afectacions a usuaris i tercers, etc. Pot ser que calgui decidir entre mantenir, conservar o reparar i desballestar, desconstruir o enderrocar.
Beneficis	Mantenir els paràmetres de cost, termini, qualitat i seguretat dins d'uns límits sostenibles i acceptables.
Resultats esperats	No malgastar diners i esforços assumint riscos inacceptables en operacions de dubtosa rendibilitat i de resultats incerts.
Qui ho ha de fer?	El promotor assessorat pel seu equip tècnic.

5.2 - Fitxes

2 - Determinació i execució dels treballs preliminars.

A.2.b

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

D'obligat compliment

Acció	Informarà a tots els intervinents dels riscos existents en la realització dels treballs per mitjà del seu CSS si en els mateixos haurà d'intervenir més d'una empresa. De forma que quedi constància de qui ho rep.
Descripció	Aquesta es una obligació legal del promotor: Informar als que vagin a fer les feines dels riscos a què poden estar exposats perquè puguin prendre les mesures de seguretat adients. Aquesta informació que pot ser elaborada pel seus tècnics i CSS s'haurà de transmetre de forma fefaent i de manera que quedi constància de que s'ha donat i l'han rebut els interessats.
Beneficis	Complir amb la normativa de Riscos Laborals vigent.
Resultats esperats	Que els contractistes i subcontractistes puguin elaborar els PSS per les feines a realitzar.
Qui ho ha de fer?	El promotor assessorat pel seu equip tècnic.

5.2 - Fitxes

3 - Contractació

A.3.a

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

D'obligat compliment

Acció	Contractarà a un contractista o contractistes que estiguin acreditats al REA i/o a autònoms o autònoms amb treballadors.
Descripció	El promotor (veure apartat de definicions) per la realització de les feines ha de contractar a contractistes que estiguin acreditats al Registre d'Empreses Acreditades de la Construcció i/o a autònoms que disposin de tota la documentació legalment exigible per poder actuar com a tal. Es recomanable que contractistes i autònoms a contractar tinguin experiència en aquest tipus de treballs.
Beneficis	El promotor ha de tenir la garantia de que està complint amb la normativa i que els que seran contractats estan legalment habilitats, tenen la solvència tècnica, professional i econòmica necessària per assumir el compliment de les normatives vigents. Que l'obra es farà amb qualitat , en el termini desitjat i pel cost previst i que disposaran dels mitjans adients per que aquesta es faci amb la màxima seguretat pels treballadors i pels tercers afectats pels treballs.
Resultats esperats	No incórrer en responsabilitats administratives ni penals, evitant sancions per incompliment de les seves obligacions legals com promotor.
Qui ho ha de fer?	La persona física o jurídica que assumeixi les funcions i obligacions de promotor.

5.2 - Fitxes

3 - Contractació

A.3.b

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

D'obligat compliment

Acció	Designarà a un Coordinador de Seguretat i Salut per dur a terme la coordinació en fase d'execució si en els mateixos haurà d'intervenir més d'una empresa.
Descripció	<p>El promotor (veure apartat de definicions) ha de designar a un tècnic competent perquè actuï con a Coordinador de Seguretat i Salut en fase d'execució encara que no hi hagi projecte però sempre que intervingui més d'una empresa contractista o treballador autònom. Això s'ha de fer obligatòriament en virtut de la sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea del 7 d'octubre de 2010 que diu: "la obligació de designar a un Coordinador de Seguretat i Salut en qualsevol obra en la que siguin presents varies empreses, no admet cap excepció". Els treballadors autònoms es consideren empreses per compte propi.</p> <p>Es recomanable que el coordinador a contractar tingui experiència en aquest tipus de treballs.</p> <p>Aquest mateix coordinador pot haver estat designat per la realització de la coordinació dels treballs previs (veure fitxa A.1.b.).</p>
Beneficis	El promotor disposarà d'un tècnic que actuarà com a Coordinador de Seguretat i Salut en fase d'Execució i això li donarà la garantia de que està complint amb la normativa i que l'obra es farà amb la màxima seguretat pels treballadors i pels tercers afectats pels treballs.
Resultats esperats	No incórrer en responsabilitats administratives ni penals, evitant sancions per incompliment de les seves obligacions legals com promotor.
Qui ho ha de fer?	La persona física o jurídica que assumeixi les funcions i obligacions de promotor.

5.2 - Fitxes

3 - Contractació

A.3.c

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

D'obligat compliment

Acció	Verificarà que el contractista o contractistes facin la pertinent obertura de Centre de Treball.
Descripció	<p>El promotor (veure apartat de definicions) ha de verificar que totes les empreses contractades per ell han fet l'obligatòria obertura de Centre de Treball. Això s'ha de fer en tots els casos sigui quina sigui la importància o abast de les feines a executar. Sense aquest tràmit administratiu el promotor no ha de permetre que es treballi. Per poder fer l'obertura del Centre de Treball el contractista o contractistes han de tenir l'aprovació del seu PSS realitzada pel CSS designat. Es necessari que la aprovació es faci per escrit. L'obra podrà començar un cop es tingui l'obertura del Centre de Treball per part de l'autoritat laboral competent.</p> <p>El contractista haurà de facilitar-ne una còpia al promotor.</p> <p>L'obertura de Centre de Treball s'ha de fer encara que es vagi a treballar a un lloc on una altra empresa o institució tingui feta una obertura de Centre de Treball.</p> <p>Exemple: Una fàbrica de ampolles de vidre en funcionament des de fa anys ha de fer unes obres de reparació a la coberta d'una nau. Té feta l'obertura de Centre de Treball per la seva activitat. El contractista que vagi a fer la reparació de la coberta haurà de fer la seva pròpia obertura de Centre de Treball abans de iniciar les feines.</p>
Beneficis	El promotor tindrà la garantia de que s'està complint amb la normativa, que s'ha fet un PSS i que aquest ha estat validat pel CSS.
Resultats esperats	No incórrer en responsabilitats administratives ni penals, evitant sancions per incompliment de les seves obligacions legals com promotor.
Qui ho ha de fer?	Tots els contractistes que vagin a intervenir en l'obra i sempre abans del començament de la seva intervenció a l'obra.

5.2 - Fitxes

4 - Execució de l'obra

A.4.a

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

D'obligat compliment

Acció	Vigilarà el compliment de les seves funcions per part del seu CSS.
Descripció	El promotor encara que hagi designat a un tècnic com CSS continua tenint la plena responsabilitat pel que fa a la Seguretat en els treballs pel que ha de vetllar perquè el seu CSS vagi a l'obra, faci el seguiment del PSS, faci les indicacions pertinents i desenvolupi les seves funcions amb la dedicació i activitat necessària.
Beneficis	Tenir la garantia del compliment de les normatives vigents i que es vetlla per que l'obra es faci amb la màxima seguretat pels treballadors i pels tercers afectats pels treballs.
Resultats esperats	No patir cap ensurt, tant pel que fa a l'accidentalitat a l'obra com per evitar sancions per incompliment de les seves obligacions legals com promotor.
Qui ho ha de fer?	La persona física o jurídica que assumeixi les funcions i obligacions de promotor.

5.2 - Fitxes

4 - Execució de l'obra

A.4.b

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

D'obligat compliment

Acció	Comunicarà a tercers i usuaris afectats per les obres de les possibles afectacions originades per les mateixes i els riscos existents.
Descripció	<p>El promotor ha de fer conèixer als tercers afectats pels treballs a realitzar i a tots els usuaris de l'edifici de que es duran a terme treballs i de l'afectació que aquests poden tenir per ells. Aquesta informació haurà de indicar accessos, recorreguts, precaucions, prohibicions i mesures de seguretat a seguir. També es comunicarà la forma de contactar amb el promotor i el CSS.</p> <p>La comunicació es farà pels mitjans més adients i serà entenedora per tothom. Tindrà que ser permanentment a consultable, pel que caldrà comunicar com es podrà accedir a la mateixa. Es vetllarà perquè la informació estigui actualitzada i reculli els canvis i modificacions que la realització de l'obra imposi.</p>
Beneficis	Que tothom actuï amb conseqüència i com li afecten els treballs a realitzar.
Resultats esperats	<p>Que es conegui allò que es farà.</p> <p>Que no tinguin lloc accidents o incidents que afectin a usuaris o a tercers.</p>
Qui ho ha de fer?	La persona física o jurídica que assumeixi les funcions i obligacions de promotor.

5.2 - Fitxes

5 - Final d'obra

A.5.a

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

[Recomanable]

Acció	Comunicarà als tercers i usuaris afectats el final de les obres.
Descripció	<p>El promotor en acabar els treballs farà una comunicació als usuaris o al seu representant de la finalització dels mateixos. Tindrà cura de fer-ho que realment hagin finalitzat totes les activitats inclosa la neteja final.</p> <p>Si hi ha hagut tercers afectats es convenient que se'ls faci coneixedors de la finalització dels treballs pels mitjans més efectius.</p>
Beneficis	Que quedi clar que els treballs han finalitzat i que si passa algun accident després de la finalització e les feines no es pugui responsabilitzar al promotor que les va fer.
Resultats esperats	Que tothom conegui que l'obra ha finalitzat.
Qui ho ha de fer?	La persona física o jurídica que assumeixi les funcions i obligacions de promotor.

5.2 - Fitxes

5 - Final d'obra

A.5.b

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

D'obligat compliment

Acció	Mantindrà la informació necessària sobre les mesures de seguretat implantades per la realització amb seguretat dels treballs posteriors de manteniment, conservació o reparació.
Descripció	<p>Tal i com s'ha de fer en una obra amb projecte cal que s'incorporin a l'obra executada les mesures de seguretat adients per la realització amb seguretat dels treballs posteriors de manteniment, conservació o reparació.</p> <p>El promotor farà que el seus tècnics determinin el més adequat al respecte i ho farà posar assumint el seu cost.</p> <p>Sobre aquestes mesures s'haurà de disposar de la informació tècnica i de la necessària d'ús.</p> <p>Aquesta informació s'haurà de lliurar als usuaris per que en puguin disposar en el futur.</p>
Beneficis	Que quan, en el futur, es vagin fer altres treballs de manteniment, conservació o reparació, hi hagi implantades unes mesures de seguretat que facilitin la realització de les feines i no impliquin un cost afegit.
Resultats esperats	No tenir que instal·lar de bell nou unes mesures de seguretat que es podien haver deixat posades abans, estalviant temps i diners en les posteriors actuacions.
Qui ho ha de fer?	La persona física o jurídica que assumeixi les funcions i obligacions de promotor.

5.2 - Fitxes

1 - Diagnosi - Reconeixement

B.1.a

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

[Recomanable]

Acció	Estudiarà les feines a dur a terme i les corresponents mesures preventives, elaborant el corresponent Pla de Seguretat i Salut si s'escau.
Descripció	<p>Rebudes les informacions i determinacions dels tècnics el contractista, subcontractistes i treballadors autònoms hauran de veure com implementar-les i complir amb tot el determinat. A partir de tot això i tenint en compte els propis procediments de treball, podran elaborar el PSS necessari per poder començar les feines.</p> <p>De totes les mesures preventives a seguir el contractista informará als seus subcontractistes i treballadors autònoms.</p> <p>Si només hi ha treballadors autònoms serà el promotor qui estarà obligat a facilitar el PSS a aquests treballadors. Aquests documents poden ser redactats pels seus tècnics designats.</p>
Beneficis	Saber el que ha de fer i com ha de fer tot allò relatiu a la seguretat en els treballs a executar.
Resultats esperats	Que s'actui preventivament i que la forma d'execució de les feines integri la seguretat en tot el procés constructiu.
Qui ho ha de fer?	El propi contractista a través de la seva modalitat preventiva (Servei de Prevenció, tècnic designat, etc.).

5.2 - Fitxes

1 - Diagnosi - Reconeixement

B.1.b

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

D'obligat compliment

Acció	Farà l'obertura del Centre de treball.
Descripció	Abans de iniciar qualsevol mena de treballs, inclosos els preliminars, és obligatori fer la pertinent Obertura de Centre de treball davant de l'autoritat laboral competent. Es un tràmit d'obligat compliment.
Beneficis	Complir amb la normativa vigent.
Resultats esperats	No poder ser sancionats per faltes administratives.
Qui ho ha de fer?	El contractista o contractistes contractats pel promotor, no els seus subcontractistes.

5.2 - Fitxes

1 - Diagnosi - Reconeixement

B.1.c

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

D'obligat compliment

Acció	Obtindrà i complimentarà el corresponent llibre de subcontractació si s'escau normativament.
Descripció	<p>Abans de iniciar qualsevol mena de treballs, inclosos els preliminars, és obligatori obtenir el corresponent Llibre de subcontractació, com per qualsevol altra obra amb projecte.</p> <p>El Llibre es diligenciarà adequadament fent totes les anotacions pertinents.</p> <p>En el Llibre es consignaran totes les empreses subcontractistes.</p> <p>Hauran de tenir Llibre de Subcontractació tots els contractistes.</p>
Beneficis	Complir amb la normativa vigent. Llei de subcontractació en el sector de la construcció.
Resultats esperats	No poder ser sancionats per faltes administratives.
Qui ho ha de fer?	El contractista o contractistes contractats pel promotor, no els seus subcontractistes.

5.2 - Fitxes

2 - Determinació i execució dels treballs preliminars.

B.2.a

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

[Recomanable]

Acció	Farà els treballs preliminars amb subjecció al que determini el Tècnic i el CSS.
Descripció	<p>Abans de dur a terme els treballs preliminars rebran del Tècnic i del CSS les informacions imprescindibles sobre l'estat real de l'espai, edifici o instal·lació a on es preveu treballar, i sobre les mesures de seguretat que caldrà adoptar. Hauran d'elaborar uns PSS per tots els intervinents que recullin les mesures adients de seguretat pels riscos existents.</p> <p>Prèviament a començar qualsevol feina, presentarà al CSS els PSS necessaris. Si aquests no recullen les mesures de seguretat adients, el CSS farà que es modifiquin per adaptar-los a la realitat dels riscos existents i les instruccions rebudes per part del CSS. No es podrà començar a treballar fins que aquests PSS s'ajustin al riscos existents.</p> <p>Informarà al promotor dels costos de l'aplicació del determinat als PSS si aquests costos no s'han considerat inclosos dins del preu d'execució dels treballs.</p>
Beneficis	Garantir que es treballarà amb la màxima seguretat possible seguint una documentació escrita, a l'abast de tothom, on es recullin els riscos existents i les mesures de seguretat a seguir.
Resultats esperats	Que el treballs preliminars es facin amb la màxima seguretat actuant preventivament.
Qui ho ha de fer?	El contractista contractat pel promotor.

5.2 - Fitxes

3 - Contractació

B.3.a

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	c b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

[Recomanable]

Acció	Inclourà en la seva oferta el cost de les mesures de Seguretat necessàries, les proteccions col·lectives, els EPI's i les mesures de prevenció de riscos a tercers.
Descripció	Per donar compliment al principi general de la Prevenció de integrar la Seguretat en el procés constructiu i ateses les particulars característiques de les obres o treballs sense projecte és convenient que el preus unitaris o el preu global de l'obra a realitzar inclogui el cost de les mesures de Seguretat a implementar, el de les proteccions col·lectives, els EPI's, i les mesures de Seguretat per tercers, de forma que no hi hagi cap dubte de que el cost de l'execució del treballs inclou tot el relatiu a la Seguretat.
Beneficis	Que l'executor dels treballs cobri la Seguretat i que el promotor tingui la certesa de que en l'oferta que se li ha presentat inclou totes les despeses.
Resultats esperats	Evitar reclamacions econòmiques al promotor per temes de Seguretat per part de contractistes i autònoms.
Qui ho ha de fer?	Tots els que presentin ofertes o pressuposts al promotor, ja siguin contractistes o treballadors autònoms.

5.2 - Fitxes

3 - Contractació

B.3.b

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

[Recomanable]

Acció	Redactarà un PSS de l'obra a executar.
Descripció	<p>Com que no hi ha un projecte no hi ha cap Estudi de Seguretat i Salut. El contractista o contractistes hauran de fer cadascun un PSS seguint les instruccions del CSS.</p> <p>Aquest document haurà de constar de:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Memòria: Descriurà el que es farà, qui ho farà, com es farà, amb quins mitjans, material, eines. Inclourà la identificació dels riscos de cada activitat, la seva avaluació, les mesures de seguretat adients, el EPI's a utilitzar, les Proteccions Col·lectives a utilitzar, presència de Recursos Preventius, control d'accés i la implantació necessària. Identificarà als responsables de la Seguretat per part del contractista determinarà com es farà la informació del riscos existents a els treballadors. 2. Croquis i plànols. 3. Plec de Condicions. <p>S'ha de considerar que els preus unitaris de les diferents partides d'obra inclouen els costos de la Seguretat en la part proporcional que els toca.</p> <p>Per aquest motiu no es considera adient el tenir un pressupost específic per la Seguretat de l'obra, integrant la Seguretat i el seu cost en el procés constructiu.</p> <p>Es fonamental que el document no sigui un document genèric si no un document específicament adaptat a les característiques pròpies de l'emplaçament, als treballs a executar, a les tècniques constructives a utilitzar, els mitjans auxiliars, identificant coactivitats i determinant les Coordinacions d'Activitats Empresarials que caldrà fer amb altres empreses que coincideixin en el mateix espai de treball.</p> <p>Aquest PSS es presentarà, abans de l'inici de qualsevol activitat, al CSS per la seva aprovació i no es podrà començar cap feina sense aquesta aprovació.</p>
Beneficis	<p>Disposar d'un document o documents (un per cada contractista que hagi de treballar a l'obra) a on es determini el que s'ha de fer per treballar amb seguretat i que estigui a l'abast de tots els han d'intervenir a l'obra.</p> <p>Complir amb la obligació legal dels contractistes de que ningú treballi per ell amb manca de mesures de seguretat.</p> <p>Disposar d'un instrument que permeti fer el seguiment de la Seguretat.</p>
Resultats esperats	<p>Que tothom sàpiga el que ha de fer i com ha de fer-ho.</p> <p>Minimitzar el risc de tenir incidents o accidents.</p>
Qui ho ha de fer?	Tots els contractistes i el CSS en cas de que es contractin treballadors autònoms directament pel propi promotor.

5.2 - Fitxes

4 - Execució de l'obra

B.4.a

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

D'obligat compliment

Acció	Executarà les obres amb subjecció al que es determini al PSS i seguirà les ordres del CSS pel seu compliment.
Descripció	<p>Com en una obra amb projecte els contractistes hauran de complir amb el que es determini en el seus PSS.</p> <p>Tanmateix haurà de seguir les ordres i instruccions que li faci el CSS pel compliment del determinat als PSS i el seus annexos.</p> <p>Els treballadors autònoms hauran de seguir, també les indicacions del CSS. Si no ho fessin el CSS podria determinar l'aturada de les seves feines i podria no autoritzar el seu treball a l'obra.</p> <p>En cas de incompliments greus el CSS els anotarà al Llibre d'Incidències i si hi ha reiteració en els mateixos incompliments haurà de remetre copia a la Inspecció de Treball corresponent.</p>
Beneficis	Que es treballi integrant la Seguretat i Salut a l'execució dels treballs.
Resultats esperats	Que no hi hagin accidents i es minimitzin els riscos pels treballadors.
Qui ho ha de fer?	El contractista o contractistes i treballadors autònoms contractats pel promotor.

5.2 - Fitxes

4 - Execució de l'obra

B.4.b

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

D'obligat compliment

Acció	Notificarà al CSS els accidents i farà les investigacions d'accidents que calgui. Farà les Coordinacions d'Activitats Empresarials necessàries.
Descripció	<p>En cas d'accident laboral durant la realització dels treballs el contractista o treballador autònom haurà de comunicar-ho al CSS el abans possible, sigui quina sigui la gravetat de l'accident. Ho farà el més immediatament possible.</p> <p>El CSS ho comunicarà al promotor pel seu coneixement.</p> <p>El contractista, independentment de la comunicació a la autoritat laboral corresponent i de la investigació de l'accident reglamentaria, facilitarà al CSS totes les dades del treballador accidentat així com tota la documentació precisa perquè el CSS pugui fer la seva particular investigació d'accident.</p> <p>El contractista seguirà les instruccions que li faci el CSS en ordre a corregir les causes del accident si això es possible i prendre les mesures de seguretat adients.</p> <p>El contractista o treballador autònom mantindrà informat al CSS de l'evolució de l'estat de l'accidentat en tot moment.</p> <p>També es recomana comunicar els incidents per poder prendre les mesures necessàries per evitar la seva repetició.</p> <p>Farà les CAE necessàries amb la resta d'empreses concurrents en el mateix centre de treball seguint l'organització del CSS.</p>
Beneficis	<p>Estar assabentats del que passa a l'obra.</p> <p>Que totes les empreses concurrents coneguin els riscos que els poden originar les altres empreses que comparteixen el centre de treball.</p>
Resultats esperats	<p>Que no s'ocultin accidents i es puguin prendre les mesures preventives adients.</p> <p>Que tothom conegui els riscos de treball existents en el centre de treball encara que no siguin riscos propis de la seva activitat i siguin riscos d'altres contractistes o treballadors autònoms presents en el mateix lloc de treball.</p>
Qui ho ha de fer?	El contractista o contractistes i treballadors autònoms contractats pel promotor. El CSS ho ha d'organitzar.

5.2 - Fitxes

5 - Final d'obra

B.5.a

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

[Recomanable]

Acció	Deixarà els espais a on s'hagi treballat en perfecte estat d'ordre i neteja.
Descripció	<p>És responsabilitat de qui ha realitzat els treballs deixar neta i endreçada la zona a on s'hagin dur a terme les feines.</p> <p>S'ha de tenir especial cura en retirar tots els elements que puguin constituir un risc pels usuaris o tercers.</p> <p>S'ha de verificar com queda, no tan sols la zona a on s'ha treballar si no a les zones adjacents i properes per si hi ha alguna afectació que pugui originar un risc.</p> <p>També s'ha de revisar l'estat d'altres elements constructius que, encara que no s'hagi actuat sobre ells, hagin pogut quedar afectats pels treballs realitzats.</p> <p>Es recomanable dur a terme una revisió final en companyia dels usuaris i deixar constància per escrit de com ha quedat l'indret. A l'acta poden afegir-se fotografies.</p> <p>La DF i el CSS han de tenir cura de que tot quedi net i endreçat i participaran en la inspecció final. En donaran compte al promotor.</p> <p>Si es necessari caldrà assignar les feines de neteja i ordre a un dels contractistes o treballadors autònoms.</p>
Beneficis	Acabar les feines a satisfacció de tots.
Resultats esperats	Que cap usuari o tercer pateixi un accident perquè s'hagin fet unes determinades feines.
Qui ho ha de fer?	El contractista o contractistes i/o treballadors autònoms.

5.2 - Fitxes

1 - Diagnosi - Reconeixement

C.1.a

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

D'obligat compliment

Acció	Permetrà l'accés a habitatges i locals. Facilitarà les dades que conegui sobre l'estat de l'edifici.
Descripció	Perquè el Tècnic i el CSS puguin conèixer l'estat de l'edifici, de les seves instal·lacions i de les possibles afectacions als usuaris o a tercers, cal que puguin accedir a tot l'edifici
Beneficis	Garantir que es treballarà amb la màxima seguretat possible seguint una documentació escrita, a l'abast de tothom, a on es recullin els riscos existents i les mesures de seguretat a seguir.
Resultats esperats	Que els tècnics puguin treballar adequadament per garantir que no s'exposarà als propis usuaris a cap risc originat pels treballs a fer.
Qui ho ha de fer?	Els propis usuaris o el seu representant.

5.2 - Fitxes

3 - Contractació

C.3.a

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

(Recomanable)

Acció	Rebre la comunicació de qui farà l'obra.
Descripció	<p>El promotor comunicarà l'usuari de la construcció a on es vagin a fer treballs de manteniment, conservació, reparació o urgència qui va a fer l'obra o treball.</p> <p>Serà necessari fer una Coordinació d'Activitats Empresarials si l'usuari es una empresa o un ens amb personalitat jurídica pròpia que tingui una activitat concurrent al mateix centre de treball.</p> <p>La comunicació es farà de forma fefaent indicat qui durà a terme els treball, la data d'inici, la data prevista de finalització, les possibles afectacions, l nom del tècnic designat pel promotor com CSS i les seves dades de contacte.</p>
Beneficis	L'usuari disposarà de la informació suficient per saber qui farà l'obra i qui en tindrà cura.
Resultats esperats	Que existeixi un flux de informació adequat i es puguin minimitzar les molèsties en disposar d'uns forma fàcil de contactar amb qui farà l'obra o els tècnics que la controlaran.
Qui ho ha de fer?	El usuari o el seu representant.

5.2 - Fitxes

4 - Execució de l'obra

C.4.a

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

[Recomanable]

Acció	Seguirà les indicacions rebudes, respectant les senyalitzacions i les mesures de seguretat instal·lades. Intervindrà en les CAE si es preceptiu (veure fitxa A4b).
Descripció	<p>Si poden haver afectacions o riscos pels usuaris o tercers abans de l'inici dels treballs i mentre durin es posaran tots els mitjans que garanteixin la seguretat dels usuaris o tercers.</p> <p>Les indicacions rebudes per part del promotor o del seu CSS s'hauran de difondre abastament perquè tots els possibles afectats les coneguin.</p> <p>Els representants tindran cura de la difusió de les mesures i vetllaran perquè les senyalitzacions col·locades i les mesures de seguretat instal·lades no siguin malmeses o retirades per algun usuari. En cas de detectar un deteriorament o manca d'algun dels elements ho comunicaran de immediat al CSS que ho transmetrà al contractista per la seva reposició o reparació.</p> <p>Un abona planificació i el consens entre els que han de dur a terme els treball es imprescindible. Els accessos, els aplecs, els horaris de treball, els sorolls, la pols, la circulació de maquinaria, les càrregues elevades, la neteja dels vials propers, els serveis afectats, etc., han de ser considerats com elements a tenir en consideració.</p> <p>Si l'usuari desenvolupa, en el centre de treball a on s'executa l'obra, alguna activitat empresarial cal que també participi en la Coordinació d'Activitats Empresarials que es durà a terme entre tots els concurrents en el mateix centre de treball.</p>
Beneficis	Que la realització dels treballs no comporti riscos per ningú.
Resultats esperats	Que els usuaris o tercers no pateixin accidents.
Qui ho ha de fer?	El propi usuari o el seu representant. Si es una empresa caldrà que en la CAE participi el seu propi Coordinador d'Activitats Empresarials.

5.2 - Fitxes

5 - Final d'obra

C.5.a

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

[Recomanable]

Acció	Haurà de rebre la comunicació del final de les obres.
Descripció	Els usuaris de l'edifici i/o els tercers afectats per les obres han de rebre una notificació veritable de que les obres han finalitzat. De forma que puguin estar segurs de que no estaran exposats a nous riscos per motiu de treballs en l'edifici.
Beneficis	Que tothom tingui la seguretat de que les feines ja no afectaran a la normal activitat dels usuaris sense estar exposat a riscos per motiu de les obres.
Resultats esperats	Que els usuaris o tercers tinguin la tranquil·litat de saber que les obres han finalitzat.
Qui ho ha de fer?	El promotor.

5.2 - Fitxes

1 - Diagnosi - Reconeixement

D.1.a

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

[Recomanable]

Acció	Determinarà els possibles riscos existents pels treballs preliminars.
Descripció	En els treballs preliminars a dur a terme per conèixer l'estat real de l'espai, edifici o instal·lació a on es preveu treballar, hi haurà un determinats riscos. Caldrà avaluar aquests riscos i determinar les mesures de seguretat a adoptar en cada cas.
Beneficis	Fer que el promotor pugui complir amb la seva obligació legal de informar a qui vagi a treballar per ell, dels riscos existents.
Resultats esperats	Que els treballs preliminars es facin sense incidents o accidents.
Qui ho ha de fer?	El tècnic contractat pel promotor com Coordinador de Seguretat i Salut.

5.2 - Fitxes

1 - Diagnosi - Reconeixement

D.1.b

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

[Recomanable]

Acció	Informarà dels riscos a tots els intervinents en els treballs preliminars.
Descripció	<p>Per executar els treballs preliminars necessaris per conèixer l'estat real de l'espai, edifici o instal·lació a on es preveu treballar, hi haurà uns determinats riscos. Caldrà fer conèixer aquests riscos a qui vagi a executar els treballs, tot determinant les mesures de seguretat que caldrà adoptar en cada cas.</p> <p>Els treballs preliminars poden comportar riscos ocults i greus, (estructures inestables, fràgils o malmeses, materials en mal estat i/o perillosos, instal·lacions defectuoses, riscos biològics, etc.), per aquest motiu s'actuarà amb la màxima prevenció i mesures de seguretat.</p>
Beneficis	El promotor haurà complert amb la seva obligació legal de informar a qui vagi a treballar per ell, dels riscos existents.
Resultats esperats	Que tothom estigui informat dels riscos existents i prengui les mesures preventives adients.
Qui ho ha de fer?	El tècnic contractat pel promotor com Coordinador de Seguretat i Salut.

5.2 - Fitxes

1 - Diagnosi - Reconeixement

D.1.c

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

[Recomanable]

Acció	Revisarà els PSS de tots els intervinents en els treballs preliminars.
Descripció	<p>Per dur a terme els treballs preliminars per conèixer l'estat real de l'espai, edifici o instal·lació a on es preveu treballar, caldrà adoptar unes mesures de seguretat. El CSS a càrrec de vetllar per la seguretat dels treballs haurà de revisar els PSS de tots els intervinents perquè recullin les mesures adients de seguretat pels riscos existents. Si els PSS no recullen les mesures de seguretat adients, caldrà que es modifiquin aquests per adaptar-los a la realitat fins que aquests s'ajustin al riscs existents.</p> <p>Informarà al promotor de que els PSS són d'aplicació i que en cas de no ser-ho es puguin prendre les mesures adients abans de començar qualsevol treball.</p>
Beneficis	Establir una forma de treballar amb la màxima seguretat possible i que hi hagi una documentació escrita on es recullin els riscos existents i les mesures de seguretat a seguir.
Resultats esperats	Que el treballs preliminars es facin amb seguretat actuant preventivament, sense ensurts i sorpreses.
Qui ho ha de fer?	El tècnic contractat pel promotor com Coordinador de Seguretat i Salut.

5.2 - Fitxes

2 - Determinació i execució dels treballs preliminars.

D.2.a

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

[Recomanable]

Acció	Analitzarà els riscos dels treballs a realitzar, dels treballadors i dels tercers i usuaris.
Descripció	<p>Com que es tracta d'obres sense projecte el CSS haurà de estudiar el que es vol fer i com es vol fer per poder copsar les riscos existents en les diferents activitats de forma que en rebre el PSS del contractista pugui determinar si s'adapta a la realitat dels riscos existents o no.</p> <p>El coneixement del riscos per part del CSS li ha de permetre donar les orientacions i instruccions perquè els documents de seguretat estiguin ben fets i contemplin tots els riscos i les mesures de seguretat adients.</p>
Beneficis	Tenir definits abans de començar les obres les mesures de seguretat a implantar de forma que no hi hagi endarreriments en l'inici de les feines per no haver actuat preventivament.
Resultats esperats	Que tot es faci amb la seguretat adequada.
Qui ho ha de fer?	El tècnic a qui el promotor hagi encarregat la Coordinació de Seguretat i Salut.

5.2 - Fitxes

2 - Determinació i execució dels treballs preliminars.

D.2.b

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

[Recomanable]

Acció	Definirà els treballs a realitzar i determinarà les mesures de seguretat per la realització dels treballs.
Descripció	<p>En funció dels treballs a executar el CSS haurà de determinar les mesures de seguretat que haurà d'incloure el contractista en el seu PSS.</p> <p>Aquestes mesures de seguretat hauran de tenir en compte les activitats a realitzar, els procediments de treball, els terminis, els elements auxiliars d'utilitat preventiva, la maquinaria a utilitzar, els espais disponibles. Els serveis afectats, etc.</p>
Beneficis	El contractista sabrà el que ha de fer i com ho ha de fer.
Resultats esperats	Que tot es faci amb la seguretat adequada sense imprevistos i retards.
Qui ho ha de fer?	El tècnic a qui el promotor hagi encarregat la Coordinació de Seguretat i Salut.

5.2 - Fitxes

2 - Determinació i execució dels treballs preliminars.

D.2.c

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

[Recomanable]

Acció	Analitzarà la durada de les feines.
Descripció	<p>El Coordinador haurà d'analitzar la durada de cada una de les activitats per poder fixar la durada total de les feines i verificar si entre les diferents activitats es donen circumstàncies de incompatibilitat entre elles o concurrència, en el mateix espai, que puguin originar riscos creuats o no permetin treballar en el mateix espai simultàniament. El que pot implicar una major durada de les feines.</p> <p>Caldrà elaborar una planificació de les feines a dur a terme i donar-la a conèixer a tots els afectats per les obres.</p>
Beneficis	Evitar les coactivitats i retards en la realització de les feines per manca de previsió en la seva durada.
Resultats esperats	Que les feines es desenvolupin en els terminis previstos afavorint una bona organització i evitar pèrdues de temps.
Qui ho ha de fer?	El tècnic a qui el promotor hagi encarregat la Coordinació de Seguretat i Salut.

5.2 - Fitxes

2 - Determinació i execució dels treballs preliminars.

D.2.d

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

[Recomanable]

Acció	Determinarà les condicions d'accés a l'obra.
Descripció	<p>S'haurà de dir qui pot accedir i per on es pot accedir, determinat recorreguts, senyalització, tancaments, preferències i prioritats, llocs d'abassegament, responsables de l'accés, horaris i mesures de seguretat específiques per garantir la indemnitat dels tercers i usuaris que puguin accedir a l'edifici o instal·lació.</p> <p>Aquestes informacions s'han de donar a conèixer a tots els afectats per les obres.</p>
Beneficis	Evitar que persones no autoritzades o no informades dels riscos puguin accedir a les zones de treball.
Resultats esperats	Que les feines es desenvolupin ordenadament sense originar riscos a usuaris, tercers o als propis treballadors.
Qui ho ha de fer?	El tècnic a qui el promotor hagi encarregat la Coordinació de Seguretat i Salut.

5.2 - Fitxes

3 - Contractació

D.3.a

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

[Recomanable]

Acció	Donarà les instruccions pertinents perquè el contractista o contractistes puguin elaborar el PSS de l'obra a executar.
Descripció	<p>Com que no hi ha un projecte no hi ha cap Estudi de Seguretat i Salut. El CSS haurà de donar les instruccions i indicacions necessàries als contractistes que vagin a intervenir a l'obra perquè puguin fer un PSS.</p> <p>Aquest document haurà de constar de:</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Memòria: Descriurà el que es farà, qui ho farà, com es farà, amb quins mitjans, material, eines. Inclourà la identificació dels riscos de cada activitat, la seva avaluació, les mesures de seguretat adients, el EPI's a utilitzar, les Proteccions Col·lectives a utilitzar, presència de Recursos Preventius, control d'accés i la implantació necessària. Identificarà als responsables de la Seguretat per part del contractista determinarà com es farà la informació del riscos existents a els treballadors. 5. Croquis i plànols. 6. Plec de Condicions. 7. Identificació de les Coordinacions d'Activitats Empresariales que caldrà fer i amb qui caldrà fer-les. <p>S'ha de considerar que els preus unitaris de les diferents partides d'obra inclouen els costos de la Seguretat en la part proporcional que els toca.</p> <p>Per aquest motiu no es considera adient el tenir un pressupost específic per la Seguretat de l'obra, integrant la Seguretat i el seu cost en el procés constructiu.</p> <p>És fonamental que el document no sigui un document genèric si no un document específicament adaptat a les característiques pròpies de l'emplaçament, als treballs a executar, a les tècniques constructives a utilitzar, els mitjans auxiliars, identificant coactivitats i determinant les Coordinacions d'Activitats Empresariales que caldrà fer amb altres empreses que coincideixin en el mateix espai de treball.</p>
Beneficis	<p>Disposar d'un document o documents (un per cada contractista que hagi de treballar a l'obra) a on es determini el que s'ha de fer per treballar amb seguretat i que estigui a l'abast de tots els han d'intervenir a l'obra.</p> <p>Complir amb la obligació legal del promotor de que ningú treballi per ell amb manca de mesures de seguretat.</p> <p>Disposar d'un instrument que permeti al CSS fer el seguiment del compliment del determinat al PSS.</p>
Resultats esperats	Minimitzar el risc de tenir incidents o accidents.
Qui ho ha de fer?	Tots els contractistes i el propi CSS en cas de que es contractin treballadors autònoms directament pel propi promotor.

5.2 - Fitxes

3 - Contractació

D.3.b

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

D'obligat compliment

Acció	Assumirà la Coordinació de Seguretat i Salut en fase d'execució de l'obra.
Descripció	Com es obligació legal que en obres sense projecte a on intervinguin més d'una empresa o treballadors autònoms el promotor designi a un Coordinador de Seguretat i Salut, aquest assumirà la coordinació de seguretat i salut dels treballs de la mateix forma, obligacions i atribucions que es determina al R.D. 1627/1997 i altre normativa d'aplicació a la coordinació de Seguretat i Salut en fase d'execució d'obres amb projecte.
Beneficis	Disposar d'una assistència tècnica especialitzada que vetlli per que l'obra es faci amb la màxima de Seguretat possible i que hagi un rigorós compliment de l'establert al PSS per part de tots el intervinents a l'obra. La garantia de que s'està complint amb la normativa.
Resultats esperats	Que no hagi accidents o accidents per manca de mesures de seguretat.
Qui ho ha de fer?	El tècnic designat pel promotor.

5.2 - Fitxes

3 - Contractació

D.3.c

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

D'obligat compliment

Acció	Validarà la documentació del contractista o contractistes i treballadors autònoms.
Descripció	<p>El CSS en la seva tasca de seguiment del compliment del que disposi el PSS i del compliment de la normativa vigent per part dels contractistes i treballadors autònoms exigirà, per autoritzar l'accés a l'obra, la documentació següent de tots els treballadors:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aptitud mèdica. 2. Formació en S. i S. 3. Informació dels riscos específics. 4. Certificat de Lliurament d'EPI's. 5. Autorització d'utilització de maquinaria. <p>A més a més exigirà que a l'obra hi hagi un exemplar del PSS, de l'Obertura de Centre de Treball, de la Designació de CSS i de l'Aprovació del PSS.</p>
Beneficis	La garantia de que s'està complint amb la normativa i que no treballi ningú que no reuneixi tots els requisits legals per fer-ho.
Resultats esperats	En tenir un personal format, informat, apte, que sap fer anar les màquines, i que te els EPI's adients, s'espera que es treballi amb més Seguretat i es minimitzi el risc d'accidents.
Qui ho ha de fer?	El tècnic designat pel promotor com CSS.

5.2 - Fitxes

3 - Contractació

D.3.d

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

D'obligat compliment

Acció	Obtindrà un Llibre d'incidències per fer el seguiment del compliment del PSS aprovat i els seus annexos.
Descripció	<p>El CSS per fer el seguiment del compliment del PSS i poder fer les anotacions pertinents haurà de disposar d'un Llibre d'Incidències tal com si fos una obra amb projecte.</p> <p>Aquest llibre complirà amb el es disposa al R.D.1627/1997.</p> <p>El CSS l'obtindrà del seu Col·legi professional o organisme oficial habilitat per lliurar-los i diligenciar-los.</p> <p>Podrà ser en qualsevol format legalment admès.</p> <p>Tindrà que estar sempre a l'obra.</p> <p>Es farà servir com a les obres amb projecte.</p>
Beneficis	Poder dur la coordinació de seguretat i salut d'una obra sense projecte de la mateixa manera que es duria una obra amb projecte.
Resultats esperats	Que el Llibre d'Incidències sigui un bon instrument de control, seguiment i d'informació de la Seguretat per tothom.
Qui ho ha de fer?	El tècnic designat pel promotor com CSS.

5.2 - Fitxes

4 - Execució de l'obra

D.4.a

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

D'obligat compliment

Acció	Revisarà, farà fer les correccions adients i aprovarà el PSS presentat pel contractista o contractistes.
Descripció	<p>Revisarà el PSS presentat pel contractista proposant les modificacions adients al mateix per garantir que els treballs es faran amb la màxima Seguretat.</p> <p>No autoritzarà l'inici de les feines fins que consideri correcte el PSS i el seu contingut estigui ajustat als riscos de les activitats de l'obra.</p> <p>El contractista o contractistes hauran de realitzar les modificacions i/o correccions demanades pel CSS i hauran de presentar la nova versió al CSS perquè si ho considera correcte podrà autoritzar l'inici dels treballs.</p> <p>No es podrà fer cap activitat si no hi ha la prèvia autorització del CSS.</p> <p>L'autorització la realitzarà el CSS per mitjà d'un escrit al Llibre d'Incidències.</p> <p>El CSS pot proposar i aconsellar mesures de seguretat però, sempre, es el contractista qui determinarà en el seu PSS les mesures de Seguretat que consideri més adients.</p>
Beneficis	<p>Disposar d'un document que digui com serà la Seguretat que implementarà el contractista en executar els treballs, adaptat en tot moment al de venir dels mateixos.</p> <p>Saber el que s'ha de fer per minimitzar els riscos a usuaris i tercers.</p> <p>Complir amb la normativa vigent.</p>
Resultats esperats	<p>Que el determinat al PSS sigui conegut per tots els que vagin a dur a terme els treballs.</p> <p>Que s'apliqui correctament el determinat en el PSS.</p>
Qui ho ha de fer?	El CSS designat pel promotor.

5.2 - Fitxes

4 - Execució de l'obra

D.4.b

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

D'obligat compliment

Acció	Durà a terme la Coordinació de Seguretat i Salut en fase d'execució de les obres. Farà el seguiment de l'execució de l'establert al PSS aprovat.
Descripció	Encara que no hi hagi un projecte el CSS designat durà a terme la Coordinació de Seguretat i Salut com si es tractés d'una obra amb projecte tal i com es determina a la normativa vigent.
Beneficis	Que un tècnic especialitzat tingui cura del control i seguiment Seguretat a l'obra que facin els contractistes i treballadors autònoms. Complir amb la normativa vigent.
Resultats esperats	Que no hi hagi accidents de treballadors, tercers i usuaris.
Qui ho ha de fer?	El CSS designat pel promotor.

5.2 - Fitxes

4 - Execució de l'obra

D.4.c

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

D'obligat compliment

Acció	Farà fer els annexos i modificacions al PSS del contractista i contractistes.
Descripció	<p>Com que durant l'execució de les feines poden donar-se circumstàncies que modifiquin el previst al PSS presentat pel contractista o contractistes el CSS pot instar a que es facin els annexos i modificacions adients perquè les mesures de Seguretat s'ajustin a les tasques reals a desenvolupar.</p> <p>El CSS demanarà als contractistes la redacció dels annexos o la introducció de modificacions per mitjà d'un escrit al Llibre de Incidències a on es deixarà clar que no es pot començar cap activitat o continuar una activitat ja iniciada que hagi patit canvis al respecte del previst inicialment, si no hi ha l'autorització prèvia del CSS motivada per haver considerat correcte el contingut dels annexos presentats o les modificacions realitzades.</p> <p>L'autorització la realitzarà el CSS per mitjà d'un escrit al Llibre d'Incidències.</p> <p>El CSS pot proposar i aconsellar mesures de Seguretat però, sempre, serà el contractista qui determinarà les mesures de Seguretat que consideri més adients, en els annexos al seu PSS.</p>
Beneficis	Tenir permanentment actualitzat el PSS, disposant d'un document realment adaptat als treballs a dur a terme.
Resultats esperats	<p>Que no hi hagi riscos no contemplats al PSS i que en conseqüència hagi les mesures de Seguretat necessàries.</p> <p>Que els annexos als PSS o les seves modificacions es facin amb diligència per ser aplicables abans d'haver d'iniciar els treballs.</p>
Qui ho ha de fer?	El CSS designat pel promotor.

5.2 - Fitxes

4 - Execució de l'obra

D.4.d

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

D'obligat compliment

Acció	Farà les anotacions pertinents al Llibre d'Incidències.
Descripció	<p>Com que te que haver un Llibre d'Incidències (veure fitxa C.3.d.) el CSS farà , amb la periodicitat més adient, les anotacions necessàries pel control i seguiment de la realització del dispost al o als PSS.</p> <p>Farà les anotacions de la mateixa forma que si es tractés d'una obra amb projecte.</p> <p>Les anotacions fetes aniran signades pel propi CSS i per tots aquells de qui s'ha de tenir constància que s'assabenten de l'anotat.</p> <p>Podrà fer anotacions per demanar annexos o modificacions, per aturar els treballs parcialment o totalment per situacions de risc greu i imminent, per autoritzar o negar l'inici de diferents activitats per manca de mesures de Seguretat. Podrà fer indicacions, recomanacions i suggeriments perquè els contractistes millorin la Seguretat del seus procediments.</p> <p>El Llibre d'Incidències haurà d'estar sempre a l'obra i es designarà a algú de l'obra per la seva custòdia. El Llibre haurà de ser accessible a tots els que legalment poden escriure en el mateix i atots els que treballin a l'obra.</p>
Beneficis	Que tothom relacionat amb els treballs pugui conèixer tot el relatiu al seguiment i control del dispost al o als PSS.
Resultats esperats	<p>Que quedi constància del seguiment de la Seguretat e l'obra fet pel CSS donant compliment a la normativa vigent i les obligacions del promotor.</p> <p>Que el promotor tingui constància de la activitat del seu CSS.</p>
Qui ho ha de fer?	El CSS designat pel promotor.

5.2 - Fitxes

4 - Execució de l'obra

D.4.e

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

D'obligat compliment

Acció	Donarà les instruccions necessàries en matèria de Seguretat i salut als treballadors autònoms. Tindrà cura de que es facin les Coordinacions d'Activitats Empresarials necessàries.
Descripció	<p>Com que els treballadors autònoms no elaboren un PSS o no tenen procediments de Seguretat propis caldrà que el CSS els doni les instruccions necessàries en matèria de Seguretat i Salut.</p> <p>Poden ser instruccions específiques o les establertes en el PSS dels contractistes concurrents al mateix espai de treball.</p> <p>Les instruccions poden ser de mesures de seguretat a implementar, dels EPI's a utilitzar, de les proteccions col·lectives a utilitzar i de tot el relatiu a la Seguretat i Salut de l'obra: implantació, vestuaris, maquinaria, instal·lacions, etc.</p> <p>El CSS ha de impulsar que entre tots els contractistes, treballadors autònoms i usuaris que hi hagi una Coordinació d'Activitats Empresarials. Per això promourà les reunions necessàries entre les diferents parts concurrents en el mateix espai i temps. Es redactarà una acta de les informacions intercanviades i de l'acordat entre les parts.</p> <p>Un del temes importants a coordinar es la coordinació dels diferents Plans d'Autoprotecció o Plans d'Emergència dels contractistes i dels usuaris.</p> <p>El CSS actuarà com a Coordinador d'Activitats Empresarials en representació del promotor, entre les empreses contractades pel mateix.</p>
Beneficis	<p>Que el autònoms coneguin els riscos a que estan exposats i les mesures de Seguretat que han de seguir.</p> <p>Que totes les empreses, ens i treballadors autònoms que treballin en el mateix emplaçament coneguin els riscos que els poden originar les activitats dels altres i com s'ha d'actuar en cas d'una emergència.</p>
Resultats esperats	<p>Que en cas d'una emergència tothom sàpiga el que ha de fer i com garantir la Seguretat de les persones.</p> <p>Que els treballadors autònoms gaudeixin del mateix nivell de seguretat en el treball que el treballador de qualsevol empresa i que aquesta sigui la tècnicament adient i la exigida normativament.</p>
Qui ho ha de fer?	El CSS designat pel promotor.

5.2 - Fitxes

5 - Final d'obra

D.5.a

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

[Recomanable]

Acció	Farà una acta de final de la coordinació.
Descripció	<p>El CSS en el moment que s'acabin les feines, és a dir en el moment que ja no hi treballi ningú i que la DF hagi fet l'acta final d'obra haurà de fer una acta de final de la seva actuació com Coordinador de Seguretat i Salut en fase d'execució.</p> <p>Aquesta acta s'ha de remetre al promotor i al contractista o contractistes participants a l'obra perquè en tinguin constància.</p> <p>L'acta pot ser substituïda per una anotació al Llibre d'Incidències.</p>
Beneficis	Deixar constància de que l'obra i la coordinació han finalitzat i que si s'han de fer treballs posteriors aquests no gaudiran de la cobertura del PSS que també finalitza la seva vigència.
Resultats esperats	No contraure responsabilitats per treballs que es facin incontroladament després de la finalització de l'obra.
Qui ho ha de fer?	El CSS designat pel promotor.

5.2 - Fitxes

5 - Final d'obra

D.5.b

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

[Recomanable]

Acció	Redactarà un informe al promotor de com s'ha desenvolupat l'obra pel que fa a la Seguretat.
Descripció	<p>El promotor ha de ser coneixedor de com ha anat l'obra pel que fa a la Seguretat, del que s'ha fet, dels accidents i dels incidents i de tota circumstància que pugui afectar a la seva responsabilitat com promotor. Per això el CSS redactarà un informe tècnic específic recollint totes les informacions i dades necessàries que permetin tenir un memòria de com a anat la Seguretat del treballs efectuats.</p> <p>Aquesta informe s'ha de remetre al promotor perquè en tinguin constància.</p> <p>A l'informe s'afegiran els documents complementaris adients: PSS, annexos al PSS, escrits al Llibre d'Incidències, investigació d'accidents, actes. CAE's, etc.</p>
Beneficis	Disposar d'un document que reculli les informacions necessàries de com s'ha fet la Seguretat i del esdeveniments més importants que hagin succeït al llarg dels treballs.
Resultats esperats	Que quan calgui saber alguna cosa de com va ser la Seguretat i del que va passar no sigui necessari regirar massa papers per tenir un informe complet.
Qui ho ha de fer?	El CSS designat pel promotor.

5.2 - Fitxes

5 - Final d'obra

D.5.c

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

[Recomanable]

Acció	Farà un dossier sobre les mesures de seguretat implantades pels treballs posteriors de manteniment, conservació o reparació.
Descripció	<p>El CSS haurà de elaborar un dossier a on s'expliquin i descriguin els elements de seguretat que es deixin implantats a la construcció per que els treballs posteriors es puguin fer amb seguretat com ancoratges, línies de vida, baranes, etc.</p> <p>També recollirà les mesures de seguretat a seguir per actuar sobre les diferents parts de la construcció existent, com tipologia de finestres i vidres, fixacions d'apacats, registres, tècniques constructives utilitzades, posicionament de cablejats i canonades, etc.</p> <p>S'afegirà tota la documentació gràfica necessària: fotografies, croquis, plànols, etc.</p> <p>El dossier també recollirà les recomanacions del CSS per la realització dels treballs posteriors vista la experiència adquirida.</p> <p>En la elaboració del dossier pot ser convenient i necessària la participació de la DF, si n'hi ha hagut.</p> <p>Aquest dossier es lliurarà al promotor i a la DF perquè el guardi amb la resta de la documentació tècnica.</p>
Beneficis	Disposar d'un document tècnic que permeti conèixer el que ha quedat implantat com mesures de seguretat pels treballs posteriors i les recomanacions per una millor Seguretat dels que hi ha treballat abans.
Resultats esperats	<p>Un estalvi de diners i temps en el futur al tenir que fer reparacions, conservacions o treballs de manteniment.</p> <p>Tenir, sempre, uns elements de seguretat implantats. El manteniment d'aquests elements i les comprovacions del seu estat han de permetre conèixer si son utilitzables passat el temps.</p>
Qui ho ha de fer?	El CSS designat pel promotor.

5.2 - Fitxes

5 - Final d'obra

D.5.d

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

D'obligat compliment

Acció	Lliurarà el Llibre d'Incidències al Tècnic i es guardarà una còpia.
Descripció	<p>El CSS haurà de lliurar al tècnic que hagi actuat com DF tots els exemplars del Llibre d'Incidències utilitzats durant els treballs per que els guardi conjuntament amb la documentació tècnica segons determina el Codi Tècnic de l'Edificació.</p> <p>El CSS guardarà una còpia de totes les fulles dels Llibres d'incidències fets servir. Aquestes còpies s'haurien de guardar un mínim de 10 anys des del final de la coordinació.</p> <p>Com complement d'aquestes còpies es recomana guardar el PSS i els seus annexos, les actes de seguretat, les CAE's i els informes d'accidents.</p> <p>S'informarà al promotor d'aquest lliurament.</p>
Beneficis	Disposar d'un registre de la seva feina com a CSS.
Resultats esperats	Poder accedir fàcilment als documents que permetin acreditar con s'ha dut a terme la Seguretat i com ha estat la tasca del CSS.
Qui ho ha de fer?	El CSS designat pel promotor.

5.2 - Fitxes

1 - Diagnosi - Reconeixement

E.1.a

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

[Recomanable]

Acció	Farà inspeccions i prospeccions. Reconèixerà l'estat del diversos elements de l'edifici. Farà o farà fer assajos i proves. Realitzarà els aixecaments necessaris.
Descripció	<p>Abans de començar qualsevol treball de manteniment, conservació o reparació cal saber quin es l'estat real de l'espai, edifici o instal·lació a on es treballarà, la tipologia dels materials, les tècniques constructives utilitzades en el seu moment. Per això caldrà fer tot un seguit de inspeccions i prospeccions que permetin determinar, prèviament, l'abast del que es vagi a fer. Caldrà fer un recull de dades tècniques i de prevenció de riscos laborals, prendre cotes, aixecar plànols, fer proves i assajos, etc.</p> <p>Comunicarà tota la informació de que disposi sobre l'estat de l'edifici al CSS.</p>
Beneficis	Conèixer l'estat real de la construcció i les mesures de seguretat per actuar en el mateix.
Resultats esperats	Que ens trobem amb les menys situacions inesperades possibles en el moment de realitzar els treballs.
Qui ho ha de fer?	El tècnic contractat pel promotor com assistència tècnica o els tècnics dels contractistes que presumiblement realitzaran amb posterioritat els treballs.

5.2 - Fitxes

2 - Determinació i execució dels treballs preliminars.

E.2.a

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

[Recomanable]

Acció	Determinarà les feines a realitzar. Planificarà les actuacions. Determinarà el mitjans auxiliars a utilitzar. Determinarà les zones d'aplec i de recollida de residus. Verificarà l'existència de Serveis Afectats. Elaborarà la documentació tècnica necessària.
Descripció	Actuarà d'acord amb la seva qualificació professional realitzant les tasques que li son pròpies. Combinarà la tasca de projectista amb la de direcció facultativa.
Beneficis	Disposar de un tècnic expert que dirà el que s'ha de fer, com s'ha de fer i amb quin cost i termini es pot fer.
Resultats esperats	Que es puguin organitzar les feines i executar-les amb totes les garanties de seguretat possibles, minimitzant els riscos pels treballadors, usuaris i tercers.
Qui ho ha de fer?	El tècnic contractat pel promotor.

5.2 - Fitxes

3 - Contractació

E.3.a

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

D'obligat compliment

Acció	Assumirà la Direcció Facultativa dels treballs.
Descripció	<p>Encara que pot ser que no sigui obligatòria la designació d'un tècnic com Direcció Facultativa, això dependrà de l'abast de les obres a realitzar i de les normes municipals, però el promotor ha considerat adient disposar de una assistència tècnica (veure fitxa A.1.a.), aquesta assumirà de Direcció dels treballs assumint implícitament les tasques pròpies de la DO i la DEO.</p> <p>És convenient que l'assumeix es faci per escrit i es signi pel promotor.</p> <p>El tècnic designat pot ser el mateix que hagi tingut cura dels treballs preliminars.</p> <p>El tècnic serà el representant del promotor a l'obra i dirigirà els treballs actuant de la mateixa manera que si es tractés d'una obra amb projecte constructiu.</p>
Beneficis	Disposar d'una assistència tècnica especialitzada que vetlli per que l'obra es faci amb la qualitat prevista, amb el cost pressupostat inicialment, en el termini marcat, evitant al màxim les molèsties i afectacions a tercers.
Resultats esperats	<p>Que l'obra s'executi segons el previst.</p> <p>No gastar més diners ni temps que el realment necessaris.</p>
Qui ho ha de fer?	El tècnic contractat pel promotor.

5.2 - Fitxes

3 - Contractació

E.3.b

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

D'obligat compliment

Acció	Determinarà el pla de treballs conjuntament amb el contractista o contractistes i/o treballadors autònoms. Ho farà amb la col·laboració del CSS.
Descripció	En aquest tipus d'actuacions sense projecte es fonamental una bona planificació de les feines a dur a terme, encara que aquestes siguin senzilles i curtes. Una bona planificació ha de contemplar l'ordre en que es realitzaran les diferents activitats, els accessos, les zones d'aplec, les eines i màquines a utilitzar, el mitjans auxiliars, el termini d'execució de cada activitat i el nombre de treballadors que hi intervindran. Caldrà preveure el solapament d'activitats i programar les feines perquè no hi hagi interferències entre els que facin cada una d'elles.
Beneficis	Saber el que s'ha de fer a cada lloc en cada moment i tenir un instrument de control de l'execució de l'obra.
Resultats esperats	Optimitzar el termini d'execució. Minimitzar el temps de molèsties i afectacions a tercers.
Qui ho ha de fer?	El tècnic contractat pel promotor.

5.2 - Fitxes

4 - Execució de l'obra

E.4.a

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

D'obligat compliment

Acció	Dirigirà l'execució de les obres.
Descripció	<p>Si el promotor designa a un tècnic perquè actuï com Direcció Facultativa, aquest assumirà les funcions corresponents com si es tractés d'una obra amb projecte. Dirigint l'execució dels treballs i col·laborant amb el CSS.</p> <p>Vetllarà pel compliment de totes les normatives i del compliment del PSS.</p>
Beneficis	Tenir la garantia de que l'obra es realitzarà amb la qualitat exigida, el termini previst i els costos ajustats.
Resultats esperats	<p>Ajustar-se al previst a l'inici dels treballs.</p> <p>Que la col·laboració entre el tècnic i el CSS afavoreixi que es faci una bona Seguretat.</p>
Qui ho ha de fer?	El tècnic contractat pel promotor.

5.2 - Fitxes

4 - Execució de l'obra

E.4.b

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

D'obligat compliment

Acció	Vigilarà les afectacions a tercers i usuaris, determinant conjuntament amb el CSS les mesures a adoptar per minimitzar els riscos.
Descripció	<p>El desitjable és que la planificació i organització de l'obra facin que no hi hagi riscos pels usuaris i tercers que puguin estar afectats per les obres, però com que això no és sempre possible el tècnic que actui com Director Facultatiu haurà de fer un seguiment exhaustiu de totes les circumstàncies que podrien estar a l'origen de riscos a tercers, ja siguin originats per procediments constructius, materials, organització, planificació, maquinaria, mitjans auxiliars, aplecs, residus de construcció i serveis afectats.</p> <p>El D.F. comunicarà al CSS qualsevol circumstància que li faci intuir l'existència d'un risc no previst o nou i col·laborarà amb ell per trobar la millor solució per minimitzar el risc sense perjudicar el termini, el cost o la qualitat.</p>
Beneficis	Disposar d'un tècnic que estarà permanentment treballant per compaginar la realització de l'obra amb els mínims riscos pels tercers o usuaris de l'edifici.
Resultats esperats	<p>Que els usuaris i/o tercers no pateixin cap accident.</p> <p>Que el treballar amb la màxima seguretat no faci retardar l'execució de l'obra o que el seu cost pugi més del previst.</p>
Qui ho ha de fer?	El tècnic contractat pel promotor.

5.2 - Fitxes

4 - Execució de l'obra

E.4.c

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

D'obligat compliment

Acció	Farà un seguiment de la Seguretat a l'obra i podrà donar les instruccions necessàries per la correcta execució del determinat al PSS.
Descripció	Encara que hi hagi un CSS el DF també vetllarà perquè l'obra es faci amb la màxima Seguretat, per això donarà les instruccions pertinents i aturarà feines si es necessari en detectar situacions de risc greu i imminent. També podrà fer escrits al Llibre d'Incidències de l'obra. Haurà d'estar assabentat de tots el incidents i accidents que passin a l'obra. Informarà al promotor de les seves actuacions.
Beneficis	Una bona Seguretat a l'obra. Actuar en equip amb el CSS.
Resultats esperats	Que el treballar amb la màxima seguretat no faci retardar l'execució de l'obra o que el seu cost pugi més del previst. Minimitzar els riscos existents.
Qui ho ha de fer?	El tècnic contractat pel promotor.

5.2 - Fitxes

5 - Final d'obra

E.5.a

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

D'obligat compliment

Acció	Farà una acta de final d'obra.
Descripció	El tècnic que hagi fet de DF haurà de fer una acta de final d'obra a on es donaran per finalitzats els treballs, la descripció de com queden els espais i totes les circumstàncies de interès al respecte de les feines fetes.
Beneficis	Tenir un document tècnic de final dels treballs.
Resultats esperats	Evitar responsabilitats per feines realitzades amb posterioritat sense control del tècnic.
Qui ho ha de fer?	El tècnic contractat pel promotor.

5.2 - Fitxes

5 - Final d'obra

E.5.b

	Treballs previs		Obres		
	1 Diagnosi	2 Planificació	3 Contractació	4 Execució	5 Final
A Promotor	a b c d	a b	a b c	a b	a b
B Contractista Subcontractista Autònom	a b c	a	a b	a b	a
C Usuari	a		a	a	a
D CSS	a b c	a b c d	a b c d	a b c d e	a b c d
E Tècnic	a	a	a b	a b c	a b

D'obligat compliment

Acció	Guardarà el Llibre d'Incidències d'acord amb l'establert al Codi Tècnic.
Descripció	El tècnic que hagi fet de DF haurà de rebre del CSS el Llibre o Llibres d'Incidències utilitzats al llarg dels treballs i els guardarà amb la resta de documentació tècnica durant el període que marca el Codi Tècnic de l'Edificació.
Beneficis	Tenir un registre de la Seguretat realitzada en l'execució de l'obra. Saber el que s'ha fet i perquè.
Resultats esperats	Complir amb la normativa vigent.
Qui ho ha de fer?	El tècnic contractat pel promotor.

6 – Casos pràctics

2 casos pràctics:

1. Comunitat de Propietaris que fa una reparació de la teulada i la substitució de tots els muntants d'aigua.

2. Escola d'ensenyament que fa manteniment a les seves instal·lacions. (obres de pintura i neteja a la coberta de l'escola).

Cas pràctic 1.**Comunitat de Propietaris****a) Edifici d'habitatges.**

Els treballs que una comunitat de propietaris ha acordat fer:

Obres de reparació de part de la teulada canviant algunes teules que estan en mal estat i la substitució de tots els muntants d'aigua de ferro que s'han rovellat i picat dins del pati de parcel·la i es posaran uns nous muntants de coure.

b) Intervenien:

- Una empresa de construcció que repara la teulada i subcontracta una bastida per poder accedir-hi.
- Una empresa d'instal·lacions que també ha de subcontractar una empresa de bastides per poder arribar a tota l'altura del pati per collar i soldar els tubs de coure.
- La comunitat de propietaris posarà un paleta autònom a proposta d'un veí que el presenta com "de confiança" i que farà les ajudes a l'empresa d'instal·lacions des de cada habitatge per connectar els muntants amb la instal·lació interior dels habitatges. La contractació, en aquest cas, la fa directament la comunitat de propietaris.
- També, la comunitat, farà la contractació d'un pintor que farà els repassos de l'escala i interior d'habitatges que es pugui malmetre amb els treballs anteriors.
- Tècnic supervisor de tota l'obra.
- El CSS de tota l'obra
- Els veïns de l'edifici (llogaters d'habitatges o locals)

Anàlisi dels intervinents:

- El promotor o propietat, en aquest cas, és una comunitat de propietaris que contractarà una empresa de construcció i una empresa d'instal·lacions.
- Hi ha diverses empreses i autònoms que treballaran a l'obra.
- La propietat contracta una empresa de construcció que subcontractarà una empresa de bastides.
- La propietat contracta una empresa d'instal·lacions que subcontractarà una empresa de bastides.
- La propietat contracta directament un treballador autònom com un paleta de confiança per ajudar l'empresa d'instal·lacions.
- La propietat contracta directament un pintor autònom pels repassos en interiors d'habitatges.
- El CSS de tota l'obra que coordinarà a tots els agents implicats.
- Els veïns de l'edifici que són llogaters i no propietaris, són considerats usuaris de l'edifici.

c) S'aplicaran les fitxes que s'indiquen en aquest quadre

1. Comunitat de Propietaris		
Obres de reparació de part de la teulada canviant algunes teules que estan en mal estat i la substitució de tots els muntants d'aigua de ferro que s'han rovellat i picat dins del pati de parcel·la i es posaran uns nous muntants de coure.		
	Recomanacions	Exigible legalment
Propietari (Comunitat De Propietaris)	A1a A1b A1c A1d A5a	A1c A2b A3a A3b A3c A4a A4b A5b
Contractistes Subcontractistes Treballadors autònoms	B1a B3a B3b B5a	B1b B1c B4a B4b
Usuaris (llogaters)	C3a C4a C5a	C1a
CSS	D1a D1b D1c D2a D2b D2c D2d D3a D5a D5b D5c	D3b D3c D3d D4a D4b D4c D4d D4e D5d

Cas pràctic 1.**a) Escola d'ensenyament****a) Escola d'ensenyament**

Els treballs que ha contractat l'escola d'ensenyament consisteixen en rehabilitar dues façanes amb treballs verticals (repicat, grapat, arrebossat i pintat), refer la tanca del pati i fer la nova connexió de servei elèctric.

b) Intervenien:

- El propietari de l'escola és el Ajuntament.
- L'empresa de construcció que ha de rehabilitar dues façanes amb treballs verticals (repicat, grapat, arrebossat i pintat), refer la tanca del pati i fer la nova connexió de servei elèctrica.
- Una empresa de treballs verticals que farà les feines de les façanes (treball amb riscos especials)
- Un autònom instal·lador per fer la nova connexió de servei elèctrica.
- La companyia subministradora d'electricitat de l'escola.
- Una empresa instal·ladora que donarà el servei elèctric.
- Tècnic supervisor de tota l'obra.
- Encarregat de tota l'obra.
- El CSSex de tota l'obra menys les feines per donar el servei elèctric.
- El CSSex de l'empresa de la companyia subministradora d'electricitat de l'escola.
- Els usuaris de l'escola d'ensenyament que utilitzen el centre.

Anàlisi dels intervinents:

- La **propietat** de l'escola que en aquest cas és l'Administració.
- Els **usuaris** de l'escola que tenen un contracte amb la propietat per fer les obres.
- L'**empresa de construcció** contractada per fer totes les feines per la propietat.
- L'**empresa de treballs verticals** que serà subcontractada per l'empresa de construcció.
- Un **autònom, instal·lador**, per fer la nova connexió de servei elèctrica que serà subcontractat per l'empresa de construcció.
- La **companyia subministradora d'electricitat** de l'escola és qui donarà el servei elèctric i serà contractada per la propietat.
- Una **empresa instal·ladora** que donarà el servei elèctric.
- **Tècnic supervisor** de l'obra contractat per la propietat.
- **Encarregat de l'obra** contractat per l'empresa que fa l'obra.
- El **CSSex de l'obra** contractat per la propietat.
- El **CSSex de l'empresa de la companyia subministradora d'electricitat** de l'escola que està contractat per l'empresa de la companyia subministradora d'electricitat.
- El **tècnic redactor del Pla d'autoprotecció** (que inclou Pla d'emergència)

c) S'aplicaran les fitxes que s'indiquen en aquest quadre

1. Escola d'ensenyament		
Rehabilitació de dues façanes amb treballs verticals (repicat, grapat, arrebossat i pintat), refer la tanca del pati i fer la nova connexió de servei elèctric.		
	Recomanacions	Exigible legalment
Propietari (de l'escola d'ensenyament)	A1a A1b A1c A1d A5a	A1c A2b A3a A3b A3c A4a A4b A5b
Contractistes Subcontractistes Treballadors autònoms	B1a B3a B3b B5a	B1b B1c B4a B4b
Usuaris (de l'escola d'ensenyament)	C3a C4a C5a	C1a
CSS	D1a D1b D1c D2a D2b D2c D2d D3a D5a D5b D5c	D3b D3c D3d D4a D4b D4c D4d D4e D5d
Tècnic	E1a E2a	E3a E3b E4a E4b E4c E5a E5b

Consideracions sobre els dos casos pràctics:

La comunitat de propietaris és la propietat en el cas pràctic 1.

L'Administració és la propietat en el cas pràctic 2 (escola d'ensenyament).

En el cas pràctic 2 (escola d'ensenyament) la companyia subministradora d'electricitat haurà de designar el seu CSS per les obres de connexió de l'electricitat, quan calgui, i disposar del PSS adequat.

La propietat té l'obligació de designar un CSS quan intervenen diverses empreses i treballadors autònoms.

No caldria fer aquesta designació si solament hi ha una única empresa o un autònom.

Cal fer un PSS que es presentarà al CSS per a la seva aprovació abans de començar els treballs. El prepararà cada contractista, figura que es defineix com: la persona física o jurídica que assumeix contractualment davant el promotor, amb mitjans humans i materials, propis o aliens, el compromís d'executar la totalitat o part de les obres amb subjecció al projecte i al contracte.

Quan el promotor contracta directament treballadors autònoms per a la realització de l'obra o de determinats treballs d'aquesta, tindrà la consideració de contractista respecte a aquells a l'efecte del que es disposa en el RD 1627/1997. Per això és a la propietat a qui correspon preparar o fer preparar un PSS dels treballs que realitzaran aquests autònoms.

En els dos casos pràctics intervenen contractistes però també hi ha treballadors autònoms contractats per la propietat.

Quan el treballador autònom utilitzi en l'obra treballadors per compte d'altri, tindrà la consideració de contractista o subcontractista a l'efecte d'aquest Reial Decret.

En el cas 2 (escola d'ensenyament) els dos CSS tan el de l'obra de l'escola d'ensenyament com el de la companyia subministradora d'electricitat hauran de fer una acta de CAE.

Annex I. Referències de legislació i jurisprudència

Sentència de Tribunal de Justicia de la Unión Europea (Sala Cinquena) del 7 d'octubre de 2010

Prensa e Información

Tribunal de Justicia de la Unión Europea
COMUNICADO DE PRENSA nº 101/10
Luxemburgo, 7 de octubre de 2010

Sentencia en el asunto C-224/09
Proceso penal seguido contra Martha Nussbaumer

Desde el momento en que en una obra de construcción estén presentes varias empresas, el Derecho de la Unión exige que se designe a un coordinador de seguridad y que establezca un plan de seguridad si existen riesgos específicos

Es irrelevante que se requiera o no licencia de obra

La Directiva relativa a las disposiciones mínimas de seguridad y de salud que deben aplicarse en las obras de construcción temporales o móviles ¹ establece que en cualquier obra en la que estén presentes varias empresas, la propiedad o el director de obra designarán a un coordinador de seguridad y de salud, que se encargará de aplicar los principios generales de prevención y de seguridad para la protección de los trabajadores. Asimismo, dispone que la propiedad o el director

---

[Veure la totalitat del text](#)

Reial decret 1627/1997, de 24 d'octubre, que estableix les disposicions mínimes de seguretat i salut a les obres de construcció. (BOE núm. 256, de 25 d'octubre)

Article 5

Estudi de seguretat i salut

L'estudi de seguretat i salut a què es refereix l'apartat 1 de l'article 4 l'ha d'elaborar el tècnic competent designat pel promotor. Quan hi hagi d'haver un coordinador en matèria de seguretat i salut durant l'elaboració del projecte d'obra, correspon a aquest elaborar o fer que s'elabori, sota la seva responsabilitat, l'estudi esmentat.

2. L'estudi ha de contenir, com a mínim, els documents següents:

a) Memòria descriptiva dels procediments, equips tècnics i mitjans auxiliars que s'hagin d'utilitzar o la utilització dels quals es pugui preveure; identificació dels riscos laborals que es puguin evitar, indicant a aquest efecte les mesures tècniques necessàries per fer-ho; relació dels riscos laborals que no es puguin eliminar de conformitat amb el que s'ha assenyalat anteriorment, especificant les mesures preventives i proteccions tècniques tendents a controlar i reduir els riscos esmentats i valorant-ne l'eficàcia, en especial quan es proposin mesures alternatives.

Així mateix, s'hi ha d'incloure la descripció dels serveis sanitaris i comuns de què ha d'estar dotat el centre de treball de l'obra, en funció del nombre de treballadors que els han d'utilitzar.

En l'elaboració de la memòria s'han de tenir en compte les condicions de l'entorn en què es durà a terme l'obra, així com la tipologia i característiques dels materials i elements que s'hi han d'utilitzar, determinació del procés constructiu i ordre d'execució dels treballs.

b) Plec de condicions particulars en què s'han de tenir en compte les normes legals i reglamentàries aplicables a les especificacions tècniques pròpies de l'obra de què es tracti, així com les prescripcions que s'han de complir en relació amb les característiques, la utilització i la conservació de les màquines, estris, eines, sistemes i equips preventius.

c) Plànols en què s'han de desenvolupar els gràfics i esquemes necessaris per a la millor definició i comprensió de les mesures preventives definides a la memòria, amb expressió de les especificacions tècniques necessàries.

d) Mesuraments de totes les unitats o elements de seguretat i salut en el treball que s'hagin definit o projectat.

e) Pressupost que quantifiqui el conjunt de despeses previstes per a l'aplicació i execució de l'estudi de seguretat i salut.

3. Aquest estudi ha de formar part del projecte d'execució d'obra o, si s'escau, del projecte d'obra, ha de ser coherent amb el seu contingut i ha de recollir les mesures preventives adequades als riscos que comporti la realització de l'obra.

4. El pressupost per a l'aplicació i execució de l'estudi de seguretat i salut ha de quantificar el conjunt de despeses previstes, tant pel que fa a la suma total com a la valoració unitària d'elements, amb referència al quadre de preus sobre el qual es calcula. Només hi poden figurar partides alçades en els casos d'elements o operacions difícils de preveure.

Els mesuraments, qualitats i valoració recollits en el pressupost de l'estudi de seguretat i salut es poden modificar o substituir per alternatives proposades pel contractista en el pla de seguretat i salut a què es refereix l'article 7, amb la justificació tècnica prèvia degudament motivada, sempre que això no comporti una disminució de l'import total ni dels nivells de protecció que conté l'estudi. A aquests efectes, el pressupost de l'estudi de seguretat i salut ha d'anar incorporat al pressupost general de l'obra com un capítol més d'aquest.

No s'han d'incloure en el pressupost de l'estudi de seguretat i salut els costos exigits per l'execució professional correcta dels treballs, de conformitat amb les normes reglamentàries en vigor i els criteris tècnics generalment admesos, emanats d'organismes especialitzats.

5. L'estudi de seguretat i salut a què es refereixen els apartats anteriors ha de tenir en compte, si s'escau, qualsevol tipus d'activitat que es porti a terme a l'obra, i s'han de localitzar i identificar les zones en què es prestin treballs inclosos en un o diversos dels apartats de l'annex II, així com les seves corresponents mesures específiques.

6. En tot cas, en l'estudi de seguretat i salut també s'han de tenir en compte les previsions i les informacions útils per efectuar al seu moment, en les condicions de seguretat i salut adequades, les previsible feines posteriors.

Reial decret 1627/1997, de 24 d'octubre, que estableix les disposicions mínimes de seguretat i salut a les obres de construcció.

(BOE núm. 256, de 25 d'octubre)

Article 9

Obligacions del coordinador en matèria de seguretat i de salut durant l'execució de l'obra

El coordinador en matèria de seguretat i salut durant l'execució de l'obra ha de dur a terme les funcions següents:

a) Coordinar l'aplicació dels principis generals de prevenció i de seguretat:

1r. En prendre les decisions tècniques i d'organització amb la finalitat de planificar els diferents treballs o fases de treball que s'hagin de dur a terme simultàniament o successivament.

2n. En estimar la durada requerida per a l'execució d'aquests diferents treballs o fases de treball.

b) Coordinar les activitats de l'obra per garantir que els contractistes i, si s'escau, els subcontractistes i els treballadors autònoms apliquin de manera coherent i responsable els principis de l'acció preventiva que recull l'article 15 de la Llei de prevenció de riscos laborals durant l'execució de l'obra i, en particular, en les tasques o activitats a què es refereix l'article 10 d'aquest Reial decret.

c) Aprovar el pla de seguretat i salut elaborat pel contractista i, si s'escau, les modificacions que s'hi hagin introduït. De conformitat amb el que disposa l'últim paràgraf de l'apartat 2 de l'article 7, la direcció facultativa ha d'assumir aquesta funció quan no sigui necessària la designació d'un coordinador.

d) Organitzar la coordinació d'activitats empresarials que preveu l'article 24 de la Llei de prevenció de riscos laborals.

e) Coordinar les accions i funcions de control de l'aplicació correcta dels mètodes de treball.

f) Adoptar les mesures necessàries perquè només les persones autoritzades puguin accedir a l'obra. La direcció facultativa ha d'assumir aquesta funció quan no sigui necessària la designació d'un coordinador.

[Veure la totalitat del text](#)

**Reial decret 1627/1997, de 24 d'octubre, que estableix les disposicions mínimes de seguretat i salut a les obres de construcció.
(BOE núm. 256, de 25 d'octubre)**

CAPÍTOL I

Disposicions generals

Article 2

Definicions

1. A efectes d'aquest Reial decret, s'entén per:

j) Treballador autònom: la persona física diferent del contractista i del subcontractista, que realitza de manera personal i directa una activitat professional, sense subjecció a un contracte de treball, i que assumeix contractualment davant el promotor, el contractista o el subcontractista el compromís de fer determinades parts o instal·lacions de l'obra.
Quan el treballador autònom ocupa a l'obra treballadors per compte d'altri té la consideració de contractista o subcontractista a efectes d'aquest Reial decret.

[Veure la totalitat del text](#)

Reial decret 1627/1997, de 24 d'octubre, que estableix les disposicions mínimes de seguretat i salut a les obres de construcció.

(BOE núm. 256, de 25 d'octubre)

CAPÍTOL I

Disposicions generals

Article 2

Definicions

3. Quan el promotor contracta directament treballadors autònoms per a la realització de l'obra o de determinats treballs de l'obra, té la consideració de contractista respecte d'aquells als efectes del que disposa aquest Reial decret.

El que disposa el paràgraf anterior no és aplicable quan l'activitat contractada es refereixi exclusivament a la construcció o reparació que pugui contractar un cap de família respecte del seu habitatge.

[Veure la totalitat del text](#)

Reial decret 1627/1997, de 24 d'octubre, que estableix les disposicions mínimes de seguretat i salut a les obres de construcció.
(BOE núm. 256, de 25 d'octubre)

CAPÍTOL II

Disposicions específiques de seguretat i salut durant les fases de projecte i execució de les obres

Article 3

Designació dels coordinadors en matèria de seguretat i salut

1. En les obres incloses en l'àmbit d'aplicació d'aquest Reial decret, quan en l'elaboració del projecte d'obra hi intervinguin diversos projectistes, el promotor ha de designar un coordinador en matèria de seguretat i de salut durant l'elaboració del projecte d'obra.
  2. Quan en l'execució de l'obra hi intervingui més d'una empresa, o una empresa i treballadors autònoms o diversos treballadors autònoms, el promotor, abans de l'inici de les feines o tan aviat com es constati aquesta circumstància, ha de designar un coordinador en matèria de seguretat i salut durant l'execució de l'obra.
  3. La designació dels coordinadors en matèria de seguretat i salut durant l'elaboració del projecte d'obra i durant l'execució de l'obra pot recaure en la mateixa persona.
  4. La designació dels coordinadors no eximeix el promotor de les seves responsabilitats.
-

[Veure la totalitat del text](#)

**Reial decret 1627/1997, de 24 d'octubre, que estableix les disposicions mínimes de seguretat i salut a les obres de construcció.
(BOE núm. 256, de 25 d'octubre)**

ANNEX II

Relació no exhaustiva de les feines que impliquen riscos especials per a la seguretat i la salut dels treballadors

1. Feines amb riscos especialment greus de soterrament, enfonsament o caiguda d'altura, per les particulars característiques de l'activitat duta a terme, els procediments aplicats, o l'entorn del lloc de treball.
2. Feines en què l'exposició a agents químics o biològics impliqui un risc d'especial gravetat, o per als quals la vigilància específica de la salut dels treballadors sigui legalment exigible.
3. Feines amb exposició a radiacions ionitzants per als quals la normativa específica obliga a la delimitació de zones controlades o vigilades.
4. Feines a la vora de línies elèctriques d'alta tensió.
5. Feines que exposin a un risc d'ofegament per immersió.
6. Obres d'excavació de túnels, pous i altres treballs que comportin moviments de terra subterranis.
7. Feines realitzades en immersió amb un equip subaquàtic.
8. Feines realitzades en calaixos d'aire comprimit.
9. Feines que impliquin l'ús d'explosius.
10. Feines que requereixin muntar o desmuntar elements prefabricats pesants.

[Veure la totalitat del text](#)

Reial decret 1627/1997, de 24 d'octubre, que estableix les disposicions mínimes de seguretat i salut a les obres de construcció.

(BOE núm. 256, de 25 d'octubre)

Article 13

Llibre d'incidències

1. A cada centre de treball hi ha d'haver, amb finalitats de control i seguiment del pla de seguretat i salut, un llibre d'incidències que ha de constar de fulls per duplicat, habilitat a aquest efecte.

2. El llibre d'incidències l'ha de facilitar:

a) El col·legi professional al qual pertanyi el tècnic que hagi aprovat el pla de seguretat i salut.

b) L'Oficina de Supervisió de Projectes o l'òrgan equivalent quan es tracti d'obres de les administracions públiques.

3. El llibre d'incidències, que s'ha de mantenir sempre a l'obra, ha d'estar en poder del coordinador en matèria de seguretat i salut durant l'execució de l'obra o, quan no sigui necessària la designació d'un coordinador, en poder de la direcció facultativa. A aquest llibre hi han de tenir accés la direcció facultativa de l'obra, els contractistes i subcontractistes i els treballadors autònoms, així com les persones o òrgans amb responsabilitats en matèria de prevenció en les empreses que intervenen en l'obra, els representants dels treballadors i els tècnics dels òrgans especialitzats en matèria de seguretat i salut en el treball de les administracions públiques competents, els quals hi poden fer anotacions, relacionades amb les finalitats que es reconeixen al llibre a l'apartat 1.

4. Efectuada una anotació en el llibre d'incidències, el coordinador en matèria de seguretat i salut durant l'execució de l'obra o, quan no sigui necessària la designació de coordinador, la direcció facultativa, l'han de notificar al contractista afectat i als representants dels treballadors d'aquest. En cas que l'anotació es refereixi a qualsevol incompliment de les advertències o observacions prèviament anotades en l'esmentat llibre per les persones facultades per fer-ho, així com en el supòsit a què es refereix l'article següent, se n'ha de remetre una còpia a la Inspecció de Treball i Seguretat Social en el termini de vint-i-quatre hores. En tot cas, s'ha d'especificar si l'anotació efectuada suposa una reiteració d'una advertència o observació anterior o si, per contra, es tracta d'una nova observació.¹

¹ Apartat 4 redactat de conformitat amb la disposició final 3a.1 del Reial decret 1109/2007, de 24 d'agost, que desplega la Llei 32/2006, de 18 d'octubre, reguladora de la subcontractació en el sector de la construcció (BOE núm. 204, de 25 d'agost, i suplement en català núm. 27, d'1 de setembre).

[Veure la totalitat del text](#)

Reial decret 1627/1997, de 24 d'octubre, que estableix les disposicions mínimes de seguretat i salut a les obres de construcció.

(BOE núm. 256, de 25 d'octubre)

Article 7

Pla de seguretat i salut en el treball

1. En aplicació de l'estudi de seguretat i salut o, si s'escau, de l'estudi bàsic, cada contractista ha d'elaborar un pla de seguretat i salut en el treball en què s'analitzin, s'estudiïn, es desenvolupin i es complementin les previsions contingudes en l'estudi o estudi bàsic, en funció del seu propi sistema d'execució de l'obra. En aquest pla s'han incloure, si s'escau, les propostes de mesures alternatives de prevenció que el contractista proposi amb la justificació tècnica corresponent, que no poden implicar una disminució dels nivells de protecció previstos en l'estudi o estudi bàsic.

En el cas de plans de seguretat i salut elaborats en aplicació de l'estudi de seguretat i salut, les propostes de mesures alternatives de prevenció han d'incloure la valoració econòmica d'aquestes, que no pot implicar una disminució de l'import total, d'acord amb el segon paràgraf de l'apartat 4 de l'article 5.

2. El pla de seguretat i salut l'ha d'aprovar, abans de l'inici de l'obra, el coordinador en matèria de seguretat i de salut durant l'execució de l'obra.

En el cas d'obres de les administracions públiques, el pla, amb el corresponent informe del coordinador en matèria de seguretat i de salut durant l'execució de l'obra, s'ha d'eleva a l'Administració pública que hagi adjudicat l'obra perquè l'aprovi.

Quan no sigui necessària la designació d'un coordinador, les funcions que se li atribueixen als paràgrafs anteriors les ha d'assumir la direcció facultativa.

3. En relació amb els llocs de treball a l'obra, el pla de seguretat i salut en el treball a què es refereix aquest article constitueix l'instrument bàsic d'ordenació de les activitats d'identificació i, si s'escau, avaluació dels riscos i planificació de l'activitat preventiva a què es refereix el capítol II del Reial decret pel qual s'aprova el Reglament dels serveis de prevenció.

4. El contractista pot modificar el pla de seguretat i salut en funció del procés d'execució de l'obra, de l'evolució de les feines i de les possibles incidències o modificacions que puguin sorgir al llarg de l'obra, però sempre amb l'aprovació expressa en els termes de l'apartat 2. Els que intervinguin en l'execució de l'obra, així com les persones o òrgans amb responsabilitats en matèria de prevenció en les empreses que hi intervenen i els representants dels treballadors, poden presentar, per escrit i de manera raonada, els suggeriments i les alternatives que estimin oportuns. A aquest efecte, el pla de seguretat i salut ha de ser a l'obra a disposició permanent d'aquests.

5. Així mateix, el pla de seguretat i salut ha de ser a l'obra a disposició permanent de la direcció facultativa.

[Veure la totalitat del text](#)

LLEI 32/2006, de 18 d'octubre, reguladora de la subcontractació en el sector de la construcció.

(BOE núm. 250, de 19-10-2006)

CAPÍTOL II

Normes generals sobre subcontractació en el sector de la construcció

Article 4. *Requisits exigibles als contractistes i subcontractistes.*

1. Perquè una empresa pugui intervenir com a contractista o subcontractista en el procés de subcontractació en el sector de la construcció:

a) Ha de posseir una organització productiva pròpia, disposar dels mitjans materials i personals necessaris, i utilitzar-los per a l'exercici de l'activitat contractada.

b) Ha d'assumir els riscos, obligacions i responsabilitats pròpies de l'exercici de l'activitat empresarial.

c) Ha d'exercir directament les facultats d'organització i direcció sobre el treball desenvolupat pels seus treballadors en l'obra i, en el cas dels treballadors autònoms, executar el treball amb autonomia i responsabilitat pròpia i fora de l'àmbit d'organització i direcció de l'empresa que l'hagi contractat.

2. A més dels anteriors requisits, les empreses que pretenguin ser contractades o subcontractades per a feines d'una obra de construcció també:

a) Han d'acreditar que disposen de recursos humans, en el seu nivell directiu i productiu, que tenen la formació necessària en prevenció de riscos laborals, i que disposen d'una organització preventiva adequada a la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals.

b) Han d'estar inscrites en el Registre d'empreses acreditades a què es refereix l'article 6 d'aquesta Llei.

[Veure la totalitat del text](#)

Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals. (BOE núm. 269, de 10 de novembre)

Article 24

Coordinació d'activitats empresarials

1. Quan en un mateix centre de treball hi duguin a terme activitats treballadors de dues empreses o més, aquestes han de cooperar en l'aplicació de la normativa sobre prevenció de riscos laborals. Amb aquesta finalitat, han d'establir els mitjans de coordinació que calgui quant a la protecció i la prevenció de riscos laborals i la informació sobre aquests als seus treballadors respectius, en els termes que preveu l'apartat 1 de l'article 18 d'aquesta Llei.
2. L'empresari titular del centre de treball ha d'adoptar les mesures necessàries perquè aquells altres empresaris que exerceixin activitats al seu centre de treball rebin la informació i les instruccions adequades, en relació amb els riscos existents al centre de treball i les mesures de protecció i prevenció corresponents, així com també sobre les mesures d'emergència que calgui aplicar, per traslladar-les als seus treballadors respectius.
3. Les empreses que contractin o subcontractin amb altres la realització d'obres o serveis corresponents a la mateixa activitat d'aquelles i que es duguin a terme als mateixos centres de treball han de vigilar que aquests contractistes i subcontractistes compleixin la normativa de prevenció de riscos laborals.
4. Les obligacions consignades en l'últim paràgraf de l'apartat 1 de l'article 41 d'aquesta Llei també són aplicables, respecte de les operacions contractades, en els casos en què els treballadors de l'empresa contractista o subcontractista no prestin serveis als centres de treball de l'empresa principal, sempre que aquests treballadors hagin d'operar amb maquinària, equips, productes, matèries primeres o estris proporcionats per l'empresa principal.
5. Els deures de cooperació i d'informació i instrucció que recullen els apartats 1 i 2 són aplicables respecte dels treballadors autònoms que exerceixin activitats en aquests centres de treball.
6. Les obligacions previstes en aquest article han de ser desplegades per reglament.¹⁶

¹⁶ Apartat 6 afegit per l'article 3 de la Llei 54/2003, de 12 de desembre, de reforma del marc normatiu de la prevenció de riscos laborals (BOE núm. 298, de 13 de desembre, i suplement en català núm. 25, de 16 de desembre).

[Veure la totalitat del text](#)

Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals. (BOE núm. 269, de 10 de novembre)

CAPÍTOL IV

Serveis de prevenció

Article 30

Protecció i prevenció de riscos professionals

1. En compliment del deure de prevenció de riscos professionals, l'empresari ha de designar un o diversos treballadors perquè s'ocupin d'aquesta activitat, ha de constituir un servei de prevenció o concertar aquest servei amb una entitat especialitzada aliena a l'empresa.

2. Els treballadors designats han de tenir prou capacitat, disposar del temps i dels mitjans que calgui i ser suficients en nombre, tenint en compte la grandària de l'empresa, així com els riscos a què estan exposats els treballadors i com hi estan distribuïts, amb l'abast que determinin les disposicions a què es refereix la lletra e de l'apartat 1 de l'article 6 d'aquesta Llei.

Els treballadors a què es refereix el paràgraf anterior han de col·laborar entre ells i, si s'escau, amb els serveis de prevenció.

3. L'empresari ha de facilitar als treballadors designats l'accés a la informació i la documentació a què es refereixen els articles 18 i 23 d'aquesta Llei, a fi que puguin dur a terme l'activitat de prevenció.

4. Els treballadors designats no poden patir cap perjudici a causa de les activitats de protecció i prevenció dels riscos professionals a l'empresa i, mentre les exerceixin, han de gaudir, en particular, de les garanties que estableixen per als representants dels treballadors les lletres a, b i c de l'article 68 i l'apartat 4 de l'article 56 del Text refós de la Llei de l'estatut dels treballadors.

Aquesta garantia afecta també els treballadors integrants del servei de prevenció, quan l'empresa decideixi constituir-lo d'acord amb el que disposa l'article següent.

Els treballadors esmentats en els paràgrafs anteriors han de guardar secret professional sobre la informació relativa a l'empresa a què tinguin accés com a conseqüència del compliment de les seves funcions.

5. En les empreses de fins a deu treballadors, l'empresari pot assumir personalment les funcions assenyalades a l'apartat 1, sempre que exerceixi de manera habitual la seva activitat en el centre de treball i tingui la capacitat necessària, en funció dels riscos a què estiguin exposats els treballadors i la perillositat de les activitats, amb l'abast que determinin les disposicions a què es refereix l'article 6.1.e d'aquesta Llei. La mateixa possibilitat es reconeix a l'empresari que, complint aquests requisits, ocupi fins a 25 treballadors, sempre que l'empresa disposi d'un únic centre de treball.²⁰

6. L'empresari que no hagi concertat el servei de prevenció amb una entitat especialitzada aliena a l'empresa ha de sotmetre el seu sistema de prevenció al control d'una auditoria o una avaluació externa, en els termes que es determinin per reglament.

7. Les persones o entitats especialitzades que pretenguin desenvolupar l'activitat d'auditoria del sistema de prevenció han de comptar amb una única autorització de l'autoritat laboral, que té validesa en tot el territori espanyol. El venciment del termini màxim del procediment d'autorització sense haver-se notificat cap resolució expressa a l'interessat permet entendre desestimada la sol·licitud per silenci administratiu, per garantir una adequada protecció dels treballadors.²¹

²⁰ Apartat 5 redactat de conformitat amb l'article 39.1 de la Llei 14/2013, de 27 de setembre, de suport als emprenedors i la seva internacionalització (BOE núm. 233, de 28 de setembre, i suplement en català de la mateixa data).

²¹ Apartat 7 afegit per l'article 8.4 de la Llei 25/2009, de 22 de desembre, de modificació de diverses lleis per a la seva adaptació a la Llei sobre el lliure accés a les activitats de serveis i el seu exercici (BOE núm. 308, de 23 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

REAL DECRETO 171/2004, de 30 de enero, por el que se desarrolla el artículo 24 de la Ley 31/1995, de 8 de noviembre, de Prevención de Riesgos Laborales, en materia de coordinación de actividades empresariales. BOE nº 27 31-01-2004

Disposición adicional primera. *Aplicación del real decreto en las obras de construcción.*

Las obras incluidas en el ámbito de aplicación del Real Decreto 1627/1997, de 24 de octubre, por el que se establecen disposiciones mínimas de seguridad y salud en las obras de construcción, se regirán por lo establecido en el citado real decreto. A los efectos de lo establecido en este real decreto, se tendrá en cuenta lo siguiente:

a) La información del artículo 7 se entenderá cumplida por el promotor mediante el estudio de seguridad y salud o el estudio básico, en los términos establecidos en los artículos 5 y 6 del Real Decreto 1627/1997, de 24 de octubre.

Las instrucciones del artículo 8 se entenderán cumplidas por el promotor mediante las impartidas por el coordinador de seguridad y salud durante la ejecución de la obra, cuando tal figura exista; en otro caso, serán impartidas por la dirección facultativa.

b) Las medidas establecidas en el capítulo IV para el empresario principal corresponden al contratista definido en el artículo 2.1.h) del Real Decreto 1627/1997, de 24 de octubre.

c) Los medios de coordinación en el sector de la construcción serán los establecidos en Real Decreto 1627/1997, de 24 de octubre, y en la disposición adicional decimocuarta de la Ley 31/1995, de 8 de noviembre, de Prevención de Riesgos Laborales, así como cualesquiera otros complementarios que puedan establecer las empresas concurrentes en la obra.

[Veure la totalitat del text](#)

DIRECTIVA 92/57/CEE DEL CONSEJO de 24 de junio de 1992 relativa a las disposiciones mínimas de seguridad y de salud que deben aplicarse en las obras de construcción temporales o móviles (octava Directiva específica con arreglo al apartado 1 del artículo 16 de la Directiva 89/391/CEE)

Artículo 3

Coordinadores — Plan de seguridad y de salud Aviso previo

1. La propiedad o el director de obra designará a uno o varios coordinadores en materia de seguridad y de salud, tal y como se definen en las letras e) y f) del artículo 2, en el caso de obras en las que estén presentes varias empresas.

2. Antes de que comience la obra, la propiedad o el director de obra velará para que se establezca un plan de seguridad y de salud conforme a la letra b) del artículo 5.

Los Estados miembros, tras consultar a los interlocutores sociales, podrán establecer excepciones a las disposiciones del párrafo primero, salvo si se trata:

— de trabajos que supongan riesgos específicos, tal y como se enumeran en el Anexo II, o

3. En lo que respecta a las obras:

— cuya duración estimada sea superior a 30 días laborables y empleen a más de 20 trabajadores simultáneamente, o

— cuyo volumen estimado sea superior a 500 hombres/día,

la propiedad o el director de obra cursará un aviso previo, redactado con arreglo al Anexo III, a las autoridades competentes antes del comienzo de los trabajos.

El aviso previo deberá exponerse en la obra de forma visible y, si fuere necesario, actualizarse.

[Veure la totalitat del text](#)

DIRECTIVA 92/57/CEE DEL CONSEJO de 24 de junio de 1992 relativa a las disposiciones mínimas de seguridad y de salud que deben aplicarse en las obras de construcción temporales o móviles (octava Directiva específica con arreglo al apartado 1 del artículo 16 de la Directiva 89/391/CEE)

Artículo 5

Elaboración del proyecto de la obra: tareas de los coordinadores

El coordinador o coordinadores en materia de seguridad y de salud durante la elaboración del proyecto de la obra, designados de conformidad con el apartado 1 del artículo 3:

- a) coordinarán la aplicación de lo dispuesto en el artículo 4;
- b) establecerán o harán que se establezca un plan de seguridad y de salud en el que se precisen las normas aplicables a dicha obra, teniendo en cuenta, en su caso, cualquier otro tipo de actividad que se lleve a cabo *in situ*; además este plan deberá contener medidas específicas relativas a los trabajos que entren en una o varias categorías del Anexo II;
- c) constituirán un expediente adaptado a las características de la obra en el que se indiquen los elementos útiles en materia de seguridad y de salud que deberán tomarse en consideración en caso de realización de trabajos posteriores.

[Veure la totalitat del text](#)

Annex II.

Textos de legislació i jurisprudència

—

Sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea del 7 d'octubre de 2010

—

Reial decret 1627/1997, de 24 d'octubre, que estableix les disposicions mínimes de seguretat i salut a les obres de construcció.

(BOE núm. 256, de 25 d'octubre)

—

REA. Llei 32/2006, de 18 d'octubre, reguladora de la subcontractació en el sector de la construcció.

(BOE núm. 250, de 19 d'octubre)

—

Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals.

(BOE núm. 269, de 10 de novembre)

—

REAL DECRETO 171/2004, de 30 de enero, por el que se desarrolla el artículo 24 de la Ley 31/1995, de 8 de noviembre, de Prevención de Riesgos Laborales, en materia de coordinación de actividades empresariales.

(BOE nº 27 31-01-2004)

—

DIRECTIVA 92/57/CEE DEL CONSEJO de 24 de junio de 1992 relativa a las disposiciones mínimas de seguridad y de salud que deben aplicarse en las obras de construcción temporales o móviles (octava Directiva específica con arreglo al apartado 1 del artículo 16 de la Directiva 89/391/CEE).

—

Prensa e Información

Tribunal de Justicia de la Unión Europea

COMUNICADO DE PRENSA nº 101/10

Luxemburgo, 7 de octubre de 2010

Sentencia en el asunto C-224/09

Proceso penal seguido contra Martha Nussbaumer

Desde el momento en que en una obra de construcción estén presentes varias empresas, el Derecho de la Unión exige que se designe a un coordinador de seguridad y que establezca un plan de seguridad si existen riesgos específicos

Es irrelevante que se requiera o no licencia de obra

La Directiva relativa a las disposiciones mínimas de seguridad y de salud que deben aplicarse en las obras de construcción temporales o móviles ¹ establece que en cualquier obra en la que estén presentes varias empresas, la propiedad o el director de obra designarán a un coordinador de seguridad y de salud, que se encargará de aplicar los principios generales de prevención y de seguridad para la protección de los trabajadores. Asimismo, dispone que la propiedad o el director de obra velarán para que se establezca un plan de seguridad, en caso de trabajos que supongan riesgos específicos para la seguridad y la salud de los trabajadores. Estos trabajos se enumeran en una lista, no exhaustiva, contenida en la Directiva.

Según la ley italiana que adapta el Derecho interno a la citada Directiva, la obligación de designar a dicho coordinador y de establecer tal plan no se aplica a los trabajos privados no sujetos a licencia de obra.

En 2008, los inspectores del Servicio de Tutela del trabajo de la provincia autónoma de Bolzano efectuaron una inspección en una obra referente a la restauración de la cubierta de una vivienda de aproximadamente 6 a 8 metros de altura. El pretil, la grúa y la mano de obra los suministraban tres empresas distintas presentes simultáneamente en la obra. No se requería licencia de obra con arreglo a la legislación italiana. La propietaria del inmueble fue procesada por haber incumplido las obligaciones de seguridad impuestas en la Directiva.

El Tribunale di Bolzano alberga dudas respecto de las excepciones que establece el Derecho italiano a la obligación de designar a un coordinador de seguridad. Este órgano jurisdiccional considera que el legislador –al suponer que una obra de trabajos privados es de menor importancia y, por lo tanto, carente de riesgos– no reconoció que las obras no sujetas a licencia de obra pueden ser también complejas y peligrosas, y que necesitan por ello la designación de un coordinador de seguridad.

Dicho órgano jurisdiccional pregunta al Tribunal de Justicia, en esencia, si la Directiva se opone a una normativa nacional que, por un lado, permite eliminar, en el supuesto de una obra que comprende trabajos privados no sujetos a licencia de obra y en la que estén presentes varias empresas, la obligación de designar a un coordinador de seguridad, tanto para la elaboración del proyecto de la obra como para la ejecución de los trabajos, y que, por otro lado, establece la obligación de que dicho coordinador elabore un plan de seguridad y de salud únicamente cuando intervengan varias empresas en una obra de trabajos privados no sujetos a licencia de obra.

---

¹ Directiva 92/57/CEE del Consejo, de 24 de junio de 1992, relativa a las disposiciones mínimas de seguridad y de salud que deben aplicarse en las obras de construcción temporales o móviles (octava Directiva específica con arreglo al apartado 1 del artículo 16 de la Directiva 89/391/CEE) (DO L 245, p. 6).

La legislación italiana relativa a la obligación de designar a coordinadores y de elaborar un plan de seguridad establecida en la Directiva ya dio lugar a un pronunciamiento del Tribunal de Justicia.²

En su sentencia de hoy, el Tribunal de Justicia recuerda, en primer lugar, que la Directiva enuncia sin ambigüedad la obligación de designar a un coordinador en materia de seguridad y de salud en cualquier obra en la que estén presentes varias empresas. Así pues, la citada Directiva no admite excepción alguna a dicha obligación.

Por consiguiente, durante la elaboración del proyecto de la obra o, en cualquier caso, antes de la ejecución de los trabajos **debe designarse a un coordinador en materia de seguridad y de salud en cualquier obra en la que estén presentes varias empresas**, con independencia de que los trabajos estén sujetos o no a licencia de obra o de que dicha obra implique o no riesgos específicos.

Por lo tanto, la Directiva se opone a una normativa nacional que, en relación con una obra que implique trabajos privados no sujetos a licencia de obra y en la que estén presentes varias empresas, permite establecer excepciones a la obligación que incumbe a la propiedad o al director de obra de designar a un coordinador de seguridad y de salud durante la elaboración del proyecto de la obra o, en cualquier caso, antes de la ejecución de los trabajos.

En segundo lugar, por lo que respecta al plan de seguridad y de salud, la Directiva autoriza a los Estados miembros, tras consultar a los interlocutores sociales, a establecer excepciones a la obligación de elaborarlo, salvo si se trata de trabajos que impliquen riesgos específicos como los enumerados en la Directiva o de trabajos para los que se exija un aviso previo.

De lo anterior resulta que, con anterioridad al inicio de la obra, **debe establecerse un plan de seguridad y de salud en todas las obras en las que los trabajos impliquen riesgos específicos**, tal y como se enumeran en la Directiva, sin que a este respecto sea determinante el número de empresas presentes en la obra.

Por lo tanto, la Directiva se opone a una normativa nacional que limite la obligación de establecer un plan de seguridad y de salud que recaer sobre el coordinador de la ejecución de la obra únicamente al mero supuesto de que intervengan varias empresas en una obra de trabajos privados no sujetos a licencia de obra y que no adopte como criterio de dicha obligación los riesgos específicos tal y como se enumeran en la citada Directiva.

RECORDATORIO: La remisión prejudicial permite que los tribunales de los Estados miembros, en el contexto de un litigio del que estén conociendo, interroguen al Tribunal de Justicia acerca de la interpretación del Derecho de la Unión o sobre la validez de un acto de la Unión. El Tribunal de Justicia no resuelve el litigio nacional, y es el tribunal nacional quien debe resolver el litigio de conformidad con la decisión del Tribunal de Justicia. Dicha decisión vincula igualmente a los demás tribunales nacionales que conozcan de un problema similar.

Documento no oficial, destinado a los medios de comunicación y que no vincula al Tribunal de Justicia.

El [texto íntegro](#) de la sentencia se publica en el sitio CURIA el día de su pronunciamiento.

Contactos con la prensa: Agnès López Gay ☎ (+352) 4303 3667

*Las imágenes del pronunciamiento de la sentencia se encuentran disponibles en
«[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106*

---

² Sentencia del Tribunal de Justicia, de 25 de julio de 2008, Comisión/Italia, [C-504/06](#).

Reial decret que estableix les disposicions mínimes de seguretat i salut a les obres de construcció

Reial decret 1627/1997, de 24 d'octubre, que estableix les disposicions mínimes de seguretat i salut a les obres de construcció (BOE núm. 256, de 25 d'octubre)

Llei traduïda i anotada pel Servei Lingüístic de l'Àmbit Judicial. Està actualitzada fins a la darrera modificació normativa, feta pel Reial decret 337/2010, de 19 de març, pel qual es modifiquen el Reial decret 39/1997, de 17 de gener, pel qual s'aprova el Reglament dels serveis de prevenció; el Reial decret 1109/2007, de 24 d'agost, pel qual es desplega la Llei 32/2006, de 18 d'octubre, reguladora de la subcontractació en el sector de la construcció, i el Reial decret 1627/1997, de 24 d'octubre, pel qual s'estableixen disposicions mínimes de seguretat i salut en obres de construcció (BOE núm. 71, de 23 de març, i suplement en català de la mateixa data). Aquesta edició recull literalment el text en català publicat en els suplementos en llengua catalana del BOE.

Aquesta informació no substitueix la publicada en els diaris oficials, únics instruments que donen fe de la seva autenticitat.

La Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, és la norma legal per la qual es determina el cos bàsic de garanties i responsabilitats necessari per establir un nivell de protecció adequat de la salut dels treballadors davant els riscos derivats de les condicions de treball, en el marc d'una política coherent, coordinada i eficaç.

D'acord amb l'article 6 de la Llei esmentada, són les normes reglamentàries les que fixen i concreten els aspectes més tècnics de les mesures preventives, a través de normes mínimes que garanteixin la protecció adequada dels treballadors. Entre aquestes es troben necessàriament les destinades a garantir la salut i la seguretat a les obres de construcció.

De la mateixa manera, en l'àmbit de la Unió Europea s'han anat fixant, mitjançant les directives corresponents, criteris de caràcter general sobre les accions en matèria de seguretat i salut en determinats llocs de treball, així com criteris específics referits a mesures de protecció contra accidents i situacions de risc. Concretament, la Directiva 92/57/CEE, de 24 de juny, estableix les disposicions mínimes de seguretat i de salut que s'han d'aplicar a les obres de construcció temporals o mòbils. Mitjançant aquest Reial decret es transposa al dret espanyol la Directiva esmentada.

Igualment, Espanya ha ratificat diversos convenis de l'Organització Internacional del Treball (OIT) que tenen relació amb aquesta matèria i que formen part del nostre ordenament jurídic intern. En concret, amb caràcter general, el Conveni número 155 de l'OIT, relatiu a la seguretat i salut dels treballadors, de 22 de juny de 1981, ratificat pel nostre país el 26 de juliol de 1985, i, en particular, el Conveni número 62 de l'OIT, de 23 de juny de 1937, relatiu a les prescripcions de seguretat a la indústria de l'edificació, ratificat per Espanya el 12 de juny de 1958.

El text del Reial decret pretén, com és habitual en qualsevol transposició d'una directiva comunitària, la consecució dels objectius pretesos amb la seva aprovació, i alhora la seva integració correcta amb les institucions i normes pròpies del dret espanyol. Així, aquest Reial decret presenta algunes particularitats en relació amb altres normes reglamentàries aprovades recentment en matèria de prevenció de riscos laborals.

En primer lloc, el Reial decret té present que a les obres de construcció intervenen subjectes no habituals en altres àmbits que han estat regulats amb anterioritat. Així, la norma s'ocupa de les obligacions del promotor, del projectista, del contractista i del subcontractista (subjectes aquests dos últims que són els empresaris en les obres de construcció) i dels

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

treballadors autònoms, molt habituals a les obres. A més, i com a conseqüència del que disposa la Directiva que es transposa, s'hi introdueixen les figures del coordinador en matèria de seguretat i salut durant l'elaboració del projecte d'obra i del coordinador en matèria de seguretat i salut durant l'execució de l'obra.

En segon lloc, el Reial decret té en compte els aspectes que s'han revelat d'utilitat per a la seguretat a les obres i que són presents al Reial decret 555/1986, de 21 de febrer, pel qual es va establir l'obligatorietat d'inclusió d'un estudi de seguretat i higiene en els projectes d'edificació i obres públiques, modificat pel Reial decret 84/1990, de 19 de gener, norma aquella que en certa manera va inspirar el contingut de la Directiva 92/57/CEE. A diferència de la normativa anterior, aquest Reial decret inclou en el seu àmbit d'aplicació qualsevol obra, pública o privada, en què es duguin a terme treballs de construcció o enginyeria civil.

Finalment, el Reial decret estableix mecanismes específics per a l'aplicació de la Llei de prevenció de riscos laborals i del Reial decret 39/1997, de 17 de gener, pel qual s'aprova el Reglament dels serveis de prevenció, en un sector d'activitat tan peculiar com és el relatiu a les obres de construcció.

En virtut d'això, de conformitat amb l'article 6 de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, a proposta conjunta dels ministres de Treball i Afers Socials, de Foment, de Medi Ambient, i d'Indústria i Energia, consultades les organitzacions empresarials i sindicals més representatives, escoltada la Comissió Nacional de Seguretat i Salut en el Treball, d'acord amb el Consell d'Estat i amb la deliberació prèvia del Consell de Ministres en la reunió del dia 24 d'octubre de 1997, dispo:

CAPÍTOL I

Disposicions generals

Article 1

Objecte i àmbit d'aplicació

1. Aquest Reial decret estableix, en el marc de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, les disposicions mínimes de seguretat i de salut aplicables a les obres de construcció.
2. Aquest Reial decret no és aplicable a les indústries extractives a cel obert o subterrànies o per sondejos, que es regulen per la seva normativa específica.
3. Les disposicions del Reial decret 39/1997, de 17 de gener, pel qual s'aprova el Reglament dels serveis de prevenció, s'apliquen plenament al conjunt de l'àmbit previst a l'apartat 1, sens perjudici de les disposicions específiques que preveu aquest Reial decret.

Article 2

Definicions

1. A efectes d'aquest Reial decret, s'entén per:
  - a) Obra de construcció o obra: qualsevol obra, pública o privada, en què s'efectuïn treballs de construcció o enginyeria civil la relació no exhaustiva dels quals figura a l'annex I.
  - b) Feines amb riscos especials: feines la realització de les quals exposi els treballadors a riscos d'especial gravetat per a la seva seguretat i salut, compresos els indicats en la relació no exhaustiva que figura a l'annex II.
  - c) Promotor: qualsevol persona física o jurídica per compte de la qual es faci una obra.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

- d) Projectista: l'autor o autors, per encàrrec del promotor, de la totalitat o part del projecte d'obra.
- e) Coordinador en matèria de seguretat i de salut durant l'elaboració del projecte d'obra: el tècnic competent designat pel promotor per coordinar, durant la fase del projecte d'obra, l'aplicació dels principis que s'esmenten a l'article 8.
- f) Coordinador en matèria de seguretat i de salut durant l'execució de l'obra: el tècnic competent integrat en la direcció facultativa, designat pel promotor per portar a terme les tasques que s'esmenten a l'article 9.
- g) Direcció facultativa: el tècnic o tècnics competents designats pel promotor, encarregats de la direcció i del control de l'execució de l'obra.
- h) Contractista: la persona física o jurídica que assumeix contractualment davant el promotor, amb mitjans humans i materials, propis o aliens, el compromís d'executar la totalitat o part de les obres amb subjecció al projecte i al contracte.
- i) Subcontractista: la persona física o jurídica que assumeix contractualment davant el contractista, empresari principal, el compromís de fer determinades parts o instal·lacions de l'obra, amb subjecció al projecte pel qual es regeix la seva execució.
- j) Treballador autònom: la persona física diferent del contractista i del subcontractista, que realitza de manera personal i directa una activitat professional, sense subjecció a un contracte de treball, i que assumeix contractualment davant el promotor, el contractista o el subcontractista el compromís de fer determinades parts o instal·lacions de l'obra.
- Quan el treballador autònom ocupa a l'obra treballadors per compte d'altri té la consideració de contractista o subcontractista a efectes d'aquest Reial decret.

2. El contractista i el subcontractista als quals es refereix aquest Reial decret tenen la consideració d'empresari als efectes que preveu la normativa sobre prevenció de riscos laborals.

3. Quan el promotor contracta directament treballadors autònoms per a la realització de l'obra o de determinats treballs de l'obra, té la consideració de contractista respecte d'aquells als efectes del que disposa aquest Reial decret.

El que disposa el paràgraf anterior no és aplicable quan l'activitat contractada es refereixi exclusivament a la construcció o reparació que pugui contractar un cap de família respecte del seu habitatge.

CAPÍTOL II

Disposicions específiques de seguretat i salut durant les fases de projecte i execució de les obres

Article 3

Designació dels coordinadors en matèria de seguretat i salut

1. En les obres incloses en l'àmbit d'aplicació d'aquest Reial decret, quan en l'elaboració del projecte d'obra hi intervinguin diversos projectistes, el promotor ha de designar un coordinador en matèria de seguretat i de salut durant l'elaboració del projecte d'obra.

2. Quan en l'execució de l'obra hi intervingui més d'una empresa, o una empresa i treballadors autònoms o diversos treballadors autònoms, el promotor, abans de l'inici de les feines o tan aviat com es constati aquesta circumstància, ha de designar un coordinador en matèria de seguretat i salut durant l'execució de l'obra.

3. La designació dels coordinadors en matèria de seguretat i salut durant l'elaboració del projecte d'obra i durant l'execució de l'obra pot recaure en la mateixa persona.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

4. La designació dels coordinadors no eximeix el promotor de les seves responsabilitats.

Article 4

Obligatorietat de l'estudi de seguretat i salut o de l'estudi bàsic de seguretat i salut en les obres

1. El promotor està obligat que en la fase de redacció del projecte s'elabori un estudi de seguretat i salut en els projectes d'obres en què es doni algun dels supòsits següents:

- a) Que el pressupost d'execució per contracta inclòs en el projecte sigui igual o superior a 75 milions de pessetes.
- b) Que la durada estimada sigui superior a 30 dies laborables, i s'ocupin en algun moment més de 20 treballadors simultàniament.
- c) Que el volum de mà d'obra estimada, entenent com a tal la suma dels dies de feina del total dels treballadors a l'obra, sigui superior a 500.
- d) Les obres de túnels, galeries, conduccions subterrànies i preses.

2. En els projectes d'obres no inclosos en cap dels supòsits que preveu l'apartat anterior, el promotor està obligat que en la fase de redacció del projecte s'elabori un estudi bàsic de seguretat i salut.

Article 5

Estudi de seguretat i salut

L'estudi de seguretat i salut a què es refereix l'apartat 1 de l'article 4 l'ha d'elaborar el tècnic competent designat pel promotor. Quan hi hagi d'haver un coordinador en matèria de seguretat i salut durant l'elaboració del projecte d'obra, correspon a aquest elaborar o fer que s'elabori, sota la seva responsabilitat, l'estudi esmentat.

2. L'estudi ha de contenir, com a mínim, els documents següents:

a) Memòria descriptiva dels procediments, equips tècnics i mitjans auxiliars que s'hagin d'utilitzar o la utilització dels quals es pugui preveure; identificació dels riscos laborals que es puguin evitar, indicant a aquest efecte les mesures tècniques necessàries per fer-ho; relació dels riscos laborals que no es puguin eliminar de conformitat amb el que s'ha assenyalat anteriorment, especificant les mesures preventives i proteccions tècniques tendents a controlar i reduir els riscos esmentats i valorant-ne l'eficàcia, en especial quan es proposin mesures alternatives.

Així mateix, s'hi ha d'incloure la descripció dels serveis sanitaris i comuns de què ha d'estar dotat el centre de treball de l'obra, en funció del nombre de treballadors que els han d'utilitzar.

En l'elaboració de la memòria s'han de tenir en compte les condicions de l'entorn en què es durà a terme l'obra, així com la tipologia i característiques dels materials i elements que s'hi han d'utilitzar, determinació del procés constructiu i ordre d'execució dels treballs.

b) Plec de condicions particulars en què s'han de tenir en compte les normes legals i reglamentàries aplicables a les especificacions tècniques pròpies de l'obra de què es tracti, així com les prescripcions que s'han de complir en relació amb les característiques, la utilització i la conservació de les màquines, estris, eines, sistemes i equips preventius.

c) Plànols en què s'han de desenvolupar els gràfics i esquemes necessaris per a la millor definició i comprensió de les mesures preventives definides a la memòria, amb expressió de les especificacions tècniques necessàries.

d) Mesuraments de totes les unitats o elements de seguretat i salut en el treball que s'hagin definit o projectat.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

e) Pressupost que quantifiqui el conjunt de despeses previstes per a l'aplicació i execució de l'estudi de seguretat i salut.

3. Aquest estudi ha de formar part del projecte d'execució d'obra o, si s'escau, del projecte d'obra, ha de ser coherent amb el seu contingut i ha de recollir les mesures preventives adequades als riscos que comporti la realització de l'obra.

4. El pressupost per a l'aplicació i execució de l'estudi de seguretat i salut ha de quantificar el conjunt de despeses previstes, tant pel que fa a la suma total com a la valoració unitària d'elements, amb referència al quadre de preus sobre el qual es calcula. Només hi poden figurar partides alçades en els casos d'elements o operacions difícils de preveure.

Els mesuraments, qualitats i valoració recollits en el pressupost de l'estudi de seguretat i salut es poden modificar o substituir per alternatives proposades pel contractista en el pla de seguretat i salut a què es refereix l'article 7, amb la justificació tècnica prèvia degudament motivada, sempre que això no comporti una disminució de l'import total ni dels nivells de protecció que conté l'estudi. A aquests efectes, el pressupost de l'estudi de seguretat i salut ha d'anar incorporat al pressupost general de l'obra com un capítol més d'aquest.

No s'han d'incloure en el pressupost de l'estudi de seguretat i salut els costos exigits per l'execució professional correcta dels treballs, de conformitat amb les normes reglamentàries en vigor i els criteris tècnics generalment admesos, emanats d'organismes especialitzats.

5. L'estudi de seguretat i salut a què es refereixen els apartats anteriors ha de tenir en compte, si s'escau, qualsevol tipus d'activitat que es porti a terme a l'obra, i s'han de localitzar i identificar les zones en què es prestin treballs inclosos en un o diversos dels apartats de l'annex II, així com les seves corresponents mesures específiques.

6. En tot cas, en l'estudi de seguretat i salut també s'han de tenir en compte les previsions i les informacions útils per efectuar al seu moment, en les condicions de seguretat i salut adequades, les previsible feines posteriors.

Article 6

Estudi bàsic de seguretat i salut

1. L'estudi bàsic de seguretat i salut a què es refereix l'apartat 2 de l'article 4 l'ha d'elaborar el tècnic competent designat pel promotor. Quan hi hagi d'haver un coordinador en matèria de seguretat i salut durant l'elaboració del projecte d'obra, correspon a aquest elaborar o fer que s'elabori, sota la seva responsabilitat, l'estudi esmentat.

2. L'estudi bàsic ha de precisar les normes de seguretat i salut aplicables a l'obra. A aquest efecte, ha de preveure la identificació dels riscos laborals que es puguin evitar i indicar les mesures tècniques necessàries per fer-ho; la relació dels riscos laborals que no es puguin eliminar de conformitat amb el que s'ha assenyalat anteriorment, especificant-hi les mesures preventives i proteccions tècniques tendents a controlar i reduir aquests riscos i valorant-ne l'eficàcia, en especial quan es proposin mesures alternatives. Si s'escau, ha de tenir en compte qualsevol altre tipus d'activitat que s'hi porti a terme, i contenir mesures específiques relatives a les feines incloses en un o diversos dels apartats de l'annex II.

3. En l'estudi bàsic també s'han d'especificar les previsions i les informacions útils per efectuar al seu moment, en les condicions de seguretat i salut adequades, les previsible feines posteriors.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

Article 7

Pla de seguretat i salut en el treball

1. En aplicació de l'estudi de seguretat i salut o, si s'escau, de l'estudi bàsic, cada contractista ha d'elaborar un pla de seguretat i salut en el treball en què s'analitzin, s'estudiïn, es desenvolupin i es complementin les previsions contingudes en l'estudi o estudi bàsic, en funció del seu propi sistema d'execució de l'obra. En aquest pla s'han incloure, si s'escau, les propostes de mesures alternatives de prevenció que el contractista proposi amb la justificació tècnica corresponent, que no poden implicar una disminució dels nivells de protecció previstos en l'estudi o estudi bàsic.

En el cas de plans de seguretat i salut elaborats en aplicació de l'estudi de seguretat i salut, les propostes de mesures alternatives de prevenció han d'incloure la valoració econòmica d'aquestes, que no pot implicar una disminució de l'import total, d'acord amb el segon paràgraf de l'apartat 4 de l'article 5.

2. El pla de seguretat i salut l'ha d'aprovar, abans de l'inici de l'obra, el coordinador en matèria de seguretat i de salut durant l'execució de l'obra.

En el cas d'obres de les administracions públiques, el pla, amb el corresponent informe del coordinador en matèria de seguretat i de salut durant l'execució de l'obra, s'ha d'eleva a l'Administració pública que hagi adjudicat l'obra perquè l'aprovi.

Quan no sigui necessària la designació d'un coordinador, les funcions que se li atribueixen als paràgrafs anteriors les ha d'assumir la direcció facultativa.

3. En relació amb els llocs de treball a l'obra, el pla de seguretat i salut en el treball a què es refereix aquest article constitueix l'instrument bàsic d'ordenació de les activitats d'identificació i, si s'escau, avaluació dels riscos i planificació de l'activitat preventiva a què es refereix el capítol II del Reial decret pel qual s'aprova el Reglament dels serveis de prevenció.

4. El contractista pot modificar el pla de seguretat i salut en funció del procés d'execució de l'obra, de l'evolució de les feines i de les possibles incidències o modificacions que puguin sorgir al llarg de l'obra, però sempre amb l'aprovació expressa en els termes de l'apartat 2. Els que intervinguin en l'execució de l'obra, així com les persones o òrgans amb responsabilitats en matèria de prevenció en les empreses que hi intervenen i els representants dels treballadors, poden presentar, per escrit i de manera raonada, els suggeriments i les alternatives que estimin oportuns. A aquest efecte, el pla de seguretat i salut ha de ser a l'obra a disposició permanent d'aquests.

5. Així mateix, el pla de seguretat i salut ha de ser a l'obra a disposició permanent de la direcció facultativa.

Article 8

Principis generals aplicables al projecte d'obra

1. De conformitat amb la Llei de prevenció de riscos laborals, els principis generals de prevenció en matèria de seguretat i de salut que preveu l'article 15, els ha de prendre en consideració el projectista en les fases de concepció, estudi i elaboració del projecte d'obra, i en particular:

a) En prendre les decisions constructives, tècniques i d'organització amb la finalitat de planificar els diferents treballs o fases de treball que s'han de dur a terme simultàniament o successivament.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

b) En estimar la durada requerida per a l'execució d'aquests diferents treballs o fases del treball.

2. Així mateix, s'ha de tenir en compte, cada vegada que sigui necessari, qualsevol estudi de seguretat i salut o estudi bàsic, així com les previsions i informacions útils a què es refereixen l'apartat 6 de l'article 5 i l'apartat 3 de l'article 6, durant les fases de concepció, estudi i elaboració del projecte d'obra.

3. El coordinador en matèria de seguretat i de salut durant l'elaboració del projecte d'obra ha de coordinar l'aplicació del que disposen els apartats anteriors.

Article 9

Obligacions del coordinador en matèria de seguretat i de salut durant l'execució de l'obra

El coordinador en matèria de seguretat i salut durant l'execució de l'obra ha de dur a terme les funcions següents:

a) Coordinar l'aplicació dels principis generals de prevenció i de seguretat:

1r. En prendre les decisions tècniques i d'organització amb la finalitat de planificar els diferents treballs o fases de treball que s'hagin de dur a terme simultàniament o successivament.

2n. En estimar la durada requerida per a l'execució d'aquests diferents treballs o fases de treball.

b) Coordinar les activitats de l'obra per garantir que els contractistes i, si s'escau, els subcontractistes i els treballadors autònoms apliquin de manera coherent i responsable els principis de l'acció preventiva que recull l'article 15 de la Llei de prevenció de riscos laborals durant l'execució de l'obra i, en particular, en les tasques o activitats a què es refereix l'article 10 d'aquest Reial decret.

c) Aprovar el pla de seguretat i salut elaborat pel contractista i, si s'escau, les modificacions que s'hi hagin introduït. De conformitat amb el que disposa l'últim paràgraf de l'apartat 2 de l'article 7, la direcció facultativa ha d'assumir aquesta funció quan no sigui necessària la designació d'un coordinador.

d) Organitzar la coordinació d'activitats empresarials que preveu l'article 24 de la Llei de prevenció de riscos laborals.

e) Coordinar les accions i funcions de control de l'aplicació correcta dels mètodes de treball.

f) Adoptar les mesures necessàries perquè només les persones autoritzades puguin accedir a l'obra. La direcció facultativa ha d'assumir aquesta funció quan no sigui necessària la designació d'un coordinador.

Article 10

Principis generals aplicables durant l'execució de l'obra

De conformitat amb la Llei de prevenció de riscos laborals, els principis de l'acció preventiva que es recullen a l'article 15 s'han d'aplicar durant l'execució de l'obra i, en particular, en les tasques o activitats següents:

a) El manteniment de l'obra en bon estat d'ordre i neteja.

b) L'elecció de l'emplaçament dels llocs i àrees de treball, tenint-ne en compte les condicions d'accés, i la determinació de les vies o zones de desplaçament o circulació.

c) La manipulació dels diferents materials i la utilització dels mitjans auxiliars.

d) El manteniment, el control previ a la posada en servei i el control periòdic de les instal·lacions i els dispositius necessaris per a l'execució de l'obra, per tal de corregir els defectes que puguin afectar la seguretat i salut dels treballadors.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

- e) La delimitació i el condicionament de les zones d'emmagatzematge i dipòsit dels diferents materials, en particular si es tracta de matèries o substàncies perilloses.
- f) La recollida dels materials perillosos utilitzats.
- g) L'emmagatzematge i l'eliminació o evacuació de residus i runa.
- h) L'adaptació, en funció de l'evolució de l'obra, del període de temps efectiu que s'ha de dedicar als diferents treballs o fases de treball.
- i) La cooperació entre els contractistes, subcontractistes i treballadors autònoms.
- j) Les interaccions i incompatibilitats amb qualsevol altre tipus de feina o activitat que es dugui a terme a l'obra o a prop del lloc de l'obra.

Article 11

Obligacions dels contractistes i subcontractistes

1. Els contractistes i subcontractistes estan obligats a:

- a) Aplicar els principis de l'acció preventiva que es recullen a l'article 15 de la Llei de prevenció de riscos laborals, en particular en dur a terme les tasques o activitats indicades a l'article 10 d'aquest Reial decret.
- b) Complir i fer complir al seu personal el que estableix el pla de seguretat i salut a què es refereix l'article 7.
- c) Complir la normativa en matèria de prevenció de riscos laborals, tenint en compte, si s'escau, les obligacions sobre coordinació d'activitats empresarials que preveu l'article 24 de la Llei de prevenció de riscos laborals, així com complir les disposicions mínimes establertes a l'annex IV d'aquest Reial decret, durant l'execució de l'obra.
- d) Informar els treballadors autònoms, i proporcionar-los les instruccions adequades, sobre totes les mesures que s'hagin d'adoptar pel que fa a la seva seguretat i salut a la obra.
- e) Atendre les indicacions i complir les instruccions del coordinador en matèria de seguretat i de salut durant l'execució de l'obra o, si s'escau, de la direcció facultativa.

2. Els contractistes i els subcontractistes són responsables de l'execució correcta de les mesures preventives fixades en el pla de seguretat i salut pel que fa a les obligacions que els corresponguin a ells directament o, si s'escau, als treballadors autònoms contractats per ells.

A més, els contractistes i els subcontractistes han de respondre solidàriament de les conseqüències que es derivin de l'incompliment de les mesures previstes en el pla, en els termes de l'apartat 2 de l'article 42 de la Llei de prevenció de riscos laborals.

3. Les responsabilitats dels coordinadors, de la direcció facultativa i del promotor no eximeixen els contractistes i els subcontractistes de les seves responsabilitats.

Article 12

Obligacions dels treballadors autònoms

1. Els treballadors autònoms estan obligats a:

- a) Aplicar els principis de l'acció preventiva que recull l'article 15 de la Llei de prevenció de riscos laborals, en particular en dur a terme les tasques o activitats indicades a l'article 10 d'aquest Reial decret.
- b) Complir les disposicions mínimes de seguretat i salut que estableix l'annex IV d'aquest Reial decret, durant l'execució de l'obra.
- c) Complir les obligacions en matèria de prevenció de riscos que estableix per als treballadors l'article 29, apartats 1 i 2, de la Llei de prevenció de riscos laborals.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

- d) Ajustar la seva actuació a l'obra d'acord amb els deures de coordinació d'activitats empresarials que estableix l'article 24 de la Llei de prevenció de riscos laborals, participant en particular en qualsevol mesura d'actuació coordinada que s'hagi establert.
- e) Utilitzar equips de treball que s'ajustin al que disposa el Reial decret 1215/1997, de 18 de juliol, pel qual s'estableixen les disposicions mínimes de seguretat i salut per a la utilització per part dels treballadors dels equips de treball.
- f) Elegir i utilitzar equips de protecció individual en els termes que preveu el Reial decret 773/1997, de 30 de maig, sobre disposicions mínimes de seguretat i salut relatives a la utilització per part dels treballadors d'equips de protecció individual.
- g) Atendre les indicacions i complir les instruccions del coordinador en matèria de seguretat i de salut durant l'execució de l'obra o, si s'escau, de la direcció facultativa.

2. Els treballadors autònoms han de complir el que estableix el pla de seguretat i salut.

Article 13

Llibre d'incidències

1. A cada centre de treball hi ha d'haver, amb finalitats de control i seguiment del pla de seguretat i salut, un llibre d'incidències que ha de constar de fulls per duplicat, habilitat a aquest efecte.

2. El llibre d'incidències l'ha de facilitar:

- a) El col·legi professional al qual pertanyi el tècnic que hagi aprovat el pla de seguretat i salut.
- b) L'Oficina de Supervisió de Projectes o l'òrgan equivalent quan es tracti d'obres de les administracions públiques.

3. El llibre d'incidències, que s'ha de mantenir sempre a l'obra, ha d'estar en poder del coordinador en matèria de seguretat i salut durant l'execució de l'obra o, quan no sigui necessària la designació d'un coordinador, en poder de la direcció facultativa. A aquest llibre hi han de tenir accés la direcció facultativa de l'obra, els contractistes i subcontractistes i els treballadors autònoms, així com les persones o òrgans amb responsabilitats en matèria de prevenció en les empreses que intervenen en l'obra, els representants dels treballadors i els tècnics dels òrgans especialitzats en matèria de seguretat i salut en el treball de les administracions públiques competents, els quals hi poden fer anotacions, relacionades amb les finalitats que es reconeixen al llibre a l'apartat 1.

4. Efectuada una anotació en el llibre d'incidències, el coordinador en matèria de seguretat i salut durant l'execució de l'obra o, quan no sigui necessària la designació de coordinador, la direcció facultativa, l'han de notificar al contractista afectat i als representants dels treballadors d'aquest. En cas que l'anotació es refereixi a qualsevol incompliment de les advertències o observacions prèviament anotades en l'esmentat llibre per les persones facultades per fer-ho, així com en el supòsit a què es refereix l'article següent, se n'ha de remetre una còpia a la Inspecció de Treball i Seguretat Social en el termini de vint-i-quatre hores. En tot cas, s'ha d'especificar si l'anotació efectuada suposa una reiteració d'una advertència o observació anterior o si, per contra, es tracta d'una nova observació.¹

¹ Apartat 4 redactat de conformitat amb la disposició final 3a.1 del Reial decret 1109/2007, de 24 d'agost, que desplega la Llei 32/2006, de 18 d'octubre, reguladora de la subcontractació en el sector de la construcció (BOE núm. 204, de 25 d'agost, i suplement en català núm. 27, d'1 de setembre).

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

Article 14

Paralització de les feines

1. Sens perjudici del que preveuen els apartats 2 i 3 de l'article 21 i l'article 44 de la Llei de prevenció de riscos laborals, quan el coordinador en matèria de seguretat i salut durant l'execució de l'obra o qualsevol altra persona integrada en la direcció facultativa observi un incompliment de les mesures de seguretat i salut, ha d'advertir-ne el contractista, i deixar constància d'aquest incompliment en el llibre d'incidències, quan aquest existeixi d'acord amb el que disposa l'apartat 1 de l'article 13, i queda facultat per disposar, en circumstàncies de risc greu i imminent per a la seguretat i la salut dels treballadors, la paralització dels talls d'obra o, si s'escau, de la totalitat de l'obra.

2. En el supòsit que preveu l'apartat anterior, la persona que hagi ordenat la paralització n'ha de donar compte als efectes oportuns a la Inspecció de Treball i Seguretat Social corresponent, als contractistes i, si s'escau, als subcontractistes afectats per la paralització, així com als representants dels treballadors d'aquests.

3. Així mateix, el que disposa aquest article s'entén sens perjudici de la normativa sobre contractes de les administracions públiques relativa al compliment de terminis i suspensió d'obres.

CAPÍTOL III

Drets dels treballadors

Article 15

Informació als treballadors

1. De conformitat amb l'article 18 de la Llei de prevenció de riscos laborals, els contractistes i subcontractistes han de garantir que els treballadors rebin una informació adequada de totes les mesures que s'hagin d'adoptar pel que fa a la seva seguretat i la seva salut a l'obra.

2. La informació ha de ser comprensible per als treballadors afectats.

Article 16

Consulta i participació dels treballadors

1. La consulta i participació dels treballadors o els seus representants s'han de fer, de conformitat amb el que disposa l'apartat 2 de l'article 18 de la Llei de prevenció de riscos laborals, sobre les qüestions a què es refereix aquest Reial decret.

2. Quan sigui necessari, tenint en compte el nivell de risc i la importància de l'obra, la consulta i participació dels treballadors o els seus representants en les empreses que exerceixin les seves activitats en el lloc de treball s'ha de desenvolupar amb la coordinació adequada de conformitat amb l'apartat 3 de l'article 39 de la Llei de prevenció de riscos laborals.

3. El contractista ha de facilitar als representants dels treballadors al centre de treball una còpia del pla de seguretat i salut i de les seves possibles modificacions, en els termes previstos a l'apartat 4 de l'article 7, per tal que el coneguin i el segueixin.

CAPÍTOL IV

Altres disposicions

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

Article 17

Visat de projectes

1. La inclusió en el projecte d'execució d'obra de l'estudi de seguretat i salut o, si s'escau, de l'estudi bàsic és un requisit necessari per al visat d'aquell per part del col·legi professional corresponent, expedició de la llicència municipal i altres autoritzacions i tràmits per part de les diferents administracions públiques.

2. En la tramitació per a l'aprovació dels projectes d'obres de les administracions públiques l'Oficina de Supervisió de Projectes o òrgan equivalent ha de fer una declaració expressa sobre la inclusió del corresponent estudi de seguretat i salut o, si s'escau, de l'estudi bàsic.

Article 18²

Derogat

² Article derogat per la disposició derogatòria única.2 del Reial decret 337/2010, de 19 de març, pel qual es modifiquen el Reial decret 39/1997, de 17 de gener, pel qual s'aprova el Reglament dels serveis de prevenció; el Reial decret 1109/2007, de 24 d'agost, pel qual es desplega la Llei 32/2006, de 18 d'octubre, reguladora de la subcontractació en el sector de la construcció, i el Reial decret 1627/1997, de 24 d'octubre, pel qual s'estableixen disposicions mínimes de seguretat i salut en obres de construcció (BOE núm. 71, de 23 de març, i suplement en català de la mateixa data).

Article 19

Informació a l'autoritat laboral

1. La comunicació d'obertura del centre de treball a l'autoritat laboral competent ha de ser prèvia al començament dels treballs i únicament l'han de presentar els empresaris que tinguin la consideració de contractistes d'acord amb el que disposa aquest Reial decret. La comunicació d'obertura ha d'incloure el pla de seguretat i salut a què es refereix l'article 7 del present Reial decret.³

2. El pla de seguretat i salut ha d'estar a disposició permanent de la Inspecció de Treball i Seguretat Social i dels tècnics dels òrgans especialitzats en matèria de seguretat i salut en les administracions públiques competents.

³ Apartat 1 redactat de conformitat amb l'article 3.únic del Reial decret 337/2010, de 19 de març, pel qual es modifiquen el Reial decret 39/1997, de 17 de gener, pel qual s'aprova el Reglament dels serveis de prevenció; el Reial decret 1109/2007, de 24 d'agost, pel qual es desplega la Llei 32/2006, de 18 d'octubre, reguladora de la subcontractació en el sector de la construcció, i el Reial decret 1627/1997, de 24 d'octubre, pel qual s'estableixen disposicions mínimes de seguretat i salut en obres de construcció (BOE núm. 71, de 23 de març, i suplement en català de la mateixa data).

Disposició addicional única⁴

Presència de recursos preventius en obres de construcció

La presència al centre de treball dels recursos preventius de cada contractista que preveu la disposició addicional catorzena de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, s'ha d'aplicar a les obres de construcció que regula aquest Reial decret, amb les especialitats següents:

a) El pla de seguretat i salut determina la forma de portar a terme la presència dels recursos preventius.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

b) Quan, com a resultat de la vigilància, s'observi un deficient compliment de les activitats preventives, les persones a les quals s'assigni la presència han de donar les instruccions necessàries per al compliment correcte i immediat de les activitats preventives i posar aquestes circumstàncies en coneixement de l'empresari perquè adopti les mesures necessàries per corregir les deficiències observades, si aquestes encara no han estat solucionades.

c) Quan, com a resultat de la vigilància, s'observi l'absència, insuficiència o falta d'adequació de les mesures preventives, les persones a les quals s'assigni aquesta funció han de posar aquestes circumstàncies en coneixement de l'empresari, que ha d'adoptar de manera immediata les mesures necessàries per corregir les deficiències i modificar el pla de seguretat i salut en els termes que preveu l'article 7.4 d'aquest Reial decret.

⁴ Disposició addicional afegida per l'article 2 del Reial decret 604/2006, de 19 de maig, que modifica el Reial decret 39/1997, de 17 de gener, que aprova el Reglament dels serveis de prevenció, i el Reial decret 1627/1997, de 24 d'octubre, que estableix les disposicions mínimes de seguretat i salut a les obres de construcció (BOE núm. 127, de 29 de maig, i suplement en català núm. 12, d'1 de juny).

Disposició transitòria única

Règim aplicable a les obres amb projecte visat

Les obres de construcció el projecte de les quals hagi estat visat pel col·legi professional corresponent o aprovat per les administracions públiques abans de l'entrada en vigor d'aquest Reial decret es continuen regint pel que disposa el Reial decret 555/1986, de 21 de febrer, pel qual s'implanta l'obligatorietat de la inclusió d'un estudi de seguretat i higiene en el treball en els projectes d'edificació i obres públiques. No obstant això, des de la data d'entrada en vigor d'aquest Reial decret en la fase d'execució d'aquestes obres és aplicable el que estableixen els articles 10, 11 i 12 i l'annex IV d'aquest Reial decret.

Disposició derogatòria única

Derogació normativa

Queden derogades totes les disposicions del mateix rang o inferior que s'oposin al que disposa aquest Reial decret i, expressament, el Reial decret 555/1986, de 21 de febrer, pel qual s'implanta l'obligatorietat de la inclusió d'un estudi de seguretat i higiene en el treball en els projectes d'edificació i obres públiques, modificat pel Reial decret 84/1990, de 19 de gener.

Disposició final primera

Guia tècnica

L'Institut Nacional de Seguretat i Higiene en el Treball, d'acord amb el que disposa l'apartat 3 de l'article 5 del Reial decret 39/1997, de 17 de gener, pel qual s'aprova el Reglament dels serveis de prevenció, ha d'elaborar i mantenir actualitzada una guia tècnica, de caràcter no vinculant, per a l'avaluació i prevenció dels riscos relatius a les obres de construcció.

Disposició final segona

Facultat de desplegament

S'autoritza el ministre de Treball i Afers Socials, amb l'informe favorable previ dels de Foment, de Medi Ambient i d'Indústria i Energia, i amb l'informe previ de la Comissió Nacional de Seguretat i Salut en el Treball, a dictar totes les disposicions que siguin necessàries per a l'aplicació i el desplegament d'aquest Reial decret, així com per a les

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

adaptacions de caràcter estrictament tècnic dels seus annexos en funció del progrés tècnic i de l'evolució de normatives o especificacions internacionals o dels coneixements en matèria d'obres de construcció.

Disposició final tercera

Entrada en vigor

Aquest Reial decret entrarà en vigor al cap de dos mesos de la publicació en el *Butlletí Oficial de l'Estat*.

ANNEX I

Relació no exhaustiva de les obres de construcció o d'enginyeria civil

- a) Excavació.
- b) Moviment de terres.
- c) Construcció.
- d) Muntatge i desmuntatge d'elements prefabricats.
- e) Condicionament o instal·lacions.
- f) Transformació.
- g) Rehabilitació.
- h) Reparació.
- i) Desmantellament.
- j) Enderroc.
- k) Manteniment.
- l) Conservació – Feines de pintura i de neteja.
- m) Sanejament.

ANNEX II

Relació no exhaustiva de les feines que impliquen riscos especials per a la seguretat i la salut dels treballadors

1. Feines amb riscos especialment greus de soterrament, enfonsament o caiguda d'altura, per les particulars característiques de l'activitat duta a terme, els procediments aplicats, o l'entorn del lloc de treball.
2. Feines en què l'exposició a agents químics o biològics impliqui un risc d'especial gravetat, o per als quals la vigilància específica de la salut dels treballadors sigui legalment exigible.
3. Feines amb exposició a radiacions ionitzants per als quals la normativa específica obliga a la delimitació de zones controlades o vigilades.
4. Feines a la vora de línies elèctriques d'alta tensió.
5. Feines que exposin a un risc d'ofegament per immersió.
6. Obres d'excavació de túnels, pous i altres treballs que comportin moviments de terra subterranis.
7. Feines realitzades en immersió amb un equip subaquàtic.
8. Feines realitzades en calaixos d'aire comprimit.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

9. Feines que impliquin l'ús d'explosius.

10. Feines que requereixin muntar o desmuntar elements prefabricats pesants.

ANNEX III

Contingut de l'avís previ

1. Data:

2. Adreça exacta de l'obra:

3. Promotor (nom/s i adreça/adreces):

4. Tipus d'obra:

5. Projectista (nom/s i adreça/adreces):

6. Coordinador/s en matèria de seguretat i salut durant l'elaboració del projecte de l'obra (nom/s i adreça/adreces):

7. Coordinador/s en matèria de seguretat i de salut durant l'execució de l'obra (nom/s i adreça/adreces):

8. Data prevista per al començament de l'obra:

9. Durada prevista dels treballs a l'obra:

10. Nombre màxim estimat de treballadors a l'obra:

11. Nombre previst de contractistes, subcontractistes i treballadors autònoms a l'obra:

12. Dades d'identificació de contractistes, subcontractistes i treballadors autònoms, ja seleccionats:

ANNEX IV

Disposicions mínimes de seguretat i de salut que s'han d'aplicar a les obres

PART A

Disposicions mínimes generals relatives als llocs de treball a les obres

Observació preliminar: les obligacions previstes en aquesta part de l'annex s'han d'aplicar sempre que ho exigeixin les característiques de l'obra o de l'activitat, les circumstàncies o qualsevol risc.

1. Àmbit d'aplicació de la part A: aquesta part de l'annex és aplicable a la totalitat de l'obra, inclosos els llocs de treball en les obres a l'interior i a l'exterior dels locals.

2. Estabilitat i solidesa:

a) S'ha de procurar, de manera apropiada i segura, l'estabilitat dels materials i equips i, en general, de qualsevol element que en qualsevol desplaçament pugui afectar la seguretat i la salut dels treballadors.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

b) L'accés a qualsevol superfície que consti de materials que no ofereixin una resistència suficient només s'autoritza en cas que es proporcionin equips o mitjans apropiats perquè la feina es faci de manera segura.

3. Instal·lacions de subministrament i repartiment d'energia:

a) La instal·lació elèctrica dels llocs de treball a les obres s'ha d'ajustar al que disposi la seva normativa específica.

En tot cas, i llevat de disposicions específiques de la normativa esmentada, la instal·lació ha de satisfer les condicions que s'assenyalen en els següents punts d'aquest apartat.

b) Les instal·lacions s'han de projectar, realitzar i utilitzar de manera que no comportin un perill d'incendi ni d'explosió i de manera que les persones estiguin degudament protegides contra els riscos d'electrocució per contacte directe o indirecte.

c) El projecte, la realització i l'elecció del material i dels dispositius de protecció han de tenir en compte el tipus i la potència de l'energia subministrada, les condicions dels factors externs i la competència de les persones que tinguin accés a parts de la instal·lació.

4. Vies i sortides d'emergència:

a) Les vies i sortides d'emergència han de romandre expedites i desembocar al més directament possible en una zona de seguretat.

b) En cas de perill, tots els llocs de treball s'han de poder evacuar ràpidament i en condicions de màxima seguretat per als treballadors.

c) El nombre, la distribució i les dimensions de les vies i sortides d'emergència depenen de l'ús, dels equips i de les dimensions de l'obra i dels locals, així com del nombre màxim de persones que hi puguin estar presents.

d) Les vies i sortides específiques d'emergència s'han de senyalitzar de conformitat amb el Reial decret 485/1997, de 14 d'abril, sobre disposicions mínimes en matèria de senyalització de seguretat i salut en el treball. Aquesta senyalització s'ha de fixar en els llocs adequats i tenir la resistència suficient.

e) Les vies i sortides d'emergència, així com les vies de circulació i les portes que hi donin accés, no han d'estar obstruïdes per cap objecte, de manera que es puguin utilitzar sense traves en qualsevol moment.

f) En cas d'avaria del sistema d'enllumenat, les vies i sortides d'emergència que requereixin il·luminació han d'estar equipades amb il·luminació de seguretat de suficient intensitat.

5. Detecció i lluita contra incendis:

a) Segons les característiques de l'obra i segons les dimensions i l'ús dels locals, els equips presents, les característiques físiques i químiques de les substàncies o materials que es trobin presents, així com el nombre màxim de persones que s'hi puguin trobar, s'ha de preveure un nombre suficient de dispositius apropiats de lluita contra incendis i, si és necessari, de detectors d'incendis i de sistemes d'alarma.

b) Aquests dispositius de lluita contra incendis i sistemes d'alarma s'han de verificar i mantenir amb regularitat. A intervals regulars, s'han de fer proves i exercicis adequats.

c) Els dispositius no automàtics de lluita contra incendis han de ser de fàcil accés i manipulació.

Han d'estar senyalitzats de conformitat amb el Reial decret sobre senyalització de seguretat i salut en el treball. Aquesta senyalització s'ha de fixar en els llocs adequats i tenir la resistència suficient.

6. Ventilació:

a) Tenint en compte els mètodes de treball i les càrregues físiques imposades als treballadors, aquests han de disposar d'aire net en quantitat suficient.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

b) En cas que s'utilitzi una instal·lació de ventilació, s'ha de mantenir en bon estat de funcionament i els treballadors no han d'estar exposats a corrents d'aire que perjudiquin la seva salut. Sempre que sigui necessari per a la salut dels treballadors, hi ha d'haver un sistema de control que indiqui qualsevol avaria.

7. Exposició a riscos particulars:

a) Els treballadors no han d'estar exposats a nivells sonors nocius ni a factors externs nocius (per exemple, gasos, vapors, pols).

b) En cas que alguns treballadors hagin de penetrar en una zona l'atmosfera de la qual pugui contenir substàncies tòxiques o nocives, o no tenir oxigen en quantitat suficient o ser inflamable, l'atmosfera confinada s'ha de controlar i s'han d'adoptar mesures adequades per prevenir qualsevol perill.

c) En cap cas no es pot exposar un treballador a una atmosfera confinada d'alt risc. Ha de quedar, almenys, sota vigilància permanent des de l'exterior i s'han de prendre totes les precaucions adequades perquè se li pugui prestar auxili eficaç i immediat.

8. Temperatura: la temperatura ha de ser l'adequada per a l'organisme humà durant el temps de treball, quan les circumstàncies ho permetin, tenint en compte els mètodes de treball que s'hi apliquin i les càrregues físiques imposades als treballadors.

9. Il·luminació:

a) Els llocs de treball, els locals i les vies de circulació en l'obra han de disposar, en la mesura que es pugui, de prou llum natural i tenir una il·luminació artificial adequada i suficient durant la nit i quan la llum natural no sigui suficient. Si s'escau, s'han d'utilitzar punts d'il·luminació portàtils amb protecció antixocs. El color utilitzat per a la il·luminació artificial no pot alterar la percepció dels senyals o plafons de senyalització o influir-hi.

b) Les instal·lacions d'il·luminació dels locals, dels llocs de treball i de les vies de circulació han d'estar col·locades de tal manera que el tipus d'il·luminació previst no comporti un risc d'accident per als treballadors.

c) Els locals, els llocs de treball i les vies de circulació en què els treballadors estiguin particularment exposats a riscos en cas d'avaria de la il·luminació artificial han de posseir una il·luminació de seguretat d'intensitat suficient.

10. Portes:

a) Les portes corredisses han d'anar proveïdes d'un sistema de seguretat que els impedeixi sortir dels rails i caure.

b) Les portes que s'obrin cap a dalt han d'anar proveïdes d'un sistema de seguretat que els impedeixi tornar a baixar.

c) Les portes situades en el recorregut de les vies d'emergència han d'estar senyalitzades de manera adequada.

d) A les zones immediatament pròximes a les portes destinades sobretot a la circulació de vehicles hi ha d'haver portes per a la circulació dels vianants, excepte en cas que el pas sigui segur per a aquests. Aquestes portes han d'estar senyalitzades de manera clarament visible i romandre expedites en tot moment.

e) Les portes mecàniques han de funcionar sense risc d'accident per als treballadors. Han de tenir dispositius de parada d'emergència fàcilment identificables i de fàcil accés i també s'han de poder obrir manualment, excepte si en cas que es produeixi una avaria en el sistema d'energia s'obren automàticament.

11. Vies de circulació i zones perilloses:

a) Les vies de circulació, incloses les escales, les escales fixes i els molls i rampes de càrrega s'han de calcular, situar, condicionar i preparar per usar-les de manera que es

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

puguin utilitzar fàcilment, amb tota seguretat i d'acord amb l'ús al qual se'ls hagi destinat i de manera que els treballadors ocupats prop d'aquestes vies de circulació no corrin cap risc.

b) Les dimensions de les vies destinades a la circulació de persones o de mercaderies, incloses aquelles en què es realitzin operacions de càrrega i descàrrega, s'han de calcular d'acord amb el nombre de persones que les puguin utilitzar i amb el tipus d'activitat.

Quan s'utilitzin mitjans de transport a les vies de circulació, s'ha de preveure una distància de seguretat suficient o mitjans de protecció adequats per a les altres persones que puguin ser presents al recinte.

S'han de senyalitzar clarament les vies i fer-ne un control i manteniment regulars.

c) Les vies de circulació destinades als vehicles s'han de situar a una distància suficient de les portes, passos de vianants, passadissos i escales.

d) Si a l'obra hi ha zones d'accés limitat, aquestes zones s'han d'equipar amb dispositius que evitin que els treballadors no autoritzats puguin penetrar-hi. S'han de prendre totes les mesures adequades per protegir els treballadors que estiguin autoritzats a penetrar a les zones de perill. Aquestes zones s'han de senyalitzar de manera clarament visible.

12. Molls i rampes de càrrega:

a) Els molls i rampes de càrrega han de ser adequats a les dimensions de les càrregues transportades.

b) Els molls de càrrega han de tenir almenys una sortida i les rampes de càrrega han d'oferir la seguretat que els treballadors no puguin caure.

13. Espai de treball: les dimensions del lloc de treball s'han de calcular de tal manera que els treballadors disposin de la llibertat de moviments suficient per a les seves activitats, tenint en compte la presència de tot l'equip i material necessari.

14. Primers auxilis:

a) És responsabilitat de l'empresari garantir que personal amb la formació suficient per fer-ho pugui prestar els primers auxilis en tot moment. Així mateix, s'han d'adoptar mesures per garantir l'evacuació dels treballadors accidentats o afectats per una indisposició sobtada, a fi que puguin rebre atencions mèdiques.

b) Quan la grandària de l'obra o el tipus d'activitat ho requereixin, s'ha de disposar d'un o diversos locals per a primers auxilis.

c) Els locals per a primers auxilis han d'estar dotats de les instal·lacions i el material de primers auxilis indispensables i tenir fàcil accés per a les lliteres. Han d'estar senyalitzats de conformitat amb el Reial decret sobre senyalització de seguretat i salut en el treball.

d) En tots els llocs en què les condicions de treball ho requereixin s'ha de disposar també de material de primers auxilis, degudament senyalitzat i de fàcil accés.

Una senyalització clarament visible ha d'indicar l'adreça i el número de telèfon del servei local d'urgència.

15. Serveis higiènics:

a) Quan els treballadors hagin de portar roba especial de treball han de tenir a la seva disposició vestidors adequats.

Els vestidors han de ser de fàcil accés, tenir les dimensions suficients i disposar de seients i instal·lacions que permetin que cada treballador posi a assecat, si cal, la seva roba de treball.

Quan les circumstàncies ho exigeixin (per exemple, substàncies perilloses, humitat, brutícia), la roba de treball s'ha de poder desar separada de la roba de carrer i dels efectes personals.

Quan els vestidors no siguin necessaris, en el sentit del paràgraf primer d'aquest apartat, cada treballador ha de poder disposar d'un espai per col·locar la seva roba i els seus objectes personals amb pany i clau.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

b) Quan el tipus d'activitat o la salubritat ho requereixin, s'han de posar a disposició dels treballadors dutxes apropiades i en nombre suficient.

Les dutxes han de tenir dimensions suficients per permetre que qualsevol treballador es senti sense obstacles i en condicions d'higiene adequades. Les dutxes han de disposar d'aigua corrent, calenta i freda.

Quan, d'acord amb el paràgraf primer d'aquest apartat, no siguin necessàries dutxes, hi ha d'haver prou lavabos i apropiats amb aigua corrent, calenta si és necessari, a prop dels llocs de treball i dels vestidors.

Si les dutxes o els lavabos i els vestidors estan separats, la comunicació entre els uns i els altres ha de ser fàcil.

c) Els treballadors han de disposar a prop dels seus llocs de treball dels locals de descans, dels vestidors i de les dutxes o lavabos, de locals especials equipats amb un nombre suficient de vàters i de lavabos.

d) Els vestidors, dutxes, lavabos i vàters han d'estar separats per a homes i dones, o se n'ha de preveure una utilització separada.

16. Locals de descans o d'allotjament:

a) Quan ho exigeixin la seguretat o la salut dels treballadors, en particular a causa del tipus d'activitat o del nombre de treballadors, i per motius d'allunyament de l'obra, els treballadors han de poder disposar de locals de descans i, si s'escau, de locals d'allotjament de fàcil accés.

b) Els locals de descans o d'allotjament han de tenir unes dimensions suficients i estar moblats amb un nombre de taules i de seients amb respall d'acord amb el nombre de treballadors.

c) Quan no hi hagi aquest tipus de locals s'ha de posar a disposició del personal un altre tipus d'instal·lacions perquè puguin ser utilitzades durant la interrupció del treball.

d) Quan hi hagi locals d'allotjament fixos, han de disposar de serveis higiènics en un nombre suficient, així com d'una sala per menjar i una altra d'esplai.

Aquests locals han d'estar equipats amb llits, armaris, taules i cadires amb respall segons el nombre de treballadors, i s'ha de tenir en compte, si s'escau, per assignar-los, la presència de treballadors dels dos sexes.

e) En els locals de descans o d'allotjament s'han de prendre mesures adequades de protecció per als no fumadors contra les molèsties degudes al fum del tabac.

17. Dones embarassades i mares lactants: les dones embarassades i les mares lactants han de tenir la possibilitat de descansar estirades en condicions adequades.

18. Treballadors minusvàlids: els llocs de treball han d'estar condicionats tenint en compte, si s'escau, els treballadors minusvàlids.

Aquesta disposició s'ha d'aplicar, en particular, a les portes, vies de circulació, escales, dutxes, lavabos, vàters i llocs de treball utilitzats o ocupats directament per treballadors minusvàlids.

19. Disposicions diverses:

a) Els accessos i el perímetre de l'obra s'han de senyalitzar i destacar de manera que siguin clarament visibles i identificables.

b) A l'obra, els treballadors han de disposar d'aigua potable i, si s'escau, d'una altra beguda apropiada no alcohòlica en quantitat suficient, tant als locals que ocupin com a prop dels llocs de treball.

c) Els treballadors han de disposar d'instal·lacions per poder menjar i, si s'escau, per preparar-se el menjar en condicions de seguretat i salut.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

PART B

Disposicions mínimes específiques relatives als llocs de treball en les obres a l'interior dels locals

Observació preliminar: les obligacions previstes en aquesta part de l'annex s'han d'aplicar sempre que ho exigeixin les característiques de l'obra o de l'activitat, les circumstàncies o qualsevol risc.

1. Estabilitat i solidesa: els locals han de tenir l'estructura i l'estabilitat apropiades al seu tipus d'utilització.

2. Portes d'emergència:

a) Les portes d'emergència s'han d'obrir cap a l'exterior i no han d'estar tancades, de tal manera que qualsevol persona que necessiti utilitzar-les en cas d'emergència les pugui obrir fàcilment i immediatament.

b) Estan prohibides com a portes d'emergència les portes corredisses i les portes giratòries.

3. Ventilació:

a) En cas que s'utilitzin instal·lacions d'aire condicionat o de ventilació mecànica, aquestes han de funcionar de tal manera que els treballadors no estiguin exposats a corrents d'aire molestos.

b) S'ha d'eliminar amb rapidesa tot dipòsit de qualsevol tipus de brutícia que pugui comportar un risc immediat per a la salut dels treballadors per contaminació de l'aire que respiren.

4. Temperatura:

a) La temperatura dels locals de descans, dels locals per al personal de guàrdia, dels serveis higiènics, dels menjadors i dels locals de primers auxilis ha de correspondre a l'ús específic dels locals esmentats.

b) Les finestres, les obertures d'il·luminació zenitals i els envans envidrats han de permetre evitar una insolació excessiva, tenint en compte el tipus de feina i ús del local.

5. Terres, parets i sostres dels locals:

a) Els terres dels locals han d'estar lliures de protuberàncies, forats o plans inclinats perillosos, i ser fixos, estables i no relliscosos.

b) Les superfícies dels terres, les parets i els sostres dels locals s'han de poder netejar i polir per aconseguir condicions d'higiene adequades.

c) Els envans transparents o translúcids i, en especial, els envans envidrats situats als locals o a prop dels llocs de treball i vies de circulació, han d'estar clarament senyalitzats i fabricats amb materials segurs o bé estar separats dels llocs i vies esmentats, per evitar que els treballadors puguin donar-s'hi un cop o lesionar-se en cas de trencament dels envans.

6. Finestres i obertures d'il·luminació zenital:

a) Els treballadors han de poder obrir, tancar, ajustar i fixar les finestres, obertures d'il·luminació zenital i dispositius de ventilació de manera segura. Quan estiguin oberts, no han de quedar en posicions que constitueixin un perill per als treballadors.

b) Les finestres i obertures d'il·luminació zenital s'han de projectar integrant els sistemes de neteja o han de portar dispositius que permetin netejar-les sense risc per als treballadors que facin aquesta feina ni per als altres treballadors que hi estiguin presents.

7. Portes:

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

- a) La posició, el nombre, els materials de fabricació i les dimensions de les portes s'han de determinar segons el caràcter i l'ús dels locals.
- b) Les portes transparents han de tenir una senyalització a l'altura de la vista.
- c) Les portes que es tanquin soles han de ser transparents o tenir plafons transparents.
- d) Les superfícies transparents o translúcides de les portes que no siguin de materials segurs s'han de protegir contra el trencament quan aquest pugui comportar un perill per als treballadors.

8. Vies de circulació: per garantir la protecció dels treballadors, el traçat de les vies de circulació ha d'estar clarament marcat en la mesura que ho exigeixin la utilització i les instal·lacions dels locals.

9. Escales mecàniques i cintes transportadores: les escales mecàniques i les cintes transportadores han de funcionar de manera segura i disposar de tots els dispositius de seguretat necessaris. En particular han de tenir dispositius de parada d'emergència fàcilment identificables i de fàcil accés.

10. Dimensions i volum d'aire dels locals: els locals han de tenir una superfície i una alçària que permeti que els treballadors portin a terme la feina sense riscos per a la seva seguretat, la seva salut o el seu benestar.

PART C

Disposicions mínimes específiques relatives a llocs de treball en les obres a l'exterior dels locals

Observació preliminar: les obligacions previstes en aquesta part de l'annex s'han d'aplicar sempre que ho exigeixin les característiques de l'obra o de l'activitat, les circumstàncies o qualsevol risc.

1. Estabilitat i solidesa:

a) Els llocs de treball mòbils o fixos situats per damunt o per sota del nivell del terra han de ser sòlids i estables tenint en compte:

1r. El nombre de treballadors que els ocupin.

2n. Les càrregues màximes que, si s'escau, puguin haver de suportar, així com la seva distribució.

3r. Els factors externs que els puguin afectar.

En cas que els suports i els altres elements d'aquests llocs de treball no tinguin estabilitat pròpia, se n'ha de garantir l'estabilitat mitjançant elements de fixació apropiats i segurs amb la finalitat d'evitar qualsevol desplaçament inesperat o involuntari del conjunt o de part dels llocs de treball esmentats.

b) S'han de verificar de manera apropiada l'estabilitat i la solidesa, i especialment després de qualsevol modificació de l'alçària o de la profunditat del lloc de treball.

2. Caigudes d'objectes:

a) Els treballadors han d'estar protegits contra la caiguda d'objectes o materials; per a això s'han d'utilitzar, sempre que sigui tècnicament possible, mesures de protecció col·lectiva.

b) Quan sigui necessari, s'han d'establir passos coberts o impedir l'accés a les zones perilloses.

c) Els materials d'abassegament, equips i eines de treball s'han de col·locar o emmagatzemar de manera que se n'eviti l'enfonsament, caiguda o bolcada.

3. Caigudes d'altura:

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

a) Les plataformes, bastides i passarel·les, així com els desnivells, buits i obertures existents en els pisos de les obres, que suposin per als treballadors un risc de caiguda d'una altura superior a 2 metres, s'han de protegir mitjançant baranes o un altre sistema de protecció col·lectiva de seguretat equivalent. Les baranes han de ser resistents, tenir una alçària mínima de 90 centímetres i disposar d'una vora de protecció, un passamà i una protecció intermèdia que impedeixin el pas o esmunyiment dels treballadors.

b) Els treballs verticals només es poden fer, en principi, amb l'ajuda d'equips concebuts a aquest efecte o utilitzant dispositius de protecció col·lectiva, com ara baranes, plataformes o xarxes de seguretat. Si per la naturalesa de la feina això no és possible, s'ha de disposar de mitjans d'accés segurs i utilitzar cinturons de seguretat amb ancoratge o altres mitjans de protecció equivalent.

c) L'estabilitat i solidesa dels elements de suport i el bon estat dels mitjans de protecció s'han de verificar abans d'usar-los, posteriorment de manera periòdica i cada vegada que les seves condicions de seguretat puguin resultar afectades per una modificació, període de no utilització o qualsevol altra circumstància.

4. Factors atmosfèrics: cal protegir els treballadors contra les inclemències atmosfèriques que puguin comprometre la seva seguretat i la seva salut.

5. Bastides i escales:

a) Les bastides, així com les seves plataformes, passarel·les i escales, s'han d'ajustar al que estableix la seva normativa específica.

b) Les escales de mà dels llocs de treball s'han d'ajustar al que estableix la seva normativa específica.⁵

6. Aparells elevadors:

a) Els aparells elevadors i els accessoris d'hissada utilitzats a les obres s'han d'ajustar al que disposi la seva normativa específica.

En tot cas, i llevat de disposicions específiques de la normativa esmentada, els aparells elevadors i els accessoris d'hissada han de satisfer les condicions que s'assenyalen en els punts següents d'aquest apartat.

b) Els aparells elevadors i els accessoris d'hissada, inclosos els seus elements constitutius, els seus elements de fixació, ancoratges i suports:

1r. Han de ser de bon disseny i construcció i tenir una resistència suficient per a l'ús al qual estiguin destinats.

2n. S'han d'instal·lar i utilitzar correctament.

3r. S'han de mantenir en bon estat de funcionament.

4t. Els han de manejar treballadors qualificats que hagin rebut una formació adequada.

c) En els aparells elevadors i en els accessoris d'hissada s'ha de col·locar, de manera visible, la indicació del valor de la càrrega màxima.

d) Els aparells elevadors, igual que els seus accessoris, no es poden utilitzar per a fins diferents d'aquells als quals estiguin destinats.

7. Vehicles i maquinària per a moviment de terres i manipulació de materials:

a) Els vehicles i maquinària per a moviments de terres i manipulació de materials s'han d'ajustar al que disposi la seva normativa específica.

En tot cas, i llevat de disposicions específiques de la normativa esmentada, els vehicles i maquinària per a moviments de terres i manipulació de materials han de satisfer les condicions que s'assenyalen en els punts següents d'aquest apartat.

b) Tots els vehicles i tota maquinària per a moviments de terres i per a manipulació de materials:

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

1r. Han d'estar ben projectats i construïts, tenint en compte, en la mesura que es pugui, els principis de l'ergonomia.

2n. S'han de mantenir en bon estat de funcionament.

3r. S'han d'utilitzar correctament.

c) Els conductors i personal encarregat de vehicles i maquinàries per a moviments de terres i manipulació de materials han de rebre una formació especial.

d) S'han d'adoptar mesures preventives per evitar que caiguin a les excavacions o a l'aigua vehicles o maquinàries per a moviment de terres i manipulació de materials.

e) Quan sigui adequat, les maquinàries per a moviments de terres i manipulació de materials han d'estar equipades amb estructures concebudes per protegir el conductor contra l'esclafament, en cas de bolcada de la màquina, i contra la caiguda d'objectes.

8. Instal·lacions, màquines i equips:

a) Les instal·lacions, màquines i equips utilitzats a les obres s'han d'ajustar al que disposi la seva normativa específica.

En tot cas, i llevat de disposicions específiques de la normativa esmentada, les instal·lacions, màquines i equips han de satisfer les condicions que s'assenyalen en els punts següents d'aquest apartat.

b) Les instal·lacions, màquines i equips, incloses les eines manuals o sense motor:

1r. Han d'estar ben projectats i construïts, tenint en compte, en la mesura que es pugui, els principis de l'ergonomia.

2n. S'han de mantenir en bon estat de funcionament.

3r. S'han d'utilitzar exclusivament per a les feines que hagin estat dissenyats.

4t. Els han de manejar treballadors que hagin rebut una formació adequada.

c) Les instal·lacions i els aparells a pressió s'han d'ajustar al que disposi la seva normativa específica.

9. Moviments de terres, excavacions, pous, treballs subterranis i túnels:

a) Abans de començar els treballs de moviments de terres, s'han de prendre mesures per localitzar i reduir al mínim els perills deguts a cables subterranis i altres sistemes de distribució.

b) A les excavacions, pous, treballs subterranis o túnels s'han de prendre les precaucions adequades:

1r. Per prevenir els riscos de soterrament per esllavissament, caigudes de persones, terres, materials o objectes, mitjançant sistemes d'apuntament, blindatge, estintolament, talussos o altres mesures adequades.

2n. Per prevenir la irrupció accidental d'aigua, mitjançant els sistemes o mesures adequats.

3r. Per garantir una ventilació suficient en tots els llocs de treball de manera que es mantingui una atmosfera apta per a la respiració que no sigui perillosa o nociva per a la salut.

4t. Per permetre que els treballadors es puguin posar fora de perill en cas que es produeixi un incendi o una irrupció d'aigua o la caiguda de materials.

c) S'han de preveure vies segures per entrar i sortir de l'excavació.

d) Les acumulacions de terres, runa o materials i els vehicles en moviment s'han de mantenir allunyats de les excavacions o s'han de prendre les mesures adequades, si s'escau mitjançant la construcció de barreres, per evitar que hi caiguin o que s'esfondri el terreny.

10. Instal·lacions de distribució d'energia:

a) S'han de verificar i mantenir amb regularitat les instal·lacions de distribució d'energia presents a l'obra, en particular les que estiguin sotmeses a factors externs.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

b) Les instal·lacions existents abans del començament de l'obra s'han de localitzar, verificar i senyalitzar clarament.

c) Quan hi hagi línies elèctriques aèries que puguin afectar la seguretat a l'obra és necessari desviar-les fora del recinte de l'obra o deixar-les sense tensió. Si això no és possible, s'han de col·locar barreres o avisos perquè els vehicles i les instal·lacions se'n mantinguin allunyats. En cas que vehicles de l'obra hagin de circular sota les línies elèctriques s'han d'utilitzar una senyalització d'avertència i una protecció de delimitació d'alçària.

11. Estructures metàl·liques o de formigó, encofrats i peces prefabricades pesants:

a) Les estructures metàl·liques o de formigó i els seus elements, els encofrats, les peces prefabricades pesants o els suports temporals i els apuntalaments només es poden muntar o desmuntar sota vigilància, control i direcció d'una persona competent.

b) Els encofrats, els suports temporals i els apuntalaments s'han de projectar, calcular, muntar i mantenir de manera que puguin suportar sense risc les càrregues a què siguin sotmesos.

c) S'han d'adoptar les mesures necessàries per protegir els treballadors contra els perills derivats de la fragilitat o inestabilitat temporal de l'obra.

12. Altres feines específiques:

a) Les feines d'enderroc o demolició que puguin comportar un perill per als treballadors s'han d'estudiar, planificar i emprendre sota la supervisió d'una persona competent i s'han de fer adoptant les precaucions, mètodes i procediments apropiats.

b) En les feines en teulades s'han d'adoptar les mesures de protecció col·lectiva que siguin necessàries, en consideració a l'alçària, inclinació o possible caràcter o estat relliscós, per evitar la caiguda de treballadors, eines o materials. Així mateix, quan sigui necessari treballar sobre superfícies fràgils o a prop d'aquestes superfícies, s'han de prendre les mesures preventives adequades per evitar que els treballadors les trepitgin inadvertidament o caiguin a través seu.

c) Les feines amb explosius, així com les feines en calaixos d'aire comprimit, s'han d'ajustar al que disposi la seva normativa específica.

d) Els atalls han d'estar ben construïts, amb materials apropiats i sòlids, amb una resistència suficient i proveïts d'un equipament adequat perquè els treballadors es puguin posar fora de perill en cas d'irrupció d'aigua i de materials.

La construcció, el muntatge, la transformació o el desmuntatge d'un atall s'ha de fer únicament sota la vigilància d'una persona competent. Així mateix, els atalls han de ser inspeccionats per una persona competent a intervals regulars.

⁵ Part C, apartat 5, redactada de conformitat amb la disposició final 2a del Reial decret 2177/2004, de 12 de novembre, que modifica el Reial decret 1215/1997, de 18 de juliol, que estableix les disposicions mínimes de seguretat i salut per a la utilització pels treballadors dels equips de treball, en matèria de treballs temporals en altura (BOE núm. 274, de 13 de novembre, i suplement en català núm. 22, de 16 de novembre).

sentants dels treballadors sobre les disposicions relatives a la implicació dels treballadors en la societat europea o en la societat cooperativa europea.

b) Les accions o omissions que impedeixin el funcionament de la comissió negociadora, de l'òrgan de representació dels treballadors o, si s'escau, del procediment d'informació i consulta acordat, en els termes legalment o convencionalment establerts.

c) Les accions o omissions que impedeixin l'exercici efectiu dels drets d'informació, consulta i participació dels treballadors en la societat europea, o en la societat cooperativa europea, inclòs l'abús en l'establiment de l'obligació de confidencialitat en la informació proporcionada o en el recurs a la dispensa de l'obligació de comunicar aquelles informacions de caràcter secret.

d) Les decisions adoptades en aplicació de la Llei sobre implicació dels treballadors en les societats anònimes i cooperatives europees, que continguin o suposin qualsevol tipus de discriminacions directes o indirectes desfavorables per raó d'edat o discapacitat o favorables o adverses per raó de sexe, nacionalitat, origen, inclòs el racial o ètnic, estat civil, religió o conviccions, idees polítiques, orientació sexual, adhesió o no a un sindicat, als seus acords o a l'exercici, en general, de les activitats sindicals, o llengua.

e) El recurs indegut a la constitució d'una societat europea o d'una societat cooperativa europea amb el propòsit de privar els treballadors dels drets d'informació, consulta i participació que tinguin, o de fer-los ineficaços.»

Disposició final segona. *Modificació de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals.*

La Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, queda modificada de la manera següent:

U. Els apartats 1 i 2 de l'article 3 queden redactats de la manera següent:

«1. Aquesta Llei i les seves normes de desplegament són aplicables tant en l'àmbit de les relacions laborals regulades en el Text refós de la Llei de l'Estatut dels treballadors, com en el de les relacions de caràcter administratiu o estatutari del personal al servei de les administracions públiques, amb les peculiaritats que, en aquest cas, preveuen aquesta Llei o les seves normes de desplegament. Això sense perjudici del compliment de les obligacions específiques que s'estableixen per a fabricants, importadors i subministradors, i dels drets i obligacions que puguin derivar per als treballadors autònoms. També són aplicables a les societats cooperatives, constituïdes d'acord amb la legislació que els sigui aplicable, en les quals hi hagi socis l'activitat dels quals consisteixi en la prestació d'un treball personal, amb les peculiaritats derivades de la seva normativa específica.

Quan en aquesta Llei es faci referència a treballadors i empresaris, s'entenen també compresos en aquests termes, respectivament, d'una banda, el personal amb relació de caràcter administratiu o estatutari i l'Administració pública per a la qual presta serveis, en els termes expressats en la disposició addicional tercera d'aquesta Llei, i, de l'altra, els socis de les cooperatives a què es refereix el paràgraf anterior i les societats cooperatives per a les quals presten els seus serveis.

2. Aquesta Llei no és aplicable en les activitats les particularitats de les quals ho impedeixin en l'àmbit de les funcions públiques de:

Policia, seguretat i resguard duaner.

Serveis operatius de protecció civil i peritatge forense en els casos de greu risc, catàstrofe i calamitat pública.

Forces Armades i activitats militars de la Guàrdia Civil.

No obstant això, aquesta Llei ha d'inspirar la normativa específica que es dicti per regular la protecció de la seguretat i la salut dels treballadors que presten els seus serveis en les activitats indicades.»

Dos. S'hi afegeix una disposició addicional numerada com a «novena bis» amb la redacció següent:

«Disposició addicional novena bis. *Personal militar.*

El que preveuen els capítols III, V i VII d'aquesta Llei s'aplica d'acord amb la normativa específica militar.»

Disposició final tercera. *Incorporació de dret de la Unió Europea.*

Mitjançant aquesta Llei s'incorporen al dret espanyol la Directiva 2001/86/CE del Consell, de 8 d'octubre de 2001, per la qual es completa l'Estatut de la Societat Anònima Europea pel que fa a la implicació dels treballadors i la Directiva 2003/72/CE del Consell, de 22 de juliol de 2003, per la qual es completa l'Estatut de la societat cooperativa europea pel que fa a la implicació dels treballadors.

Disposició final quarta. *Fonament constitucional.*

Aquesta Llei constitueix legislació laboral dictada a l'empara de l'article 149.1.7a de la Constitució, llevat del que disposa el títol III, que constitueix legislació processal dictada a l'empara de l'article 149.1.6a de la Constitució.

No obstant això, l'exercici de la present competència estatal s'entén sense perjudici de la competència d'execució que sobre l'esmentada legislació correspon a les comunitats autònomes de conformitat amb el que disposen els seus estatuts d'autonomia.

Disposició final cinquena. *Disposicions d'aplicació i desplegament.*

El Govern dicta les disposicions que són necessàries per a l'aplicació i el desplegament d'aquesta Llei.

Disposició final sisena. *Entrada en vigor.*

Aquesta Llei entra en vigor l'endemà de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Per tant, Mano a tots els espanyols, particulars i autoritats, que compleixin aquesta Llei i que la facin complir.

Madrid, 18 d'octubre de 2006.

JUAN CARLOS R.

El president del Govern,
JOSÉ LUIS RODRÍGUEZ ZAPATERO

18205 *LLEI 32/2006, de 18 d'octubre, reguladora de la subcontractació en el sector de la construcció. («BOE» 250, de 19-10-2006.)*

JUAN CARLOS I

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegeu i entengueu aquesta Llei. Sapiguen: que les Corts Generals han aprovat la Llei següent i jo la sanciono.

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

Després de deu anys de promulgació de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, i després el seu desplegament reglamentari, és un fet incontestable que, malgrat tot, i després dels ingents esforços realitzats pels diferents actors implicats en la prevenció de riscos laborals (Estat, comunitats autònomes, agents socials, entitats especialitzades, etcètera), existeix un sector com és el de la construcció que, pel fet de constituir un dels eixos del creixement econòmic del nostre país, està sotmès a uns riscos especials i continua registrant una sinistralitat laboral molt notòria per les seves xifres i gravetat.

Són nombrosos els estudis i les anàlisis duts a terme per avaluar les causes dels índexs de sinistralitat en aquest sector, sense que sigui possible atribuir l'origen d'aquesta situació a una causa única, atesa la seva complexitat.

Un d'aquests factors pot estar relacionat amb la utilització d'una forma d'organització productiva, que té una important tradició en el sector, però que hi ha adquirit en les últimes dècades un especial desenvolupament, també com a reflex de l'externalització productiva que es dona en altres sectors, encara que en aquest amb una especial intensitat. Aquesta forma d'organització no és una altra que l'anomenada «subcontractació».

Cal tenir en compte que la contractació i subcontractació d'obres o serveis és una expressió de la llibertat d'empresa que reconeix la Constitució espanyola a l'article 38 i que, en el marc d'una economia de mercat, qualsevol forma d'organització empresarial és lícita, sempre que no contrarii l'ordenament jurídic. La subcontractació en molts casos permet un grau superior d'especialització, de qualificació dels treballadors, i una utilització més freqüent dels mitjans tècnics que s'utilitzen, fet que influeix positivament en la inversió en nova tecnologia. A més, aquesta forma d'organització facilita la participació de les petites i mitjanes empreses en l'activitat de la construcció, de manera que contribueix a la creació de llocs de treball. Aquests aspectes determinen una eficiència empresarial més gran.

Tanmateix, l'excés en les cadenes de subcontractació, especialment en aquest sector, a més de no aportar cap dels elements positius des del punt de vista de l'eficiència empresarial que deriva de més especialització i qualificació dels treballadors, ocasiona, en no pocs casos, la participació d'empreses sense una mínima estructura organitzativa que permeti garantir que estan en condicions d'afrontar les seves obligacions de protecció de la salut i la seguretat dels treballadors, de manera que la seva participació en l'encadenament successiu i injustificat de subcontractacions actua en detriment dels marges empresarials i de la qualitat dels serveis proporcionats progressivament fins al punt que, en els últims graus de la cadena, aquests marges són pràcticament inexistent, i afavoreixen el treball submergit just en l'element final que ha de respondre de les condicions de seguretat i salut dels treballadors que fan les obres. És per això que els excessos de subcontractació indicats poden facilitar l'aparició de pràctiques incompatibles amb la seguretat i la salut en el treball.

Reconeixent aquesta realitat, aquesta Llei emprèn per primera vegada, i d'una manera estrictament sectorial, una regulació del règim jurídic de la subcontractació que, reconeixent la seva importància per al sector de la construcció i de l'especialització per a l'increment de la productivitat, estableix una sèrie de garanties dirigides a evitar que la falta de control en aquesta forma d'organització productiva ocasioni situacions objectives de risc per a la seguretat i salut dels treballadors.

Aquestes cauteles es dirigeixen en una triple direcció. En primer lloc, exigint el compliment de determinades

condicions perquè les subcontractacions que s'efectuïn a partir del tercer nivell de subcontractació responguin a causes objectives, amb la finalitat de prevenir pràctiques que puguin derivar en riscos per a la seguretat i salut en el treball. En segon lloc exigint una sèrie de requisits de qualitat o solvència a les empreses que hagin d'actuar en aquest sector, i reforçant aquestes garanties en relació amb l'acreditació de la formació en prevenció de riscos laborals dels seus recursos humans, amb l'acreditació de l'organització preventiva de la mateixa empresa i amb la qualitat de l'ocupació precisant unes mínimes condicions d'estabilitat en el conjunt de l'empresa. I, en tercer lloc, introduint els mecanismes de transparència adequats en les obres de construcció, mitjançant determinats sistemes documentals i de reforçament dels mecanismes de participació dels treballadors de les diferents empreses que intervenen en l'obra.

Finalment, per assegurar l'efectivitat d'aquesta innovadora regulació en les obres de construcció, la Llei introdueix les modificacions oportunes del vigent text refós de la Llei d'infraccions i sancions en l'ordre social, aprovat pel Reial decret legislatiu 5/2000, de 4 d'agost, establint l'adequada tipificació de les infraccions administratives que poden derivar de la deficient aplicació d'aquesta Llei.

Tot això s'estructura en dos capítols, el primer sobre l'objecte i l'àmbit d'aplicació de la Llei i definicions, i el segon sobre les normes generals de subcontractació en el sector de la construcció, amb onze articles, tres disposicions addicionals, dues disposicions transitòries, tres disposicions finals i un annex.

CAPÍTOL I

Objecte i àmbit d'aplicació de la Llei i definicions

Article 1. *Objecte de la Llei.*

1. Aquesta Llei regula la subcontractació en el sector de la construcció i té per objecte millorar les condicions de treball del sector, en general, i les condicions de seguretat i salut dels seus treballadors, en particular.

2. El que preveu aquesta Llei s'entén sense perjudici de l'aplicació a les subcontractacions que es duguin a terme en el sector de la construcció del que disposen l'article 42 del text refós de la Llei de l'Estatut dels treballadors, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1995, de 24 de març, i la resta de la legislació social.

Article 2. *Àmbit d'aplicació.*

Aquesta Llei és aplicable als contractes que s'estableixin, en règim de subcontractació, per a l'execució de les feines següents realitzades en obres de construcció:

Excavació; moviment de terres; construcció; muntatge i desmuntatge d'elements prefabricats; condicionaments o instal·lacions; transformació; rehabilitació; reparació; desmantellament; enderroc; manteniment; conservació i treballs de pintura i neteja; sanejament.

Article 3. *Definicions.*

Als efectes d'aquesta Llei s'entén per:

a) Obra de construcció o obra: qualsevol obra, pública o privada, en la qual s'efectuïn treballs de construcció o d'enginyeria civil.

b) Promotor: qualsevol persona física o jurídica a càrrec de la qual es realitzi l'obra.

c) Direcció facultativa: el tècnic o tècnics competents designats pel promotor, encarregats de la direcció i del control de l'execució de l'obra.

d) Coordinador en matèria de seguretat i de salut durant l'execució de l'obra: el tècnic competent integrat en la direcció facultativa, designat pel promotor per portar a terme les tasques establertes per a aquest coordinador en la reglamentació de seguretat i salut en les obres de construcció.

e) Contractista o empresari principal: la persona física o jurídica que assumeix contractualment davant el promotor, amb mitjans humans i materials, propis o aliens, el compromís d'executar la totalitat o part de les obres amb subjecció al projecte i al contracte.

Quan el promotor realitzi directament amb mitjans humans i materials propis la totalitat o determinades parts de l'obra, té també la consideració de contractista als efectes d'aquesta Llei; així mateix, quan la contracta es faci amb una unió temporal d'empreses, que no executi directament l'obra, cadascuna de les seves empreses membre té la consideració d'empresa contractista en la part d'obra que executi.

f) Subcontractista: la persona física o jurídica que assumeix contractualment davant el contractista o un altre subcontractista comitent el compromís de realitzar determinades parts o unitats d'obra, amb subjecció al projecte pel qual es regeix la seva execució. Les variants d'aquesta figura poden ser les del primer subcontractista (subcontractista el comitent del qual és el contractista), segon subcontractista (subcontractista el comitent del qual és el primer subcontractista), i així successivament.

g) Treballador autònom: la persona física diferent del contractista i del subcontractista, que de manera personal i directa realitza una activitat professional, sense subjecció a un contracte de treball, i que assumeix contractualment davant el promotor, el contractista o el subcontractista el compromís de dur a terme determinades parts o instal·lacions de l'obra. Quan el treballador autònom ocupi en l'obra treballadors per compte d'altri, té la consideració de contractista o subcontractista als efectes d'aquesta Llei.

h) Subcontractació: la pràctica mercantil d'organització productiva en virtut de la qual el contractista o subcontractista encarrega a un altre subcontractista o treballador autònom part del que a ell se li ha encomanat.

i) Nivell de subcontractació: cadascun dels esglaons en què s'estructura el procés de subcontractació que es desenvolupa per a l'execució de la totalitat o una part de l'obra assumida contractualment pel contractista amb el promotor.

CAPÍTOL II

Normes generals sobre subcontractació en el sector de la construcció

Article 4. *Requisits exigibles als contractistes i subcontractistes.*

1. Perquè una empresa pugui intervenir com a contractista o subcontractista en el procés de subcontractació en el sector de la construcció:

a) Ha de posseir una organització productiva pròpia, disposar dels mitjans materials i personals necessaris, i utilitzar-los per a l'exercici de l'activitat contractada.

b) Ha d'assumir els riscos, obligacions i responsabilitats pròpies de l'exercici de l'activitat empresarial.

c) Ha d'exercir directament les facultats d'organització i direcció sobre el treball desenvolupat pels seus treballadors en l'obra i, en el cas dels treballadors autònoms, executar el treball amb autonomia i responsabilitat pròpia i fora de l'àmbit d'organització i direcció de l'empresa que l'ha contractat.

2. A més dels anteriors requisits, les empreses que pretenguin ser contractades o subcontractades per a feines d'una obra de construcció també:

a) Han d'acreditar que disposen de recursos humans, en el seu nivell directiu i productiu, que tenen la formació necessària en prevenció de riscos laborals, i que disposen d'una organització preventiva adequada a la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals.

b) Han d'estar inscrites en el Registre d'empreses acreditades a què es refereix l'article 6 d'aquesta Llei.

3. Les empreses contractistes o subcontractistes han d'acreditar el compliment dels requisits a què es refereixen els apartats 1 i 2.a) d'aquest article mitjançant una declaració subscripta pel seu representant legal formulada davant el Registre d'empreses acreditades.

4. Les empreses l'activitat de les quals consisteix a ser contractades o subcontractades habitualment per a la realització de feines en obres del sector de la construcció han de disposar, en els termes que es determini per reglament, d'un nombre de treballadors contractats amb caràcter indefinit que no ha de ser inferior al 10 per cent durant els divuit primers mesos de vigència d'aquesta Llei, ni al 20 per cent durant els mesos del dinovè al trenta-sisè, ni al 30 per cent a partir del mes trenta-setè, inclusivament.

Article 5. *Règim de la subcontractació.*

1. La subcontractació, com a forma d'organització productiva, no pot ser limitada, excepte en les condicions i en els supòsits que preveu aquesta Llei.

2. Amb caràcter general, el règim de la subcontractació en el sector de la construcció és el següent:

a) El promotor pot contractar directament amb tots els contractistes que consideri oportú ja siguin persones físiques o jurídiques.

b) El contractista pot contractar amb les empreses subcontractistes o els treballadors autònoms l'execució de les feines que hagi contractat amb el promotor.

c) El primer i segon subcontractistes poden subcontractar l'execució dels treballs que, respectivament, tinguin contractats, llevat dels supòsits que preveu la lletra f) d'aquest apartat.

d) El tercer subcontractista no pot subcontractar les feines que hagi contractat amb un altre subcontractista o treballador autònom.

e) El treballador autònom no pot subcontractar les feines que li han encomanat ni a altres empreses subcontractistes ni a altres treballadors autònoms.

f) Així mateix, tampoc poden subcontractar els subcontractistes, l'organització productiva dels quals posada en ús en l'obra consisteixi fonamentalment en l'aportació de mà d'obra, i s'entén per aquesta la que per a la realització de l'activitat contractada no utilitza més equips de treball propis que les eines manuals, incloses les motoritzades portàtils, encara que no tinguin el suport d'altres equips de treball diferents dels assenyalats, sempre que aquests pertanyin a altres empreses, contractistes o subcontractistes, de l'obra.

3. No obstant el que disposa l'apartat anterior, quan en casos fortuïts degudament justificats, per exigències d'especialització de les feines, complicacions tècniques de la producció o circumstàncies de força major per les que puguin travessar els agents que intervenen en l'obra, sigui necessari, segons el parer de la direcció facultativa, la contractació d'alguna part de l'obra amb tercers, excepcionalment es pot estendre la subcontractació que estableix l'apartat anterior a un nivell addicional, sempre que la direcció facultativa faci constar la seva aprovació prèvia i la causa o les causes que l'han motivat en el llibre de

subcontractació a què es refereix l'article 7 d'aquesta Llei.

No es pot aplicar l'ampliació excepcional de la subcontractació que preveu el paràgraf anterior en els supòsits que estableixen les lletres e) i f) de l'apartat anterior, llevat que la circumstància motivadora sigui la de força major.

4. El contractista ha de posar en coneixement del coordinador de seguretat i salut i dels representants dels treballadors de les diferents empreses incloses en l'àmbit d'execució del seu contracte que figurin indicats en el llibre de subcontractació la subcontractació excepcional que preveu l'apartat anterior.

Així mateix, ha de posar en coneixement de l'autoritat laboral competent la indicada subcontractació excepcional mitjançant la remissió, en el termini dels cinc dies hàbils següents a la seva aprovació, d'un informe en què s'indiquin les circumstàncies de la seva necessitat i d'una còpia de l'anotació efectuada en el llibre de subcontractació.

Article 6. *Registre d'empreses acreditades.*

1. Als efectes del que disposa l'article anterior, es crea el Registre d'empreses acreditades, que depèn de l'autoritat laboral competent, i s'entén per aquesta la corresponent al territori de la Comunitat Autònoma on radiqui el domicili social de l'empresa contractista o subcontractista.

2. La inscripció en el Registre d'empreses acreditades té validesa per a tot el territori nacional, i les seves dades són d'accés públic amb l'excepció de les referents a la intimitat de les persones.

3. Per reglament s'han d'establir el contingut, la forma i els efectes de la inscripció en el registre esmentat, així com els sistemes de coordinació dels diferents registres dependents de les autoritats laborals autonòmiques.

Article 7. *Deure de vigilància i responsabilitats derivades del seu incompliment.*

1. Les empreses contractistes i subcontractistes que intervinguin en les obres de construcció incloses en l'àmbit d'aplicació d'aquesta Llei han de vigilar el compliment del que s'hi disposa per part de les empreses subcontractistes i treballadors autònoms amb què estableixin contracte; en particular, pel que fa a les obligacions d'acreditació i registre que regula l'article 4.2 i al règim de la subcontractació que regula l'article 5.

Als efectes del que disposa el paràgraf anterior, les empreses subcontractistes han de comunicar o traslladar al contractista, a través de les seves respectives empreses comitents en cas de ser diferents que aquell, tota la informació o documentació que afecti el contingut d'aquest capítol.

2. Sense perjudici d'altres responsabilitats establertes en la legislació social, l'incompliment de les obligacions d'acreditació i registre exigides a l'article 4.2, o del règim de subcontractació que estableix l'article 5, determina la responsabilitat solidària del subcontractista que hagi contractat incorrent en els incompliments esmentats i del corresponent contractista respecte de les obligacions laborals i de Seguretat Social derivades de l'execució del contracte acordat que corresponguin al subcontractista responsable de l'incompliment en l'àmbit d'execució del seu contracte, sigui quina sigui l'activitat de les empreses esmentades.

3. En tot cas és exigible la responsabilitat que estableix l'article 43 de l'Estatut dels treballadors quan es donin els supòsits que aquest preveu.

Article 8. *Documentació de la subcontractació.*

1. En tota obra de construcció, inclosa en l'àmbit d'aplicació d'aquesta Llei, cada contractista ha de disposar d'un llibre de subcontractació.

En aquest llibre, que sempre ha de romandre a l'obra, s'hi han de reflectir, per ordre cronològic des del començament de les feines, totes i cadascuna de les subcontractacions efectuades en una determinada obra amb empreses subcontractistes i treballadors autònoms, el seu nivell de subcontractació i empresa comitent, l'objecte del contracte, la identificació de la persona que exerceix les facultats d'organització i direcció de cada subcontractista i, si s'escau, dels representants legals dels seus treballadors, les respectives dates de lliurament de la part del pla de seguretat i salut que afecti cada empresa subcontractista i treballador autònom, així com les instruccions elaborades pel coordinador de seguretat i salut per marcar la dinàmica i el desenvolupament del procediment de coordinació establert, i les anotacions efectuades per la direcció facultativa sobre la seva aprovació de cada subcontractació excepcional de les que preveu l'article 5.3 d'aquesta Llei.

Al llibre de subcontractació hi tenen accés el promotor, la direcció facultativa, el coordinador de seguretat i salut en fase d'execució de l'obra, les empreses i treballadors autònoms que intervinguin en l'obra, els tècnics de prevenció, els delegats de prevenció, l'autoritat laboral i els representants dels treballadors de les diferents empreses que intervinguin en l'execució de l'obra.

2. Així mateix, cada empresa ha de disposar de la documentació o el títol que acrediti la possessió de la maquinària que utilitza, i de tota la documentació exigida per les disposicions legals vigents.

3. Per reglament s'han de determinar les condicions del llibre de subcontractació a què es refereix l'apartat 1, quant al seu règim d'habilitació, per l'autoritat laboral autonòmica competent, així com el contingut i obligacions i drets que en deriven, alhora que s'ha de procedir a una revisió de les diferents obligacions documentals aplicables a les obres de construcció per tal d'aconseguir la seva unificació i simplificació.

Article 9. *Representants dels treballadors.*

1. Els representants dels treballadors de les diferents empreses que intervinguin en l'execució de l'obra han de ser informats de les contractacions i subcontractacions que s'hi facin.

2. Per conveni col·lectiu sectorial d'àmbit estatal es poden establir sistemes o procediments de representació dels treballadors a través de representants sindicals o de caràcter bipartit entre organitzacions empresarials i sindicals, amb la finalitat de promoure el compliment de la normativa de prevenció de riscos laborals en les obres de construcció del corresponent territori.

Article 10. *Acreditació de la formació preventiva dels treballadors.*

1. Les empreses han de vetllar perquè tots els treballadors que prestin serveis en les obres tinguin la formació necessària i adequada al seu lloc de treball o funció en matèria de prevenció de riscos laborals, de manera que coneguin els riscos i les mesures per prevenir-los.

2. Sense perjudici de l'obligació legal de l'empresari de garantir la formació a què es refereix l'apartat anterior, en la negociació col·lectiva estatal del sector es poden establir programes formatius i continguts específics de caràcter sectorial i per a les feines de cada especialitat.

3. Ateses les característiques que es donen en el sector de la construcció, per reglament o a través de la nego-

ciació col·lectiva sectorial d'àmbit estatal s'ha de regular la manera d'acreditar la formació específica rebuda pel treballador referent a la prevenció de riscos laborals en el sector de la construcció.

El sistema d'acreditació que s'estableixi, que pot consistir en l'expedició d'una cartilla o carnet professional per a cada treballador, és únic i té validesa en el conjunt del sector, i se'n pot atribuir el disseny, l'execució i l'expedició a organismes paritaris creats en l'àmbit de la negociació col·lectiva sectorial d'àmbit estatal, en coordinació amb la Fundació adscrita a la Comissió Nacional de Seguretat i Salut en el Treball.

Article 11. *Infraccions i sancions.*

Les infraccions al que disposa aquesta Llei se sancionen d'acord amb el que estableix la Llei d'infraccions i sancions en l'ordre social, text refós aprovat pel Reial decret legislatiu 5/2000, de 4 d'agost.

Disposició addicional primera. *Modificacions del text refós de la Llei d'infraccions i sancions en l'ordre social, aprovat pel Reial decret legislatiu 5/2000, de 4 d'agost.*

1. S'introdueix un nou apartat a l'article 8 de la Llei d'infraccions i sancions en l'ordre social, amb la redacció següent:

«16. L'incompliment de la normativa sobre limitació de la proporció mínima de treballadors contractats amb caràcter indefinit que contenen la Llei reguladora de la subcontractació en el sector de la construcció i el seu reglament d'aplicació.»

2. S'introdueixen dos nous apartats a l'article 11 de la Llei d'infraccions i sancions en l'ordre social amb la redacció següent:

«6. Que el contractista no disposi del llibre de subcontractació en l'obra de construcció que exigeix l'article 8 de la Llei reguladora de la subcontractació en el sector de la construcció.

7. Que el contractista o subcontractista no disposi de la documentació o títol que acrediti la possessió de la maquinària que utilitza, i de tota la documentació que exigeixin les disposicions legals vigents.»

3. S'introdueixen tres nous apartats a l'article 12 de la Llei d'infraccions i sancions en l'ordre social amb els números 27, 28 i 29 i la redacció següent:

«27. En l'àmbit de la Llei reguladora de la subcontractació en el sector de la construcció, els següents incompliments del subcontractista:

a) L'incompliment del deure d'acreditar, de la forma establerta legalment o per reglament, que disposa de recursos humans, tant en el seu nivell directiu com productiu, que tenen la formació necessària en prevenció de riscos laborals, i que disposa d'una organització preventiva adequada, i la inscripció en el registre corresponent, o del deure de verificar-ne l'acreditació i el registre per part dels subcontractistes amb qui estableixi contracte, llevat que correspongui la seva qualificació com a infracció molt greu, d'acord amb l'article següent.

b) No comunicar les dades que permetin al contractista portar al dia i en ordre el llibre de subcontractació que exigeix la Llei reguladora de la subcontractació en el sector de la construcció.

c) Establir subcontractes amb un altre o altres subcontractistes o treballadors autònoms de manera que se superin els nivells de subcontractació perme-

sos legalment, sense disposar de l'aprovació expressa de la direcció facultativa, o permetre que en l'àmbit d'execució del seu subcontracte altres subcontractistes o treballadors autònoms incorrin en el supòsit anterior i sense que es donin en aquest cas les circumstàncies que preveu la lletra c) de l'apartat 15 de l'article següent, tret que correspongui la seva qualificació com a infracció molt greu, d'acord amb el mateix article següent.

28. Es consideren infraccions greus del contractista, de conformitat amb el que preveu la Llei reguladora de la subcontractació en el sector de la construcció:

a) No portar al dia i en ordre el llibre de subcontractació exigida, o no fer-ho en els termes establerts per reglament.

b) Permetre que, en l'àmbit d'execució del seu contracte, intervinguin empreses subcontractistes o treballadors autònoms de manera que se superin els nivells de subcontractació permesos legalment, sense disposar de l'aprovació expressa de la direcció facultativa, i sense que es donin les circumstàncies que preveu la lletra c) de l'apartat 15 de l'article següent, tret que correspongui la seva qualificació com a infracció molt greu, d'acord amb el mateix article següent.

c) L'incompliment del deure d'acreditar, de la forma establerta legalment o per reglament, que disposa de recursos humans, tant en el seu nivell directiu com productiu, que tenen la formació necessària en prevenció de riscos laborals, i que disposa d'una organització preventiva adequada, i la inscripció en el registre corresponent, o del deure de verificar-ne l'acreditació i el registre per part dels subcontractistes amb qui estableixi contracte, tret que correspongui la seva qualificació com a infracció molt greu, d'acord amb l'article següent.

d) La vulneració dels drets d'informació dels representants dels treballadors sobre les contractacions i subcontractacions que s'efectuin a l'obra, i d'accés al llibre de subcontractació, en els termes que estableix la Llei reguladora de la subcontractació en el sector de la construcció.

29. En l'àmbit de la Llei reguladora de la subcontractació en el sector de la construcció, és infracció greu del promotor de l'obra permetre, a través de l'actuació de la direcció facultativa, l'aprovació de l'ampliació excepcional de la cadena de subcontractació quan manifestament no se'n donin les causes motivadores que preveu la Llei esmentada, tret que correspongui la seva qualificació com a infracció molt greu, d'acord amb l'article següent.»

4. S'introdueixen tres nous apartats a l'article 13 de la Llei d'infraccions i sancions en l'ordre social, amb la redacció següent:

«15. En l'àmbit de la Llei reguladora de la subcontractació en el sector de la construcció, els següents incompliments del subcontractista:

a) L'incompliment del deure d'acreditar, de la forma establerta legalment o per reglament, que disposa de recursos humans, tant en el seu nivell directiu com productiu, que tenen la formació necessària en prevenció de riscos laborals, i que disposa d'una organització preventiva adequada, i la inscripció en el registre corresponent, o del deure de verificar-ne l'acreditació i el registre per part dels subcontractistes amb qui estableixi contracte, quan es tracti de treballs amb riscos especials d'acord

amb la seva regulació reglamentària per a les obres de construcció.

b) Establir subcontractes amb un altre o altres subcontractistes o treballadors autònoms de manera que se superin els nivells de subcontractació permesos legalment, sense disposar de l'aprovació expressa de la direcció facultativa, o permetre que en l'àmbit d'execució del seu subcontracte altres subcontractistes o treballadors autònoms incorrin en el supòsit anterior i sense que en aquest cas es donin les circumstàncies que preveu la lletra c) d'aquest apartat, quan es tracti de treballs amb riscos especials d'acord amb la seva regulació reglamentària per a les obres de construcció.

c) El falsejament en les dades comunicades al contractista o al seu subcontractista comitent, que doni lloc a l'exercici d'activitats de construcció que incompleixin el règim de la subcontractació o els requisits legalment establerts.

16. En l'àmbit de la Llei reguladora de la subcontractació en el sector de la construcció, els següents incompliments del contractista:

a) Permetre que, en l'àmbit d'execució del seu contracte, intervinguin subcontractistes o treballadors autònoms que superin els nivells de subcontractació permesos legalment, sense disposar de l'aprovació expressa de la direcció facultativa, i sense que es donin les circumstàncies que preveu la lletra c) de l'apartat anterior, quan es tracti de treballs amb riscos especials d'acord amb la seva regulació reglamentària per a les obres de construcció.

b) L'incompliment del deure d'acreditar, de la forma establerta legalment o per reglament, que disposa de recursos humans, tant en el seu nivell directiu com productiu, que tenen la formació necessària en prevenció de riscos laborals, i que disposa d'una organització preventiva adequada, i la inscripció en el registre corresponent, o del deure de verificar-ne l'acreditació i el registre per part dels subcontractistes amb qui estableixi contracte, quan es tracti de feines amb riscos especials d'acord amb la seva regulació reglamentària per a les obres de construcció.

17. En l'àmbit de la Llei reguladora de la subcontractació en el sector de la construcció, és una infracció molt greu del promotor de l'obra permetre, a través de l'actuació de la direcció facultativa, l'aprovació de l'ampliació excepcional de la cadena de subcontractació quan manifestament no es donin les causes motivadores d'aquesta que preveu la Llei esmentada, quan es tracti de feines amb riscos especials d'acord amb la seva regulació reglamentària per a les obres de construcció.»

Disposició addicional segona. *Règim de subcontractació en les obres públiques.*

El que estableix aquesta Llei s'aplica plenament a les obres de construcció incloses en l'àmbit d'aplicació de la Llei de contractes de les administracions públiques, text refós, aprovat pel Reial decret legislatiu 2/2000, de 16 de juny, amb les especialitats que derivin de la Llei esmentada.

Disposició addicional tercera. *Negociació col·lectiva i qualitat en l'ocupació.*

Amb l'objectiu de millorar la qualitat en l'ocupació dels treballadors que freqüenten les obres de construcció i, amb això, millorar la seva salut i seguretat laborals, la negociació col·lectiva d'àmbit estatal del sector de la construcció pot adaptar la modalitat contractual del contracte d'obra o servei determinat prevista amb caràcter general mitjançant fórmules que garanteixin més estabilitat en l'ocupació dels treballadors, en termes anàlegs als regulats actualment en l'àmbit de negociació esmentat.

Disposició transitòria primera. *Aplicació a les obres de construcció en execució a l'entrada en vigor de la Llei.*

El que disposen els articles 4 i 5 d'aquesta Llei, quant als requisits dels contractistes i subcontractistes i al règim de subcontractació, respectivament, no és aplicable a les obres de construcció o l'execució de les quals s'hagi iniciat abans de la seva entrada en vigor.

Disposició transitòria segona. *Aplicació transitòria de la documentació del règim de subcontractació.*

Mentre no es determinin les condicions i el mode d'habilitació del llibre de subcontractació que regula l'article 8, el règim de subcontractació que preveu l'article 5 s'ha de documentar mitjançant la formalització de la fitxa que s'insereix com a annex d'aquesta Llei. La forma d'utilització de les fitxes i l'accés a aquestes s'ha de portar a terme en els mateixos supòsits i condicions que preveu el llibre de subcontractació en aquesta Llei.

Disposició final primera. *Caràcter bàsic.*

Aquesta Llei es dicta a l'empara del que preveuen l'article 149.1.7a i l'article 149.1.18a de la Constitució espanyola.

Disposició final segona. *Habilitació reglamentària.*

S'autoritza el Govern per dictar les disposicions que siguin necessàries per a l'aplicació i el desplegament d'aquesta Llei.

Disposició final tercera. *Entrada en vigor.*

Aquesta Llei entra en vigor al cap de sis mesos de la seva publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Per tant,

Mano a tots els espanyols, particulars i autoritats, que compleixin aquesta Llei i que la facin complir.

Madrid, 18 d'octubre de 2006.

JUAN CARLOS R.

El president del Govern,
JOSÉ LUIS RODRÍGUEZ ZAPATERO

ANNEX

FITXA DEL LLIBRE DE SUBCONTRACTACIÓ

Full núm. _____

A) DADES IDENTIFICATIVES DE L'OBRA	
Promotor	NIF
Contractista	NIF
Direcció facultativa	NIF
Coordinador de seg. i salut en fase d'execució	NIF
Domicili de l'obra	Localitat

B) REGISTRE DE SUBCONTRACTACIONS										
Núm. d'ordre	Empresa subcontractista o treballador autònom/NIF	Nivell de subcontractació	Núm. d'ordre del comitent (1)	Data de començament feines	Objecte del contracte	Responsable de direcció de les feines/ Representants dels treballadors	Data de lliurament pla de seg. i salut	Referència d'instruccions del coordinador (2)	Signatura del subcontractista o treballador autònom	Aprovació de la direcció facultativa (3)

- (1) En aquesta columna s'hi ha d'apuntar el núm. d'ordre corresponent a l'assentament de l'empresa que ha subcontractat les feines a la subcontractista d'aquest assentament; s'ha de deixar en blanc en cas que la comitent sigui l'empresa contractista.
- (2) En aquesta columna s'hi ha de fer de constar, si s'escau, la referència dels fulls del llibre d'incidències en el pla de seguretat i salut del contractista en els quals el coordinador de seguretat i salut en fase d'execució hagi efectuat anotacions sobre les instruccions sobre el desenvolupament del procediment de coordinació establert.
- (3) Quan escaigui, s'ha de fer constar en aquesta columna l'aprovació de la subcontractació a què es refereix l'assentament per part de la direcció facultativa, mitjançant la signatura d'aquest en aquesta casella i la indicació de la seva data.

SIGNATURA I SEGELL DE L'EMPRESA CONTRACTISTA

Llei de prevenció de riscos laborals

Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals (BOE núm. 269, de 10 de novembre)

Llei traduïda i anotada pel Servei Lingüístic de l'Àmbit Judicial. Està actualitzada fins a la darrera modificació normativa, feta per la Llei 14/2013, de 27 de setembre, de suport als emprenedors i la seva internacionalització (BOE núm. 233, de 28 de setembre, i suplement en català de la mateixa data). Aquesta edició recull literalment el text en català publicat en els suplementes en llengua catalana del BOE.

Aquesta informació no substitueix la publicada en els diaris oficials, únics instruments que donen fe de la seva autenticitat.

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

1

L'article 40.2 de la Constitució espanyola encarrega als poders públics, com un dels principis rectors de la política social i econòmica, que vetllin per la seguretat i la higiene en el treball.

Aquest manament constitucional comporta la necessitat de desenvolupar una política de protecció de la salut dels treballadors mitjançant la prevenció dels riscos derivats de la seva feina i troba en aquesta Llei la base fonamental. S'hi configura el marc general en què cal desenvolupar les diferents accions preventives, en coherència amb les decisions de la Unió Europea, que ha expressat la seva ambició de millorar progressivament les condicions de treball i d'aconseguir aquest objectiu de progrés amb una harmonització gradual d'aquestes condicions en els diferents països europeus.

Per tant, de la presència d'Espanya a la Unió Europea se'n deriva la necessitat d'harmonitzar la nostra política amb la naixent política comunitària en aquesta matèria, preocupada, cada vegada més, per l'estudi i el tractament de la prevenció dels riscos derivats del treball. Bona prova en va ser la modificació del tractat constitutiu de la Comunitat Econòmica Europea mitjançant l'anomenada Acta única, d'acord amb l'article 118 A de la qual els estats membres, des de la seva entrada en vigor, promouen la millora de l'àmbit de treball per assolir l'objectiu abans esmentat d'harmonització en el progrés de les condicions de seguretat i salut dels treballadors. Aquest objectiu ha estat reforçat en el Tractat de la Unió Europea per mitjà del procediment que s'hi preveu per a l'adopció, mitjançant directives, de disposicions mínimes que s'han d'anar aplicant progressivament.

Una conseqüència de tot plegat ha estat la creació d'un patrimoni jurídic europeu sobre protecció de la salut dels treballadors a la feina. Entre les directives que el configuren, la més significativa és, sens dubte, la 89/391/CEE, relativa a l'aplicació de les mesures a fi de promoure la millora de la seguretat i la salut dels treballadors a la feina, que conté el marc jurídic general on opera la política de prevenció comunitària.

Aquesta Llei transposa al dret espanyol la Directiva esmentada, alhora que incorpora al que serà el nostre cos bàsic en aquesta matèria disposicions d'altres directives la matèria de les quals exigeix o aconsella la transferència en una norma de rang legal, com ara les directives 92/85/CEE, 94/33/CEE i 91/383/CEE, relatives a la protecció de la maternitat i dels joves i al tractament de les relacions de treball temporals, de durada determinada i en empreses de treball temporal.

Així doncs, el manament constitucional que conté l'article 40.2 de la nostra llei de lleis i la comunitat jurídica establerta per la Unió Europea en aquesta matèria configuren el suport

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

bàsic en què es fonamenta aquesta Llei. A més, els nostres compromisos contrets amb l'Organització Internacional del Treball a partir de la ratificació del Conveni 155, sobre seguretat i salut dels treballadors i medi ambient de treball, enriqueixen el contingut del text legal en incorporar les seves prescripcions i donar-los el rang legal adequat dins el nostre sistema jurídic.

2

Però no és sols del manament constitucional i dels compromisos internacionals de l'Estat espanyol d'on deriva l'exigència d'un nou enfocament normatiu. També dimana, en l'ordre intern, d'una necessitat doble: la de posar fi, en primer lloc, a la manca d'una visió unitària en la política de prevenció de riscos laborals pròpia de la dispersió de la normativa vigent, fruit de l'acumulació en el temps de normes de rang i orientació força diferents, moltes de les quals anteriors a la mateixa Constitució espanyola; i, en segon lloc, a la d'actualitzar regulacions ja desfasades i regular situacions noves no considerades anteriorment. Són necessitats que, si bé sempre revesteixen importància, adquireixen una transcendència especial quan es relacionen amb la protecció de la seguretat i la salut dels treballadors en el treball, l'evolució de les condicions dels quals exigeix l'actualització permanent de la normativa i l'adaptació a les profundes transformacions experimentades.

3

Per tot això, aquesta Llei té l'objectiu de determinar el cos bàsic de garanties i responsabilitats necessari per establir un nivell adequat de protecció de la salut dels treballadors davant els riscos derivats de les condicions de treball, i això en el marc d'una política coherent, coordinada i eficaç de prevenció dels riscos laborals.

A partir del reconeixement del dret dels treballadors en l'àmbit laboral a la protecció de la seva salut i integritat, la Llei estableix les diferents obligacions que, en l'àmbit indicat, han de garantir aquest dret, així com també les actuacions de les administracions públiques que puguin incidir positivament en la consecució d'aquest objectiu.

Com que aquesta Llei s'insereix en l'àmbit específic de les relacions laborals, es configura com una referència legal mínima en un doble sentit: el primer, com a Llei que estableix un marc legal a partir del qual les normes reglamentàries aniran fixant i concretant els aspectes més tècnics de les mesures preventives; i, el segon, com a suport bàsic a partir del qual la negociació col·lectiva pot desenvolupar la seva funció específica. En aquest aspecte, la Llei i les seves normes reglamentàries constitueixen legislació laboral, d'acord amb l'article 149.1.7a de la Constitució.

Però, alhora –i aquí rau una de les principals novetats de la Llei–, aquesta norma també s'ha d'aplicar en l'àmbit de les administracions públiques, raó per la qual la Llei no sols té el caràcter de legislació laboral, sinó que constitueix, en els seus aspectes fonamentals, una norma bàsica del règim estatutari dels funcionaris públics, dictada a l'empara del que disposa l'article 149.1.18a de la Constitució. Amb això també es confirma la vocació d'universalitat de la Llei, pel fet que pretén abordar, de manera global i coherent, el conjunt dels problemes derivats dels riscos relacionats amb el treball, sigui quin sigui l'àmbit en el qual es presti el treball.

En conseqüència, l'àmbit d'aplicació de la Llei inclou tant els treballadors vinculats per una relació laboral en sentit estricte, el personal civil amb una relació de caràcter administratiu o estatutari al servei de les administracions públiques, així com també els socis treballadors o de treball dels diferents tipus de cooperatives, sense cap més exclusió que les

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

corresponents, en l'àmbit de la funció pública, a determinades activitats de policia, seguretat, duana, peritatge forense i protecció civil, les particularitats de les quals impedeixen l'aplicació de la Llei, que ha d'inspirar, això no obstant, la normativa específica que es dicti a fi de protegir la seguretat i la salut dels treballadors en aquestes activitats; en sentit similar, la Llei en preveu l'adaptació a les característiques pròpies dels centres i establiments militars i dels establiments penitenciaris.

4

La política en matèria de prevenció de riscos laborals, com a conjunt d'actuacions dels poders públics adreçades a promoure la millora de les condicions de treball per elevar el nivell de protecció de la salut i la seguretat dels treballadors, s'articula en la Llei d'acord amb els principis d'eficàcia, coordinació i participació, ordenant tant l'actuació de les diferents administracions públiques amb competències en matèria preventiva, com la participació necessària en aquesta actuació d'empresaris i treballadors, mitjançant les seves organitzacions representatives. En aquest context, la Comissió Nacional de Seguretat i Salut en el Treball que es crea es configura com un instrument privilegiat de participació en la formulació i el desenvolupament de la política de matèria preventiva.

Ara bé, com que es tracta d'una llei que persegueix, abans que res, la prevenció, la seva articulació no es pot basar exclusivament en l'ordenació de les obligacions i les responsabilitats dels actors directament relacionats amb el fet laboral. El propòsit de fomentar una autèntica cultura preventiva, per mitjà de la promoció de la millora de l'educació en aquesta matèria en tots els nivells educatius, involucra la societat en el seu conjunt i constitueix un dels objectius bàsics i d'efecte potser més transcendents per al futur dels que persegueix aquesta Llei.

5

La protecció del treballador davant els riscos laborals exigeix una actuació a l'empresa que va més enllà del mer compliment formal d'un conjunt predeterminat, més o menys ampli, de deures i obligacions empresarials i, encara més, la simple correcció *a posteriori* de situacions de risc ja manifestades. La planificació de la prevenció des del mateix moment del disseny del projecte empresarial, l'avaluació inicial dels riscos inherents al treball i la seva actualització periòdica a mesura que s'alterin les circumstàncies, l'ordenació d'un conjunt coherent i globalitzador de mesures d'acció preventiva adequades a la naturalesa dels riscos detectats i el control de l'efectivitat d'aquestes mesures constitueixen els elements bàsics del nou enfocament en la prevenció de riscos laborals que la Llei planteja. I, al costat de tot això, evidentment, la informació i la formació dels treballadors adreçades a conèixer més bé tant l'abast real dels riscos derivats del treball, com la forma de prevenir-los i evitar-los, de manera adaptada a les peculiaritats de cada centre de treball, a les característiques de les persones que hi duguin a terme la seva prestació laboral i a l'activitat concreta que hi facin.

Des d'aquests principis s'articula el capítol III de la Llei, que regula el conjunt de drets i obligacions derivats o correlatius del dret bàsic dels treballadors a la protecció, així com també, de manera més específica, les actuacions que cal dur a terme en situacions d'emergència o en cas de risc greu i imminent, les garanties i els drets relacionats amb la vigilància de la salut dels treballadors, amb una atenció especial a la protecció de la confidencialitat i el respecte a la intimitat en el tractament d'aquestes actuacions, i les mesures particulars que cal adoptar en relació amb categories específiques de treballadors, com ara els joves, les treballadores embarassades o que han tingut fills recentment i els treballadors subjectes a relacions laborals de caràcter temporal.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

Entre les obligacions empresarials que estableix la Llei, a més de les que duu implícitament la garantia dels drets reconeguts al treballador, cal remarcar el deure de coordinació que s'imposa als empresaris que duguin a terme les seves activitats en un mateix centre de treball, així com el d'aquells que contractin o subcontractin amb altres la realització en els seus propis centres de treball d'obres o serveis corresponents a la seva activitat, de vigilar que aquests contractistes i subcontractistes compleixin la normativa de prevenció.

Un instrument fonamental de l'acció preventiva a l'empresa és l'obligació que regula el capítol IV d'estructurar aquesta acció per mitjà de l'actuació d'un o diversos treballadors de l'empresa designats específicament per fer-ho, de la constitució d'un servei de prevenció o recurrent a un servei de prevenció aliè a l'empresa. D'aquesta manera, la Llei combina la necessitat d'una actuació ordenada i formalitzada de les activitats de prevenció amb el reconeixement de la diversitat de situacions a què la Llei s'adreça quant a la magnitud, la complexitat i la intensitat dels riscos que els són inherents, atorgant un conjunt suficient de possibilitats, incloent-hi la participació eventual de les mútues d'accidents de treball i malalties professionals, per organitzar de manera racional i flexible el desenvolupament de l'acció preventiva, de manera que garanteix, en qualsevol cas, tant la suficiència del model d'organització triat com la independència i la protecció dels treballadors que, organitzats en un servei de prevenció o no, tinguin atribuïdes aquestes funcions.

6

El capítol V regula, de manera detallada, els drets de consulta i participació dels treballadors pel que fa a les qüestions que afecten la seguretat i la salut en el treball. Partint del sistema de representació col·lectiva vigent al nostre país, la Llei atribueix als anomenats delegats de prevenció –elegits pels representants del personal i entre aquests en l'àmbit dels respectius òrgans de representació– l'exercici de les funcions especialitzades en matèria de prevenció de riscos en el treball, els atorga les competències, les facultats i les garanties necessàries. A més, el comitè de seguretat i salut, com a continuació de l'experiència d'actuació d'una figura arrelada i tradicional del nostre ordenament laboral, es configura com l'òrgan de trobada entre aquests representants i l'empresari per al desenvolupament d'una participació equilibrada en matèria de prevenció de riscos.

Tot plegat sens perjudici de les possibilitats que atorga la Llei a la negociació col·lectiva per articular de manera diferent els instruments de participació dels treballadors, fins i tot des de l'establiment d'àmbits d'actuació diferents dels propis del centre de treball, amb la qual cosa es recullen diverses experiències positives de regulació convencional, la vigència de les quals, plenament compatible amb els objectius de la Llei, es protegeix mitjançant la seva disposició transitòria.

7

Després de regular en el capítol VI les obligacions bàsiques que afecten els fabricants, els importadors i els subministradors de maquinària, equips, productes i estris de treball, que enllacen amb la normativa comunitària de mercat interior dictada a fi d'assegurar la comercialització exclusiva d'aquells productes i equips que ofereixin els nivells més alts de seguretat per als usuaris, la Llei aborda, en el capítol VII, la regulació de les responsabilitats i les sancions que n'han de garantir el compliment, incloent-hi la tipificació de les infraccions i el règim sancionador corresponent.

Finalment, la disposició addicional cinquena ordena la creació d'una fundació, sota el protectorat del Ministeri de Treball i Seguretat Social i amb participació tant de les administracions públiques com de les organitzacions representatives d'empresaris i

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

treballadors, la finalitat primordial de la qual ha de ser la promoció, especialment a les petites i mitjanes empreses, d'activitats destinades a millorar les condicions de seguretat i salut en el treball. A fi de permetre a la fundació desenvolupar les seves activitats, el Ministeri de Treball i Seguretat Social l'ha de dotar d'un patrimoni procedent de l'excedent d'excedents de la gestió realitzada per les mútues d'accidents de treball i malalties professionals.

Amb això es reforcen, sens dubte, els objectius de responsabilitat, cooperació i participació que inspiren la Llei en conjunt.

8

El projecte de Llei, complint les prescripcions legals sobre la matèria, ha estat sotmès a la consideració del Consell Econòmic i Social, del Consell General del Poder Judicial i del Consell d'Estat.

CAPÍTOL I

Objecte, àmbit d'aplicació i definicions

Article 1

Normativa sobre prevenció de riscos laborals

La normativa sobre prevenció de riscos laborals està constituïda per aquesta Llei, les seves disposicions de desplegament o complementàries i totes aquelles altres normes, legals o convencionals, que continguin prescripcions relatives a l'adopció de mesures preventives en l'àmbit laboral o susceptibles de produir-les en aquest àmbit.

Article 2

Objecte i caràcter de la norma

1. Aquesta Llei té l'objectiu de promoure la seguretat i la salut dels treballadors per mitjà de l'aplicació de mesures i l'exercici de les activitats necessàries per a la prevenció dels riscos derivats del treball.

Amb aquest efecte, aquesta Llei estableix els principis generals relatius a la prevenció dels riscos professionals per a la protecció de la seguretat i de la salut, l'eliminació o la disminució dels riscos derivats del treball, la informació, la consulta, la participació equilibrada i la formació dels treballadors en matèria preventiva, en els termes que assenyala aquesta disposició.

Per al compliment d'aquestes finalitats, aquesta Llei regula les actuacions que han de dur a terme les administracions públiques, així com també els empresaris, els treballadors i les seves organitzacions representatives corresponents.

2. Les disposicions de caràcter laboral contingudes en aquesta Llei i les seves normes reglamentàries tenen, en tot cas, el caràcter de dret necessari mínim indisponible, i poden ser millorades i desplegades en els convenis col·lectius.

Article 3

Àmbit d'aplicació

1. Aquesta Llei i les seves normes de desplegament són aplicables tant en l'àmbit de les relacions laborals regulades en el Text refós de la Llei de l'Estatut dels treballadors, com en el de les relacions de caràcter administratiu o estatutari del personal al servei de les administracions públiques, amb les peculiaritats que, en aquest cas, preveuen aquesta Llei o

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

les seves normes de desplegament. Això sense perjudici del compliment de les obligacions específiques que s'estableixen per a fabricants, importadors i subministradors, i dels drets i les obligacions que es puguin derivar per als treballadors autònoms. També són aplicables a les societats cooperatives, constituïdes d'acord amb la legislació que els sigui aplicable, en les quals hi hagi socis l'activitat dels quals consisteixi en la prestació d'un treball personal, amb les peculiaritats derivades de la seva normativa específica.

Quan en aquesta Llei es faci referència a treballadors i empresaris, s'entenen també compresos en aquests termes, respectivament, d'una banda, el personal amb relació de caràcter administratiu o estatutari i l'Administració pública per a la qual presta serveis, en els termes expressats en la disposició addicional tercera d'aquesta Llei, i, de l'altra, els socis de les cooperatives a què es refereix el paràgraf anterior i les societats cooperatives per a les quals presten els seus serveis.¹

2. Aquesta Llei no és aplicable en les activitats les particularitats de les quals ho impedeixin en l'àmbit de les funcions públiques de:

Polícia, seguretat i resguard duaner.

Serveis operatius de protecció civil i peritatge forense en els casos de greu risc, catàstrofe i calamitat pública.

Forces Armades i activitats militars de la Guàrdia Civil.

No obstant això, aquesta Llei ha d'inspirar la normativa específica que es dicti per regular la protecció de la seguretat i la salut dels treballadors que presten els seus serveis en les activitats indicades.²

3. En els centres i establiments militars, és aplicable el que disposa aquesta Llei, amb les particularitats que preveu la normativa específica.

Als establiments penitenciaris, s'han d'adaptar a aquesta Llei aquelles activitats les característiques de les quals justifiquin una regulació especial, cosa que s'ha de dur a terme en els termes que assenyala la Llei 7/1990, de 19 de juliol, sobre negociació col·lectiva i participació en la determinació de les condicions de treball dels treballadors públics.

4. Aquesta Llei tampoc no és aplicable a la relació laboral de caràcter especial del servei domèstic. No obstant això, el titular de la llar familiar està obligat a tenir cura que la feina dels seus empleats es dugui a terme en les degudes condicions de seguretat i higiene.

¹ Apartat 1 redactat de conformitat amb la disposició final 2a.1 de la Llei 31/2006, de 18 d'octubre, sobre implicació dels treballadors en les societats anònimes i cooperatives europees (BOE núm. 250, de 19 d'octubre, i suplement en català núm. 23, d'1 de novembre).

² Apartat 2 redactat de conformitat amb la disposició final 2a.1 de la Llei 31/2006, de 18 d'octubre, sobre implicació dels treballadors en les societats anònimes i cooperatives europees (BOE núm. 250, de 19 d'octubre, i suplement en català núm. 23, d'1 de novembre).

Article 4

Definicions

A l'efecte d'aquesta Llei i de les normes que la despleguin:

1r. S'entén per "prevenció" el conjunt d'activitats o mesures adoptades o previstes en totes les fases d'activitat de l'empresa amb la finalitat d'evitar o disminuir els riscos derivats del treball.

2n. S'entén per "risc laboral" la possibilitat que un treballador pateixi un dany determinat derivat del treball. Per qualificar un risc des del punt de vista de la seva gravetat, s'ha de valorar conjuntament la probabilitat que es produeixi el dany i la seva gravetat.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

3r. Es consideren "danys derivats del treball" les malalties, patologies o lesions sofertes amb motiu o en ocasió del treball.

4t. S'entén per "risc laboral greu i imminent" aquell que sigui probable racionalment que es materialitzi en un futur immediat i que pugui suposar un dany greu per a la salut dels treballadors.

En el cas d'exposició a agents susceptibles de causar danys greus a la salut dels treballadors, s'ha de considerar que hi ha un risc greu i imminent quan sigui probable racionalment que es materialitzi en un futur immediat una exposició a aquests agents de la qual es puguin derivar danys greus per a la salut, encara que aquests no es manifestin de manera immediata.

5è. S'entén per processos, activitats, operacions, equips o productes "potencialment perillosos" aquells que, en absència de mesures preventives específiques, originen riscos per a la seguretat i la salut dels treballadors que els desenvolupen o els utilitzen.

6è. S'entén per "equip de treball" qualsevol màquina, aparell, instrument o instal·lació utilitzats en el treball.

7è. S'entén per "condició de treball" qualsevol característica d'aquest que pugui tenir una influència significativa en la generació de riscos per a la seguretat i la salut del treballador. Queden específicament inclosos en aquesta definició:

a) Les característiques generals dels locals, les instal·lacions, els equips, els productes i altres estris existents al centre de treball.

b) La naturalesa dels agents físics, químics i biològics presents en l'ambient de treball i les seves intensitats i concentracions o els seus nivells de presència corresponents.

c) Els procediments per a la utilització dels agents esmentats anteriorment que influeixen en la generació dels riscos mencionats.

d) Totes aquelles altres característiques de la feina, incloent-hi les relatives a la seva organització i ordenació, que influeixin en la magnitud dels riscos als quals estigui exposat el treballador.

8è. S'entén per "equip de protecció individual" qualsevol equip destinat a ser portat o subjectat pel treballador perquè el protegeixi d'un o de diversos riscos que puguin amenaçar la seva seguretat o salut en el treball, així com també qualsevol complement o accessori destinat a aquesta finalitat.

CAPÍTOL II

Política en matèria de prevenció de riscos per protegir la seguretat i la salut en el treball

Article 5

Objectius de la política

1. La política en matèria de prevenció té l'objectiu de promoure la millora de les condicions de treball a fi d'eleva el nivell de protecció de la seguretat i la salut dels treballadors a la feina.

Aquesta política s'ha de dur a terme mitjançant les normes reglamentàries i les actuacions administratives que corresponguin i, en particular, les que regula aquest capítol, que s'orienten a coordinar les diferents administracions públiques competents en matèria preventiva i a harmonitzar amb aquestes les actuacions que, d'acord amb aquesta Llei, corresponguin a subjectes públics i privats; amb aquesta finalitat:

a) L'Administració general de l'Estat, les administracions de les comunitats autònomes i les entitats que integren l'Administració local s'han de prestar cooperació i assistència per a l'exercici eficaç de les seves competències respectives en l'àmbit del que preveu aquest article.

b) L'elaboració de la política preventiva s'ha de dur a terme amb la participació dels empresaris i els treballadors a través de les seves organitzacions empresarials i sindicals més representatives.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

2. Amb les finalitats previstes en l'apartat anterior, les administracions públiques han de promoure la millora de l'educació en matèria preventiva en els diferents nivells d'ensenyament i de manera especial en l'oferta formativa corresponent al sistema nacional de qualificacions professionals, així com també l'adequació de la formació dels recursos humans necessaris per a la prevenció dels riscos laborals.

En l'àmbit de l'Administració general de l'Estat, s'ha d'establir una col·laboració permanent entre el Ministeri de Treball i Seguretat Social i els ministeris que corresponguin, en particular els d'Educació i Ciència i de Sanitat i Consum, a fi d'establir els nivells formatius i les especialitzacions idònies, així com també la revisió permanent d'aquests ensenyaments per tal d'adaptar-los a les necessitats que hi hagi en cada moment.

3. De la mateixa manera, les administracions públiques han de fomentar aquelles activitats que desenvolupin els subjectes a què es refereix l'apartat 1 de l'article segon, a fi de millorar les condicions de seguretat i salut en el treball i reduir els riscos laborals, la investigació o el foment de noves formes de protecció i la promoció d'estructures eficaces de prevenció.

Amb aquest objectiu poden adoptar programes específics adreçats a promoure la millora de l'ambient de treball i el perfeccionament dels nivells de protecció. Els programes es poden confeccionar mitjançant la concessió dels incentius que es determinin per reglament, que es destinaran s'han de destinar especialment a les empreses petites i mitjanes.

4. Les administracions públiques han de promoure l'efectivitat del principi d'igualtat entre dones i homes, considerant les variables relacionades amb el sexe tant en els sistemes de recollida i tractament de dades com en l'estudi i investigació generals en matèria de prevenció de riscos laborals, amb l'objectiu de detectar i prevenir possibles situacions en què els danys derivats del treball puguin aparèixer vinculats amb el sexe dels treballadors.³

5. La política en matèria de prevenció de riscos laborals ha de promoure la integració eficaç de la prevenció de riscos laborals en el sistema de gestió de l'empresa.

Igualment, la política en matèria de seguretat i salut en el treball ha de tenir en compte les necessitats i dificultats específiques de les petites i mitjanes empreses. A aquest efecte, en el procediment d'elaboració de les disposicions de caràcter general en matèria de prevenció de riscos laborals s'hi ha d'incorporar un informe sobre la seva aplicació a les petites i mitjanes empreses que ha d'incloure, si s'escau, les mesures particulars que es prevegin per a aquestes.⁴

³ Apartat 4 afegit per la disposició addicional 12a.1 de la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes (BOE núm. 71, de 23 de març, i suplement en català núm. 12, de 28 de març).

⁴ Apartat 5 afegit per l'article 8.1 de la Llei la Llei 25/2009, de 22 de desembre, de modificació de diverses lleis per a la seva adaptació a la Llei sobre el lliure accés a les activitats de serveis i el seu exercici (BOE núm. 308, de 23 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 6

Normes reglamentàries

1. El Govern, a través de les normes reglamentàries corresponents i amb la consulta prèvia a les organitzacions sindicals i empresarials més representatives, ha de regular les matèries que s'especifiquen tot seguit:

a) Els requisits mínims que han de complir les condicions de treball per a la protecció de la seguretat i la salut dels treballadors.

b) Les limitacions o prohibicions que han d'afectar les operacions, els processos i les exposicions laborals a agents que comportin riscos per a la seguretat i la salut dels

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

treballadors. Específicament es pot establir que aquests processos o aquestes operacions se sotmetin a tràmits de control administratiu, així com també, en el cas d'agents perillosos, que se'n prohibeixi l'ús.

c) Les condicions o els requisits especials per a qualsevol dels supòsits que preveu l'apartat anterior, com ara l'exigència d'un ensinistrament o una formació previs o l'elaboració d'un pla en què es continguin les mesures preventives que cal adoptar.

d) Els procediments d'avaluació dels riscos per a la salut dels treballadors, la normalització de metodologies i les guies d'actuació preventiva.

e) Les modalitats d'organització, funcionament i control dels serveis de prevenció, tenint en compte les peculiaritats de les petites empreses, amb l'objectiu d'evitar obstacles innecessaris per a la seva creació i desenvolupament, així com també les capacitats i aptituds que han de complir aquests serveis i els treballadors designats per desenvolupar l'acció preventiva.

f) Les condicions de treball o mesures preventives específiques en feines especialment perilloses, en particular si hi ha previstos controls mèdics especials, o quan es presentin riscos derivats de determinades característiques o situacions especials dels treballadors.

g) El procediment de qualificació de les malalties professionals, així com també els requisits i els procediments per a la comunicació i la informació a l'autoritat competent dels danys derivats de la feina.

2. Les normes reglamentàries indicades en l'apartat anterior s'han d'ajustar, en qualsevol cas, als principis de política preventiva que estableix aquesta Llei, han de mantenir la deguda coordinació amb la normativa sanitària i de seguretat industrial i han de ser objecte d'avaluació i, si s'escau, de revisió periòdica, d'acord amb l'experiència en la seva aplicació i el progrés de la tècnica.

Article 7

Actuacions de les administracions públiques competents en matèria laboral

1. En compliment del que disposa aquesta Llei, les administracions públiques competents en matèria laboral han de dur a terme funcions de promoció de la prevenció, assessorament tècnic, vigilància i control del compliment pels subjectes compresos en el seu àmbit d'aplicació de la normativa de prevenció de riscos laborals, i han de sancionar les infraccions a aquesta normativa, en els termes següents:

a) Promovent la prevenció i l'assessorament que han de dur a terme els òrgans tècnics en matèria preventiva, incloent-hi l'assistència i la cooperació tècnica, la informació, la divulgació, la formació i la recerca en matèria preventiva, així com també el seguiment de les actuacions preventives que es fan a les empreses per a la consecució dels objectius que preveu aquesta Llei.

b) Vetllant pel compliment de la normativa sobre prevenció de riscos laborals per mitjà de les actuacions de vigilància i control. Amb aquest efecte, han de prestar l'assessorament i l'assistència tècnica necessaris per millorar el compliment de la normativa i han de desenvolupar programes específics adreçats a aconseguir més eficàcia en el control.

c) Sancionant l'incompliment de la normativa de prevenció de riscos laborals pels subjectes compresos en l'àmbit d'aplicació d'aquesta Llei, tal com disposa el capítol VII d'aquesta mateixa Llei.

2. Les funcions de les administracions públiques competents en matèria laboral que assenyalava l'apartat 1 han de continuar sent desenvolupades, pel que fa a les feines en mines, pedreres i túnels que exigeixen l'aplicació de la tècnica minera, a les que impliquin fabricació, transport, emmagatzemament, manipulació i utilització d'explosius o l'ús d'energia nuclear, pels òrgans específics previstos en la seva normativa reguladora.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

Article 8

Institut Nacional de Seguretat i Higiene en el Treball

1. L'Institut Nacional de Seguretat i Higiene en el Treball és l'òrgan científicotècnic especialitzat de l'Administració general de l'Estat que té la missió d'analitzar i estudiar les condicions de seguretat i salut en el treball, així com també de promoure i donar suport a la millora d'aquestes condicions. Per a això ha d'establir la cooperació necessària amb els òrgans de les comunitats autònomes amb competències en la matèria.

L'Institut, en compliment d'aquesta missió, té les funcions següents:

a) Assessorament tècnic en l'elaboració de la normativa legal i en el desenvolupament de la normalització, tant en l'àmbit nacional com internacional.

b) Promoció i, si s'escau, realització d'activitats de formació, informació, recerca, estudi i divulgació en matèria de prevenció de riscos laborals, amb la coordinació i col·laboració adequades, si s'escau, amb els òrgans tècnics en matèria preventiva de les comunitats autònomes en l'exercici de les seves funcions en aquesta matèria.

c) Suport tècnic i col·laboració amb la Inspecció de Treball i Seguretat Social pel que fa al compliment de la seva funció de vigilància i de control, que preveu l'article 9 d'aquesta Llei, en l'àmbit de les administracions públiques.

d) Col·laboració amb organismes internacionals i desenvolupament de programes de cooperació internacional en aquest àmbit, promovent la participació de les comunitats autònomes.

e) Qualsevol altra que sigui necessària per al compliment de les seves finalitats i que li sigui encarregada en l'àmbit de les seves competències, d'acord amb la Comissió Nacional de Seguretat i Salut en el Treball regulada en l'article 13 d'aquesta Llei, amb la col·laboració, si s'escau, dels òrgans tècnics de les comunitats autònomes amb competències en la matèria.

2. L'Institut Nacional de Seguretat i Higiene en el Treball, en el marc de les seves funcions, ha de vetllar per la coordinació, ha de donar suport a l'intercanvi d'informació i les experiències entre les diferents administracions públiques, i especialment ha de fomentar la realització d'activitats de promoció de la seguretat i de la salut per part de les comunitats autònomes i donar-hi suport.

De la mateixa manera, d'acord amb les administracions competents, ha de prestar suport tècnic especialitzat en matèria de certificació, assaig i acreditació.

3. En relació amb les institucions de la Unió Europea, l'Institut Nacional de Seguretat i Higiene en el Treball ha d'actuar com a centre de referència nacional per garantir la coordinació i la transmissió de la informació que ha de facilitar en l'àmbit nacional, en particular respecte de l'Agència Europea per a la Seguretat i la Salut en el Treball i la seva xarxa.

4. L'Institut Nacional de Seguretat i Higiene en el Treball ha d'exercir la Secretaria General de la Comissió Nacional de Seguretat i Salut en el Treball, i li ha de prestar l'assistència tècnica i científica necessària per al desenvolupament de les seves competències.

Article 9

Inspecció de Treball i Seguretat Social

1. Correspon a la Inspecció de Treball i Seguretat Social la funció de la vigilància i el control de la normativa sobre la prevenció de riscos laborals.

En compliment d'aquesta missió, té les funcions següents:

a) Vigilar el compliment de la normativa sobre prevenció de riscos laborals, així com de les normes jurídicotècniques que incideixin en les condicions de treball en matèria de prevenció, encara que no tinguin la qualificació directa de normativa laboral, i proposar a l'autoritat

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

laboral competent la sanció corresponent, si es comprova una infracció a la normativa sobre prevenció de riscos laborals, d'acord amb el preveu el capítol VII d'aquesta Llei.

b) Assessorar i informar les empreses i els treballadors sobre la manera més efectiva de complir les disposicions la vigilància de les quals té encarregada.

c) Elaborar els informes sol·licitats pels jutjats socials en les demandes que s'hi addueixin en els procediments d'accidents laborals i malalties professionals.

d) Informar l'autoritat laboral sobre els accidents de treball mortals, molt greus o greus, i sobre aquells altres en què, per les seves característiques o pels subjectes afectats, es consideri necessari l'informe, així com sobre les malalties professionals en què es donin aquestes qualificacions i, en general, en els supòsits en què aquella ho sol·liciti respecte del compliment de la normativa legal en matèria de prevenció de riscos laborals.

e) Comprovar i afavorir el compliment de les obligacions assumides pels serveis de prevenció que estableix aquesta Llei.

f) Ordenar la paralització immediata de treballs quan, a parer de l'inspector, hi hagi risc greu i imminent per a la seguretat o la salut dels treballadors.

2. Les administracions generals de l'Estat i de les comunitats autònomes han d'adoptar, en els seus àmbits de competència respectius, les mesures necessàries per garantir la col·laboració pericial i l'assessorament tècnic necessaris a la Inspecció de Treball i Seguretat Social que, en l'àmbit de l'Administració general de l'Estat, ha de prestar l'Institut Nacional de Seguretat i Higiene en el Treball.

Aquestes administracions públiques han d'elaborar i coordinar plans d'actuació, en els seus àmbits competencials i territorials respectius, per contribuir a l'exercici de les actuacions preventives en les empreses, especialment les de mitjanes i petites dimensions i les de sectors d'activitat amb un nivell més elevat de risc o de sinistralitat, a través d'accions d'assessorament, d'informació, de formació i d'assistència tècnica.

En l'exercici d'aquestes tasques, els funcionaris públics de les administracions esmentades que exerceixin tasques tècniques en matèria de prevenció de riscos laborals a què es refereix el paràgraf anterior poden exercir funcions d'assessorament, informació i comprovatòries de les condicions de seguretat i salut a les empreses i els centres de treball, amb l'abast que assenyala l'apartat 3 d'aquest article i amb la capacitat de requeriment a què es refereix l'article 43 d'aquesta Llei, tot això en la forma que es determini per reglament.

Les actuacions comprovatòries esmentades les ha de programar la respectiva Comissió Territorial de la Inspecció de Treball i Seguretat Social a què es refereix l'article 17.2 de la Llei 42/1997, de 14 de novembre, ordenadora de la Inspecció de Treball i Seguretat Social per a la seva integració al pla d'acció en Seguretat i Salut Laboral de la Inspecció de Treball i Seguretat Social.⁵

3. Quan de les actuacions de comprovació a què es refereix l'apartat anterior es dedueixi l'existència d'infracció i sempre que hi hagi hagut incompliment de requeriment previ, el funcionari actuant ha de remetre l'informe a la Inspecció de Treball i Seguretat Social, en què s'han de recollir els fets comprovats, als efectes que s'aixequi l'acta d'infracció corresponent, si escau.

A aquests efectes, els fets relatius a les actuacions de comprovació de les condicions materials o tècniques de seguretat i salut recollits en aquests informes tenen la presumpció de certesa a què es refereix la disposició addicional quarta, apartat 2, de la Llei 42/1997, de 14 de novembre, ordenadora de la Inspecció de Treball i Seguretat Social.⁶

4. Les actuacions previstes en els dos apartats anteriors estan subjectes als terminis que estableix l'article 14, apartat 2, de la Llei 42/1997, de 14 de novembre, ordenadora de la Inspecció de Treball i Seguretat Social.⁷

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

⁵ Apartat 2 redactat de conformitat amb l'article 1.1 de la Llei 54/2003, de 12 de desembre, de reforma del marc normatiu de la prevenció de riscos laborals (BOE núm. 298, de 13 de desembre, i suplement en català núm. 25, de 16 de desembre).

⁶ Apartat 3 afegit per l'article 1.2 de la Llei 54/2003, de 12 de desembre, de reforma del marc normatiu de la prevenció de riscos laborals (BOE núm. 298, de 13 de desembre, i suplement en català núm. 25, de 16 de desembre).

⁷ Apartat 4 afegit per l'article 1.3 de la Llei 54/2003, de 12 de desembre, de reforma del marc normatiu de la prevenció de riscos laborals (BOE núm. 298, de 13 de desembre, i suplement en català núm. 25, de 16 de desembre).

Article 10

Actuacions de les administracions públiques competents en matèria sanitària

Les actuacions de les administracions públiques competents en matèria sanitària referents a la salut laboral s'han de dur a terme a través de les accions i en relació amb els aspectes indicats en el capítol IV del títol I de la Llei 14/1986, de 25 d'abril, general de sanitat, i disposicions dictades per al seu desplegament.

En particular, correspon a les administracions públiques esmentades:

- a) L'establiment dels mitjans adequats per avaluar i controlar les actuacions de caràcter sanitari que els serveis de prevenció actuants duguin a terme a les empreses. Per fer-ho, han d'establir les pautes i els protocols d'actuació, un cop hagin estat oïdes les societats científiques, als quals s'han de sotmetre els serveis esmentats.
- b) La implantació de sistemes d'informació adequats que permetin elaborar, juntament amb les autoritats laborals competents, mapes de riscos laborals, així com realitzar estudis epidemiològics per identificar i prevenir les patologies que puguin afectar la salut dels treballadors, i fer també possible un intercanvi ràpid d'informació.
- c) La supervisió de la formació que, en matèria de prevenció i promoció de la salut laboral, hagi de rebre el personal sanitari que actuï als serveis de prevenció autoritzats.
- d) L'elaboració i la divulgació d'estudis, recerques i estadístiques relacionats amb la salut dels treballadors.

Article 11

Coordinació administrativa

L'elaboració de normes preventives i el control del seu compliment, la promoció de la prevenció, la recerca i la vigilància epidemiològica sobre riscos laborals, accidents de treball i malalties professionals determinen la necessitat de coordinar les actuacions de les administracions competents en matèria laboral, sanitària i d'indústria per a una protecció més eficaç de la seguretat i la salut dels treballadors.

En el marc d'aquesta coordinació, l'administració competent en matèria laboral ha de vetllar, en particular, perquè la informació obtinguda per la Inspecció de Treball i Seguretat Social en l'exercici de les funcions que se li atribueixen en l'apartat 1 de l'article 9 d'aquesta Llei es posi en coneixement de l'autoritat sanitària competent amb les finalitats que disposen l'article 10 d'aquesta Llei i l'article 21 de la Llei 14/1986, de 25 d'abril, general de sanitat, així com també de l'administració competent en matèria d'indústria, a l'efecte que preveu la Llei 21/1992, de 16 de juliol, d'indústria.

Article 12

Participació d'empresaris i de treballadors

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

La participació d'empresaris i de treballadors, per mitjà de les organitzacions empresarials i sindicals més representatives, en la planificació, la programació, l'organització i el control de la gestió relacionada amb la millora de les condicions de treball i la protecció de la seguretat i la salut dels treballadors al lloc de treball és un principi bàsic de la política de prevenció de riscos laborals, que cal que sigui desplegat per les administracions públiques competents en els diferents àmbits territorials.

Article 13

Comissió Nacional de Seguretat i Salut en el Treball

1. Es crea la Comissió Nacional de Seguretat i Salut en el Treball com a òrgan col·legiat assessor de les administracions públiques en la formulació de les polítiques de prevenció i òrgan de participació institucional en matèria de seguretat i salut en el treball.

2. La Comissió ha d'estar integrada per un representant de cadascuna de les comunitats autònomes i pel mateix nombre de membres de l'Administració general de l'Estat i, de manera paritària amb tots els anteriors, per representants de les organitzacions empresarials i sindicals més representatives.

3. La Comissió ha de conèixer les actuacions que duguin a terme les administracions públiques competents en matèria de promoció de la prevenció de riscos laborals, d'assessorament tècnic i de vigilància i control a què es refereixen els articles 7, 8, 9 i 11 d'aquesta Llei, i pot informar i formular propostes en relació amb aquestes actuacions, especialment pel que fa a:

- Criteris i programes generals d'actuació.
- Projectes de disposicions de caràcter general.
- Coordinació de les actuacions dutes a terme per les administracions públiques competents en matèria laboral.
- Coordinació entre les administracions públiques competents en matèria laboral, sanitària i d'indústria.

4. La Comissió ha d'adoptar els seus acords per majoria. Amb aquesta finalitat, els representants de les administracions públiques han de tenir cadascun un vot i els de les organitzacions empresarials i sindicals n'han de tenir dos.

5. La Comissió ha de tenir un president i quatre vicepresidents, un per a cadascun dels grups que la integren. La presidència de la Comissió correspon al secretari general d'Ocupació i Relacions Laborals, i la vicepresidència, que s'atribueix a l'Administració general de l'Estat, correspon al subsecretari de Sanitat i Consum.

6. La Secretaria de la Comissió, com a òrgan de suport tècnic i administratiu, correspon a la direcció de l'Institut Nacional de Seguretat i Higiene en el Treball.

7. La Comissió Nacional de Seguretat i Salut en el Treball ha de funcionar en ple, en comissió permanent o en grups de treball, d'acord amb la normativa que estableixi el reglament intern que ha d'elaborar la mateixa Comissió.

En tot el que no preveuen aquesta Llei i el reglament intern a què fa referència el paràgraf anterior, la Comissió s'ha de regir per la Llei 30/1992, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú.

CAPÍTOL III

Drets i obligacions

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

Article 14

Dret a la protecció davant els riscos laborals

1. Els treballadors tenen dret a una protecció eficaç en matèria de seguretat i salut en el treball.

Aquest dret suposa que l'empresari contreu un deure correlatiu de protecció dels treballadors davant els riscos laborals.

Aquest deure de protecció constitueix també un deure de les administracions públiques respecte del personal al seu servei.

Els drets d'informació, de consulta i participació, de formació en matèria preventiva, de paralització de l'activitat en cas de risc greu i imminent i de vigilància del seu estat de salut, en els termes que preveu aquesta Llei, formen part del dret dels treballadors a una protecció eficaç en matèria de seguretat i salut en el treball.

2. En compliment del deure de protecció, l'empresari ha de garantir la seguretat i la salut dels treballadors al seu servei en tots els aspectes relacionats amb el treball. A aquests efectes, en el marc de les seves responsabilitats, l'empresari ha de realitzar la prevenció dels riscos laborals mitjançant la integració de l'activitat preventiva a l'empresa i l'adopció de totes les mesures que siguin necessàries per a la protecció de la seguretat i la salut dels treballadors, amb les especialitats que es recullen en els articles següents en matèria de pla de prevenció de riscos laborals, avaluació de riscos, informació, consulta i participació i formació dels treballadors, actuació en casos d'emergència i de risc greu i imminent, vigilància de la salut, i mitjançant la constitució d'una organització i dels mitjans necessaris en els termes que estableix el capítol IV d'aquesta Llei.

L'empresari ha de portar a terme una acció permanent de seguiment de l'activitat preventiva a fi de perfeccionar de manera contínua les activitats d'identificació, avaluació i control dels riscos que no s'hagin pogut evitar i els nivells de protecció existents i ha de disposar el que sigui necessari per a l'adaptació de les mesures de prevenció assenyalades en el paràgraf anterior a les modificacions que puguin experimentar les circumstàncies que incideixin en la realització del treball.⁸

3. L'empresari ha de complir les obligacions que estableix la normativa sobre prevenció de riscos laborals.

4. Les obligacions dels treballadors que estableix aquesta Llei, l'atribució de funcions en matèria de protecció i prevenció a treballadors o serveis de l'empresa i el recurs al concert amb entitats especialitzades en el desenvolupament d'activitats de prevenció han de complementar les accions de l'empresari, la qual cosa no eximeix del compliment del seu deure en aquesta matèria, sens perjudici de les accions que pugui exercir, si s'escau, contra qualsevol altra persona.

5. El cost de les mesures relatives a la seguretat i la salut no ha de recaure de cap manera sobre els treballadors.

⁸ Apartat 2 redactat de conformitat amb l'article 2.1 de la Llei 54/2003, de 12 de desembre, de reforma del marc normatiu de la prevenció de riscos laborals (BOE núm. 298, de 13 de desembre, i suplement en català núm. 25, de 16 de desembre).

Article 15

Principis de l'acció preventiva

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

1. L'empresari ha d'aplicar les mesures que integren el deure general de prevenció que preveu l'article anterior, d'acord amb els principis generals següents:

- a) Evitar els riscos.
- b) Avaluar els riscos que no es poden evitar.
- c) Combatre els riscos en el seu origen.
- d) Adaptar la feina a la persona, en particular pel que fa a la concepció dels llocs de treball, així com també a l'elecció dels equips i els mètodes de treball i de producció, amb l'objectiu específic d'atenuar la feina monòtona i repetitiva i de reduir-ne els efectes en la salut.
- e) Tenir en compte l'evolució de la tècnica.
- f) Substituir el que sigui perillós pel que comporti poc perill o no en comporti cap.
- g) Planificar la prevenció cercant un conjunt coherent que hi integri la tècnica, l'organització del treball, les condicions de treball, les relacions socials i la influència dels factors ambientals en el treball.
- h) Adoptar mesures que anteposin la protecció col·lectiva a la individual.
- i) Facilitar les instruccions degudes als treballadors.

2. L'empresari ha de considerar les capacitats professionals dels treballadors en matèria de seguretat i de salut en el moment d'encarregar-los les tasques.

3. L'empresari ha d'adoptar les mesures que calgui a fi de garantir que només els treballadors que hagin rebut prou informació i de manera adequada puguin accedir a les zones de risc greu i específic.

4. L'efectivitat de les mesures preventives ha de preveure les distraccions o les imprudències no temeràries que el treballador pugui cometre. Per adoptar-les cal tenir en compte els riscos addicionals que puguin implicar determinades mesures preventives, les quals només s'han de poder posar en pràctica quan la magnitud d'aquests riscos sigui substancialment inferior a la dels que es pretén controlar i quan no hi hagi unes alternatives més segures.

5. Poden concertar operacions d'assegurança que tinguin per finalitat garantir com a àmbit de cobertura la previsió de riscos derivats del treball, l'empresa respecte dels seus treballadors, els treballadors autònoms respecte d'ells mateixos i les societats cooperatives respecte dels seus socis l'activitat dels quals consisteixi en la prestació del seu treball personal.

Article 16

*Pla de prevenció de riscos laborals, avaluació dels riscos i planificació de l'activitat preventiva*⁹

1. La prevenció de riscos laborals s'ha d'integrar al sistema general de gestió de l'empresa, tant en el conjunt de les seves activitats, com en tots els nivells jeràrquics d'aquesta, a través de la implantació i aplicació d'un pla de prevenció de riscos laborals a què es refereix el paràgraf següent.

Aquest pla de prevenció de riscos laborals ha d'incloure l'estructura organitzativa, les responsabilitats, les funcions, les pràctiques, els procediments, els processos i els recursos necessaris per realitzar l'acció de prevenció de riscos a l'empresa, en els termes que s'estableixin per reglament.¹⁰

2. Els instruments essencials per a la gestió i l'aplicació del pla de prevenció de riscos, que es poden dur a terme per fases de manera programada, són l'avaluació de riscos laborals i la planificació de l'activitat preventiva a què es refereixen els paràgrafs següents:

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

a) L'empresari ha de fer una avaluació inicial dels riscos per a la seguretat i la salut dels treballadors, tenint en compte, amb caràcter general, la naturalesa de l'activitat, les característiques dels llocs de treball existents i dels treballadors que els hagin d'exercir. La mateixa avaluació s'ha de fer en ocasió de l'elecció dels equips de treball, de les substàncies o preparats químics i del condicionament dels llocs de treball. L'avaluació inicial ha de tenir en compte les actuacions que s'hagin de desenvolupar de conformitat amb el que disposa la normativa sobre protecció de riscos específics i activitats d'especial perillositat. L'avaluació ha de ser actualitzada quan canviïn les condicions de treball i, en tot cas, s'ha de sotmetre a consideració i s'ha de revisar, si és necessari, en ocasió dels danys per a la salut que s'hagin produït.

Quan el resultat de l'avaluació ho faci necessari, l'empresari ha de fer controls periòdics de les condicions de treball i de l'activitat dels treballadors en la prestació dels seus serveis, per detectar situacions potencialment perilloses.

b) Si els resultats de l'avaluació que preveu el paràgraf a posen de manifest situacions de risc, l'empresari ha de portar a terme les activitats preventives necessàries per eliminar o reduir i controlar aquests riscos. Aquestes activitats han de ser objecte de planificació per l'empresari, en què s'ha d'incloure per a cada activitat preventiva el termini per dur-la a terme, la designació de responsables i els recursos humans i materials necessaris per a la seva execució.

L'empresari s'ha d'assegurar de l'execució efectiva de les activitats preventives incloses a la planificació, i efectuar per a això un seguiment continu d'aquesta.

Les activitats de prevenció han de ser modificades quan l'empresari aprecii, com a conseqüència dels controls periòdics previstos en el paràgraf a anterior, la seva inadequació a les finalitats de protecció requerides.¹¹

2 bis. Les empreses, atenent el nombre de treballadors i la naturalesa i perillositat de les activitats realitzades, poden realitzar el Pla de prevenció de riscos laborals, l'avaluació de riscos i la planificació de l'activitat preventiva de forma simplificada, sempre que això no suposi una reducció del nivell de protecció de la seguretat i salut dels treballadors i en els termes que es determinin per reglament.¹²

3. Quan s'hagi produït un dany per a la salut dels treballadors o quan, arran de la vigilància de la salut prevista en l'article 22, apareguin indicis que les mesures de prevenció són insuficients, l'empresari ha de dur a terme una investigació sobre això, per tal de detectar les causes d'aquests fets.

⁹ Rúbrica redactada de conformitat amb l'article 2.2 de la Llei 54/2003, de 12 de desembre, de reforma del marc normatiu de la prevenció de riscos laborals (BOE núm. 298, de 13 de desembre, i suplement en català núm. 25, de 16 de desembre).

¹⁰ Apartat 1 redactat de conformitat amb l'article 2.2 de la Llei 54/2003, de 12 de desembre, de reforma del marc normatiu de la prevenció de riscos laborals (BOE núm. 298, de 13 de desembre, i suplement en català núm. 25, de 16 de desembre).

¹¹ Apartat 2 redactat de conformitat amb l'article 2.2 de la Llei 54/2003, de 12 de desembre, de reforma del marc normatiu de la prevenció de riscos laborals (BOE núm. 298, de 13 de desembre, i suplement en català núm. 25, de 16 de desembre).

¹² Apartat 2 bis afegit per l'article 8.2 de la Llei la Llei 25/2009, de 22 de desembre, de modificació de diverses lleis per a la seva adaptació a la Llei sobre el lliure accés a les activitats de serveis i el seu exercici (BOE núm. 308, de 23 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 17

Equips de treball i mitjans de protecció

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

1. L'empresari ha d'adoptar les mesures que calgui perquè els equips de treball siguin adequats per a la feina que s'hagi de fer i convenientment adaptats a aquest efecte, de manera que garanteixin la seguretat i la salut dels treballadors en utilitzar-los.

Quan l'ús d'un equip de treball pugui presentar un risc específic per a la seguretat i la salut dels treballadors, l'empresari ha d'adoptar les mesures necessàries a fi que:

- a) La utilització de l'equip de treball quedi reservada als encarregats d'aquesta utilització.
- b) Les tasques de reparació, transformació, manteniment o conservació les duguin a terme els treballadors específicament capacitats per fer-ho.

2. L'empresari ha de proporcionar als seus treballadors equips de protecció individual adequats per a l'exercici de les seves funcions i ha de vetllar perquè se'n faci un ús efectiu quan, pel tipus de tasques efectuades, siguin necessaris.

Els equips de protecció individual s'han de fer servir quan els riscos no es puguin evitar o no es puguin limitar amb mitjans tècnics de protecció col·lectiva o amb mesures, mètodes o procediments d'organització de la feina.

Article 18

Informació, consulta i participació dels treballadors

1. A fi de complir el deure de protecció que estableix aquesta Llei, l'empresari ha d'adoptar les mesures adequades perquè els treballadors rebin totes les informacions necessàries en relació amb:

- a) Els riscos per a la seguretat i la salut dels treballadors al lloc de treball, tant els que afecten l'empresa en conjunt com els que afecten cada tipus de lloc de treball o funció.
- b) Les mesures i les activitats de protecció i prevenció que es poden aplicar als riscos indicats en l'apartat anterior.
- c) Les mesures adoptades d'acord amb el que disposa l'article 20 d'aquesta Llei.

Les empreses que tinguin representants dels treballadors, la informació a què es refereix aquest apartat l'ha de facilitar l'empresari als treballadors a través d'aquests representants; això no obstant, cal informar directament cada treballador dels riscos específics que afectin el seu lloc de treball o la seva funció, i de les mesures de protecció i prevenció aplicables a aquests riscos.

2. L'empresari ha de consultar els treballadors, i permetre'n la participació, en el marc de totes les qüestions que afectin la seguretat i la salut en el treball, d'acord amb el que disposa el capítol V d'aquesta Llei.

Els treballadors tenen dret a fer propostes a l'empresari, així com també als òrgans de participació i representació que preveu el capítol V d'aquesta Llei, adreçades a la millora dels nivells de protecció de la seguretat i la salut a l'empresa.

Article 19

Formació dels treballadors

1. En compliment del deure de protecció, l'empresari ha de garantir que cada treballador rebi una formació teòrica i pràctica, suficient i adequada, en matèria preventiva, tant en el moment de la contractació, sigui quina sigui la modalitat o la durada, com quan es produeixin canvis en les funcions que exerceixi o s'introdueixin noves tecnologies o canvis en els equips de treball.

La formació s'ha de centrar específicament en el lloc de treball o la funció de cada treballador, adaptar-se a l'evolució dels riscos i a l'aparició d'altres de nous i repetir-se periòdicament, si cal.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

2. La formació a què es refereix l'apartat anterior s'ha d'impartir, sempre que sigui possible, dins la jornada laboral o, si no, en altres hores però descomptant de la jornada les hores que s'hi hagin esmerçat. La formació la pot impartir l'empresa amb mitjans propis o la pot concertar amb serveis externs, i en cap cas el cost no ha de recaure sobre els treballadors.

Article 20

Mesures d'emergència

L'empresari, tenint en compte les dimensions i l'activitat de l'empresa, així com també la presència possible de persones que en siguin alienes, ha d'analitzar les possibles situacions d'emergència i adoptar les mesures que cregui convenientes en matèria de primers auxilis, lluita contra incendis i evacuació dels treballadors; per a això ha de designar el personal encarregat de posar en pràctica aquestes mesures i comprovar periòdicament, si s'escau, que funcionen correctament. Aquest personal ha de tenir la formació necessària, ser suficient en nombre i disposar del material adequat, segons les circumstàncies indicades més amunt.

Per a l'aplicació de les mesures adoptades, l'empresari ha d'organitzar les relacions que calgui amb serveis externs a l'empresa, en particular en matèria de primers auxilis, assistència mèdica d'urgència, salvament i lluita contra incendis, de manera que en quedin garantides la rapidesa i l'eficàcia.

Article 21

Risc greu i imminent

1. Quan els treballadors estiguin o puguin estar exposats a un risc greu i imminent a causa de la seva feina, l'empresari està obligat a:

a) Informar com més aviat millor tots els treballadors afectats sobre l'existència d'aquest risc i de les mesures adoptades o que, si s'escau, calgui adoptar en matèria de protecció.

b) Adoptar les mesures i donar les instruccions necessàries perquè, en cas de perill greu, imminent i inevitable, els treballadors puguin interrompre la seva activitat i, si cal, abandonar immediatament el seu lloc de treball. En aquest supòsit, no es pot exigir als treballadors que reprenguin l'activitat mentre continui havent-hi perill, salvant-ne l'excepció degudament justificada per raons de seguretat i determinada pel reglament.

c) Disposar el que calgui perquè el treballador que no es pugui posar en contacte amb el seu superior jeràrquic, davant una situació de perill greu i imminent per a la seva seguretat, la d'altres treballadors o la de persones alienes a l'empresa, estigui en condicions, atesos els seus coneixements i els mitjans tècnics posats a la seva disposició, d'adoptar les mesures necessàries per evitar les conseqüències d'aquest perill.

2. D'acord amb el que preveu l'apartat 1 de l'article 14 d'aquesta Llei, el treballador té dret a interrompre la seva activitat i abandonar el lloc de treball, si cal, quan consideri que aquesta activitat comporta un risc greu i imminent per a la seva vida o la seva salut.

3. Quan, en el cas a què es refereix l'apartat 1 d'aquest article, l'empresari no adopti o no permeti adoptar les mesures necessàries per garantir la seguretat i la salut dels treballadors, els seus representants legals poden acordar, per majoria dels seus membres, la paralització de l'activitat dels treballadors afectats per aquest risc. L'acord ha de ser comunicat immediatament a l'empresa i a l'autoritat laboral, la qual, en el termini de vint-i-quatre hores, ha d'anul·lar o ratificar la paralització acordada.

L'acord a què es refereix el paràgraf anterior es pot adoptar per decisió de la majoria dels delegats de prevenció quan no sigui possible reunir amb la urgència requerida l'òrgan de representació del personal.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

4. Els treballadors o els seus representants no poden patir cap mena de perjudici derivat de l'adopció de les mesures a què es refereixen els apartats anteriors, tret que hagin actuat de mala fe o hagin comès una negligència greu.

Article 22

Vigilància de la salut

1. L'empresari ha de garantir als treballadors al seu servei la vigilància periòdica del seu estat de salut segons els riscos inherents al treball.

Aquesta vigilància només es pot dur a terme quan el treballador hi doni el seu consentiment. D'aquest caràcter voluntari, només se n'exceptuen, amb l'informe previ dels representants dels treballadors, els supòsits en què la realització dels reconeixements sigui imprescindible per avaluar els efectes de les condicions de treball sobre la salut dels treballadors o per verificar si l'estat de salut del treballador pot constituir un perill per a ell mateix, per als altres treballadors o per a altres persones relacionades amb l'empresa, o bé quan així s'estableixi en una disposició legal en relació amb la protecció de riscos específics i activitats de perillositat especial.

En qualsevol cas, cal optar per la realització d'aquells reconeixements o aquelles proves que causin les mínimes molèsties al treballador i que siguin proporcionals al risc.

2. Les mesures de vigilància i control de la salut dels treballadors s'han de dur a terme respectant sempre el dret a la intimitat i a la dignitat de la persona del treballador i la confidencialitat de tota la informació relacionada amb el seu estat de salut.

3. Els resultats de la vigilància a què es refereix l'apartat anterior s'han de comunicar als treballadors afectats.

4. Les dades relatives a la vigilància de la salut dels treballadors no es poden fer servir amb finalitats discriminatòries ni en perjudici del treballador.

L'accés a la informació mèdica de caràcter personal s'ha de limitar al personal mèdic i a les autoritats sanitàries que duguin a terme la vigilància de la salut dels treballadors, sense que pugui ser subministrada a l'empresari o a altres persones sense el consentiment exprés del treballador.

No obstant això, l'empresari i les persones o els òrgans amb responsabilitats en matèria de prevenció han de ser informats de les conclusions que derivin dels reconeixements efectuats en relació amb l'aptitud del treballador per a l'exercici del lloc de treball o amb la necessitat d'introduir o millorar les mesures de protecció i prevenció, a fi que puguin dur a terme correctament les seves funcions en matèria preventiva.

5. En els supòsits que el tipus de risc inherent al treball ho faci necessari, el dret dels treballadors a la vigilància periòdica del seu estat de salut s'ha de prolongar més enllà de la finalització de la relació laboral, en els termes que es determinin per reglament.

6. Les mesures de vigilància i control de la salut dels treballadors les han de dur a terme personal sanitari amb competència tècnica, formació i capacitat acreditada.

Article 23

Documentació

1. L'empresari ha d'elaborar i conservar a disposició de l'autoritat laboral la documentació següent relativa a les obligacions que estableixen els articles anteriors:

a) Pla de prevenció de riscos laborals, d'acord amb el que preveu l'apartat 1 de l'article 16 d'aquesta Llei.¹³

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

b) Avaluació dels riscos per a la seguretat i la salut en el treball, inclòs el resultat dels controls periòdics de les condicions de treball i de l'activitat dels treballadors, d'acord amb el que disposa el paràgraf a de l'apartat 2 de l'article 16 d'aquesta Llei.¹⁴

c) Planificació de l'activitat preventiva, incloses les mesures de protecció i de prevenció a adoptar i, si s'escau, material de protecció que s'hagi d'utilitzar, de conformitat amb el paràgraf b de l'apartat 2 de l'article 16 d'aquesta Llei.¹⁵

d) Pràctica dels controls de l'estat de salut dels treballadors que preveu l'article 22 d'aquesta Llei i conclusions obtingudes en els termes recollits en el darrer paràgraf de l'apartat 4 de l'article esmentat.

e) Relació d'accidents de treball i malalties professionals que hagin causat al treballador una incapacitat laboral superior a un dia de feina. En aquests casos, l'empresari ha de fer, a més, la notificació a què es refereix l'apartat 3 d'aquest article.

2. En el moment en què cessin la seva activitat, les empreses han de remetre a l'autoritat laboral la documentació indicada en l'apartat anterior.

3. L'empresari està obligat a notificar per escrit a l'autoritat laboral els danys per a la salut dels treballadors al seu servei que s'hagin produït amb motiu de l'exercici de la seva feina, d'acord amb el procediment que es determini per reglament.

4. La documentació a què fa referència aquest article també s'ha de posar a disposició de les autoritats sanitàries amb l'objectiu que aquestes puguin complir el que disposen l'article 10 d'aquesta Llei i l'article 21 de la Llei 14/1986, de 25 d'abril, general de sanitat.

¹³ Apartat 1, lletra a, redactat de conformitat amb l'article 2.3 de la Llei 54/2003, de 12 de desembre, de reforma del marc normatiu de la prevenció de riscos laborals (BOE núm. 298, de 13 de desembre, i suplement en català núm. 25, de 16 de desembre).

¹⁴ Apartat 1, lletra b, redactat de conformitat amb l'article 2.3 de la Llei 54/2003, de 12 de desembre, de reforma del marc normatiu de la prevenció de riscos laborals (BOE núm. 298, de 13 de desembre, i suplement en català núm. 25, de 16 de desembre).

¹⁵ Apartat 1, lletra c, redactat de conformitat amb l'article 2.3 de la Llei 54/2003, de 12 de desembre, de reforma del marc normatiu de la prevenció de riscos laborals (BOE núm. 298, de 13 de desembre, i suplement en català núm. 25, de 16 de desembre).

Article 24

Coordinació d'activitats empresarials

1. Quan en un mateix centre de treball hi duguin a terme activitats treballadors de dues empreses o més, aquestes han de cooperar en l'aplicació de la normativa sobre prevenció de riscos laborals. Amb aquesta finalitat, han d'establir els mitjans de coordinació que calgui quant a la protecció i la prevenció de riscos laborals i la informació sobre aquests als seus treballadors respectius, en els termes que preveu l'apartat 1 de l'article 18 d'aquesta Llei.

2. L'empresari titular del centre de treball ha d'adoptar les mesures necessàries perquè aquells altres empresaris que exerceixin activitats al seu centre de treball rebin la informació i les instruccions adequades, en relació amb els riscos existents al centre de treball i les mesures de protecció i prevenció corresponents, així com també sobre les mesures d'emergència que calgui aplicar, per traslladar-les als seus treballadors respectius.

3. Les empreses que contractin o subcontractin amb altres la realització d'obres o serveis corresponents a la mateixa activitat d'aquelles i que es duguin a terme als mateixos centres

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

de treball han de vigilar que aquests contractistes i subcontractistes compleixin la normativa de prevenció de riscos laborals.

4. Les obligacions consignades en l'últim paràgraf de l'apartat 1 de l'article 41 d'aquesta Llei també són aplicables, respecte de les operacions contractades, en els casos en què els treballadors de l'empresa contractista o subcontractista no prestin serveis als centres de treball de l'empresa principal, sempre que aquests treballadors hagin d'operar amb maquinària, equips, productes, matèries primeres o estris proporcionats per l'empresa principal.

5. Els deures de cooperació i d'informació i instrucció que recullen els apartats 1 i 2 són aplicables respecte dels treballadors autònoms que exerceixen activitats en aquests centres de treball.

6. Les obligacions previstes en aquest article han de ser desplegades per reglament.¹⁶

¹⁶ Apartat 6 afegit per l'article 3 de la Llei 54/2003, de 12 de desembre, de reforma del marc normatiu de la prevenció de riscos laborals (BOE núm. 298, de 13 de desembre, i suplement en català núm. 25, de 16 de desembre).

Article 25

Protecció de treballadors especialment sensibles a determinats riscos

1. L'empresari ha de garantir de manera específica la protecció dels treballadors que, per les seves característiques personals o el seu estat biològic conegut, incloent-hi aquells que tinguin reconeguda la situació de discapacitat física, psíquica o sensorial, siguin especialment sensibles als riscos derivats del treball. Amb aquesta finalitat, ha de tenir en compte aquests aspectes en les avaluacions dels riscos i, en funció d'aquestes, ha d'adoptar les mesures de prevenció i protecció que calgui.

Els treballadors no han de ser ocupats en aquells llocs de treball en què, per raó de les seves característiques personals, estat biològic o per la seva discapacitat física, psíquica o sensorial degudament reconeguda, puguin tant ells com els altres treballadors i les altres persones relacionades amb l'empresa exposar-se a situacions de perill o, en general, quan estiguin manifestament en estats o situacions transitòries que no responguin a les exigències psicofísiques dels llocs de treball respectius.

2. De la mateixa manera, l'empresari ha de tenir en compte en les avaluacions els factors de risc que puguin incidir en la funció de procreació dels treballadors i les treballadores, en particular per l'exposició a agents físics, químics i biològics que puguin tenir efectes mutagènics o de toxicitat per a la procreació, tant en els aspectes de la fertilitat com del desenvolupament de la descendència, per tal d'adoptar les mesures preventives que calgui.

Article 26¹⁷

Protecció de la maternitat

1. L'avaluació dels riscos a què es refereix l'article 16 d'aquesta Llei ha de comprendre la determinació de la naturalesa, el grau i la durada de l'exposició de les treballadores en situació d'embaràs o part recent a agents, procediments o condicions de treball que puguin influir negativament en la salut de les treballadores o del fetus, en qualsevol activitat susceptible de presentar un risc específic. Si els resultats de l'avaluació revelen un risc per a la seguretat i la salut o una possible repercussió sobre l'embaràs o la lactància de les treballadores esmentades, l'empresari ha d'adoptar les mesures necessàries per evitar l'exposició al risc esmentat, a través d'una adaptació de les condicions o del temps de treball

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

de la treballadora afectada. Aquestes mesures inclouen, quan calgui, la no-realització de feina nocturna o a tornos.

2. Quan l'adaptació de les condicions o del temps de treball no sigui possible o, malgrat l'adaptació, les condicions d'un lloc de treball puguin influir negativament en la salut de la treballadora embarassada o del fetus, i així ho certifiquin els serveis mèdics de l'Institut Nacional de la Seguretat Social o de les mútues, en funció de l'entitat amb què l'empresa tingui concertada la cobertura dels riscos professionals, amb l'informe del metge del Servei Nacional de Salut que assisteix facultativament la treballadora, aquesta ha de desenvolupar un lloc de treball o funció diferent i compatible amb el seu estat. L'empresari ha de determinar, amb la consulta prèvia als representants dels treballadors, la relació dels llocs de treball exempts de riscos a aquests efectes.¹⁸

El canvi de lloc o de funció s'ha de fer d'acord amb les regles i els criteris que s'apliquen en els supòsits de mobilitat funcional i té efectes fins al moment en què l'estat de salut de la treballadora li permeti la reincorporació al lloc anterior.

En el supòsit que, fins i tot aplicant les regles assenyalades en el paràgraf anterior, no existeixi lloc de treball o una funció compatible, la treballadora pot ser destinada a un lloc que no correspongui al seu grup o a la seva categoria equivalent, si bé conserva el dret al conjunt de retribucions del seu lloc d'origen.

3. Si aquest canvi de lloc no és tècnicament o objectiva possible, o no es pot exigir raonablement per motius justificats, es pot declarar el pas de la treballadora afectada a la situació de suspensió del contracte per risc durant l'embaràs, prevista a l'article 45.1.d de l'Estatut dels treballadors, durant el període necessari per a la protecció de la seva seguretat o de la seva salut i mentre persisteixi la impossibilitat de reincorporar-se al seu lloc anterior o a un altre lloc compatible amb el seu estat.

4. El que disposen els números 1 i 2 d'aquest article també és aplicable durant el període de lactància natural, si les condicions de treball poden influir negativament en la salut de la dona o del fill i així ho certifiquen els serveis mèdics de l'Institut Nacional de la Seguretat Social o de les mútues, en funció de l'entitat amb què l'empresa tingui concertada la cobertura dels riscos professionals, amb l'informe del metge del Servei Nacional de Salut que assisteix facultativament la treballadora o el seu fill. Així mateix, es pot declarar el pas de la treballadora afectada a la situació de suspensió del contracte per risc durant la lactància natural de fills menors de nou mesos que preveu l'article 45.1.d de l'Estatut dels treballadors, si es donen les circumstàncies que preveu el número 3 d'aquest article.¹⁹

5. Les treballadores embarassades tenen dret a absentar-se de la feina, amb dret a remuneració, per fer exàmens prenatals i tècniques de preparació al part, avisant prèviament l'empresari i justificant la necessitat de fer-ho dins de la jornada de treball.

¹⁷ Article redactat de conformitat amb l'article 10 de la Llei 39/1999, de 5 de novembre, per promoure la conciliació de la vida familiar i laboral de les persones treballadores (BOE núm. 266, de 6 de novembre, i suplement en català núm. 15, de 19 de novembre).

¹⁸ Apartat 2, paràgraf 1r, redactat de conformitat amb la disposició addicional 12a.2 de la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes (BOE núm. 71, de 23 de març, i suplement en català núm. 12, de 28 de març).

¹⁹ Apartat 4 redactat de conformitat amb la disposició addicional 12a.2 de la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes (BOE núm. 71, de 23 de març, i suplement en català núm. 12, de 28 de març).

Article 27

Protecció dels menors

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

1. Abans de la incorporació a la feina de joves menors de divuit anys, i abans de qualsevol modificació important de les seves condicions de treball, l'empresari ha de dur a terme una avaluació dels llocs de treball que hagin d'ocupar, a fi de determinar la naturalesa, el grau i la durada de la seva exposició, en qualsevol activitat susceptible de presentar un risc específic, a agents, processos o condicions de treball que puguin posar en perill la seguretat o la salut d'aquests treballadors.

Amb aquesta finalitat, l'avaluació ha de tenir en compte especialment els riscos específics per a la seguretat, la salut i el desenvolupament dels joves derivats de la seva manca d'experiència, de la seva immaduresa per avaluar els riscos existents o potencials i del seu desenvolupament encara incomplet.

En qualsevol cas, l'empresari ha d'informar aquests joves i els seus pares o tutors que hagin intervingut en la contractació, de conformitat amb el que disposa la lletra *b* de l'article 7 del Text refós de la Llei de l'estatut dels treballadors, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1995, de 24 de març, dels possibles riscos i de totes les mesures que s'hagin adoptat per a la protecció de la seva seguretat i la seva salut.

2. Tenint en compte els factors abans assenyalats, el Govern ha d'establir les limitacions a la contractació de joves menors de divuit anys en feines que presentin riscos específics.

Article 28

Relacions de treball temporals, de durada determinada i en empreses de treball temporal

1. Els treballadors amb relacions de treball temporals o de durada determinada, així com també els contractats per empreses de treball temporal, han de gaudir del mateix nivell de protecció en matèria de seguretat i salut que els altres treballadors de l'empresa en què presten els seus serveis.

L'existència d'una relació de treball de les indicades en el paràgraf anterior no justifica, en cap cas, una diferència de tracte pel que fa a les condicions de treball, en el que faci referència a qualsevol dels aspectes de la protecció de la seguretat i la salut dels treballadors.

Aquesta Llei i les seves disposicions de desplegament s'han d'aplicar plenament a les relacions de treball indicades en els paràgrafs anteriors.

2. L'empresari ha d'adoptar les mesures que calgui per garantir que, amb caràcter previ a l'inici de la seva activitat, els treballadors a què fa referència l'apartat anterior rebin informació sobre els riscos als quals hagin d'estar exposats, en particular pel que fa a la necessitat de qualificacions o aptituds professionals determinades, l'exigència de controls mèdics especials o l'existència de riscos específics del lloc de treball que cal cobrir, així com també sobre les mesures de protecció i prevenció davant d'aquests riscos.

Aquests treballadors han de rebre, en tot cas, una formació suficient i adequada a les característiques del lloc de treball que hagin de cobrir, tenint-ne en compte la qualificació i l'experiència professionals i els riscos a què s'hagin d'exposar.

3. Els treballadors a què es refereix aquest article tenen dret a una vigilància periòdica del seu estat de salut, en els termes que estableixen l'article 22 d'aquesta Llei i les seves normes de desplegament.

4. L'empresari ha d'informar els treballadors designats per ocupar-se de les activitats de protecció i prevenció o, si s'escau, el servei de prevenció que preveu l'article 31 d'aquesta Llei de la incorporació dels treballadors a què es refereix aquest article, en la mesura necessària perquè puguin dur a terme les seves funcions de manera adequada respecte de tots els treballadors de l'empresa.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

5. En les relacions de treball a través d'empreses de treball temporal, l'empresa usuària és responsable de les condicions d'execució de la feina en tot el que faci referència a la protecció de la seguretat i la salut dels treballadors. A més, correspon a l'empresa usuària el compliment de les obligacions en matèria d'informació que preveuen els apartats 2 i 4 d'aquest article.

L'empresa de treball temporal és responsable del compliment de les obligacions en matèria de formació i vigilància de la salut que s'estableixen als apartats 2 i 3 d'aquest article. Amb aquesta finalitat, i sens perjudici del que disposa el paràgraf anterior, l'empresa usuària ha d'informar l'empresa de treball temporal, i aquesta als treballadors afectats, abans de la seva adscripció, sobre les característiques pròpies dels llocs de treball que han d'ocupar i les qualificacions requerides.

L'empresa usuària ha d'informar els representants dels treballadors a la mateixa empresa de l'adscripció dels treballadors que li proporcioni l'empresa de treball temporal. Aquests treballadors es poden adreçar als representants en l'exercici dels drets reconeguts en aquesta Llei.

Article 29

Obligacions dels treballadors en matèria de prevenció de riscos

1. Correspon a cada treballador vetllar, segons les seves possibilitats i per mitjà del compliment de les mesures de prevenció que s'adoptin en cada cas, per la seva pròpia seguretat i salut en el treball i per la d'altres persones a les quals pugui afectar la seva activitat professional, a causa dels seus actes i omissions en el treball, o de conformitat amb la seva formació i les instruccions de l'empresari.

2. Els treballadors, d'acord amb la seva formació i seguint les instruccions de l'empresari, han de, en particular:

1r. Fer servir adequadament, d'acord amb la seva naturalesa i els riscos previsibles, les màquines, els aparells, les eines, les substàncies perilloses, els equips de transport i, en general, qualsevol altre mitjà amb el qual duguin a terme la seva activitat.

2n. Fer servir correctament els mitjans i els equips de protecció que els faciliti l'empresari, d'acord amb les instruccions que aquest els doni.

3r. No posar fora de funcionament i utilitzar correctament els dispositius de seguretat existents o que s'instal·lin als espais relacionats amb la seva activitat o als llocs de treball on aquesta s'esdevingui.

4t. Informar immediatament el superior jeràrquic directe, i els treballadors designats per dur a terme activitats de protecció i prevenció o, si s'escau, el servei de prevenció, sobre qualsevol situació que, segons el seu parer, comporti, per motius raonables, un risc per a la seguretat i la salut dels treballadors.

5è. Contribuir al compliment de les obligacions establertes per l'autoritat competent a fi de protegir la seguretat i la salut dels treballadors a la feina.

6è. Cooperar amb l'empresari perquè aquest pugui garantir unes condicions de treball que siguin segures i que no comportin riscos per a la seguretat i la salut dels treballadors.

3. L'incompliment per part dels treballadors de les obligacions en matèria de prevenció de riscos a què es refereixen els apartats anteriors té la consideració d'incompliment laboral a l'efecte que preveu l'article 58.1 de l'Estatut dels treballadors o de falta, si s'escau, d'acord amb el que estableix la normativa corresponent sobre règim disciplinari dels funcionaris públics o del personal estatutari al servei de les administracions públiques. El que disposa aquest apartat és també aplicable als socis de les cooperatives l'activitat de les quals consisteixi en la prestació del seu treball, amb les precisions que estableixin els seus reglaments de règim intern.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

CAPÍTOL IV

Serveis de prevenció

Article 30

Protecció i prevenció de riscos professionals

1. En compliment del deure de prevenció de riscos professionals, l'empresari ha de designar un o diversos treballadors perquè s'ocupin d'aquesta activitat, ha de constituir un servei de prevenció o concertar aquest servei amb una entitat especialitzada aliena a l'empresa.

2. Els treballadors designats han de tenir prou capacitat, disposar del temps i dels mitjans que calgui i ser suficients en nombre, tenint en compte la grandària de l'empresa, així com els riscos a què estan exposats els treballadors i com hi estan distribuïts, amb l'abast que determinin les disposicions a què es refereix la lletra e de l'apartat 1 de l'article 6 d'aquesta Llei.

Els treballadors a què es refereix el paràgraf anterior han de col·laborar entre ells i, si s'escau, amb els serveis de prevenció.

3. L'empresari ha de facilitar als treballadors designats l'accés a la informació i la documentació a què es refereixen els articles 18 i 23 d'aquesta Llei, a fi que puguin dur a terme l'activitat de prevenció.

4. Els treballadors designats no poden patir cap perjudici a causa de les activitats de protecció i prevenció dels riscos professionals a l'empresa i, mentre les exerceixin, han de gaudir, en particular, de les garanties que estableixen per als representants dels treballadors les lletres a, b i c de l'article 68 i l'apartat 4 de l'article 56 del Text refós de la Llei de l'estatut dels treballadors.

Aquesta garantia afecta també els treballadors integrants del servei de prevenció, quan l'empresa decideixi constituir-lo d'acord amb el que disposa l'article següent.

Els treballadors esmentats en els paràgrafs anteriors han de guardar secret professional sobre la informació relativa a l'empresa a què tinguin accés com a conseqüència del compliment de les seves funcions.

5. En les empreses de fins a deu treballadors, l'empresari pot assumir personalment les funcions assenyalades a l'apartat 1, sempre que exerceixi de manera habitual la seva activitat en el centre de treball i tingui la capacitat necessària, en funció dels riscos a què estiguin exposats els treballadors i la perillositat de les activitats, amb l'abast que determinin les disposicions a què es refereix l'article 6.1.e d'aquesta Llei. La mateixa possibilitat es reconeix a l'empresari que, complint aquests requisits, ocupi fins a 25 treballadors, sempre que l'empresa disposi d'un únic centre de treball.²⁰

6. L'empresari que no hagi concertat el servei de prevenció amb una entitat especialitzada aliena a l'empresa ha de sotmetre el seu sistema de prevenció al control d'una auditoria o una avaluació externa, en els termes que es determinin per reglament.

7. Les persones o entitats especialitzades que pretenguin desenvolupar l'activitat d'auditoria del sistema de prevenció han de comptar amb una única autorització de l'autoritat laboral, que té validesa en tot el territori espanyol. El venciment del termini màxim del procediment d'autorització sense haver-se notificat cap resolució expressa a l'interessat permet entendre desestimada la sol·licitud per silenci administratiu, per garantir una adequada protecció dels treballadors.²¹

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

²⁰ Apartat 5 redactat de conformitat amb l'article 39.1 de la Llei 14/2013, de 27 de setembre, de suport als emprenedors i la seva internacionalització (BOE núm. 233, de 28 de setembre, i suplement en català de la mateixa data).

²¹ Apartat 7 afegit per l'article 8.4 de la Llei 25/2009, de 22 de desembre, de modificació de diverses lleis per a la seva adaptació a la Llei sobre el lliure accés a les activitats de serveis i el seu exercici (BOE núm. 308, de 23 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 31

Serveis de prevenció

1. Si, segons la grandària de l'empresa, la designació d'un o diversos treballadors és insuficient per a la realització de les activitats de prevenció dels riscos a què estan exposats els treballadors o de la perillositat de les activitats que s'hi duguin a terme, amb l'abast que estableixin les disposicions a què es refereix la lletra e de l'apartat 1 de l'article 6 d'aquesta Llei, l'empresari ha de recórrer a un o diversos serveis de prevenció propis o aliens a l'empresa, que hi han de col·laborar quan calgui.

Per a l'establiment d'aquests serveis a les administracions públiques, se n'ha de tenir en compte l'estructura organitzativa i l'existència, si s'escau, d'àmbits sectorials i descentralitzats.

2. S'entén per servei de prevenció el conjunt de mitjans humans i materials necessaris per dur a terme les activitats preventives a fi de garantir la protecció adequada de la seguretat i la salut dels treballadors, que ha d'assessorar i assistir l'empresari, els treballadors i els seus representants, i els òrgans de representació especialitzats.

Per a l'exercici de les seves funcions, l'empresari ha de facilitar a aquest servei l'accés a la informació i la documentació a què es refereix l'apartat 3 de l'article anterior.

3. Els serveis de prevenció han d'estar en condicions de proporcionar a l'empresa l'assessorament i suport que requereixi en funció dels tipus de risc que hi ha i en relació amb:

a) El disseny, implantació i aplicació d'un pla de prevenció de riscos laborals que permeti la integració de la prevenció a l'empresa.

b) L'avaluació dels factors de risc que puguin afectar la seguretat i la salut dels treballadors en els termes que preveu l'article 16 d'aquesta Llei.

c) La planificació de l'activitat preventiva i la determinació de les prioritats en l'adopció de les mesures preventives i la vigilància de la seva eficàcia.

d) La informació i formació dels treballadors, en els termes previstos en els articles 18 i 19 d'aquesta Llei.

e) La prestació dels primers auxilis i plans d'emergència.

f) La vigilància de la salut dels treballadors en relació amb els riscos derivats del treball.

Si l'empresa no porta a terme les activitats preventives amb recursos propis, l'assumpció de les funcions respecte a les matèries descrites en aquest apartat només es pot fer per un servei de prevenció aliè. Això s'entén sense perjudici de qualsevol altra atribució legal o reglamentària de competència a altres entitats o organismes respecte a les matèries indicades.²²

4. El servei de prevenció té caràcter interdisciplinari i els seus mitjans han de ser apropiats per complir les seves funcions. Per això, la formació, l'especialitat, la capacitació, la dedicació i el nombre de components d'aquests serveis, així com els recursos tècnics, han de ser suficients i adequats a les activitats preventives que s'han de desenvolupar, en funció de les circumstàncies següents:

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

- a) Grandària de l'empresa.
- b) Tipus de risc als quals puguin estar exposats els treballadors.
- c) Distribució de riscos a l'empresa.

5. Per poder actuar com a serveis de prevenció, les entitats especialitzades han de ser objecte d'una acreditació per l'autoritat laboral, que ha de ser única i amb validesa en tot el territori espanyol, mitjançant la comprovació que reuneixen els requisits que s'estableixin per reglament i amb l'aprovació prèvia de l'autoritat sanitària quant als aspectes de caràcter sanitari.

Entre aquests requisits, les entitats especialitzades han de subscriure una pòlissa d'assegurança que cobreixi la seva responsabilitat en la quantia que es determini per reglament i sense que aquella constitueixi el límit de la responsabilitat del servei.²³

6. El venciment del termini màxim del procediment d'acreditació sense haver-se notificat resolució expressa a l'interessat permet entendre desestimada la sol·licitud per silenci administratiu, per garantir una adequada protecció dels treballadors.²⁴

²² Apartat 3 redactat de conformitat amb l'article 8.5 de la Llei 25/2009, de 22 de desembre, de modificació de diverses lleis per a la seva adaptació a la Llei sobre el lliure accés a les activitats de serveis i el seu exercici (BOE núm. 308, de 23 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

²³ Apartat 5 redactat de conformitat amb l'article 8.6 de la Llei 25/2009, de 22 de desembre, de modificació de diverses lleis per a la seva adaptació a la Llei sobre el lliure accés a les activitats de serveis i el seu exercici (BOE núm. 308, de 23 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

²⁴ Apartat 6 afegit per l'article 8.7 de la Llei 25/2009, de 22 de desembre, de modificació de diverses lleis per a la seva adaptació a la Llei sobre el lliure accés a les activitats de serveis i el seu exercici (BOE núm. 308, de 23 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 32²⁵

Actuació preventiva de les mútues d'accident de treball i malalties professionals de la Seguretat Social

Les mútues d'accidents de treball i malalties professionals de la Seguretat Social no poden dur a terme directament les funcions corresponents als serveis de prevenció aliens. Això sense perjudici que puguin participar amb càrrec al seu patrimoni històric en les societats mercantils de prevenció constituïdes a aquest únic fi, en els termes i les condicions que s'estableixin en les disposicions d'aplicació i desplegament.

²⁵ Article redactat de conformitat amb la disposició final 6a de la Llei 32/2010, de 5 d'agost, per la qual s'estableix un sistema específic de protecció per cessament d'activitat dels treballadors autònoms (BOE núm. 190, de 6 d'agost, i suplement en català de la mateixa data).

Article 32 bis²⁶

Presència dels recursos preventius

1. La presència al centre de treball dels recursos preventius, sigui quina sigui la modalitat d'organització dels esmentats recursos, és necessària en els casos següents:

- a) Quan els riscos es puguin veure agreujats o modificats en el desenvolupament del procés o l'activitat, per la concurrència d'operacions diverses que es duen a terme successivament o simultàniament i que facin necessari el control de l'aplicació correcta dels mètodes de treball.
- b) Quan es realitzin activitats o processos que per reglament siguin considerats com a perillosos o amb riscos especials.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

c) Quan la necessitat d'aquesta presència sigui requerida per la Inspecció de Treball i Seguretat Social, si les circumstàncies del cas així ho exigeixen a causa de les condicions de treball detectades.

2. Es consideren recursos preventius, als quals l'empresari pot assignar la presència, els següents:

a) Un o diversos treballadors designats de l'empresa.

b) Un o diversos membres del servei de prevenció propi de l'empresa.

c) Un o diversos membres del o dels serveis de prevenció aliens concertats per l'empresa.

Quan la presència sigui realitzada per diferents recursos preventius aquests han de col·laborar entre si.

3. Els recursos preventius a què es refereix l'apartat anterior han de tenir la capacitat suficient, disposar dels mitjans necessaris i ser suficients en nombre per vigilar el compliment de les activitats preventives, i han de romandre en el centre de treball durant el temps en què es mantingui la situació que determini la seva presència.

4. No obstant el que assenyalen els apartats anteriors, l'empresari pot assignar la presència de manera expressa a un o diversos treballadors de l'empresa que, sense formar part del servei de prevenció propi ni ser treballadors designats, tinguin els coneixements, la qualificació i l'experiència necessaris en les activitats o processos a què es refereix l'apartat 1 i tinguin la formació preventiva corresponent, com a mínim, a les funcions del nivell bàsic. En aquest cas, els treballadors han de mantenir la col·laboració necessària amb els recursos preventius de l'empresari.

²⁶ Article afegit per l'article 4.3 de la Llei 54/2003, de 12 de desembre, de reforma del marc normatiu de la prevenció de riscos laborals (BOE núm. 298, de 13 de desembre, i suplement en català núm. 25, de 16 de desembre).

CAPÍTOL V

Consulta i participació dels treballadors

Article 33

Consulta dels treballadors

1. L'empresari ha de consultar als treballadors, amb l'antelació deguda, l'adopció de les decisions relatives a:

a) La planificació i l'organització de la feina a l'empresa i la introducció de noves tecnologies, en tot el que estigui relacionat amb les conseqüències que aquestes puguin tenir per a la seguretat i la salut dels treballadors, derivades de l'elecció dels equips, la determinació i l'adequació de les condicions de treball i l'impacte dels factors ambientals en la feina.

b) L'organització i el desenvolupament de les activitats de protecció de la salut i prevenció dels riscos professionals a l'empresa, incloent-hi la designació dels treballadors encarregats d'aquestes activitats o el recurs a un servei de prevenció extern.

c) La designació dels treballadors encarregats de les mesures d'emergència.

d) Els procediments d'informació i documentació a què es refereixen els articles 18, apartat 1, i 23, apartat 1, d'aquesta Llei.

e) El projecte i l'organització de la formació en matèria preventiva.

f) Qualsevol altra acció que pugui tenir efectes substancials sobre la seguretat i la salut dels treballadors.

2. A les empreses que comptin amb representants dels treballadors, les consultes a què es refereix l'apartat anterior s'han de dur a terme amb aquests representants.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

Article 34

Drets de participació i representació

1. Els treballadors tenen dret a participar en l'empresa en les qüestions relacionades amb la prevenció de riscos en el treball.

A les empreses o els centres de treball que tinguin sis treballadors o més, la participació d'aquests s'ha de canalitzar a través dels seus representants i la representació especialitzada que regula aquest capítol.

2. Correspon als comitès d'empresa, als delegats de personal i als representants sindicals, en els termes que, respectivament, els reconeixen l'Estatut dels treballadors, la Llei d'òrgans de representació del personal al servei de les administracions públiques i la Llei orgànica de llibertat sindical, la defensa dels interessos dels treballadors en matèria de prevenció de riscos en el treball. Per fer-ho, els representants del personal han d'exercir les competències que aquestes normes estableixen en matèria d'informació, consulta i negociació, vigilància i control i exercici d'accions davant les empreses i els òrgans i els tribunals competents.

3. El dret de participació que regula aquest capítol s'exerceix en l'àmbit de les administracions públiques amb les adaptacions que siguin procedents d'acord amb la diversitat de les activitats que es duen a terme i les diferents condicions en què aquestes es realitzen, la complexitat i la dispersió de l'estructura organitzativa i les seves peculiaritats en matèria de representació col·lectiva, en els termes que preveu la Llei 7/1990, de 19 de juliol, sobre negociació col·lectiva i participació en la determinació de les condicions de treball dels empleats públics; es poden establir àmbits sectorials i descentralitzats en funció del nombre d'efectius i de centres.

Per dur a terme aquesta adaptació en l'àmbit de l'Administració general de l'Estat, el Govern ha de tenir en compte els criteris següents:

a) En cap cas aquesta adaptació no pot afectar les competències, les facultats i les garanties que reconeix aquesta Llei als delegats de prevenció i als comitès de seguretat i salut.

b) Cal establir l'àmbit específic que sigui adequat en cada cas per a l'exercici de la funció de participació en matèria preventiva dins l'estructura organitzativa de l'Administració.

Amb caràcter general, aquest àmbit és el dels òrgans de representació del personal al servei de les administracions públiques, tot i que se'n poden establir altres de diferents segons les característiques de l'activitat i la freqüència dels riscos a què puguin estar exposats els treballadors.

c) Quan en aquest àmbit hi hagi diferents òrgans de representació del personal, s'ha de garantir una actuació coordinada de tots ells en matèria de prevenció i protecció de la seguretat i la salut en el treball, i fer possible que la participació es dugui a terme de manera conjunta entre els uns i els altres, en l'àmbit específic establert a aquest efecte.

d) Amb caràcter general, s'ha de constituir un únic comitè de seguretat i salut en l'àmbit dels òrgans de representació previstos a la Llei d'òrgans de representació del personal al servei de les administracions públiques, que ha d'estar integrat pels delegats de prevenció designats en aquest àmbit, tant per al personal amb relació de caràcter administratiu o estatutari com per al personal laboral, i per representants de l'Administració en un nombre no superior al del delegats. No obstant això, es poden constituir comitès de seguretat i salut en altres àmbits quan les raons de l'activitat i el tipus i la freqüència dels riscos ho aconsellin.

Article 35

Delegats de prevenció

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

1. Els delegats de prevenció són els representants dels treballadors amb funcions específiques en matèria de prevenció de riscos en el treball.

2. Els delegats de prevenció són designats pels representants del personal i entre membres d'aquests representants, en l'àmbit dels òrgans de representació previstos a les normes a què es refereix l'article anterior, d'acord amb l'escala següent:

De 50 a 100 treballadors: 2 delegats de prevenció.

De 101 a 500 treballadors: 3 delegats de prevenció.

De 501 a 1.000 treballadors: 4 delegats de prevenció.

De 1.001 a 2.000 treballadors: 5 delegats de prevenció.

De 2.001 a 3.000 treballadors: 6 delegats de prevenció.

De 3.001 a 4.000 treballadors: 7 delegats de prevenció.

A partir de 4.001 treballadors: 8 delegats de prevenció.

A les empreses de fins a trenta treballadors, el delegat de prevenció és el delegat de personal. A les empreses que tinguin entre trenta-un i quaranta-nou treballadors, hi ha d'haver un delegat de prevenció que ha de ser elegit pels delegats del personal i entre membres d'aquest col·lectiu.

3. A l'efecte de determinar el nombre de delegats de prevenció, s'han de tenir en compte els criteris següents:

a) Els treballadors vinculats per contractes de durada determinada superior a un any es computen com a treballadors fixos de plantilla.

b) Els contractats per a un termini de fins a un any es computen segons el nombre de dies treballats en el període d'un any anterior a la designació. Cada dos-cents dies treballats o fracció es computen com un treballador més.

4. No obstant el que disposa aquest article, en els convenis col·lectius es poden establir altres sistemes de designació dels delegats de prevenció, sempre que es garanteixi que la facultat de designació correspon als representants del personal o als mateixos treballadors.

Així mateix, en la negociació col·lectiva o per mitjà dels acords a què es refereix l'article 83, apartat 3, de l'Estatut dels treballadors, es pot acordar que les competències reconegudes en aquesta Llei als delegats de prevenció siguin exercides per òrgans específics creats en el mateix conveni o en els acords esmentats. Aquests òrgans poden assumir, en els termes i d'acord amb les modalitats que s'acordin, competències generals respecte del conjunt dels centres de treball inclosos en l'àmbit d'aplicació del conveni o de l'acord, a fi de fomentar-hi el millor compliment de la normativa sobre prevenció de riscos laborals.

Igualment, en l'àmbit de les administracions públiques, es poden establir, en els termes indicats en la Llei 7/1990, de 19 de juliol, sobre negociació col·lectiva i participació en la determinació de les condicions de treball dels empleats públics, altres sistemes de designació dels delegats de prevenció i es pot acordar que les competències que aquesta Llei els atribueix puguin ser exercides per òrgans específics.

Article 36

Competències i facultats dels delegats de prevenció

1. Són competències dels delegats de prevenció:

a) Col·laborar amb la direcció de l'empresa a millorar l'acció preventiva.

b) Promoure i fomentar la cooperació dels treballadors en l'execució de la normativa sobre prevenció de riscos laborals.

c) Ser consultats per l'empresari sobre les decisions a què es refereix l'article 33 d'aquesta Llei, abans que siguin executades.

d) Exercir una tasca de vigilància i de control sobre el compliment de la normativa de prevenció de riscos laborals.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

A les empreses que, d'acord amb el que disposa l'apartat 2 de l'article 38 d'aquesta Llei, no tinguin un comitè de seguretat i salut perquè no arriben al nombre mínim de treballadors establert a aquest efecte, les competències que aquesta Llei li atribueix han de ser exercides pels delegats de prevenció.

2. En l'exercici de les competències atribuïdes als delegats de prevenció, aquests estan facultats per:

a) Acompanyar els tècnics en les avaluacions de caràcter preventiu del medi ambient de treball, així com també, en els termes que preveu l'article 40 d'aquesta Llei, els inspectors de Treball i Seguretat Social en les visites i les verificacions que duguin a terme als centres de treball a fi de comprovar que es compleix la normativa sobre prevenció de riscos laborals, i davant dels quals poden formular les observacions que creguin oportunes.

b) Tenir accés, amb les limitacions previstes en l'apartat 4 de l'article 22 d'aquesta Llei, a la informació i la documentació relativa a les condicions de treball que siguin necessàries per a l'exercici de les seves funcions i, en particular, a la que preveuen els articles 18 i 23 d'aquesta Llei. Quan la informació estigui subjecta a les limitacions indicades, només pot ser subministrada de manera que es garanteixi el respecte de la confidencialitat.

c) Ser informats per l'empresari sobre els danys produïts en la salut dels treballadors una vegada que aquell n'hagi tingut coneixement; es poden presentar, fins i tot fora de la jornada laboral, al lloc dels fets per conèixer-ne les circumstàncies.

d) Rebre de l'empresari les informacions que aquest hagi obtingut de les persones o els òrgans encarregats de les activitats de protecció i prevenció de l'empresa, així com també dels organismes competents per a la seguretat i la salut dels treballadors, sens perjudici del que disposa l'article 40 d'aquesta Llei en matèria de col·laboració amb la Inspecció de Treball i Seguretat Social.

e) Fer visites als llocs de treball per exercir una tasca de vigilància i de control de l'estat de les condicions de treball i poder, amb aquesta finalitat, accedir a qualsevol zona dels llocs de treball i comunicar-se durant la jornada amb els treballadors, de manera que no s'alteri el desenvolupament normal del procés productiu.

f) Demanar a l'empresari que adopti mesures de caràcter preventiu i per a la millora dels nivells de protecció de la seguretat i la salut dels treballadors; amb aquesta finalitat, poden fer propostes a l'empresari, així com al comitè de seguretat i salut perquè s'hi discuteixin.

g) Proposar a l'òrgan de representació dels treballadors que s'adopti l'acord de paralització d'activitats a què es refereix l'apartat 3 de l'article 21.

3. Els informes que hagin d'emetre els delegats de prevenció d'acord amb el que disposa la lletra c de l'apartat 1 d'aquest article s'han d'elaborar en un termini de quinze dies, o bé en el temps imprescindible quan calgui adoptar mesures adreçades a prevenir riscos imminents. Un cop transcorregut aquest termini sense que s'hagi emès l'informe, l'empresari pot posar en pràctica la seva decisió.

4. Si l'empresari es nega a adoptar les mesures proposades pel delegat de prevenció segons el que disposa la lletra f de l'apartat 2 d'aquest article, cal que en doni els motius.

Article 37

Garanties i secret professional dels delegats de prevenció

1. El que preveu l'article 68 de l'Estatut dels treballadors en matèria de garanties és aplicable als delegats de prevenció en la seva condició de representants dels treballadors.

El temps que esmercin els delegats de prevenció en l'exercici de les funcions que preveu aquesta Llei es considera d'exercici de funcions de representació a l'efecte de la utilització del crèdit d'hores mensuals retribuïdes que preveu la lletra e de l'article 68 de l'Estatut dels treballadors.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

Això no obstant, es considera, en qualsevol cas, temps de treball efectiu, sense imputació al crèdit horari esmentat, el corresponent a les reunions del comitè de seguretat i salut i a qualsevol altra de convocada per l'empresari en matèria de prevenció de riscos, així com també el destinat a les visites previstes a les lletres a i c de l'apartat 2 de l'article anterior.

2. L'empresari ha de proporcionar als delegats de prevenció els mitjans i la formació en matèria preventiva que calgui per a l'exercici de les seves funcions.

La formació l'ha de facilitar l'empresari amb els seus propis mitjans o mitjançant el concert amb organismes o entitats especialitzades en la matèria, s'ha d'adaptar a l'evolució dels riscos i a l'aparició d'altres de nous i cal repetir-la periòdicament si és necessari.

El temps esmerçat en la formació es considera temps de treball a tots els efectes i el seu cost no pot ser, en cap cas, a càrrec dels delegats de prevenció.

3. S'ha d'aplicar als delegats de prevenció el que disposa l'apartat 2 de l'article 65 de l'Estatut dels treballadors pel que fa al secret professional degut en relació amb les informacions a què tinguin accés com a conseqüència de la seva actuació a l'empresa.

4. El que disposa aquest article en matèria de garanties i secret professional dels delegats de prevenció, en el cas de les relacions de caràcter administratiu o estatutari del personal al servei de les administracions públiques, s'ha d'entendre amb referència a la regulació expressada en els articles 10, paràgraf segon, i 11 de la Llei 9/1987, de 12 de juny, d'òrgans de representació, determinació de les condicions de treball i participació del personal al servei de les administracions públiques.

Article 38

Comitè de seguretat i salut

1. El comitè de seguretat i salut és l'òrgan paritari i col·legiat de participació destinat a la consulta regular i periòdica de les actuacions de l'empresa en matèria de prevenció de riscos.

2. S'ha de constituir un comitè de seguretat i salut en totes les empreses o centres de treball amb cinquanta treballadors o més.

El comitè està format pels delegats de prevenció, d'una banda, i per l'empresari i/o els seus representants en un nombre igual al dels delegats de prevenció, de l'altra.

En les reunions del comitè de seguretat i salut participen, amb veu però sense vot, els delegats sindicals i els responsables tècnics de la prevenció a l'empresa que no estiguin inclosos en la composició a què es refereix el paràgraf anterior. Poden participar-hi, en les mateixes condicions, treballadors de l'empresa que tinguin una qualificació o una informació especial respecte de qüestions concretes que es debatin en aquest òrgan i tècnics en prevenció aliens a l'empresa, sempre que així ho sol·liciti alguna de les representacions en el Comitè.

3. El comitè de seguretat i salut es reuneix cada trimestre i sempre que ho sol·liciti alguna de les seves representacions. El comitè adopta les seves pròpies normes de funcionament.

Les empreses que tinguin diversos centres de treball dotats de comitè de seguretat i salut poden acordar amb els seus treballadors la creació d'un comitè intercentres, amb les funcions que li atribueixi l'acord.

Article 39

Competències i facultats del comitè de seguretat i salut

1. El comitè de seguretat i salut té les competències següents:

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

a) Participar en l'elaboració, posada en pràctica i avaluació dels plans i programes de prevenció de riscos de l'empresa. A aquest efecte, al seu si s'han de debatre, abans de la seva posada en pràctica i pel que fa a la seva incidència en la prevenció de riscos, l'elecció de la modalitat organitzativa de l'empresa i, si s'escau, la gestió realitzada per les entitats especialitzades amb les quals l'empresa hagi concertat la realització d'activitats preventives; els projectes en matèria de planificació, organització del treball i introducció de noves tecnologies, organització i desenvolupament de les activitats de protecció i prevenció a què es refereix l'article 16 d'aquesta Llei i projecte i organització de la formació en matèria preventiva;²⁷

b) Promoure iniciatives sobre mètodes i procediments per a la prevenció efectiva dels riscos i proposar a l'empresa la millora de les condicions o la correcció de les deficiències que hi hagi.

2. En l'exercici de les seves competències, el comitè de seguretat i salut està facultat per:

a) Conèixer directament la situació relativa a la prevenció de riscos al centre de treball, i a aquest efecte fer les visites que consideri oportunes.

b) Conèixer tots els documents i els informes relatius a les condicions de treball que calgui per al compliment de les seves funcions, així com també els procedents de l'activitat del servei de prevenció, si s'escau.

c) Conèixer i analitzar els danys produïts en la salut o en la integritat física dels treballadors, a fi de valorar-ne les causes i proposar les mesures preventives oportunes.

d) Conèixer la memòria i la programació anuals de serveis de prevenció i emetre'n informes.

3. Per tal de fer complir el que disposa aquesta Llei respecte de la col·laboració entre empreses en els supòsits de desenvolupament simultani d'activitats en un mateix centre de treball, es pot acordar la realització de reunions conjuntes dels comitès de seguretat i salut o, si no n'hi ha, dels delegats de prevenció i els empresaris de les empreses que no tinguin aquests comitès, o bé altres mesures d'actuació coordinada.

²⁷ Apartat 1, lletra a, redactat de conformitat amb l'article 8.8 de la Llei 25/2009, de 22 de desembre, de modificació de diverses lleis per a la seva adaptació a la Llei sobre el lliure accés a les activitats de serveis i el seu exercici (BOE núm. 308, de 23 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 40

Col·laboració amb la Inspecció de Treball i Seguretat Social

1. Els treballadors i els seus representants poden recórrer a la Inspecció de Treball i Seguretat Social si consideren que amb les mesures adoptades i els mitjans utilitzats per l'empresari no n'hi ha prou per garantir la seguretat i la salut en el treball.

2. En les visites als centres de treball a fi de comprovar que s'hi compleixi la normativa sobre prevenció de riscos laborals, l'inspector de Treball i Seguretat Social ha de comunicar la seva presència a l'empresari o al seu representant o a la persona inspeccionada, al comitè de seguretat i salut, al delegat de prevenció o, si aquest està absent, als representants legals dels treballadors, a fi que aquests el puguin acompanyar durant la visita i li puguin formular les observacions que creguin oportunes, llevat que consideri que aquestes comunicacions poden perjudicar l'èxit de les seves funcions.

3. La Inspecció de Treball i Seguretat Social ha d'informar els delegats de prevenció sobre els resultats de les visites a què fa referència l'apartat anterior i sobre les mesures que s'hagin adoptat com a conseqüència d'aquelles, així com a l'empresari mitjançant una

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

diligència en el llibre de visites de la Inspecció de Treball i Seguretat Social que ha de tenir cada centre de treball.

4. Les organitzacions sindicals i empresarials més representatives han de ser consultades amb caràcter previ a l'elaboració dels plans d'actuació de la Inspecció de Treball i Seguretat Social en matèria de prevenció de riscos en el treball, en especial dels programes específics per a empreses de menys de sis treballadors, i han de ser informades del resultat d'aquests plans.

CAPÍTOL VI

Obligacions dels fabricants, els importadors i els subministradors

Article 41

Obligacions dels fabricants, els importadors i els subministradors

1. Els fabricants, els importadors i els subministradors de maquinària, equips, productes i estris de treball estan obligats a assegurar que aquests no constitueixen una font de perill per al treballador, sempre que estiguin instal·lats i siguin utilitzats en les condicions, la forma i amb les finalitats que han recomanat.

Els fabricants, els importadors i els subministradors de productes i substàncies químics que s'utilitzin en la feina estan obligats a envasar-los i etiquetar-los de manera que se'n permeti la conservació i la manipulació en condicions de seguretat i que se n'identifiqui clarament el contingut i els riscos per a la seguretat o la salut dels treballadors que en comportin l'emmagatzemament o la utilització.

Els subjectes esmentats en els dos paràgrafs anteriors han de subministrar la informació que indiqui la manera correcta d'utilització per part dels treballadors, les mesures preventives addicionals que s'han de prendre i els riscos laborals que comporten tant el seu ús normal com la manipulació o utilització inadequades.

Els fabricants, els importadors i els subministradors d'elements per a la protecció dels treballadors estan obligats a assegurar-ne l'efectivitat, sempre que estiguin instal·lats i siguin utilitzats en les condicions i de la manera que ells recomanin. A aquest efecte, han de subministrar la informació que indiqui el tipus de risc al qual van dirigits, el nivell de protecció davant del risc que proporcionen i la forma correcta de l'ús i el manteniment.

Els fabricants, els importadors i els subministradors han de proporcionar als empresaris, i aquests obtenir d'aquells, la informació necessària a fi que la utilització i la manipulació de la maquinària, els equips, els productes, les primeres matèries i els estris de treball es produeixin sense riscos per a la seguretat i la salut dels treballadors, així com perquè els empresaris puguin complir les seves obligacions d'informació envers els treballadors.

2. L'empresari ha de garantir que les informacions a què es refereix l'apartat anterior siguin facilitades als treballadors en termes que els siguin comprensibles.

CAPÍTOL VII

Responsabilitats i sancions

Article 42

Responsabilitats i la seva compatibilitat

1. L'incompliment per part dels empresaris de les seves obligacions en matèria de prevenció de riscos laborals dóna lloc a responsabilitats administratives, així com, si s'escau, a responsabilitats penals i civils pels danys i perjudicis que puguin derivar d'aquest incompliment.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

2. Derogat²⁸

3. Les responsabilitats administratives que es derivin del procediment sancionador han de ser compatibles amb les indemnitzacions pels danys i els perjudicis causats i de recàrrec de prestacions econòmiques del sistema de la Seguretat Social que pugui fixar l'òrgan competent d'acord amb el que preveu la normativa reguladora d'aquest sistema.

4. Derogat²⁹

5. Derogat³⁰

²⁸ Apartat 2 derogat per la disposició derogatòria única.2.c del Reial decret legislatiu 5/2000, de 4 d'agost, pel qual s'aprova el text refós de la Llei sobre infraccions i sancions en l'ordre social (BOE núm. 189, de 8 d'agost, i suplement en català núm. 9, de 19 d'agost).

²⁹ Apartat 4 derogat per la disposició derogatòria única.2.c del Reial decret legislatiu 5/2000, de 4 d'agost, pel qual s'aprova el text refós de la Llei sobre infraccions i sancions en l'ordre social (BOE núm. 189, de 8 d'agost, i suplement en català núm. 9, de 19 d'agost).

³⁰ Apartat 5 derogat per la disposició derogatòria única.2.c del Reial decret legislatiu 5/2000, de 4 d'agost, pel qual s'aprova el text refós de la Llei sobre infraccions i sancions en l'ordre social (BOE núm. 189, de 8 d'agost, i suplement en català núm. 9, de 19 d'agost).

Article 43

Requeriments de la Inspecció de Treball i Seguretat Social

1. Quan l'inspector de Treball i Seguretat Social comprovi l'existència d'una infracció en la normativa sobre prevenció de riscos laborals, ha de requerir l'empresari perquè esmeni les deficiències observades, llevat que, per la gravetat i la imminència dels riscos, sigui procedent acordar la paralització prevista en l'article 44. Tot això sens perjudici de la proposta de sanció corresponent, si s'escau.

2. El requeriment formulat per l'inspector de Treball i Seguretat Social s'ha de fer saber per escrit a l'empresari presumptament responsable, tot indicant-li les anomalies o les deficiències apreciades i el termini que té per esmenar-les. Aquest requeriment també s'ha de posar en coneixement dels delegats de prevenció.

Si s'incompleix el requeriment formulat i continuen havent-hi els fets infractors, l'inspector de Treball i Seguretat Social, si no ho ha fet inicialment, ha d'estendre l'acta d'infracció corresponent per aquests fets.

3. Els requeriments efectuats pels funcionaris públics a què es refereix l'article 9.2 d'aquesta Llei, en exercici de les seves funcions de suport i col·laboració amb la Inspecció de Treball i Seguretat Social, s'han de practicar amb els requisits i els efectes establerts a l'apartat anterior, i es poden reflectir en el Llibre de Visites de la Inspecció de Treball i Seguretat Social, en la forma que es determini per reglament.³¹

³¹ Apartat 3 afegit per l'article 6 de la Llei 54/2003, de 12 de desembre, de reforma del marc normatiu de la prevenció de riscos laborals (BOE núm. 298, de 13 de desembre, i suplement en català núm. 25, de 16 de desembre).

Article 44

Paralització de treballs

1. Quan l'inspector de Treball i Seguretat Social comprovi que la inobservança de la normativa sobre prevenció de riscos laborals implica, segons el seu parer, un risc greu i

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

imminent per a la seguretat i la salut dels treballadors, pot ordenar la paralització immediata d'aquests treballs o aquestes tasques. Aquesta mesura s'ha de comunicar a l'empresa responsable, que l'ha de posar en coneixement immediat dels treballadors afectats, del comitè de seguretat i salut, del delegat de prevenció o, si no hi fos, dels representants del personal. L'empresa responsable ha de retre compte a l'inspector de Treball i Seguretat Social del compliment d'aquesta notificació.

L'inspector de Treball i Seguretat Social ha de traslladar la seva decisió de manera immediata a l'autoritat laboral. L'empresa, sens perjudici del compliment immediat d'aquesta decisió, la pot impugnar davant l'autoritat laboral en el termini de tres dies hàbils, impugnació que s'ha de resoldre en un termini màxim de vint-i-quatre hores. Aquesta resolució és executiva, sens perjudici dels recursos que siguin procedents.

La paralització dels treballs l'ha d'aixecar la Inspecció de Treball i Seguretat Social que l'hagi decretada, o l'empresari tan bon punt s'esmenin les causes que la van motivar, i, en aquest últim cas, ho ha de comunicar immediatament a la Inspecció de Treball i Seguretat Social.

2. Els supòsits de paralització que regula aquest article, així com els que estableix la normativa reguladora de les activitats previstes en l'apartat 2 de l'article 7 d'aquesta Llei, s'entenen, en qualsevol cas, sens perjudici del pagament del salari o de les indemnitzacions que siguin procedents i de les mesures que es puguin arbitrar per garantir-los.

Article 45

Infraccions administratives

1. [Paràgraf derogat]³²

[Paràgraf derogat]³³

Això no obstant, en l'àmbit de les relacions del personal civil al servei de les administracions públiques, les infraccions són objecte de responsabilitats mitjançant la imposició, per resolució de l'autoritat competent, de la realització de les mesures correctores dels incompliments corresponents, d'acord amb el procediment que s'estableixi a aquest efecte.

En l'àmbit de l'Administració general de l'Estat, correspon al Govern la regulació d'aquest procediment, que s'ha d'ajustar als principis següents:

a) El procediment l'ha d'iniciar l'òrgan competent de la Inspecció de Treball i Seguretat Social per ordre superior, o bé per iniciativa pròpia o a petició dels representants del personal.

b) Després de la seva actuació, la Inspecció ha d'efectuar un requeriment sobre les mesures que cal adoptar i el seu termini d'execució, el qual s'ha de traslladar a la unitat administrativa inspeccionada per tal de formular al·legacions.

c) En cas de discrepància entre els ministres competents com a conseqüència de l'aplicació d'aquest procediment, les actuacions s'han d'eleva al Consell de Ministres per a la seva decisió final.

2. Derogat³⁴

³² Apartat 1, paràgraf 1r, derogat per la disposició derogatòria única.2.c del Reial decret legislatiu 5/2000, de 4 d'agost, pel qual s'aprova el text refós de la Llei sobre infraccions i sancions en l'ordre social (BOE núm. 189, de 8 d'agost, i suplement en català núm. 9, de 19 d'agost).

³³ Apartat 1, paràgraf 2n, derogat per la disposició derogatòria única.2.c del Reial decret legislatiu 5/2000, de 4 d'agost, pel qual s'aprova el text refós de la Llei sobre infraccions i sancions en l'ordre social (BOE núm. 189, de 8 d'agost, i suplement en català núm. 9, de 19 d'agost).

³⁴ Apartat 2 derogat per la disposició derogatòria única.2.c del Reial decret legislatiu 5/2000, de 4 d'agost, pel qual s'aprova el text refós de la Llei sobre infraccions i sancions en l'ordre social (BOE núm. 189, de 8 d'agost, i suplement en català núm. 9, de 19 d'agost).

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

Article 46³⁵
Derogat

³⁵ Article derogat per la disposició derogatòria única.2.c del Reial decret legislatiu 5/2000, de 4 d'agost, pel qual s'aprova el text refós de la Llei sobre infraccions i sancions en l'ordre social (BOE núm. 189, de 8 d'agost, i suplement en català núm. 9, de 19 d'agost).

Article 47³⁶
Derogat

³⁶ Article derogat per la disposició derogatòria única.2.c del Reial decret legislatiu 5/2000, de 4 d'agost, pel qual s'aprova el text refós de la Llei sobre infraccions i sancions en l'ordre social (BOE núm. 189, de 8 d'agost, i suplement en català núm. 9, de 19 d'agost).

Article 48³⁷
Derogat

³⁷ Article derogat per la disposició derogatòria única.2.c del Reial decret legislatiu 5/2000, de 4 d'agost, pel qual s'aprova el text refós de la Llei sobre infraccions i sancions en l'ordre social (BOE núm. 189, de 8 d'agost, i suplement en català núm. 9, de 19 d'agost).

Article 49³⁸
Derogat

³⁸ Article derogat per la disposició derogatòria única.2.c del Reial decret legislatiu 5/2000, de 4 d'agost, pel qual s'aprova el text refós de la Llei sobre infraccions i sancions en l'ordre social (BOE núm. 189, de 8 d'agost, i suplement en català núm. 9, de 19 d'agost).

Article 50³⁹
Derogat

³⁹ Article derogat per la disposició derogatòria única.2.c del Reial decret legislatiu 5/2000, de 4 d'agost, pel qual s'aprova el text refós de la Llei sobre infraccions i sancions en l'ordre social (BOE núm. 189, de 8 d'agost, i suplement en català núm. 9, de 19 d'agost).

Article 51⁴⁰
Derogat

⁴⁰ Article derogat per la disposició derogatòria única.2.c del Reial decret legislatiu 5/2000, de 4 d'agost, pel qual s'aprova el text refós de la Llei sobre infraccions i sancions en l'ordre social (BOE núm. 189, de 8 d'agost, i suplement en català núm. 9, de 19 d'agost).

Article 52⁴¹
Derogat

⁴¹ Article derogat per la disposició derogatòria única.2.c del Reial decret legislatiu 5/2000, de 4 d'agost, pel qual s'aprova el text refós de la Llei sobre infraccions i sancions en l'ordre social (BOE núm. 189, de 8 d'agost, i suplement en català núm. 9, de 19 d'agost).

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

Article 53

Suspensió o tancament del centre de treball

El Govern o, si s'escau, els òrgans de govern de les comunitats autònomes amb competències en la matèria, quan concorrin circumstàncies de gravetat excepcional en les infraccions en matèria de seguretat i salut en el treball, poden acordar la suspensió de les activitats laborals durant un temps determinat o, en cas extrem, el tancament del centre de treball corresponent, sens perjudici, en qualsevol cas, del pagament del salari o de les indemnitzacions que siguin procedents i de les mesures que es puguin arbitrar per a garantir-los.

Article 54

Limitacions a la facultat de contractar amb l'Administració

Les limitacions de la facultat de contractar amb l'Administració per la comissió de delictes o per infraccions administratives molt greus en matèria de seguretat i salut en el treball es regiran pel que estableix la Llei 13/1995, de 18 de maig, de contractes de les administracions públiques.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Disposició addicional primera

Definicions a l'efecte de la Seguretat Social

Sens perjudici de la utilització de les definicions que conté aquesta Llei en l'àmbit de la normativa sobre prevenció de riscos laborals, tant la definició dels conceptes d'accident laboral, malaltia professional, accident no laboral i malaltia comuna, com el règim jurídic establert per a aquestes contingències en la normativa de la Seguretat Social, continuen sent aplicables en els termes i a l'efecte que preveu aquest àmbit normatiu.

Disposició addicional segona

Reordenació orgànica

Queda extingida l'Organització dels Serveis Mèdics d'Empresa, les funcions de la qual passen a ser exercides per l'Administració sanitària competent en els termes d'aquesta Llei. Els recursos i les funcions que tenen atribuïts actualment l'Institut Nacional de Medicina i Seguretat del Treball i l'Escola Nacional de Medicina del Treball s'adscriuen a les unitats, els organismes o les entitats del Ministeri de Sanitat i Consum i han de ser desenvolupades per aquestes unitats i aquests organismes o aquestes entitats, d'acord amb la seva organització i la distribució interna de competències.

L'Institut Nacional de Silicosis manté la seva condició de centre de referència nacional de prevenció tecnosanitària de les malalties professionals que afecten el sistema cardiorespiratori.

Disposició addicional tercera

Caràcter bàsic

1. Aquesta Llei i també les normes reglamentàries que dicti el Govern en virtut del que estableix l'article 6 constitueixen legislació laboral, dictada a l'empara de l'article 149.1.7a de la Constitució.

2. Respecte del personal civil amb relació de caràcter administratiu o estatutari al servei de les administracions públiques, aquesta Llei és aplicable en els termes següents:

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

a) Els articles que s'especifiquen tot seguit constitueixen normes bàsiques en el sentit que preveu l'article 149.1.18 de la Constitució:

2.

3, apartats 1 i 2, excepte el paràgraf segon.

4.

5, apartat 1

12.

14, apartats 1 i 2, excepte la remissió al capítol IV, apartats 3, 4 i 5.

15.

16.

17.

18, apartats 1 i 2, excepte la remissió al capítol V.

19, apartats 1 i 2, excepte la referència a la impartició per mitjans propis o concertats.

20.

21.

22.

23.

24, apartats 1, 2, 3 i 6.

25.

26.

28, apartats 1, paràgrafs primer i segon, 2, 3 i 4, excepte el que fa referència a les empreses de treball temporal.

29.

30, apartats 1, 2, excepte la remissió a l'article 6.1.a, 3 i 4, excepte la remissió al Text refós de la Llei de l'estatut dels treballadors.

31, apartats 1, excepte la remissió a l'article 6.1.a, 2, 3 i 4.

32 bis.

33.

34, apartats 1, paràgraf primer, 2 i 3, excepte el paràgraf segon.

35, apartats 1, 2, paràgraf primer, 4, paràgraf tercer.

36, excepte les referències al Comitè de Seguretat i Salut.

37, apartats 2 i 4.

42, apartat 1.

45, apartat 1, paràgraf tercer.

Disposició addicional quarta. Designació de delegats de prevenció en supòsits especials.

Disposició transitòria, apartat tercer.

Tenen aquest mateix caràcter bàsic, en el que correspongui, les normes reglamentàries que dicti el Govern en virtut del que estableix l'article 6 d'aquesta Llei.⁴²

b) En l'àmbit de les comunitats autònomes i les entitats locals, les funcions que la Llei atribueix a les autoritats laborals i a la Inspecció de Treball i Seguretat Social poden ser atribuïdes a òrgans diferents.

c) La resta de preceptes són d'aplicació general si no hi ha una normativa específica dictada per les administracions públiques, llevat del que els sigui inaplicable per la seva pròpia naturalesa jurídicolaboral.

3. L'article 54 constitueix legislació bàsica de contractes administratius, dictada a l'empara de l'article 149.1.18a de la Constitució.

⁴² Apartat 2, lletra a, redactat de conformitat amb la disposició addicional única de la Llei 54/2003, de 12 de desembre, de reforma del marc normatiu de la prevenció de riscos laborals (BOE núm. 298, de 13 de desembre, i suplement en català núm. 25, de 16 de desembre), en tant que afegeix a la relació d'articles l'apartat 6 de l'article 24 i l'article 32 bis.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

Disposició addicional quarta

Designació de delegats de prevenció en supòsits especials

Als centres de treball que no tinguin representants dels treballadors pel fet que no hi ha treballadors amb prou antiguitat per ser electors o elegibles a les eleccions per a representants del personal, els treballadors poden elegir per majoria un treballador que exerceixi les competències del delegat de prevenció, el qual ha de tenir les facultats, les garanties i les obligacions del secret professional d'aquests delegats. La seva actuació cessa en el moment que es compleixin els requisits d'antiguitat necessaris per poder fer l'elecció de representants del personal, i es prorroga pel temps indispensable per a la realització efectiva de l'elecció.

Disposició addicional cinquena

Fundació

1. Adscrita a la Comissió Nacional de Seguretat i Salut en el treball s'ha de crear una fundació la finalitat de la qual ha de ser promoure la millora de les condicions de seguretat i salut en el treball, especialment a les empreses petites, mitjançant accions d'informació, assistència tècnica, formació i promoció del compliment de la normativa de prevenció de riscos.

Per al compliment de les seves finalitats, s'ha de dotar la fundació d'un patrimoni amb càrrec al Fons de prevenció i rehabilitació procedent de l'excés d'excedents de la gestió realitzada per les mútues d'accidents de treball i malalties professionals de la Seguretat Social. La quantia total d'aquest patrimoni no ha d'excedir del 20% del Fons esmentat i s'ha de determinar en la data d'entrada en vigor d'aquesta Llei.

Els estatuts de la fundació han de ser aprovats per la Comissió Nacional de Seguretat i Salut en el Treball, amb el vot favorable dels dos terços dels seus membres.

A l'efecte d'aconseguir un millor compliment de les seves finalitats, se n'ha d'articular la col·laboració amb la Inspecció de Treball i Seguretat Social.

La planificació, el desenvolupament i el finançament d'accions en els diversos àmbits territorials ha de tenir en consideració la població ocupada, la grandària de les empreses i els índexs de sinistralitat laboral.

Els pressupostos que la fundació assigni als àmbits territorials autonòmics que tinguin assumides competències d'execució de la legislació laboral en matèria de seguretat i higiene en el treball, s'han d'atribuir per a la seva gestió als òrgans tripartits i de participació institucional que hi hagi en aquests àmbits i que siguin de naturalesa similar a la Comissió Nacional de Seguretat i Salut en el Treball.

En els sectors d'activitat en què hi hagi fundacions d'àmbit sectorial, constituïdes per empresaris i treballadors, que tinguin entre les seves finalitats promoure les activitats destinades a la millora de les condicions de seguretat i salut en el treball, el desenvolupament dels objectius i finalitats de la fundació s'ha de dur a terme, sempre, en coordinació amb aquestes fundacions.⁴³

2. Amb la finalitat de garantir la regularitat en el compliment dels fins de les de la Fundació, s'hi poden fer aportacions patrimonials, amb càrrec al Fons de prevenció i rehabilitació esmentat en l'apartat anterior, amb la periodicitat i en la quantia que es determinin per reglament.⁴⁴

⁴³ Apartat 1 numerat per la disposició addicional 47a de la Llei 30/2005, de 29 de desembre, de pressupostos generals de l'Estat per a l'any 2006 (BOE núm. 312, de 30 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 2 de gener de 2006).

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

---

⁴⁴ Apartat 2 afegit per la disposició addicional 47a de la Llei 30/2005, de 29 de desembre, de pressupostos generals de l'Estat per a l'any 2006 (BOE núm. 312, de 30 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 2 de gener de 2006).

Disposició addicional sisena

Constitució de la Comissió Nacional de Seguretat i Salut en el Treball

El Govern, en el termini de tres mesos a partir de la vigència d'aquesta Llei, ha de regular la composició de la Comissió Nacional de Seguretat i Salut en el Treball. La Comissió s'ha de constituir dins el termini dels trenta dies següents.

Disposició addicional setena

Compliment de la normativa de transport de mercaderies perilloses

El que disposa aquesta Llei s'entén sens perjudici del compliment de les obligacions derivades de la regulació en matèria de transport de mercaderies perilloses.

Disposició addicional vuitena

Plans d'organització d'activitats preventives

Cada departament ministerial, en el termini de sis mesos des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei i després d'haver consultat prèviament les organitzacions sindicals més representatives, ha d'elevat al Consell de Ministres una proposta d'acord en què s'estableixi un pla d'organització de les activitats preventives al departament corresponent i als centres, organismes i establiments de tota mena que en depenguin.

Cal necessàriament que acompanyi la proposta una memòria explicativa del cost econòmic de l'organització proposada, així com també el calendari d'execució del pla, amb les previsions pressupostàries que s'hi adequin.

Disposició addicional novena

Establiments militars

1. El Govern, en el termini de sis mesos, després d'haver consultat prèviament les organitzacions sindicals més representatives i a proposta dels ministres de Defensa i de Treball i Seguretat Social, ha d'adaptar les normes dels capítols III i V d'aquesta Llei a les exigències de la defensa nacional, a les peculiaritats orgàniques i al règim vigent de representació del personal en els establiments militars.

2. Continuen vigents les disposicions sobre organització i competència de l'autoritat laboral i Inspecció de Treball en l'àmbit de l'Administració militar contingudes en el Reial decret 2205/1980, de 13 de juny, dictat en desplegament de la disposició final setena de l'Estatut dels treballadors.

Disposició addicional novena bis⁴⁵

Personal militar

El que preveuen els capítols III, V i VII d'aquesta Llei s'aplica d'acord amb la normativa específica militar.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

---

⁴⁵ Disposició addicional afegida per la disposició final 2a.2 de la Llei 31/2006, de 18 d'octubre, sobre implicació dels treballadors en les societats anònimes i cooperatives europees (BOE núm. 250, de 19 d'octubre, i suplement en català núm. 23, d'1 de novembre).

Disposició addicional desena

Societats cooperatives

El procediment per a la designació dels delegats de prevenció que regula l'article 35 d'aquesta Llei en les societats cooperatives que no tinguin assalariats ha d'estar previst en els seus estatuts o bé ser objecte d'acord en assemblea general.

Quan, a més dels socis que presten la seva feina personal, hi hagi assalariats, s'han de computar tots dos col·lectius a l'efecte del que disposa el número 2 de l'article 35. En aquest cas, la designació dels delegats de prevenció l'han de fer conjuntament els socis que presten la seva feina i els treballadors assalariats o, si s'escau, els seus representants.

Disposició addicional onzena

Modificació de l'Estatut dels treballadors en matèria de permisos retribuïts

S'afegeix una lletra *f* a l'apartat 3 de l'article 37 del Text refós de la Llei de l'estatut dels treballadors, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1995, de 24 de març, que diu el següent:

"f) Durant el temps indispensable per a la realització d'exàmens prenatals i tècniques de preparació al part que s'hagin de fer dins la jornada de treball".

Disposició addicional dotzena

Participació institucional en les comunitats autònomes

A les comunitats autònomes, la participació institucional es durà a terme, quant a la seva estructura i organització, d'acord amb les competències que tinguin en matèria de seguretat i salut laboral.

Disposició addicional tretzena

Fons de prevenció i rehabilitació

Els recursos del Fons de prevenció i rehabilitació procedents de l'excés d'excedents de la gestió realitzada per les mútues d'accidents de treball i malalties professionals de la Seguretat Social a què fa referència l'article 73 del Text refós de la Llei general de la Seguretat Social s'han de destinar en la quantia que es determini per reglament a les activitats que puguin desenvolupar com a serveis de prevenció les mútues d'accidents de treball i malalties professionals de la Seguretat Social, d'acord amb el que preveu l'article 32 d'aquesta Llei.

Disposició addicional catorzena⁴⁶

Presència de recursos preventius a les obres de construcció

1. El que disposa l'article 32 bis de la Llei de prevenció de riscos laborals és aplicable a les obres de construcció regulades pel Reial decret 1627/1997, de 24 d'octubre, pel qual s'estableixen les disposicions mínimes de seguretat i salut a les obres de construcció, amb les especialitats següents:

a) La presència preceptiva de recursos preventius s'ha d'aplicar a cada contractista.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

b) En el cas que preveu l'apartat 1, paràgraf a, de l'article 32 bis, la presència dels recursos preventius de cada contractista és necessària quan, durant l'obra, es duguin a terme treballs amb riscos especials, tal com defineix el Reial decret esmentat.

c) La presència preceptiva de recursos preventius té com a objecte vigilar el compliment de les mesures incloses en el pla de seguretat i salut en el treball, i comprovar-ne l'eficàcia.

2. El que disposa l'apartat anterior s'entén sense perjudici de les obligacions del coordinador en matèria de seguretat i salut durant l'execució de l'obra.

⁴⁶ Disposició addicional afegida per l'article 7 de la Llei 54/2003, de 12 de desembre, de reforma del marc normatiu de la prevenció de riscos laborals (BOE núm. 298, de 13 de desembre, i suplement en català núm. 25, de 16 de desembre).

Disposició addicional quinzena⁴⁷ *Habilitació de funcionaris públics*

Per poder exercir les funcions que estableix l'apartat 2 de l'article 9 d'aquesta Llei, els funcionaris públics de les comunitats autònomes han de tenir una habilitació específica expedida per la seva comunitat autònoma, en els termes que es determinin per reglament.

En tot cas, aquests funcionaris han de pertànyer als grups de titulació A o B i acreditar formació específica en matèria de prevenció de riscos laborals.

⁴⁷ Disposició addicional afegida per l'article 8 de la Llei 54/2003, de 12 de desembre, de reforma del marc normatiu de la prevenció de riscos laborals (BOE núm. 298, de 13 de desembre, i suplement en català núm. 25, de 16 de desembre).

Disposició addicional setzena⁴⁸ *Acreditació de la formació*

Les entitats públiques o privades que pretenguin desenvolupar activitats formatives en matèria de prevenció de riscos laborals de les previstes a la disposició transitòria tercera del Reial decret 39/1997, de 17 de gener, pel qual s'aprova el Reglament dels serveis de prevenció, han d'acreditar la seva capacitat mitjançant una declaració responsable davant l'autoritat laboral competent sobre el compliment dels requisits que es determinin per reglament.

⁴⁸ Disposició addicional afegida per l'article 8.9 de la Llei 25/2009, de 22 de desembre, de modificació de diverses lleis per a la seva adaptació a la Llei sobre el lliure accés a les activitats de serveis i el seu exercici (BOE núm. 308, de 23 de desembre, i suplement en català de la mateixa data).

Disposició addicional dissetena⁴⁹ *Assessorament tècnic a les empreses de fins a vint-i-cinc treballadors*

En compliment de l'apartat 5 de l'article 5 i dels articles 7 i 8 d'aquesta Llei, el Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social i l'Institut Nacional de Seguretat i Higiene en el Treball, en col·laboració amb les comunitats autònomes i els agents socials, han de prestar un assessorament tècnic específic en matèria de seguretat i salut en el treball a les empreses de fins a vint-i-cinc treballadors.

Aquesta actuació consisteix en el disseny i la posada en marxa d'un sistema adreçat a facilitar a l'empresari l'assessorament necessari per a l'organització de les seves activitats preventives, impulsant el compliment efectiu de les obligacions preventives de manera simplificada.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

---

⁴⁹ Disposició addicional afegida per l'article 39.2 de la Llei 14/2013, de 27 de setembre, de suport als emprenedors i la seva internacionalització (BOE núm. 233, de 28 de setembre, i suplement en català de la mateixa data).

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Disposició transitòria primera

Aplicació de disposicions més favorables

1. El que disposen els articles 36 i 37 d'aquesta Llei en matèria de competències, facultats i garanties dels delegats de prevenció s'entén sens perjudici del respecte a les disposicions més favorables per a l'exercici dels drets d'informació, consulta i participació dels treballadors en la prevenció de riscos laborals prevista als convenis col·lectius vigents en la data de la seva entrada en vigor.

2. Els òrgans específics de representació dels treballadors en matèria de prevenció de riscos laborals que, si s'escau, hagin estat previstos en els convenis col·lectius a què es refereix l'apartat anterior i que estiguin dotats d'un règim de competències, facultats i garanties que respecti el contingut mínim que estableixen els articles 36 i 37 d'aquesta Llei, poden continuar en l'exercici de les seves funcions, en substitució dels delegats de prevenció, llevat que l'òrgan de representació legal dels treballadors decideixi la designació d'aquests delegats d'acord amb el procediment de l'article 35.

3. El que disposen els apartats anteriors també és aplicable als acords conclusos en l'àmbit de la funció pública a l'empara del que disposa la Llei 7/1990, de 19 de juliol, sobre negociació col·lectiva i participació en la determinació de les condicions de treball dels empleats públics.

Disposició transitòria segona

Mentre no s'aprovi el Reglament regulador dels serveis de prevenció de riscos laborals s'entén que les mútues d'accidents de treball i malalties professionals de la Seguretat Social compleixen el requisit que preveu l'article 31.5 d'aquesta Llei.

DISPOSICIONS DEROGATÒRIES

Disposició derogatòria única

Abast de la derogació

Queden derogades totes les disposicions que s'oposin a aquesta Llei i específicament:

a) Els articles 9, 10, 11, 36, apartat 2, 39 i 40, paràgraf segon, de la Llei 8/1988, de 7 d'abril, sobre infraccions i sancions en l'ordre social.

b) El Decret de 26 de juliol de 1957, pel qual es fixen els treballs prohibits a dones i menors, en els aspectes de la seva normativa referents al treball de les dones, mentre que es mantenen en vigor les normatives referents al treball dels menors fins que el Govern desenvolupi les previsions que conté l'apartat 2 de l'article 27.

c) El Decret d'11 de març de 1971, sobre constitució, composició i funcions dels comitès de seguretat i higiene en el treball.

d) Els títols I i III de l'Ordenança general de seguretat i higiene en el treball, aprovats per l'Ordre de 9 de març de 1971.

En tot allò que no s'oposi al que preveu aquesta Llei, i fins que es dictin els reglaments a què fa referència l'article 6, continua essent aplicable la regulació de les matèries compreses en

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

l'article esmentat contingudes en el títol II de l'Ordenança general de seguretat i higiene en el treball o altres normes que continguin previsions específiques sobre aquestes matèries, així com també l'Ordre del Ministeri de Treball de 16 de desembre de 1987, que estableix els models per notificar els accidents laborals. De la mateixa manera, continuen vigents les disposicions reguladores dels serveis mèdics d'empresa fins que es desenvolupin de manera reglamentària les previsions d'aquesta Llei sobre serveis de prevenció. El personal que pertany a aquests serveis en la data d'entrada en vigor d'aquesta Llei s'ha d'integrar en els serveis de prevenció de les empreses corresponents, quan aquests quedin constituïts, sens perjudici que continuïn efectuant les funcions que tinguin atribuïdes diferents de les pròpies del servei de prevenció.

Aquesta Llei no afecta la vigència de les disposicions especials sobre prevenció de riscos professionals en les explotacions mineres, contingudes en el capítol IV del Reial decret 3255/1983, de 21 de desembre, pel qual s'aprova l'Estatut del miner, i les seves normes de desplegament, així com les del Reial decret 2857/1978, de 25 d'agost, pel qual s'aprova el Reglament general per al règim de la mineria, i el Reial decret 863/1985, de 2 d'abril, pel qual s'aprova el Reglament general de normes bàsiques de seguretat minera, i les seves disposicions complementàries.

DISPOSICIONS FINALS

Disposició final primera

Actualització de sancions

El Govern pot actualitzar la quantia de les sancions a què fa referència l'apartat 4 de l'article 49 a proposta del ministre de Treball i Seguretat Social i adaptar-la segons l'atribució de competències que preveu l'apartat 1 de l'article 52 d'aquesta Llei.

Disposició final segona

Entrada en vigor

Aquesta Llei entrarà en vigor tres mesos després que hagi estat publicada en el *Butlletí Oficial de l'Estat*.

1848 *REAL DECRETO 171/2004, de 30 de enero, por el que se desarrolla el artículo 24 de la Ley 31/1995, de 8 de noviembre, de Prevención de Riesgos Laborales, en materia de coordinación de actividades empresariales.*

El diálogo social desarrollado entre el Gobierno y las organizaciones empresariales y sindicales desde octubre de 2002 en la Mesa de Diálogo Social en materia de Prevención de Riesgos Laborales y el diálogo institucional entre el Gobierno y las comunidades autónomas en el seno de la Conferencia Sectorial de Asuntos Laborales dieron lugar el 30 de diciembre de 2002 a un diagnóstico común sobre los problemas e insuficiencias apreciados en materia de prevención de riesgos laborales y a una serie de propuestas para su solución acordadas entre el Gobierno, la Confederación Española de Organizaciones Empresariales, la Confederación Española de la Pequeña y la Mediana Empresa, Comisiones Obreras y la Unión General de Trabajadores, propuestas que fueron referendadas posteriormente por el Pleno de la Comisión Nacional de Seguridad y Salud en el Trabajo de 29 de enero de 2003.

Ese doble diálogo se ha visto respaldado con la aprobación de la Ley 54/2003, de 12 de diciembre, de reforma del marco normativo de la prevención de riesgos laborales, que, por lo que aquí interesa, añade un apartado 6 al artículo 24 de la Ley 31/1995, de 8 de noviembre, de Prevención de Riesgos Laborales, por el que se establece de manera expresa la necesidad de desarrollar reglamentariamente las previsiones que en materia de coordinación de actividades empresariales regula el citado artículo.

Debe igualmente recordarse que, dentro de las propuestas de la Mesa de Diálogo Social sobre Prevención de Riesgos Laborales, los agentes sociales habían acordado iniciar un proceso de diálogo con vistas a la aprobación por el Gobierno de un texto para el desarrollo reglamentario del artículo 24 de la Ley 31/1995, de 8 de noviembre, de Prevención de Riesgos Laborales. En este sentido, los interlocutores sociales remitieron el pasado mes de julio al Gobierno un conjunto de criterios comunes para el desarrollo de los apartados 1 y 2 del artículo 24 de la Ley 31/1995, de 8 de noviembre, de Prevención de Riesgos Laborales, así como una serie de consideraciones más generales para el desarrollo de su apartado 3.

Este real decreto viene a dar cumplimiento al mandato de desarrollar reglamentariamente el artículo 24 de la Ley 31/1995, de 8 de noviembre, de Prevención de Riesgos Laborales, y toma como base para ello los criterios comunes y consideraciones generales consensuados por los agentes sociales.

En esta norma son objeto de tratamiento los distintos supuestos en los que, conforme al citado artículo, es necesaria la coordinación de actividades empresariales y los medios que deben establecerse con esta finalidad, buscando siempre un adecuado equilibrio entre la seguridad y la salud de los trabajadores y la flexibilidad en la aplicación por las empresas que incida en la reducción de los indeseados índices de siniestralidad laboral.

Por un lado, la seguridad y la salud de los trabajadores. En este sentido, este real decreto supone un nuevo paso para combatir la siniestralidad laboral y, por tanto, su aprobación servirá para reforzar la seguridad y la salud en el trabajo en los supuestos de concurrencia de actividades empresariales en un mismo centro de trabajo, esto es, en los casos cada día más habituales en que un empresario subcontrata con otras empresas la realización de obras o servicios en su centro de trabajo.

Por otro lado, la flexibilidad en la aplicación por las empresas, referida a que el desarrollo y precisión de

lo establecido en el artículo 24 de la Ley 31/1995, de 8 de noviembre, de Prevención de Riesgos Laborales, se lleva a cabo mediante la oferta de un abanico de posibilidades que permitirá en cada caso la elección de los medios más adecuados y, por ello, más eficientes para coordinar las actividades empresariales en materia de prevención de riesgos laborales. Al mismo tiempo, esa elección exigirá una real implicación en la coordinación de actividades empresariales que alejará un siempre bien censurado cumplimiento meramente formal.

Con objeto de establecer las disposiciones mínimas que los diferentes empresarios que coinciden en un mismo centro de trabajo habrán de poner en práctica para prevenir los riesgos laborales derivados de la concurrencia de actividades empresariales y, por tanto, para que esta concurrencia no repercuta en la seguridad y la salud de los trabajadores de las empresas concurrentes, el real decreto se estructura en seis capítulos, tres disposiciones adicionales y una disposición final.

En el capítulo I se aborda la definición de tres elementos, presentes en el artículo 24 de la Ley 31/1995, de 8 de noviembre, de Prevención de Riesgos Laborales, tan esenciales como debatidos y, por ello, de obligada clarificación aquí: se trata de centro de trabajo, empresario titular del centro de trabajo y empresario principal. Se completa este capítulo estableciendo los objetivos que la coordinación de actividades empresariales para la prevención de riesgos laborales ha de satisfacer, objetivos de la coordinación que constituyen una de las piedras angulares del real decreto y que, por tanto, deben ser cumplidos por cuantos, estando en alguna de las situaciones de concurrencia previstas en la Ley 31/1995, de 8 de noviembre, de Prevención de Riesgos Laborales, deben cooperar y coordinar sus actividades preventivas.

El capítulo II se dedica al desarrollo del apartado 1 del artículo 24 de la Ley 31/1995, de 8 de noviembre, de Prevención de Riesgos Laborales, referido a todos los supuestos en que en un mismo centro de trabajo desarrollen actividades trabajadores de dos o más empresas, regulándose, en primer lugar, el deber de cooperar, que implica para las empresas concurrentes informarse recíprocamente antes del inicio de las actividades en el mismo centro de trabajo sobre los riesgos específicos de tales actividades que puedan afectar a los trabajadores de las demás empresas. Tal información será tenida en cuenta por los empresarios concurrentes al cumplir lo previsto en el artículo 16 de la Ley 31/1995, de 8 de noviembre, de Prevención de Riesgos Laborales. A esto se une la transmisión de tales informaciones, pues el deber de cooperar se completa con la información que cada empresario ha de dar a sus respectivos trabajadores de los riesgos derivados de la concurrencia de actividades empresariales en el mismo centro de trabajo. En cumplimiento del deber de cooperación, los empresarios concurrentes en el centro de trabajo establecerán los medios de coordinación para la prevención de riesgos laborales que consideren necesarios y pertinentes en los términos previstos en el capítulo V, precisando que para ello se tendrá en cuenta junto a la peligrosidad de las actividades desarrolladas en el centro de trabajo, el número de trabajadores y la duración de la concurrencia de actividades.

El capítulo III, que desarrolla el apartado 2 del artículo 24 de la Ley 31/1995, de 8 de noviembre, de Prevención de Riesgos Laborales, está centrado en el papel del empresario titular del centro donde se lleven a cabo las actividades de los trabajadores de dos o más empresas. El empresario titular debe cumplir, debido a su condición de persona que ostenta la capacidad de poner a disposición y gestionar el centro de trabajo, determinadas medidas en materia de información e ins-

trucciones en relación con los otros empresarios concurrentes.

El capítulo IV desarrolla el apartado 3 del artículo 24 de la Ley 31/1995, de 8 de noviembre, de Prevención de Riesgos Laborales, y se refiere al deber de vigilancia encomendado por la ley a las empresas que contraten o subcontraten con otras la realización de obras o servicios correspondientes a la propia actividad de aquéllas y que se desarrolla en sus propios centros de trabajo. El deber de vigilancia, sin perjuicio de lo establecido en el artículo 42.3 del texto refundido de la Ley de Infracciones y Sanciones en el Orden Social, aprobado por el Real Decreto legislativo 5/2000, de 4 de agosto, da lugar a la realización de determinadas comprobaciones por parte del empresario principal: que la empresa contratista o subcontratista dispone de la evaluación de los riesgos y de planificación de la actividad preventiva, que dichas empresas han cumplido sus obligaciones en materia de formación e información y que han establecido los medios de coordinación necesarios.

El real decreto tiene adecuadamente en cuenta lo dispuesto en el apartado 5 del artículo 24 de la Ley 31/1995, de 8 de noviembre, de Prevención de Riesgos Laborales, subrayando que los deberes de cooperación y de información afectan a los trabajadores autónomos de la misma forma que a las empresas cuyos trabajadores desarrollen actividades en un mismo centro de trabajo.

El capítulo V de la norma, aplicable a las diversas situaciones en que puede darse la concurrencia, está dedicado a los medios de coordinación. Comienza con una relación no exhaustiva de ellos, entre los que los empresarios podrán optar según el grado de peligrosidad de las actividades desarrolladas en el centro de trabajo, el número de trabajadores de las empresas presentes y la duración de la concurrencia de actividades: intercambio de información y comunicaciones, reuniones de coordinación de las empresas, presencia en el centro de trabajo de los recursos preventivos... Debe resaltarse que lo importante son los objetivos perseguidos con la coordinación de las actividades empresariales para la prevención de los riesgos laborales, y que los medios adquieren su relevancia en la medida en que resulten idóneos para la consecución de tales objetivos.

A continuación se regula la determinación de los medios de coordinación, respecto de la que se reconoce la iniciativa para su establecimiento del empresario titular del centro de trabajo cuyos trabajadores desarrollen actividades en él o, en su defecto, del empresario principal. Concluye este capítulo dedicando especial atención a la designación de una o más personas como encargadas de la coordinación de actividades preventivas, que es destacada por la norma al considerarse como medio preferente de coordinación en determinadas situaciones en que la coordinación resulta especialmente compleja y presenta ciertas dificultades.

Por último, el capítulo VI está dedicado, en el marco de la normativa vigente, a los derechos de los representantes de los trabajadores, y destaca, junto a la información a los delegados de prevención o, en su defecto, representantes legales de los trabajadores sobre las situaciones de concurrencia de actividades empresariales en el centro de trabajo, su participación en tales situaciones en la medida en que repercuta en la seguridad y salud de los trabajadores por ellos representados. Se contempla asimismo la posibilidad ya apuntada por el artículo 39 de la Ley 31/1995, de 8 de noviembre, de Prevención de Riesgos Laborales, de realización de reuniones conjuntas de los comités de seguridad y salud, matizándose que dichas reuniones podrán ser con los propios empresarios cuando la empresa carezca de dicho comité.

Concluye el real decreto con una disposición adicional relativa a su aplicación en las obras de construcción. Si bien las obras se seguirán rigiendo por su normativa específica y sus propios medios de coordinación sin alterar las obligaciones actualmente vigentes (estudio de seguridad y salud en el trabajo durante la fase de proyecto elaborado a instancias del promotor, existencia de un coordinador de seguridad y salud durante la realización de la obra, plan de seguridad y salud realizado por el contratista...), esa normativa específica resultará enriquecida por lo establecido en este real decreto a través de la información preventiva que deben intercambiarse los empresarios concurrentes en la obra y mediante la clarificación de las medidas que deben adoptar los diferentes sujetos intervinientes en las obras.

Asimismo, en sendas disposiciones adicionales se destaca el papel de la negociación colectiva en la coordinación preventiva de actividades empresariales y se precisa que la información o documentación que como consecuencia de lo establecido en el mismo se genere por escrito queda sujeta a lo previsto en el artículo 23 de la Ley 31/1995, de 8 de noviembre, de Prevención de Riesgos Laborales.

Este real decreto se dicta de conformidad con el artículo 24.6 de la Ley 31/1995, de 8 de noviembre, de Prevención de Riesgos Laborales, y en su elaboración han sido consultadas las organizaciones sindicales y empresariales más representativas y oída la Comisión Nacional de Seguridad y Salud en el Trabajo.

En su virtud, a propuesta del Ministro de Trabajo y Asuntos Sociales, el Consejo de Estado y previa deliberación del Consejo de Ministros en su reunión del día 30 de enero de 2004,

DISPONGO:

CAPÍTULO I

Disposiciones generales

Artículo 1. Objeto del real decreto.

1. Este real decreto tiene por objeto el desarrollo del artículo 24 de la Ley 31/1995, de 8 de noviembre, de Prevención de Riesgos Laborales, referido a la coordinación de actividades empresariales.

2. Las disposiciones establecidas en este real decreto tienen el carácter de normas mínimas para la protección de la seguridad y salud de los trabajadores en los supuestos de coordinación de actividades empresariales.

Artículo 2. Definiciones.

A los efectos de lo establecido en este real decreto, se entenderá por:

a) Centro de trabajo: cualquier área, edificada o no, en la que los trabajadores deban permanecer o a la que deban acceder por razón de su trabajo.

b) Empresario titular del centro de trabajo: la persona que tiene la capacidad de poner a disposición y gestionar el centro de trabajo.

c) Empresario principal: el empresario que contrata o subcontrata con otros la realización de obras o servicios correspondientes a la propia actividad de aquél y que se desarrollan en su propio centro de trabajo.

Artículo 3. Objetivos de la coordinación.

La coordinación de actividades empresariales para la prevención de los riesgos laborales deberá garantizar el cumplimiento de los siguientes objetivos:

a) La aplicación coherente y responsable de los principios de la acción preventiva establecidos en el artículo 15 de la Ley 31/1995, de 8 de noviembre, de Prevención de Riesgos Laborales, por las empresas concurrentes en el centro de trabajo.

b) La aplicación correcta de los métodos de trabajo por las empresas concurrentes en el centro de trabajo.

c) El control de las interacciones de las diferentes actividades desarrolladas en el centro de trabajo, en particular cuando puedan generar riesgos calificados como graves o muy graves o cuando se desarrollen en el centro de trabajo actividades incompatibles entre sí por su incidencia en la seguridad y la salud de los trabajadores.

d) La adecuación entre los riesgos existentes en el centro de trabajo que puedan afectar a los trabajadores de las empresas concurrentes y las medidas aplicadas para su prevención.

CAPÍTULO II

Concurrencia de trabajadores de varias empresas en un mismo centro de trabajo

Artículo 4. *Deber de cooperación.*

1. Cuando en un mismo centro de trabajo desarrollen actividades trabajadores de dos o más empresas, éstas deberán cooperar en la aplicación de la normativa de prevención de riesgos laborales en la forma que se establece en este capítulo.

El deber de cooperación será de aplicación a todas las empresas y trabajadores autónomos concurrentes en el centro de trabajo, existan o no relaciones jurídicas entre ellos.

2. Las empresas a que se refiere el apartado 1 deberán informarse recíprocamente sobre los riesgos específicos de las actividades que desarrollen en el centro de trabajo que puedan afectar a los trabajadores de las otras empresas concurrentes en el centro, en particular sobre aquellos que puedan verse agravados o modificados por circunstancias derivadas de la concurrencia de actividades.

La información deberá ser suficiente y habrá de proporcionarse antes del inicio de las actividades, cuando se produzca un cambio en las actividades concurrentes que sea relevante a efectos preventivos y cuando se haya producido una situación de emergencia.

La información se facilitará por escrito cuando alguna de las empresas genere riesgos calificados como graves o muy graves.

Cuando, como consecuencia de los riesgos de las actividades concurrentes, se produzca un accidente de trabajo, el empresario deberá informar de aquél a los demás empresarios presentes en el centro de trabajo.

3. Los empresarios a que se refiere el apartado 1 deberán comunicarse de inmediato toda situación de emergencia susceptible de afectar a la salud o la seguridad de los trabajadores de las empresas presentes en el centro de trabajo.

4. La información a que se refiere el apartado 2 deberá ser tenida en cuenta por los empresarios concurrentes en el centro de trabajo en la evaluación de los riesgos y en la planificación de su actividad preventiva a las que se refiere el artículo 16 de la Ley 31/1995, de 8 de noviembre, de Prevención de Riesgos Laborales.

Para ello, los empresarios habrán de considerar los riesgos que, siendo propios de cada empresa, surjan o se agraven precisamente por las circunstancias de concurrencia en que las actividades se desarrollan.

5. Cada empresario deberá informar a sus trabajadores respectivos de los riesgos derivados de la concurrencia de actividades empresariales en el mismo centro de trabajo en los términos previstos en el artículo 18.1 de la Ley 31/1995, de 8 de noviembre, de Prevención de Riesgos Laborales.

Artículo 5. *Medios de coordinación de los empresarios concurrentes.*

1. En cumplimiento del deber de cooperación, los empresarios concurrentes en el centro de trabajo establecerán los medios de coordinación para la prevención de riesgos laborales que consideren necesarios y pertinentes en los términos previstos en el capítulo V de este real decreto.

2. Al establecer los medios de coordinación se tendrán en cuenta el grado de peligrosidad de las actividades que se desarrollen en el centro de trabajo, el número de trabajadores de las empresas presentes en el centro de trabajo y la duración de la concurrencia de las actividades desarrolladas por tales empresas.

CAPÍTULO III

Concurrencia de trabajadores de varias empresas en un centro de trabajo del que un empresario es titular

Artículo 6. *Medidas que debe adoptar el empresario titular.*

El empresario titular del centro de trabajo, además de cumplir las medidas establecidas en el capítulo II cuando sus trabajadores desarrollen actividades en el centro de trabajo, deberá adoptar, en relación con los otros empresarios concurrentes, las medidas establecidas en los artículos 7 y 8.

Artículo 7. *Información del empresario titular.*

1. El empresario titular deberá informar a los otros empresarios concurrentes sobre los riesgos propios del centro de trabajo que puedan afectar a las actividades por ellos desarrolladas, las medidas referidas a la prevención de tales riesgos y las medidas de emergencia que se deben aplicar.

2. La información deberá ser suficiente y habrá de proporcionarse antes del inicio de las actividades y cuando se produzca un cambio en los riesgos propios del centro de trabajo que sea relevante a efectos preventivos.

3. La información se facilitará por escrito cuando los riesgos propios del centro de trabajo sean calificados como graves o muy graves.

Artículo 8. *Instrucciones del empresario titular.*

1. Recibida la información a que se refiere el artículo 4.2, el empresario titular del centro de trabajo, cuando sus trabajadores desarrollen actividades en él, dará al resto de empresarios concurrentes instrucciones para la prevención de los riesgos existentes en el centro de trabajo que puedan afectar a los trabajadores de las empresas concurrentes y sobre las medidas que deben aplicarse cuando se produzca una situación de emergencia.

2. Las instrucciones deberán ser suficientes y adecuadas a los riesgos existentes en el centro de trabajo que puedan afectar a los trabajadores de las empresas concurrentes y a las medidas para prevenir tales riesgos.

3. Las instrucciones habrán de proporcionarse antes del inicio de las actividades y cuando se produzca un cambio en los riesgos existentes en el centro de trabajo que puedan afectar a los trabajadores de las empresas concurrentes que sea relevante a efectos preventivos.

4. Las instrucciones se facilitarán por escrito cuando los riesgos existentes en el centro de trabajo que puedan afectar a los trabajadores de las empresas concurrentes sean calificados como graves o muy graves.

Artículo 9. Medidas que deben adoptar los empresarios concurrentes.

1. Los empresarios que desarrollen actividades en un centro de trabajo del que otro empresario sea titular tendrán en cuenta la información recibida de éste en la evaluación de los riesgos y en la planificación de su actividad preventiva a las que se refiere el artículo 16 de la Ley 31/1995, de 8 de noviembre, de Prevención de Riesgos Laborales.

2. Las instrucciones a que se refiere el artículo 8 dadas por el empresario titular del centro de trabajo deberán ser cumplidas por los demás empresarios concurrentes.

3. Los empresarios concurrentes deberán comunicar a sus trabajadores respectivos la información y las instrucciones recibidas del empresario titular del centro de trabajo en los términos previstos en el artículo 18.1 de la Ley 31/1995, de 8 de noviembre, de Prevención de Riesgos Laborales.

4. Las medidas a que se refieren los apartados anteriores serán de aplicación a todas las empresas y trabajadores autónomos que desarrollen actividades en el centro de trabajo, existan o no relaciones jurídicas entre el empresario titular y ellos.

CAPÍTULO IV**Concurrencia de trabajadores de varias empresas en un centro de trabajo cuando existe un empresario principal****Artículo 10. Deber de vigilancia del empresario principal.**

1. El empresario principal, además de cumplir las medidas establecidas en los capítulos II y III de este real decreto, deberá vigilar el cumplimiento de la normativa de prevención de riesgos laborales por parte de las empresas contratistas o subcontratistas de obras y servicios correspondientes a su propia actividad y que se desarrollen en su propio centro de trabajo.

2. Antes del inicio de la actividad en su centro de trabajo, el empresario principal exigirá a las empresas contratistas y subcontratistas que le acrediten por escrito que han realizado, para las obras y servicios contratados, la evaluación de riesgos y la planificación de su actividad preventiva.

Asimismo, el empresario principal exigirá a tales empresas que le acrediten por escrito que han cumplido sus obligaciones en materia de información y formación respecto de los trabajadores que vayan a prestar sus servicios en el centro de trabajo.

Las acreditaciones previstas en los párrafos anteriores deberán ser exigidas por la empresa contratista, para su entrega al empresario principal, cuando subcontratara con otra empresa la realización de parte de la obra o servicio.

3. El empresario principal deberá comprobar que las empresas contratistas y subcontratistas concurrentes en su centro de trabajo han establecido los necesarios medios de coordinación entre ellas.

4. Lo dispuesto en este artículo se entiende sin perjuicio de lo establecido en el artículo 42.3 del texto refundido de la Ley de Infracciones y Sanciones en el Orden Social, aprobado por el Real Decreto legislativo 5/2000, de 4 de agosto.

CAPÍTULO V**Medios de coordinación****Artículo 11. Relación no exhaustiva de medios de coordinación.**

Sin perjuicio de cualesquiera otros que puedan establecer las empresas concurrentes en el centro de trabajo,

de los que puedan establecerse mediante la negociación colectiva y de los establecidos en la normativa de prevención de riesgos laborales para determinados sectores y actividades, se consideran medios de coordinación cualesquiera de los siguientes:

a) El intercambio de información y de comunicaciones entre las empresas concurrentes.

b) La celebración de reuniones periódicas entre las empresas concurrentes.

c) Las reuniones conjuntas de los comités de seguridad y salud de las empresas concurrentes o, en su defecto, de los empresarios que carezcan de dichos comités con los delegados de prevención.

d) La impartición de instrucciones.

e) El establecimiento conjunto de medidas específicas de prevención de los riesgos existentes en el centro de trabajo que puedan afectar a los trabajadores de las empresas concurrentes o de procedimientos o protocolos de actuación.

f) La presencia en el centro de trabajo de los recursos preventivos de las empresas concurrentes.

g) La designación de una o más personas encargadas de la coordinación de las actividades preventivas.

Artículo 12. Determinación de los medios de coordinación.

1. Recibida la información a que se refieren los capítulos II a IV de este real decreto, y antes del inicio de las actividades, los empresarios concurrentes en el centro de trabajo establecerán los medios de coordinación que consideren necesarios y pertinentes para el cumplimiento de los objetivos previstos en el artículo 3.

La iniciativa para el establecimiento de los medios de coordinación corresponderá al empresario titular del centro de trabajo cuyos trabajadores desarrollen actividades en éste o, en su defecto, al empresario principal.

2. Los medios de coordinación deberán actualizarse cuando no resulten adecuados para el cumplimiento de los objetivos a que se refiere el artículo 3.

3. Cada empresario deberá informar a sus trabajadores respectivos sobre los medios de coordinación establecidos en los términos previstos en el artículo 18.1 de la Ley 31/1995, de 8 de noviembre, de Prevención de Riesgos Laborales.

Cuando los medios de coordinación establecidos sean la presencia de recursos preventivos en el centro de trabajo o la designación de una o más personas encargadas de la coordinación de actividades empresariales, se facilitarán a los trabajadores los datos necesarios para permitirles su identificación.

Artículo 13. Designación de una o más personas encargadas de la coordinación de las actividades preventivas.

1. La designación de una o más personas encargadas de la coordinación de las actividades preventivas se considerará medio de coordinación preferente cuando concurren dos o más de las siguientes condiciones:

a) Cuando en el centro de trabajo se realicen, por una de las empresas concurrentes, actividades o procesos reglamentariamente considerados como peligrosos o con riesgos especiales, que puedan afectar a la seguridad y salud de los trabajadores de las demás empresas presentes.

b) Cuando exista una especial dificultad para controlar las interacciones de las diferentes actividades desarrolladas en el centro de trabajo que puedan generar riesgos calificados como graves o muy graves.

c) Cuando exista una especial dificultad para evitar que se desarrollen en el centro de trabajo, sucesiva o

simultáneamente, actividades incompatibles entre sí desde la perspectiva de la seguridad y la salud de los trabajadores.

d) Cuando exista una especial complejidad para la coordinación de las actividades preventivas como consecuencia del número de empresas y trabajadores concurrentes, del tipo de actividades desarrolladas y de las características del centro de trabajo.

2. Cuando existan razones técnicas u organizativas justificadas, la designación de una o más personas encargadas de las actividades preventivas podrá sustituirse por cualesquiera otros medios de coordinación que garanticen el cumplimiento de los objetivos a que se refiere el artículo 3.

3. La persona o las personas encargadas de la coordinación de las actividades preventivas serán designadas por el empresario titular del centro de trabajo cuyos trabajadores desarrollen actividades en él.

Podrán ser encargadas de la coordinación de las actividades preventivas las siguientes personas:

a) Uno o varios de los trabajadores designados para el desarrollo de las actividades preventivas por el empresario titular del centro de trabajo o por los demás empresarios concurrentes, de conformidad con el artículo 30 de la Ley 31/1995, de 8 de noviembre, de Prevención de Riesgos Laborales y con el artículo 12 del Real Decreto 39/1997, de 17 de enero, por el que se aprueba el Reglamento de los servicios de prevención.

b) Uno o varios miembros del servicio de prevención propio de la empresa titular del centro de trabajo o de las demás empresas concurrentes.

c) Uno o varios miembros del servicio de prevención ajeno concertado por la empresa titular del centro de trabajo o por las demás empresas concurrentes.

d) Uno o varios trabajadores de la empresa titular del centro de trabajo o de las demás empresas concurrentes que, sin formar parte del servicio de prevención propio ni ser trabajadores designados, reúnan los conocimientos, la cualificación y la experiencia necesarios en las actividades a que se refiere el apartado 1.

e) Cualquier otro trabajador de la empresa titular del centro de trabajo que, por su posición en la estructura jerárquica de la empresa y por las funciones técnicas que desempeñen en relación con el proceso o los procesos de producción desarrollados en el centro, esté capacitado para la coordinación de las actividades empresariales.

f) Una o varias personas de empresas dedicadas a la coordinación de actividades preventivas, que reúnan las competencias, los conocimientos y la cualificación necesarios en las actividades a que se refiere el apartado 1.

En cualquier caso, la persona o personas encargadas de la coordinación de actividades preventivas deberán mantener la necesaria colaboración con los recursos preventivos de los empresarios concurrentes.

4. Cuando los recursos preventivos de la empresa a la que pertenezcan deban estar presentes en el centro de trabajo, la persona o las personas a las que se asigne el cumplimiento de lo previsto en el artículo 32 bis de la Ley 31/1995, de 8 de noviembre, de Prevención de Riesgos Laborales, podrán ser igualmente encargadas de la coordinación de actividades preventivas.

Lo dispuesto en el párrafo anterior sólo será de aplicación cuando se trate de las personas previstas en los párrafos a) a d) del apartado anterior y siempre que ello sea compatible con el cumplimiento de la totalidad de las funciones que tuviera encomendadas.

Artículo 14. Funciones de la persona o las personas encargadas de la coordinación de las actividades preventivas.

1. La persona o las personas encargadas de la coordinación de las actividades preventivas tendrán las siguientes funciones:

a) Favorecer el cumplimiento de los objetivos previstos en el artículo 3.

b) Servir de cauce para el intercambio de las informaciones que, en virtud de lo establecido en este real decreto, deben intercambiarse las empresas concurrentes en el centro de trabajo.

c) Cualesquiera otras encomendadas por el empresario titular del centro de trabajo.

2. Para el ejercicio adecuado de sus funciones, la persona o las personas encargadas de la coordinación estarán facultadas para:

a) Conocer las informaciones que, en virtud de lo establecido en este real decreto, deben intercambiarse las empresas concurrentes en el centro de trabajo, así como cualquier otra documentación de carácter preventivo que sea necesaria para el desempeño de sus funciones.

b) Acceder a cualquier zona del centro de trabajo.

c) Impartir a las empresas concurrentes las instrucciones que sean necesarias para el cumplimiento de sus funciones.

d) Proponer a las empresas concurrentes la adopción de medidas para la prevención de los riesgos existentes en el centro de trabajo que puedan afectar a los trabajadores presentes.

3. La persona o las personas encargadas de la coordinación deberán estar presentes en el centro de trabajo durante el tiempo que sea necesario para el cumplimiento de sus funciones.

4. La persona o personas encargadas de la coordinación de actividades preventivas deberán contar con la formación preventiva correspondiente, como mínimo, a las funciones del nivel intermedio.

CAPÍTULO VI

Derechos de los representantes de los trabajadores

Artículo 15. Delegados de prevención.

1. Para el ejercicio de los derechos establecidos en el capítulo V de la Ley 31/1995, de 8 de noviembre, de Prevención de Riesgos Laborales, los delegados de prevención o, en su defecto, los representantes legales de los trabajadores serán informados cuando se concluya un contrato de prestación de obras o servicios en los términos previstos en el artículo 42.4 y 5 y en el artículo 64.1.1.º del texto refundido de la Ley del Estatuto de los Trabajadores, aprobado por el Real Decreto legislativo 1/1995, de 24 de marzo.

2. Los delegados de prevención o, en su defecto, los representantes legales de los trabajadores de la empresa titular del centro de trabajo cuyos trabajadores desarrollen actividades en el centro de trabajo serán consultados, en los términos del artículo 33 de la Ley 31/1995, de 8 de noviembre, de Prevención de Riesgos Laborales, y en la medida en que repercuta en la seguridad y salud de los trabajadores por ellos representados, sobre la organización del trabajo en el centro de trabajo derivada de la concurrencia de otras empresas en aquél.

3. Los delegados de prevención o, en su defecto, los representantes legales de los trabajadores de la empresa titular del centro de trabajo cuyos trabajadores

desarrollen actividades en el centro de trabajo estarán facultados, en los términos del artículo 36 de la Ley 31/1995, de 8 de noviembre, de Prevención de Riesgos Laborales, y en la medida en que repercuta en la seguridad y salud de los trabajadores por ellos representados, para:

a) Acompañar a los Inspectores de Trabajo y Seguridad Social en las visitas y verificaciones en el centro de trabajo para comprobar el cumplimiento de la normativa de prevención de riesgos laborales en materia de coordinación de actividades empresariales, ante los que podrán formular las observaciones que estimen oportunas.

b) Realizar visitas al centro de trabajo para ejercer una labor de vigilancia y control del estado de las condiciones de trabajo derivadas de la concurrencia de actividades; a tal fin podrán acceder a cualquier zona del centro de trabajo y comunicarse durante la jornada con los delegados de prevención o representantes legales de los trabajadores de las demás empresas concurrentes o, en su defecto, con tales trabajadores, de manera que no se altere el normal desarrollo del proceso productivo.

c) Recabar de su empresario la adopción de medidas para la coordinación de actividades preventivas; a tal fin podrán efectuar propuestas al comité de seguridad y salud para su discusión en éste.

d) Dirigirse a la o las personas encargadas de la coordinación de actividades preventivas para que proponga la adopción de medidas para la prevención de los riesgos existentes en el centro de trabajo que puedan afectar a los trabajadores de las empresas concurrentes.

Artículo 16. *Comités de seguridad y salud.*

Los comités de seguridad y salud de las empresas concurrentes o, en su defecto, los empresarios que carezcan de dichos comités y los delegados de prevención podrán acordar la realización de reuniones conjuntas u otras medidas de actuación coordinada, en particular cuando, por los riesgos existentes en el centro de trabajo que incidan en la concurrencia de actividades, se considere necesaria la consulta para analizar la eficacia de los medios de coordinación establecidos por las empresas concurrentes o para proceder a su actualización.

Disposición adicional primera. *Aplicación del real decreto en las obras de construcción.*

Las obras incluidas en el ámbito de aplicación del Real Decreto 1627/1997, de 24 de octubre, por el que se establecen disposiciones mínimas de seguridad y salud en las obras de construcción, se regirán por lo establecido en el citado real decreto. A los efectos de lo establecido en este real decreto, se tendrá en cuenta lo siguiente:

a) La información del artículo 7 se entenderá cumplida por el promotor mediante el estudio de seguridad y salud o el estudio básico, en los términos establecidos en los artículos 5 y 6 del Real Decreto 1627/1997, de 24 de octubre.

Las instrucciones del artículo 8 se entenderán cumplidas por el promotor mediante las impartidas por el coordinador de seguridad y salud durante la ejecución de la obra, cuando tal figura exista; en otro caso, serán impartidas por la dirección facultativa.

b) Las medidas establecidas en el capítulo IV para el empresario principal corresponden al contratista definido en el artículo 2.1.h) del Real Decreto 1627/1997, de 24 de octubre.

c) Los medios de coordinación en el sector de la construcción serán los establecidos en Real Decre-

to 1627/1997, de 24 de octubre, y en la disposición adicional decimocuarta de la Ley 31/1995, de 8 de noviembre, de Prevención de Riesgos Laborales, así como cualesquiera otros complementarios que puedan establecer las empresas concurrentes en la obra.

Disposición adicional segunda. *Negociación colectiva.*

De conformidad con el artículo 2.2 de la Ley 31/1995, de 8 de noviembre, de Prevención de Riesgos Laborales, los convenios colectivos podrán incluir disposiciones sobre las materias reguladas en este real decreto, en particular en aspectos tales como la información a los trabajadores y sus representantes sobre la contratación y subcontratación de obras y servicios o la cooperación de los delegados de prevención en la aplicación y fomento de las medidas de prevención y protección adoptadas.

Disposición adicional tercera. *Documentación escrita.*

Cualquier información o documentación derivada de lo establecido en este real decreto que se formalice por escrito formará parte de la documentación a que se refiere el artículo 23 de la Ley 31/1995, de 8 de noviembre, de Prevención de Riesgos Laborales.

Disposición final primera. *Habilitación competencial.*

Este real decreto constituye legislación laboral, y se dicta al amparo del artículo 149.1.7.ª de la Constitución. Respecto del personal civil con relación de carácter administrativo o estatutario al servicio de las Administraciones públicas constituye normativa básica al amparo del artículo 149.1.18.ª de la Constitución.

Disposición final segunda. *Entrada en vigor.*

El presente real decreto entrará en vigor a los tres meses de su publicación en el «Boletín Oficial del Estado».

Dado en Madrid, a 30 de enero de 2004.

JUAN CARLOS R.

El Ministro de Trabajo y Asuntos Sociales,
EDUARDO ZAPLANA HERNÁNDEZ-SORO

MINISTERIO DE LA PRESIDENCIA

1849 *REAL DECRETO 176/2004, de 30 de enero, por el que se aprueba el Estatuto del Centro Nacional de Trasplantes y Medicina Regenerativa.*

La disposición adicional única de la Ley 45/2003, de 21 de noviembre, por la que se modifica la Ley 35/1988, de 22 de noviembre, sobre técnicas de reproducción asistida, ha creado el Centro Nacional de Trasplantes y Medicina Regenerativa, como organismo público con la naturaleza de organismo autónomo encargado de coordinar, gestionar y fomentar la política de trasplantes y medicina regenerativa en España y de representar a nuestro sistema sanitario ante organismos nacionales e internacionales por lo que se refiere a ambas materias.

1992L0057 — ES — 27.06.2007 — 001.001 — 1

Este documento es un instrumento de documentación y no compromete la responsabilidad de las instituciones

► **B**

DIRECTIVA 92/57/CEE DEL CONSEJO

de 24 de junio de 1992

relativa a las disposiciones mínimas de seguridad y de salud que deben aplicarse en las obras de construcción temporales o móviles (octava Directiva específica con arreglo al apartado 1 del artículo 16 de la Directiva 89/391/CEE)

(DO L 245 de 26.8.1992, p. 6)

Modificada por:

		Diario Oficial		
		nº	página	fecha
► <u>M1</u>	Directiva 2007/30/CE del Parlamento Europeo y del Consejo de 20 de junio de 2007	L 165	21	27.6.2007

Rectificado por:

► **C1** Rectificación, DO L 33 de 9.2.1993, p. 18 (92/57/CEE)

DIRECTIVA 92/57/CEE DEL CONSEJO**de 24 de junio de 1992****relativa a las disposiciones mínimas de seguridad y de salud que deben aplicarse en las obras de construcción temporales o móviles (octava Directiva específica con arreglo al apartado 1 del artículo 16 de la Directiva 89/391/CEE)**

EL CONSEJO DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS,

Visto el Tratado constitutivo de la Comunidad Económica Europea y, en particular, su artículo 118 A,

Vista la propuesta de la Comisión ⁽¹⁾, elaborada previa consulta al Comité consultivo para la seguridad, la higiene y la protección de la salud en el lugar de trabajo,En cooperación con el Parlamento Europeo ⁽²⁾,Visto el dictamen del Comité Económico y Social ⁽³⁾,

Considerando que el artículo 118 A del Tratado obliga al Consejo a establecer, mediante Directivas, las disposiciones mínimas para promover la mejora, en particular, del medio de trabajo, con el fin de elevar el nivel de protección de la seguridad y de la salud de los trabajadores;

Considerando que, según dicho artículo, estas Directivas evitarán establecer trabas de carácter administrativo, financiero y jurídico que obstaculicen la creación y el desarrollo de las pequeñas y medianas empresas;

Considerando que la Comunicación de la Comisión sobre su programa en el ámbito de la seguridad, de la higiene y de la salud en el lugar de trabajo ⁽⁴⁾ dispone la adopción de una Directiva encaminada a garantizar la seguridad y la salud de los trabajadores en las obras de construcción temporales o móviles;Considerando que el Consejo, en su Resolución de 21 de diciembre de 1987 relativa a la seguridad, la higiene y la salud en el lugar de trabajo ⁽⁵⁾, ha tomado nota del propósito de la Comisión de presentarle, en breve plazo, las disposiciones mínimas relativas a las obras de construcción temporales o móviles;

Considerando que las obras de construcción temporales o móviles constituyen un sector de actividad que implica riesgos particularmente elevados para los trabajadores;

Considerando que más de la mitad de los accidentes de trabajo en las obras de construcción en la Comunidad está relacionada con decisiones arquitectónicas y/o de organización inadecuadas o con una mala planificación de las obras en su fase de proyecto;

Considerando que en todos los Estados miembros se debe informar, antes del inicio de los trabajos, a las autoridades competentes en materia de seguridad y de salud en el trabajo acerca de la realización de obras cuya importancia supere un determinado umbral;

Considerando que, durante la ejecución de un proyecto, la falta de coordinación debida, en particular, a la participación simultánea o sucesiva de empresas diferentes en una misma obra de construcción temporal o móvil, puede dar lugar a un número elevado de accidentes de trabajo;

⁽¹⁾ DO n° C 213 de 28.8.1990, p. 2 y DO n° C 112 de 27.4.1991, p. 4.

⁽²⁾ DO n° C 78 de 18.3.1990, p. 172 y DO n° C 150 de 15.6.1992.

⁽³⁾ DO n° C 130 de 6.5.1991, p. 24.

⁽⁴⁾ DO n° C 28 de 3.2.1988, p. 3.

⁽⁵⁾ DO n° C 28 de 3.2.1988, p. 1.

▼B

Considerando, por ello, que resulta necesario reforzar la coordinación entre las distintas partes que intervienen ya desde la fase de proyecto, pero igualmente durante la ejecución de la obra;

Considerando que el cumplimiento de las disposiciones mínimas tendientes a garantizar un nivel mayor de seguridad y de salud en las obras de construcción temporales o móviles constituye un imperativo para garantizar la seguridad y la salud de los trabajadores;

Considerando, por otra parte, que los trabajadores autónomos y los empresarios cuando ellos mismos ejercen una actividad profesional en una obra de construcción temporal o móvil, pueden poner en peligro, por dichas actividades, la seguridad y la salud de los trabajadores;

Considerando, por ello, que conviene aplicar a los trabajadores autónomos y a los empresarios cuando ellos mismos ejercen una actividad profesional en la obra, determinadas disposiciones pertinentes de la Directiva 89/655/CEE del Consejo, de 30 de noviembre de 1989, relativa a las disposiciones mínimas de seguridad y de salud para la utilización por los trabajadores en el trabajo de los equipos de trabajo ⁽¹⁾ (segunda Directiva específica) y de la Directiva 89/656/CEE del Consejo, de 30 de noviembre de 1989, relativa a las disposiciones mínimas de seguridad y de salud para la utilización por los trabajadores en el trabajo de equipos de protección individual ⁽²⁾ (tercera Directiva específica);

Considerando que la presente Directiva es una Directiva específica con arreglo al apartado 1 del artículo 16 de la Directiva 89/391/CEE del Consejo, de 12 de junio de 1989, relativa a la aplicación de medidas para promover la mejora de la seguridad y de la salud de los trabajadores en el trabajo ⁽³⁾; que, por ello, las disposiciones de dicha Directiva se aplican plenamente al ámbito de las obras de construcción temporales o móviles, sin perjuicio de las disposiciones más rigurosas y/o específicas contenidas en la presente Directiva;

Considerando que la presente Directiva constituye un elemento concreto en el marco de la realización de la dimensión social del mercado interior, en particular en lo que respecta al ámbito regulado por la Directiva 89/106/CEE del Consejo, de 21 de diciembre de 1988, relativa a la aproximación de las disposiciones legales, reglamentarias y administrativas de los Estados miembros sobre los productos de construcción ⁽⁴⁾ y al ámbito regulado por la Directiva 89/440/CEE del Consejo, de 18 de julio de 1989, que modifica la Directiva 71/305/CEE sobre coordinación de los procedimientos de adjudicación de contratos públicos de obras ⁽⁵⁾;

Considerando que, en virtud de la Decisión 74/325/CEE del Consejo ⁽⁶⁾, la Comisión consultará al Comité consultivo para la seguridad, la higiene y la protección de la salud en el lugar de trabajo, con el fin de elaborar propuestas en este ámbito,

HA ADOPTADO LA PRESENTE DIRECTIVA:

*Artículo 1***Ámbito**

1. La presente Directiva, que es la octava Directiva específica con arreglo al apartado 1 del artículo 16 de la Directiva 89/391/CEE, establece disposiciones mínimas de seguridad y de salud para las obras de

⁽¹⁾ DO n° L 393 de 30.12.1989, p. 13.

⁽²⁾ DO n° L 393 de 30.12.1989, p. 18.

⁽³⁾ DO n° L 183 de 29.6.1989, p. 1.

⁽⁴⁾ DO n° L 40 de 11.2.1989, p. 12.

⁽⁵⁾ DO n° L 210 de 21.7.1989, p. 1. Directiva modificada por la Decisión 90/80/CEE de la Comisión (DO n° L 187 de 19.7.1990, p. 55).

⁽⁶⁾ DO n° L 185 de 9.7.1974, p. 15, Decisión modificada en último lugar por el Acta de adhesión de 1985.

▼B

construcción temporales o móviles tal y como se definen en la letra a) del artículo 2.

2. La presente Directiva no se aplicará a las actividades de perforación y de extracción en las industrias extractivas en el sentido del apartado 2 del artículo 1 de la Decisión 74/326/CEE del Consejo, de 27 de junio de 1974, por la que se amplía la competencia del órgano permanente para la seguridad y la salubridad en las minas de hulla al conjunto de las industrias extractivas ⁽¹⁾.

3. Las disposiciones de la Directiva 89/391/CEE se aplicarán plenamente al conjunto del ámbito considerado en el apartado 1, sin perjuicio de disposiciones más rigurosas y/o específicas contenidas en la presente Directiva.

*Artículo 2***Definiciones**

A efectos de la presente Directiva, se entenderá por:

- a) obras de construcción temporales o móviles, llamadas en adelante «obras», cualquier obra en la que se efectúen trabajos de construcción o de ingeniería civil cuya relación no exhaustiva figura en el Anexo I;
- b) la propiedad, cualquier persona física o jurídica por cuenta de la cual se realice una obra;
- c) director de obra, cualquier persona física o jurídica encargada del proyecto y/o de la ejecución y/o del control de la ejecución de la obra por cuenta de la propiedad;
- d) trabajador autónomo, cualquier persona distinta de las mencionadas en las letras a) y b) del artículo 3 de la Directiva 89/391/CEE cuya actividad profesional contribuya a la ejecución de la obra;
- e) coordinador en materia de seguridad y de salud durante la elaboración del proyecto de construcción, cualquier persona física o jurídica designada por la propiedad y/o por el director de la obra para llevar a cabo, durante la fase de proyecto de la obra, las tareas que se mencionan en el artículo 5;
- f) coordinador en materia de seguridad y de salud durante la realización de la obra, cualquier persona física o jurídica designada por la propiedad y/o por el director de la obra para llevar a cabo, durante la realización de la obra, las tareas que se mencionan en el artículo 6.

*Artículo 3***Coordinadores — Plan de seguridad y de salud Aviso previo**

1. La propiedad o el director de obra designará a uno o varios coordinadores en materia de seguridad y de salud, tal y como se definen en las letras e) y f) del artículo 2, en el caso de obras en las que estén presentes varias empresas.

2. Antes de que comience la obra, la propiedad o el director de obra velará para que se establezca un plan de seguridad y de salud conforme a la letra b) del artículo 5.

▼C1

Los Estados miembros, tras consultar a los interlocutores sociales, podrán establecer excepciones a las disposiciones del párrafo primero, salvo si se trata:

- de trabajos que supongan riesgos específicos, tal y como se enumeran en el Anexo II, o

⁽¹⁾ DO n° L 185 de 9.7.1974, p. 18..

▼C1

- de trabajos para los que se exija un aviso previo en aplicación del apartado 3 del presente artículo.

▼B

3. En lo que respecta a las obras:
  - cuya duración estimada sea superior a 30 días laborables y empleen a más de 20 trabajadores simultáneamente, o
  - cuyo volumen estimado sea superior a 500 hombres/día,

la propiedad o el director de obra cursará un aviso previo, redactado con arreglo al Anexo III, a las autoridades competentes antes del comienzo de los trabajos.

El aviso previo deberá exponerse en la obra de forma visible y, si fuere necesario, actualizarse.

*Artículo 4***Elaboración del proyecto de la obra: principios generales**

En las fases de concepción, estudio y elaboración del proyecto de la obra, los principios generales de prevención en materia de seguridad y de salud que se mencionan en la Directiva 89/391/CEE deberán ser tomados en consideración por el director de la obra y en su caso, por la propiedad, en particular:

- al tomar las decisiones arquitectónicas, técnicas y/o de organización, con el fin de planificar los distintos trabajos o fases de trabajo que se desarrollarán simultánea o sucesivamente,
- al estimar la duración requerida para la ejecución de estos distintos trabajos o fases de trabajo.

Asimismo se tendrán en cuenta, cada vez que ello sea necesario, cualquier plan de seguridad y de salud y cualquier expediente establecidos de conformidad con las letras b) o c) del artículo 5 o adaptados de conformidad con la letra c) del artículo 6.

*Artículo 5***Elaboración del proyecto de la obra: tareas de los coordinadores**

El coordinador o coordinadores en materia de seguridad y de salud durante la elaboración del proyecto de la obra, designados de conformidad con el apartado 1 del artículo 3:

- a) coordinarán la aplicación de lo dispuesto en el artículo 4;
- b) establecerán o harán que se establezca un plan de seguridad y de salud en el que se precisen las normas aplicables a dicha obra, teniendo en cuenta, en su caso, cualquier otro tipo de actividad que se lleve a cabo *in situ*; además este plan deberá contener medidas específicas relativas a los trabajos que entren en una o varias categorías del Anexo II;
- c) constituirán un expediente adaptado a las características de la obra en el que se indiquen los elementos útiles en materia de seguridad y de salud que deberán tomarse en consideración en caso de realización de trabajos posteriores.

*Artículo 6***Ejecución de la obra: tareas de los coordinadores**

El coordinador o coordinadores en materia de seguridad y de salud durante la ejecución de la obra, designados de conformidad con el apartado 1 del artículo 3:

▼B

- a) coordinarán la aplicación de los principios generales de prevención y de seguridad:
  - al tomar las decisiones técnicas y/o de organización con el fin de planificar los distintos trabajos o fases de trabajo que vayan a desarrollarse simultánea o sucesivamente;
  - al estimar la duración requerida para la ejecución de estos distintos trabajos o fases de trabajo;
- b) coordinarán la aplicación de las disposiciones pertinentes, con el fin de garantizar que los empresarios y, si ello fuera necesario para la protección de los trabajadores, los trabajadores autónomos:
  - apliquen de manera coherente los principios que se mencionan en el artículo 8;
  - apliquen, cuando se requiera, el plan de seguridad y de salud considerado en la letra b) del artículo 5;
- c) procederán o harán que se proceda a las posibles adaptaciones del plan de seguridad y de salud que se menciona en la letra b) del artículo 5 y del expediente contemplado en la letra c) del artículo 5, en función de la evolución de los trabajos y de las modificaciones que pudieran haberse producido;
- d) organizarán entre los empresarios, incluidos los que intervengan en la obra, la cooperación y coordinación de las actividades con vistas a la protección de los trabajadores y a la prevención de accidentes y riesgos profesionales que puedan atentar contra la salud, así como su información mutua, previstas en el apartado 4 del artículo 6 de la Directiva 89/391/CEE incluyendo, en su caso, a los trabajadores autónomos;
- e) coordinarán el control de la aplicación correcta de los métodos de trabajo;
- f) adoptarán las medidas necesarias para que sólo las personas autorizadas puedan acceder a la obra.

*Artículo 7***Responsabilidades de la propiedad, de los directores de obra y de los empresarios**

1. Si la propiedad o el director de obra hubiere designado a uno o varios coordinadores para ejecutar las tareas mencionadas en los artículos 5 y 6, ello no le eximirá de sus responsabilidades en este ámbito.
2. La aplicación de los artículos 5 y 6 y del apartado 1 del presente artículo no afectará al principio de responsabilidad de los empresarios prevista en la Directiva 89/391/CEE.

*Artículo 8***Aplicación del artículo 6 de la Directiva 89/391/CEE**

Durante la ejecución de la obra, se aplicarán los principios enunciados en el artículo 6 de la Directiva 89/391/CEE, en particular en lo que respecta:

- a) al mantenimiento de la obra en buen orden y en estado satisfactorio de salubridad;
- b) a la elección del emplazamiento de los puestos de trabajo, teniendo en cuenta sus condiciones de acceso, y la determinación de las vías o zonas de desplazamiento o circulación;
- c) a las condiciones de manipulación de los distintos materiales;
- d) al mantenimiento, al control- antes de la puesta en servicio y al control periódico de las instalaciones y dispositivos, con objeto de

▼B

- suprimir los defectos que pudieran afectar a la seguridad y a la salud de los trabajadores;
- e) a la delimitación y al acondicionamiento de las zonas de almacenamiento y depósito de los distintos materiales, en particular si se trata de materias o sustancias peligrosas;
  - f) a las condiciones de recogida de los materiales peligrosos que se hayan utilizado;
  - g) al almacenamiento y a la eliminación o evacuación de los residuos y de los escombros;
  - h) a la adaptación, en función de la evolución de la obra, del período de tiempo efectivo que habrá de dedicarse a los distintos tipos de trabajos o fases de trabajo;
  - i) a la cooperación entre los empresarios y los trabajadores autónomos;
  - j) a las interacciones con cualquier otro tipo de actividad que se realice *in situ* o cerca del lugar de la obra.

*Artículo 9***Obligaciones de los empresarios**

Con objeto de preservar la seguridad y la salud en la obra y en las condiciones que se definen en los artículos 6 y 7, los empresarios:

- a) al aplicar el artículo 8, en particular, adoptarán medidas que sean conformes con las disposiciones mínimas que figuran en el Anexo IV;
- b) tendrán en cuenta las indicaciones del coordinador o coordinadores en materia de seguridad y de salud.

*Artículo 10***Obligaciones de otros grupos de personas**

1. Con objeto de preservar la seguridad y la salud en la obra, los trabajadores autónomos:

- a) se atenderán *mutatis mutandis*, en particular, a lo dispuesto en:
  - i) el apartado 4 del artículo 6 y en el artículo 13 de la Directiva 89/391/CEE, así como en el artículo 8 y en el Anexo IV de la presente Directiva;
  - ii) el artículo 4 de la Directiva 89/655/CEE y en las disposiciones pertinentes de su Anexo;
  - iii) el artículo 3, los apartados 1 a 4 y 9 del artículo 4 y el artículo 5 de la Directiva 89/656/CEE;
- b) tendrán en cuenta las indicaciones del coordinador o coordinadores en materia de seguridad y de salud.

2. Con objeto de preservar la seguridad y la salud en la obra, los empresarios, en el caso de ejercer ellos mismos una actividad profesional en la obra:

- a) se atenderán *mutatis mutandis*, en particular, a lo dispuesto en:
  - i) el artículo 13 de la Directiva 89/391/CEE;
  - ii) el artículo 4 de la Directiva 89/655/CEE y en las disposiciones pertinentes de su Anexo;
  - iii) el artículo 3, los apartados 1 a 4 y 9 del artículo 4 y el artículo 5 de la Directiva 89/656/CEE;
- b) tendrán en cuenta las indicaciones del coordinador o coordinadores en materia de seguridad y de salud.

▼**B***Artículo 11***Información de los trabajadores**

1. Sin perjuicio del artículo 10 de la Directiva 89/391/CEE, se informará a los trabajadores y/o a sus representantes de todas las medidas que vayan a adoptarse en lo que se refiere a su seguridad y su salud en la obra.
2. La información deberá resultar comprensible para los trabajadores afectados.

*Artículo 12***Consulta y participación de los trabajadores**

La consulta y la participación de los trabajadores y/o de sus representantes se efectuarán de conformidad con el artículo 11 de la Directiva 89/391/CEE sobre las cuestiones a las que se refieren los artículos 6, 8 y 9, estableciendo, cuando sea necesario, la adecuada coordinación entre trabajadores y/o sus representantes en las empresas que ejerzan sus actividades en el lugar de trabajo, habida cuenta del nivel de riesgo y de la importancia de la obra.

*Artículo 13***Modificación de los Anexos**

1. El Consejo adoptará las modificaciones de los Anexos I, II y III con arreglo al procedimiento establecido en el artículo 188 A del Tratado.
2. Las adaptaciones de carácter estrictamente técnico del Anexo IV que deban efectuarse en función:
  - de la adopción de Directivas en materia de armonización técnica y de normalización, relativas a las obras de construcción temporales o móviles, y/o
  - del progreso técnico, de la evolución de las normativas o de las especificaciones internacionales o de los conocimientos en el ámbito de las obras de construcción temporales o móviles

se adoptarán con arreglo al procedimiento establecido en el artículo 17 de la Directiva 89/391/CEE.

*Artículo 14***Disposiciones finales**

1. Los Estados miembros pondrán en vigor las disposiciones legales, reglamentarias y administrativas necesarias para dar cumplimiento a lo dispuesto en la presente Directiva a más tardar el 31 de diciembre de 1993.

Informarán inmediatamente de ello a la Comisión.

2. Cuando los Estados miembros adopten dichas disposiciones, éstas incluirán una referencia a la presente Directiva, o irán acompañadas de tal referencia cuando se publiquen oficialmente. Los Estados miembros establecerán las modalidades de dicha referencia.

3. Los Estados miembros comunicarán a la Comisión el texto de las disposiciones básicas de Derecho interno ya adoptadas o que adopten en el ámbito regulado por la presente Directiva.

▼**M1**

▼B*Artículo 15*

Los destinatarios de la presente Directiva serán los Estados miembros.

▼B*ANEXO I***RELACIÓN NO EXHAUSTIVA DE LAS OBRAS DE CONSTRUCCIÓN Ó
DE INGENIERÍA CIVIL [MENCIONADA EN LA LETRA a) DEL
ARTÍCULO 2]**

1. Excavación
2. Movimiento de tierras
3. Construcción
4. Montaje y desmontaje de elementos prefabricados
5. Acondicionamiento o instalaciones
6. Transformación
7. Rehabilitación
8. Reparación
9. Desmantelamiento
10. Derribo
11. Mantenimiento
12. Conservación — Trabajos de pintura y de limpieza
13. Saneamiento

▼**B***ANEXO II***RELACIÓN NO EXHAUSTIVA DE LOS TRABAJOS QUE IMPLICAN RIESGOS ESPECÍFICOS PARA LA SEGURIDAD Y LA SALUD DE LOS TRABAJADORES (MENCIONADA EN EL PÁRRAFO SEGUNDO DEL APARTADO 2 DEL ARTÍCULO 3)**

1. Trabajos que expongan a los trabajadores a riesgos de todo tipo de sepultamiento, de hundimiento o de caída de altura, particularmente agravados por la naturaleza de las actividades o de los procedimientos aplicados o por el entorno del puesto de trabajo de la obra (*).
2. Trabajos que expongan a los trabajadores a sustancias químicas o biológicas que presenten especial riesgo para la seguridad y la salud de los trabajadores o que requieran una exigencia legal de vigilancia de la salud.
3. Trabajos con radiaciones ionizantes que exijan la designación de zonas controladas o vigiladas, tal como se las define en el artículo 20 de la Directiva 80/836/Euratom (1).
4. Trabajos en la proximidad de líneas eléctricas de alta tensión.
5. Trabajos que expongan a riesgo de ahogamiento por inmersión.
6. Obras de excavación de pozos, de movimientos de tierras subterráneos y de túneles.
7. Trabajos realizados en inmersión con equipo subacuático.
8. Trabajos realizados en cajones de aire comprimido.
9. Trabajos que impliquen el uso de explosivos.
10. Trabajos que requieran montar o desmontar elementos prefabricados pesados.

(*) Para la aplicación del punto 1, los Estados miembros podrán establecer indicaciones numéricas relativas a situaciones particulares.

(1) DO n° L 246 del 7.9.1980, p. 1. Directiva modificada en último lugar por la Directiva 84/467/Euratom (DO n° L 265 de 5.10.1984, p. 4).

ANEXO III

**CONTENIDO DEL AVISO PREVIO MENCIONADO EN EL PÁRRAFO
PRIMERO DEL APARTADO 3 DEL ARTÍCULO 3**

1. Fecha de comunicación: .....
2. Dirección exacta de la obra: .....
3. Propiedad [nombre(s), y dirección(es)]: .....
4. Tipo de obra: .....
5. Director(es) de la obra, [nombre(s) y dirección(es)]: .....
6. Coordinador(es) en materia de seguridad y de salud durante la elaboración del proyecto de la obra [nombre(s) y dirección(es)]: .....
7. Coordinador(es) en materia de seguridad y de salud durante la ejecución de la obra [nombre(s) y dirección(es)]: .....
8. Fecha prevista para el comienzo de los trabajos en la obra: .....
9. Duración prevista de los trabajos en la obra: .....
10. Número máximo estimado de trabajadores en la obra: .....
11. Número previsto de empresas y trabajadores autónomos en la obra: .....
12. Datos de identificación de las empresas ya seleccionadas: .....

*ANEXO IV***DISPOSICIONES MÍNIMAS DE SEGURIDAD Y DE SALUD QUE DEBERÁN APLICARSE EN LAS OBRAS**

[mencionadas en la letra a) del artículo 9 y en el inciso i) de la letra a) del apartado 1 del artículo 10]

Observaciones preliminares

Las obligaciones previstas por el presente Anexo se aplicarán siempre que lo exijan las características de la obra o de la actividad, las circunstancias o cualquier riesgo.

A efectos del presente Anexo, el término «locales» cubre, entre otros, a los barracones.

PARTE A

DISPOSICIONES MÍNIMAS GENERALES RELATIVAS A LOS LUGARES DE TRABAJO EN LAS OBRAS

1. *Estabilidad y solidez*
  - 1.1. Deberá procurarse, de modo apropiado y seguro, la estabilidad de los materiales, equipos y, de un modo general, cualquier elemento que en cualquier desplazamiento pudiera afectar a la seguridad y la salud de los trabajadores.
  - 1.2. El acceso a cualquier superficie que conste de materiales que no ofrezcan una resistencia suficiente sólo se autorizará en caso de que se proporcionen equipos o medios apropiados para que el trabajo se realice de manera segura.
2. *Instalaciones de suministro y reparto de energía*
  - 2.1. Las instalaciones deberán proyectarse, realizarse y utilizarse de manera que no entrañen peligro de incendio ni de explosión y de modo que las personas estén debidamente protegidas contra los riesgos de electrocución por contacto directo o indirecto.
  - 2.2. El proyecto, la realización y la elección del material y de los dispositivos de protección deberán tener en cuenta el tipo y la potencia de la energía suministrada, las condiciones de los factores externos y la competencia de las personas que tengan acceso a partes de la instalación.
3. *Vías y salidas de emergencia*
  - 3.1. Las vías y salidas de emergencia deberán permanecer expeditas y desembocar lo más directamente posible en una zona de seguridad.
  - 3.2. En caso de peligro, todos los lugares de trabajo deberán poder evacuarse rápidamente y en condiciones de máxima seguridad para los trabajadores.
  - 3.3. El número, la distribución y las dimensiones de las vías y salidas de emergencia dependerán del uso, del equipo y de las dimensiones de la obra y de los locales, así como del número máximo de personas que puedan estar presentes en ellos.
  - 3.4. Las vías y salidas específicas de emergencia deberán señalizarse conforme a las normas nacionales que incorporen la Directiva 77/576/CEE⁽¹⁾.

Dicha señalización deberá fijarse en los lugares adecuados y tener la resistencia suficiente.
  - 3.5. Las vías y salidas de emergencia, así como las vías de circulación y las puertas que den acceso a ellas, no deberán estar obstruidas por ningún objeto, de modo que puedan utilizarse sin trabas en cualquier momento.
  - 3.6. En caso de avería del sistema de alumbrado, las vías y salidas de emergencia que requieran iluminación deberán estar equipadas con iluminación de seguridad de suficiente intensidad.

(1) DO n° L 229 de 7.9.1977, p. 12. Directiva modificada en último lugar por la Directiva 79/640/CEE (DO n° L 183 de 19.7.1979, p. 1).

▼B

4. *Detección y lucha contra incendios*
  - 4.1. Según las características de la obra y según las dimensiones y el uso de los locales, los equipos presentes, las características físicas y químicas de las sustancias o materiales que se hallen presentes así como el número máximo de personas que puedan hallarse en ellos, se deberá prever un número suficiente de dispositivos apropiados de lucha contra incendios y, si fuere necesario, de detectores de incendios y de sistemas de alarma.
  - 4.2. Dichos dispositivos de lucha contra incendios, detectores de incendios y sistemas de alarma deberán verificarse y mantenerse con regularidad. Deberán realizarse, a intervalos regulares, pruebas y ejercicios adecuados.
  - 4.3. Los dispositivos no automáticos de lucha contra incendios deberán ser de fácil acceso y manipulación.

Deberán estar señalizados de conformidad con las normas nacionales que incorporen la Directiva 77/576/CEE.

Dicha señalización deberá fijarse en los lugares adecuados y tener la resistencia suficiente.
5. *Ventilación*

Habida cuenta de los métodos de trabajo y de las cargas físicas impuestas a los trabajadores, es necesario velar para que éstos dispongan de aire sano en cantidad suficiente.

En caso de que se utilice una instalación de ventilación, deberá mantenerse en buen estado de funcionamiento y no exponer a los trabajadores a corrientes de aire que perjudiquen su salud.

Siempre que sea necesario para la salud de los trabajadores, deberá haber un sistema de control que indique cualquier avería.
6. *Exposición a riesgos particulares*
  - 6.1. Los trabajadores no deberán estar expuestos a niveles sonoros nocivos ni a factores externos nocivos (por ejemplo, gases, vapores, polvo).
  - 6.2. En caso de que algunos trabajadores deban penetrar en una zona cuya atmósfera pudiera contener sustancias tóxicas o nocivas, o no tener oxígeno en cantidad suficiente o ser inflamable, la atmósfera confinada deberá ser controlada y se deberán adoptar medidas adecuadas para prevenir cualquier peligro.
  - 6.3. En ningún caso podrá exponerse a un trabajador a una atmósfera confinada de alto riesgo.

Deberá, al menos, quedar bajo vigilancia permanente desde el exterior y deberán tomarse todas las debidas precauciones para que se le pueda prestar auxilio eficaz e inmediato.
7. *Temperatura*

La temperatura debe ser la adecuada para el organismo humano durante el tiempo de trabajo, habida cuenta de los métodos de trabajo que se apliquen y de las cargas físicas impuestas a los trabajadores.
8. *Iluminación natural y artificial de los lugares de trabajo, de los locales y de las vías de circulación en la obra*
  - 8.1. Los lugares de trabajo, los locales y las vías de circulación en la obra deberán disponer, en la medida de lo posible, de suficiente luz natural y tener una iluminación artificial adecuada y suficiente durante la noche y cuando no sea suficiente la luz natural; en su caso, se utilizarán puntos de iluminación portátiles con protección antichoques.

El color utilizado para la iluminación artificial no podrá alterar o influir en la percepción de las señales o paneles de señalización.
  - 8.2. Las instalaciones de iluminación de los locales, de los puestos de trabajo y de las vías de circulación deberán estar colocadas de tal manera que el tipo de iluminación previsto no suponga riesgo de accidente para los trabajadores.

▼B

- 8.3. Los locales, los lugares de trabajo y las vías de circulación en los que los trabajadores estén particularmente expuestos a riesgos en caso de avería de la iluminación artificial deberán poseer una iluminación de seguridad de intensidad suficiente.
9. *Puertas y portones*
- 9.1. Las puertas correderas deberán ir provistas de un sistema de seguridad que les impida salirse de los railes y caerse.
- 9.2. Las puertas y portones que se abran hacia arriba deberán ir provistos de un sistema de seguridad que les impida volver a bajarse.
- 9.3. Las puertas y portones situados en el recorrido de las vías de emergencia deberán estar señalizados de manera adecuada.
- 9.4. En las proximidades inmediatas de los portones destinados sobre todo a la circulación de vehículos deberán existir puertas para la circulación de los peatones, salvo en caso de que el paso sea seguro para éstos. Dichas puertas deberán estar señalizadas de manera claramente visible y permanecer expeditas en todo momento.
- 9.5. Las puertas y portones mecánicos deberán funcionar sin riesgo de accidente para los trabajadores.
- Deberán poseer dispositivos de parada de emergencia fácilmente identificables y de fácil acceso y también deberán poder abrirse manualmente excepto si en caso de producirse una avería en el sistema de energía se abren automáticamente.
10. *Vías de circulación — Zonas peligrosas*
- 10.1. Las vías de circulación, incluidas las escaleras, las escalas fijas y los muelles y rampas de carga deberán estar calculados, situados, acondicionados y preparados para su uso de manera que se puedan utilizar fácilmente, con toda seguridad y conforme al uso al que se les haya destinado y de forma que los trabajadores empleados en las proximidades de estas vías de circulación no corran riesgo alguno.
- 10.2. Las dimensiones de las vías destinadas a la circulación de personas y/o de mercancías, incluidas aquellas en las que se realicen operaciones de carga y descarga, se calcularán para el número potencial de usuarios y para el tipo de actividad.
- Cuando se utilicen medios de transporte en vías de circulación, se deberá prever una distancia de seguridad suficiente o medios de protección adecuados para los demás usuarios del recinto.
- Se señalarán claramente las vías y se procederá regularmente a su control y mantenimiento.
- 10.3. Las vías de circulación destinadas a los vehículos deberán estar situadas a una distancia suficiente de las puertas, portones, pasos de peatones, corredores y escaleras.
- 10.4. Si en la obra hubiere zonas de acceso limitado, dichas zonas deberán estar equipadas con dispositivos que eviten que los trabajadores no autorizados puedan penetrar en ellas.
- Se deberán tomar todas las medidas adecuadas para proteger a los trabajadores que estén autorizados a penetrar en las zonas de peligro.
- Las zonas de peligro deberán estar señalizadas de modo claramente visible.
11. *Muelles y rampas de carga*
- 11.1. Los muelles y rampas de carga deberán ser adecuados a las dimensiones de las cargas transportadas.
- 11.2. Los muelles de carga deberán tener al menos una salida.
- 11.3. Las rampas de carga deberán ofrecer la seguridad de que los trabajadores no puedan caerse.

▼B

12. *Espacio necesario para la libertad de movimiento en el lugar de trabajo*

La superficie del puesto de trabajo deberá calcularse de tal manera que los trabajadores dispongan de la suficiente libertad de movimientos para sus actividades, teniendo en cuenta la presencia de todo el equipo y material necesario presentes.
13. *Primeros auxilios*
  - 13.1. Será responsabilidad del empresario garantizar que los primeros auxilios, incluido el personal formado para ello, puedan prestarse en todo momento.

Deberán adoptarse medidas para garantizar la evacuación, a fin de recibir cuidados médicos, de los trabajadores accidentados o víctimas de una indisposición repentina.
  - 13.2. Cuando el tamaño de la obra o el tipo de actividad lo requieran, deberá contarse con uno o varios locales para primeros auxilios.
  - 13.3. Los locales para primeros auxilios deberán estar dotados de las instalaciones y el material de primeros auxilios indispensables y tener fácil acceso para las camillas.

Deberán estar señalizados con arreglo a las normas nacionales que incorporen la Directiva 77/576/CEE.
  - 13.4. En todos los lugares en los que las condiciones de trabajo lo requieran se deberá disponer también de material de primeros auxilios.

Dicho material deberá estar señalizado de forma adecuada y ser de fácil acceso.

Una señalización claramente visible deberá indicar la dirección y el número de teléfono del servicio local de urgencia.
14. *Equipos sanitarios*
  - 14.1. *Vestuarios y armarios para la ropa*
    - 14.1.1. Cuando los trabajadores tengan que llevar ropa de trabajo especial y por razones de salud o decoro no se les pueda pedir que se cambien en otro lugar, deberán tener a su disposición vestuarios adecuados.

Los vestuarios deberán ser de fácil acceso, tener una capacidad suficiente y disponer de asientos.
    - 14.1.2. Los vestuarios deberán tener dimensiones suficientes e instalaciones que permitan a cada trabajador poner a secar, si fuere necesario, su ropa de trabajo, así como su ropa y objetos personales y guardarlos bajo llave.

Cuando las circunstancias lo exijan (por ejemplo sustancias peligrosas, humedad, suciedad), la ropa de trabajo deberá poder guardarse separada de la ropa de calle y de los efectos personales.
    - 14.1.3. Deberán estar previstos vestuarios separados o la utilización por separado de los vestuarios para hombres y mujeres.
    - 14.1.4. Cuando los vestuarios no sean necesarios, en el sentido del párrafo primero del punto 14.1.1, cada trabajador deberá poder disponer de un espacio para colocar su ropa y sus objetos personales bajo llave.
  - 14.2. *Duchas, lavabos*
    - 14.2.1. Cuando el tipo de actividad o la salubridad lo requieran, se deberán poner a disposición de los trabajadores duchas apropiadas y en número suficiente.

Deberán preverse salas de ducha separadas o la utilización por separado de las salas de ducha para los hombres y las mujeres.
    - 14.2.2. Las salas de ducha deberán tener dimensiones suficientes para permitir que cualquier trabajador se asee sin obstáculos y en adecuadas condiciones de higiene.

Las duchas deberán disponer de agua corriente, caliente y fría.
    - 14.2.3. Cuando, con arreglo al párrafo primero del punto 14.2.1, no sean necesarias duchas, deberá haber lavabos suficientes y apropiados con agua

▼B

corriente (caliente, si fuere necesario) cerca de los puestos de trabajo y de los vestuarios.

Cuando lo exija el decoro se deberán prever para los hombres y para las mujeres lavabos separados o la utilización por separado de los lavabos.

- 14.2.4. Si las salas de ducha o de lavabos y los vestuarios estuvieren separados, la comunicación entre unas dependencias y otras deberá ser fácil,

14.3. Retretes y lavabos

Los trabajadores deberán disponer en las proximidades de sus puestos de trabajo, de los locales de descanso, de los vestuarios y de las salas de ducha o de lavabos, de locales especiales equipados con un número suficiente de retretes y de lavabos.

Deberán preverse retretes separados o una utilización por separado para hombres y mujeres.

15. *Locales de descanso y/o de alojamiento*

- 15.1. Cuando lo exijan la seguridad o la salud de los trabajadores, en particular, debido al tipo de actividad o porque los efectivos sobrepasen un cierto número de personas, y por motivos de alejamiento de la obra, los trabajadores deberán poder disponer de locales de descanso y/o de alojamiento de fácil acceso.

- 15.2. Los locales de descanso y/o de alojamiento deberán tener unas dimensiones suficientes y estar amueblados con un número de mesas y de asientos con respaldo acorde con el número de trabajadores.

- 15.3. Cuando no existan este tipo de locales se deberá poner a disposición del personal otro tipo de instalaciones para que puedan ser utilizadas durante la interrupción del trabajo.

- 15.4. Los locales de alojamiento fijos, en la medida en que sólo se utilicen excepcionalmente, deberán disponer de instalaciones sanitarias en número suficiente, así como de una sala para comer y otra de esparcimiento.

Dichos locales deberán estar equipados de camas, armarios, mesas y sillas con respaldo acordes al número de trabajadores, y se deberá tener en cuenta, en su caso, para su asignación, la presencia de trabajadores de ambos sexos.

- 15.5. En los locales de descanso y/o de alojamiento deberán tomarse medidas adecuadas de protección para los no fumadores contra las molestias debidas al humo del tabaco.

16. *Mujeres embarazadas y madres lactantes*

Las mujeres embarazadas y las madres lactantes deberán tener la posibilidad de descansar tumbadas en condiciones adecuadas.

17. *Trabajadores minusválidos*

Los lugares de trabajo deberán estar acondicionados teniendo en cuenta, en su caso, a los trabajadores minusválidos.

Esta disposición se aplicará, en particular, a las puertas, vías de comunicación, escaleras, duchas, lavabos, retretes y lugares de trabajo utilizados u ocupados directamente por trabajadores minusválidos.

18. *Disposiciones varias*

- 18.1. Los accesos y el perímetro de la obra deberán señalizarse y destacarse de manera que sean claramente visibles e identificables.

- 18.2. En la obra, los trabajadores deberán disponer de agua potable y, en su caso, de otra bebida apropiada no alcohólica en cantidad suficiente, tanto en los locales que ocupen como cerca de los puestos de trabajo.

- 18.3. Los trabajadores deberán disponer de:

- instalaciones para poder comer en condiciones satisfactorias; y
- en su caso, instalaciones para preparar sus comidas en condiciones satisfactorias.

▼B

PARTE B

DISPOSICIONES MÍNIMAS ESPECÍFICAS RELATIVAS A LOS PUESTOS DE TRABAJO EN LAS OBRAS**Observación preliminar**

La clasificación de las disposiciones mínimas en dos secciones, tal y como se presentan a continuación, no deberá por ello considerarse imperativa cuando lo requieran situaciones particulares.

Sección I

Puestos de trabajo en las obras en el interior de los locales

1. *Estabilidad y solidez*

Los locales deberán poseer la estructura y la estabilidad apropiadas a su tipo de utilización.
2. *Puertas de emergencia*

Las puertas de emergencia deberán abrirse hacia el exterior.

Las puertas de emergencia no deberán estar cerradas, de tal forma que cualquier persona que necesite utilizarlas en caso de emergencia pueda abrirlas fácil e inmediatamente.

Estarán prohibidas como puertas de emergencia las puertas correderas y las puertas giratorias.
3. *Ventilación*

En caso de que se utilicen instalaciones de aire acondicionado o de ventilación mecánica, éstas deberán funcionar de tal manera que los trabajadores no estén expuestos a corrientes de aire molestas.

Deberá eliminarse con rapidez todo depósito de cualquier tipo de suciedad que pudiera entrañar un riesgo inmediato para la salud de los trabajadores por contaminación del aire que respiran.
4. *Temperatura*
  - 4.1. La temperatura de los locales de descanso, de los locales para el personal de guardia, de los sanitarios, de los comedores y de los locales de primeros auxilios deberá corresponder al uso específico de dichos locales.
  - 4.2. Las ventanas, los vanos de iluminación cenitales y los tabiques acristalados deberán permitir evitar una insolación excesiva, habida cuenta del tipo de trabajo y del uso del local.
5. *Iluminación natural y artificial*

Los lugares de trabajo deberán, en la medida de lo posible, disponer de suficiente luz natural y estar dotados de dispositivos que permitan una iluminación artificial adecuada para proteger la seguridad y la salud de los trabajadores.
6. *Suelos, paredes y techos de los locales*
  - 6.1. Los suelos de locales deberán estar libres de protuberancias, agujeros o planos inclinados peligrosos; deberán ser fijos, estables y no resbaladizos.
  - 6.2. Las superficies de los suelos, las paredes y los techos de los locales se deberán poder limpiar y enlucir para lograr condiciones de higiene adecuadas.
  - 6.3. Los tabiques transparentes o traslúcidos, en particular los tabiques acristalados en los locales o cerca de los puestos de trabajo y de las vías de circulación deberán estar claramente señalizados y fabricados con materiales de seguridad o estar separados de dichos puestos de trabajo y de vías de circulación, de tal forma que se evite el contacto de los trabajadores con dichos tabiques, así como posibles heridas en caso de estallar en pedazos.

▼B

7. *Ventanas y vanos de iluminación cenital de los locales*
- 7.1. Las ventanas, vanos de iluminación cenital y dispositivos de ventilación deberán poder ser abiertos, cerrados, ajustados y fijados por los trabajadores de manera segura.
Cuando estén abiertos, no deberán quedar en posiciones que constituyan un peligro para los trabajadores.
- 7.2. Las ventanas y vanos de iluminación cenital deberán proyectarse de manera conjunta con los equipos o llevar dispositivos que permitan limpiarlas sin riesgos para los trabajadores que efectúen este trabajo ni para los demás trabajadores que se hallen presentes.
8. *Puertas y portones*
- 8.1. La posición, el número, los materiales de fabricación y las dimensiones de las puertas y portones se determinarán según el carácter y el uso de los locales.
- 8.2. Las puertas transparentes deberán ser provistas de una señalización a la altura de la vista.
- 8.3. Las puertas y los portones que se cierren solos deberán ser transparentes o tener paneles transparentes.
- 8.4. Cuando las superficies transparentes o traslúcidas de las puertas o de los portones no estén hechas con materiales de seguridad y cuando haya peligro de que los trabajadores puedan resultar heridos si una puerta o portón saltara en pedazos, dichas superficies deberán estar protegidas contra la rotura.
9. *Vías de circulación*
Para garantizar la protección de los trabajadores, el trazado de las vías de circulación deberá estar claramente marcado en la medida en que lo exijan la utilización y las instalaciones de los locales.
10. *Medidas específicas para las escaleras mecánicas y las cintas rodantes*
Las escaleras mecánicas y las cintas rodantes deberán funcionar de manera segura.
Deberán disponer de todos los dispositivos de seguridad necesarios.
Deberán poseer dispositivos de parada de emergencia fácilmente identificables y de fácil acceso.
11. *Dimensiones y volumen de aire de los locales*
Los locales de trabajo deberán tener una superficie y una altura que permita que los trabajadores lleven a cabo su trabajo sin riesgos para su seguridad, su salud o su bienestar.

Sección II

Puestos de trabajo en las obras en el exterior de los locales

1. *Estabilidad y solidez*
- 1.1. Los puestos de trabajo móviles o fijos situados por encima o por debajo del nivel del suelo deberán ser sólidos y estables teniendo en cuenta:
  - el número de trabajadores que los ocupen,
  - las cargas máximas que, en su caso, puedan tener que soportar así como su distribución,
  - los factores externos que pudieran afectarles.En caso de que los soportes y los demás elementos de estos lugares de trabajo no poseyeran estabilidad propia, se deberá garantizar su estabilidad mediante elementos de fijación apropiados y seguros con el fin de evitar cualquier desplazamiento inesperado o involuntario del conjunto o de parte de dichos puestos de trabajo.

▼B

1.2. Verificación

Deberá verificarse de manera apropiada la estabilidad y la solidez, y especialmente después de cualquier modificación de la altura o de la profundidad del puesto de trabajo.

2. *Instalaciones de distribución de energía*

2.1. Deberán verificarse y mantenerse con regularidad las instalaciones de distribución de energía presentes en la obra, en particular las que estén sometidas a factores externos.

2.2. Las instalaciones existentes antes del comienzo de la obra deberán estar localizadas, verificadas y señalizadas claramente.

2.3. Cuando existan líneas de tendido eléctrico aéreas, será necesario, siempre que sea posible, desviarlas fuera del recinto de la obra o dejarlas sin tensión.

Si esto no fuere posible, se colocarán barreras o avisos para que los vehículos y las instalaciones se mantengan alejados de las mismas.

Si se diera la necesidad de que bajo los tendidos tuvieran que circular vehículos de la obra, se colocarán advertencias adecuadas y una protección colgante.

3. *Factores atmosféricos*

Deberá protegerse a los trabajadores contra las inclemencias atmosféricas que puedan comprometer su seguridad y su salud.

4. *Caidas de objetos*

Los trabajadores deben estar protegidos, siempre que ello sea técnicamente posible por medios colectivos, contra las caídas de objetos.

Los materiales y equipos deberán colocarse o apilarse de manera que se evite su desprendimiento o vuelco.

Si fuere necesario, se deberán crear en la obra pasos cubiertos o impedir el acceso a las zonas peligrosas.

5. *Caidas de altura*

5.1. Las caídas de altura deberán prevenirse materialmente, en particular por medio de barandillas sólidas, de suficiente altura y que incluyan, al menos, un reborde de protección, un pasamanos y un larguero intermedio o una solución alternativa equivalente.

5.2. Los trabajos realizados a cierta altura sólo podrán efectuarse, en principio, con la ayuda de equipos adecuados o con dispositivos de protección colectiva como barandillas, plataformas o redes de seguridad.

Si, por la naturaleza de los trabajos, estuviere excluida la utilización de dichos equipos, deberán ponerse medios de acceso adecuados y utilizarse cinturones u otros medios de seguridad con anclaje.

6. *Andamios y escaleras(*)*

6.1. Los andamios deberán proyectarse, construirse y mantenerse convenientemente de manera que se evite que se desplomen o se desplacen accidentalmente.

6.2. Las plataformas de trabajo, las pasarelas y las escaleras de los andamios deberán construirse, dimensionarse, protegerse y utilizarse de forma que se evite que las personas caigan o estén expuestas a caídas de objetos.

6.3. Los andamios deberán ser inspeccionados por una persona competente:

- a) antes de su puesta en servicio;
- b) a continuación, periódicamente;

(*) Este punto se precisará en el marco de la futura Directiva que modifique la Directiva 89/655/CEE, en particular para completar el punto 3 del Anexo de la misma.

▼B

- c) tras cualquier modificación, período de no utilización, exposición a la intemperie, sacudidas sísmicas, o cualquier otra circunstancia que hubiera podido afectar a su resistencia o a su estabilidad.
- 6.4. Las escaleras deberán tener la suficiente resistencia y ser objeto de adecuado mantenimiento.
- Deberán utilizarse correctamente, en los lugares adecuados, y de conformidad con el uso al que estén destinadas.
- 6.5. Los andamios móviles deberán asegurarse contra los desplazamientos involuntarios.
7. *Aparatos elevadores (*)*
- 7.1. Los aparatos elevadores y los accesorios de izado, incluidos sus elementos constitutivos, sus elementos de fijación, anclajes y soportes deberán:
- a) ser de buen diseño y construcción y tener una resistencia suficiente para el uso al que estén destinados;
  - b) instalarse y utilizarse correctamente;
  - c) mantenerse en buen estado de funcionamiento;
  - d) verificarse y someterse a pruebas y controles periódicos de acuerdo con las disposiciones legales vigentes;
  - e) ser manejados por trabajadores cualificados que hayan recibido una formación adecuada.
- 7.2. En los aparatos elevadores y en los accesorios de izado se deberá colocar, de manera visible, la indicación del valor de su carga máxima.
- 7.3. Los aparatos elevadores lo mismo que sus accesorios no podrán utilizarse para fines distintos de aquellos a que los estén destinados.
8. *Vehículos y maquinaria para movimiento de tierras y para manipulación de materiales(*)*
- 8.1. Todos los vehículos y toda maquinaria para movimientos de tierras y para manipulación de materiales deberán:
- a) estar bien proyectados y contruidos teniendo en cuenta, en la medida de lo posible, los principios de la ergonomía;
  - b) mantenerse en buen estado de funcionamiento;
  - c) utilizarse correctamente.
- 8.2. Los conductores y personal encargado de vehículos y de maquinarias para movimientos de tierras y manipulación de materiales deberán recibir una formación especial.
- 8.3. Deberán adoptarse medidas preventivas para evitar que caigan en las excavaciones o en el agua vehículos o maquinarias para movimiento de tierras y manipulación de materiales.
- 8.4. Cuando sea adecuado, las maquinarias para movimientos de tierras y manipulación de materiales deberán estar equipadas con estructuras concebidas para proteger al conductor contra el aplastamiento, en caso de vuelco de la máquina, y contra la caída de objetos.
9. *Instalaciones, máquinas, equipos (*)*
- 9.1. Las instalaciones, máquinas y equipos, incluidas las herramientas manuales con o sin motor, deberán:
- a) estar bien proyectados y contruidos teniendo en cuenta, en la medida de lo posible, los principios de la ergonomía;
  - b) mantenerse en buen estado de funcionamiento;
  - c) utilizarse exclusivamente para los trabajos para los que hayan sido diseñados;

(*) Este punto se precisará en el marco de la futura Directiva que modifique la Directiva 89/655/CEE, en particular para completar el punto 3 del Anexo de la misma.

▼B

- d) ser manejados por trabajadores que hayan recibido una formación adecuada.
- 9.2. Las instalaciones y los aparatos a presión deberán ser verificados y sometidos a pruebas y controles regulares de acuerdo con la legislación vigente.
10. *Excavaciones, pozos, trabajos subterráneos, túneles, movimientos de tierras*
- 10.1. En las excavaciones, pozos, trabajos subterráneos o túneles deberán tomarse las precauciones adecuadas:
- a) por medio de apuntalamientos o taludes apropiados;
  - b) para prevenir los peligros de caídas de personas, materiales u objetos, o de irrupción de agua;
  - c) para garantizar una ventilación suficiente en todos los lugares de trabajo de manera que se mantenga una atmósfera apta para la respiración que no sea peligrosa o nociva para la salud;
  - d) para permitir que los trabajadores puedan ponerse a salvo en caso de que se produzca un incendio o una irrupción de agua o la caída de materiales.
- 10.2. Antes de que dé comienzo el movimiento de tierras, deberán tomarse medidas para localizar y reducir al mínimo los peligros debidos a cables subterráneos y demás sistemas de distribución.
- 10.3. Deberán preverse vías seguras para entrar y salir de la excavación.
- 10.4. Los montones de escombros, los materiales y los vehículos en movimiento deberán mantenerse alejados de las excavaciones; en su caso, deberán construirse barreras adecuadas.
11. *Trabajos de derribo*
- Cuando los trabajos de derribo de un edificio o de una obra puedan representar un peligro:
- a) deberán aceptarse precauciones, métodos y procedimientos apropiados;
  - b) sólo podrán planificarse y emprenderse los trabajos bajo la vigilancia de una persona competente.
12. *Armaduras metálicas o de hormigón, encofrados y elementos prefabricados pesados*
- 12.1. Las armaduras metálicas o de hormigón y sus elementos, los encofrados, los elementos prefabricados o los soportes temporales y los apuntalamientos sólo se podrán montar o desmontar bajo la vigilancia de una persona competente.
- 12.2. Deberán tomarse precauciones suficientes para proteger a los trabajadores contra los peligros derivados de la fragilidad o de la inestabilidad temporal de una obra.
- 12.3. Los encofrados, los soportes temporales y los apuntalamientos deberán proyectarse y calcularse, montarse y mantenerse de manera que puedan soportar sin riesgo las cargas que se les puedan imponer.
13. *Ataguías y cajones de aire comprimido*
- 13.1. Todos los ataguías y cajones de aire comprimido deberán estar:
- a) bien contruidos, con materiales apropiados y sólidos, con una resistencia suficiente;
  - b) provistos de un equipamiento adecuado para que los trabajadores puedan ponerse a salvo en caso de irrupción de agua y de materiales.
- 13.2. La construcción, el montaje, la transformación o el desmontaje de una ataguía o de un cajón de aire comprimido deberán realizarse únicamente bajo la vigilancia de una persona competente.
- 13.3. Todos los ataguías y cajones de aire comprimido deberán ser inspeccionados por una persona competente a intervalos regulares.

▼B

14. *Trabajos sobre los tejados*
- 14.1. Se deberán tomar medidas colectivas preventivas, donde sea necesario, para prevenir un riesgo o cuando la altura o la inclinación sobrepasen los valores fijados por los Estados miembros, para evitar la caída de los trabajadores, de las herramientas o de cualquier otro objeto o materiales.
- 14.2. Cuando los trabajadores deban trabajar encima o cerca de un tejado o de cualquier otra superficie construida con materiales frágiles que se puedan hundir produciendo caídas, se deberán tomar medidas preventivas para que los trabajadores no pisen por inadvertencia la superficie realizada con materiales frágiles, o para que no caigan al suelo.